

ZEMĚDĚLSTVÍ 2016

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ 2016

Praha 2017

Připravili:

MZe

- Sekce I. náměstka ministra – správní sekce
- Sekce ekonomiky a informačních technologií
- Sekce pro fondy EU, vědu, výzkum a vzdělávání
- Sekce lesního hospodářství
- Sekce zemědělských komodit, zahraničních vztahů a ekologického zemědělství
- Odbor legislativní a právní
- Odbor ekonomiky a rozpočtu
- Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství
- Odbor živočišných komodit
- Odbor rostlinných komodit
- Odbor environmentálního a ekologického zemědělství
- Odbor pro vztahy s EU

PGRLF

SZIF

ÚZEI

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2017^{*)}

Redakce: Mgr. Anna Durilová

^{*)} Některé údaje uvedené v publikaci *Zemědělství 2016* se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2016 („Zelená zpráva“)* z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
Použité zkratky	6
OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	8
Národohospodářský rámec	8
Vývoj sektoru zemědělství	12
Souhrnný zemědělský účet	16
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	19
Agrární zahraniční obchod	21
Podpůrná a dotační politika MZe	23
Státní zemědělský intervenční fond	27
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	67
Změny národní a evropské legislativy v roce 2016	74
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	79
ROSTLINNÁ VÝROBA	79
Výrobní faktory rostlinné výroby	79
Počasí	79
Výživa rostlin	80
Ochrana rostlin	81
Osivo a sadba	84
Rostlinné komodity	85
Obiloviny	85
Cukrová řepa, cukr	89
Brambory	90
Bramborový a pšeničný škrob	91
Olejniny	92
Luskoviny	93
Len a konopí seté	95
Zelenina	95
Ovoce	97
Chmel	100
Réva, víno	100
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	103
Květiny a školkařské výpěstky	105
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	108
Výrobní faktory živočišné výroby	108
Plemenářská práce a evidence zvířat	108
Krmiva	108
Ochrana zvířat	111
Živočišné komodity	112
Mléko, mléčné výrobky	112
Skot, hovězí maso	119
Prasata, vepřové maso	129
Drůbež, drůbeží maso a vejce	132
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	135
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	146
BIOPALIVA	151
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	157

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

publikace, kterou držíte v ruce, vám již tradičně přináší řadu informací o stavu a výsledcích zemědělství. Můžete se v ní podrobněji seznámit se stavem a výsledky českého zemědělství za rok 2016.

Publikace Zemědělství klade důraz na meziroční srovnání vývoje českého zemědělství, které bylo ovlivněno průběhem počasí, vývojem tržních podmínek, jako i podporou agrárního sektoru.

Českému zemědělství se minulý rok dařilo. Ekonomický výsledek ovlivnila především dobrá úroda. Produkce odvětví v běžných cenách vzrostla na 129,3 mld. Kč. To je o 2,1 % víc, než v roce předchozím.

Ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2016 představuje zisk ve výši 20,2 mld. Kč, oproti minulému roku, kdy dosahoval hodnoty 16,9 mld. Kč. Jde o druhý nejlepší výsledek od roku 2000. Vyššího zisku bylo dosaženo pouze v roce 2014.

V roce 2016 vzrostla rostlinná produkce meziročně o 3,5 % a dosáhla 77,3 mld. Kč, a to hlavně v souvislosti s počasím. Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán u kukuřice na zrno. Významnou roli ale hrály i brambory, cukrovka a píce. Živočišná produkce dosáhla 46,3 mld. Kč (nárůst o 0,7 %). Ceny skotu, ovcí a koz rostly, u cen mléka, drůbeže a vajec byl zaznamenán pokles.

V produkci zemědělského odvětví v základních běžných cenách v roce 2016 převažuje podíl rostlinné produkce (59,8 %) nad produkcí živočišnou (35,8 %). Na rostlinné produkci byly největší měrou zastoupeny obiloviny (38,7 %) a technické plodiny (27,9 %), v produkci živočišné převládala produkce mléka (47,4 %) a chov jatečných prasat (18,9 %).

Hrubá přidaná hodnota, která ukazuje výsledný efekt zemědělské produkce, dosáhla podle předběžného odhadu v běžných cenách bezmála 43 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem stoupla o 14,8 %. Vedle toho rostly i mzdy zaměstnanců v zemědělství na 27,1 mld. Kč.

Počet zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se v roce 2016 proti roku 2015 snížil o 1,4 % a činil 96 tis. zaměstnanců. Průměrná mzda v zemědělství v roce 2016 dosáhla 79,4 % průměru mezd v ČR.

Celkové podpory agrárního sektoru se v roce 2016 meziročně snížily z 60,4 mld. Kč na 55,3 mld. Kč, tj. o 8,5 %.

I v tomto roce byly poskytovány podpory dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2016. Za účelem udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru a zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu bylo v roce 2016 vyplaceno téměř 3,4 mld. Kč. Na zmírnění škod způsobených suchem v roce 2015 na zemědělských plodinách, na produkci v okrasných, ovocných a lesních školkách bylo v roce 2016 vyplaceno téměř 1,2 mld. Kč. V rámci nového dotačního programu na udržování a obnovu kulturního dědictví venkova bylo vyplaceno 216,7 mil. Kč.

Ekologické zemědělství s dlouholetou tradicí v ČR zaznamenalo mírný nárůst počtu zemědělců na víc jak 4 200. Stejně tak vzrostl počet výrobců biopotravin, kterých bylo ke konci roku evidovaných 607. Podíl ekologicky obhospodařované půdy k celkové výměře zemědělské půdy byl 12 %.

Jednou z dlouhodobých vizí resortu Ministerstva zemědělství je konkurenceschopnost a udržitelnost českého zemědělství. Poptávka lidí po zdravějších a kvalitnějších potravinách českého původu neustále roste. Proto je potřeba nastavit legislativu, podpory a poradenství takovým způsobem, aby se i nadále udržoval výrobní potenciál zemědělství a rozvoj venkovského prostoru. Je nutné podporovat udržitelné zemědělské hospodaření, které nevede k jednotvárnosti krajiny a plýtvání, ale k produkci kvalitních produktů v souladu s přírodními podmínkami.

Věřím, že se podaří těchto cílů dosáhnout a tím přispět ke spokojenosti nás všech.

Ing. Marian Jurečka
ministr zemědělství

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEKO	agroenvironmentálně-klimatická opatření
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 28	Evropská unie od 1. 7. 2013 (vč. Chorvatska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Sít' testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methylster (skupina esterů mastných kyselin)
GMO	geneticky modifikované organismy
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
IACS	Integrated Administration and Control System (Integrovaný administrativní a kontrolní systém)
IBR	infekční bovinní rinotracheitida
j. hm.	jatečná hmotnost
KFD	kompensace finanční disciplíny
KNM	kontrola na místě
KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
MEŘO	metylester řepkového oleje; nyní užíváno FAME
MJ	měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NP	národní park
NV	nařízení vlády
OP	Operační program
p. b.	procentní bod
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
PVP	přechodná vnitrostátní podpora
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SOT	Společná organizace trhu
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS	Státní veterinární správa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
USDA FAS	United States Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service (Ministerstvo zemědělství USA, Zahraniční zemědělské služby)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
ž. hm.	živá hmotnost

OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2015 a 2016

Ukazatel	Rok		
	2002	2015	2016
Počet obyvatel (střední stav v milionech)	10,2	10,55	10,58
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 675	4 555	4 715
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	1,6	4,5	2,4
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100	170,3	176,3
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	262 199	432 006	445 711
Směnný kurz – průměr roku (Kč/USD)	32,7	24,6	24,4
Směnný kurz – průměr roku (Kč/EUR)	30,8	27,3	27,0
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	149,1	347,2
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	102,9	102,8	102,9
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	102,2	107,3	98,7
Tržby: v průmyslu (meziroční index v %)	99,7	102,6	101,0
ve stavebnictví (meziroční index v %)	103	107,1	92,4
ve službách (meziroční index v %)	-	102,6	101,2
v zemědělství (meziroční index v %)	102,5	107,6	103,8
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	101,9	109,1
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	56,3	62,9
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	45,6	46,2
Zaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	4764,9	5 041,9	5 138,4
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	374,1	268,3	211,6
Míra obecné nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	5,0	4,0
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	26 467	27 589
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108	103,4	104,2
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	102,4	103,5
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	681,7	1 190,5	1 253,2
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	41,7	40,5
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	100,3	100,7
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	-6,3	-0,6	0,6
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	-45,7	-62,8	61,8
Saldo SR / HDP (v %)	-1,7	-1,4	1,3
Vládní dluh (v mld. Kč)	693,4	1 836,3	1 754,9
Vládní dluh / HDP (v %)	25,9	40,3	37,2

Pramen: ČSÚ

- Hrubý domácí produkt v roce 2016 vzrostl o 2,3 %. Hospodářský růst byl podpořen především rostoucími výdaji domácností na konečnou spotřebu. Neméně důležitou úlohu sehrál růst kladného přebytku bilance zahraničního obchodu, na kterém se projevil i pozitivní ekonomický vývoj nejbližších obchodních partnerů ČR. V porovnání s předchozím rokem se meziroční tempo ekonomického růstu zpomalilo. Hlavní příčinou však byla vysoká srovnávací základna roku 2015, ve kterém se projevila kombinace jednorázových růstových faktorů, které se v roce 2016 neopakovaly. Jedním z těchto faktorů byla investiční aktivita, jejíž příspěvek k růstu HDP v roce 2016 byl záporný (-0,9 p.b.).
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2016 vzrostla o 2,1 %. Nejvýrazněji se na růstu HPH projevil zpracovatelský průmysl, jehož význam pro růst HPH se prohloubil. Dařilo se také činností v oblasti nemovitostí a zejména odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, k jehož silnému růstu HPH (o 9,5 %) přispěla velmi dobrá úroda. Naopak v průběhu roku zpomaloval výkon stavebnictví, jehož záporný příspěvek k růstu HPH byl -0,3 p.b.
- Česká republika v roce 2016 dosáhla výrazného přebytku běžného účtu platební bilance, především díky mimořádně vysokému kladnému saldu obchodu se zbožím a službami. Hodnota vývozu byla rekordní a dosáhla 3312 mld. korun (i přes zpomalení růstu exportu v druhé polovině roku). Těchto výsledků bylo dosaženo především díky silně rostoucímu exportu motorových vozidel, který tvořil 27,8 % vývozu z ČR.
- Cenový vývoj byl ovlivněn poklesem cen ropy na přelomu let 2015 a 2016. Ten se promítal do spotřebitelských cen, jejichž meziroční růst v prvních třech čtvrtletích nepřekročil 0,6 %, i do cen průmyslových výrobců, které po celý rok meziročně klesaly. Pro spotřebitelské ceny byl určující i vývoj cen potravin, které výrazně klesaly v prvních třech čtvrtletích. V závěrečném čtvrtletí ceny potravin vzrostly a růst spotřebitelských cen se začal přibližovat 2 %. Výrazně rostly ceny nemovitostí. Nedostatek cenově dostupných bytů i územní nesoulad mezi nabídkou a poptávkou se podepsaly na zrychlení růstu realizovaných cen starších bytů, které ve 4. čtvrtletí 2016 meziročně vzrostly o 14,5 %. Polevil pokles cen importovaného zboží a skončilo tak období importovaných deflačních tlaků.
- Měnové podmínky v ČR byly do značné míry určeny nízkými úrokovými sazbami a pokračujícím režimem intervencí. Úrokové sazby na vkladech se během roku 2016 dál snižovaly. Pokračoval odliv peněžních prostředků z termínovaných účtů ve prospěch běžných účtů. Vzhledem k nízkým sazbám a snadné dostupnosti rostl objem úvěrů poskytnutých domácnostem. Očekávané změny pravidel pro poskytování hypoték v závěru roku urychlily nárůst objemu těchto úvěrů.
- Situace na trhu práce se v roce 2016 nadále zlepšovala. Tempo růstu celkové zaměstnanosti sílilo již třetí rok v řadě, loni dosáhlo 1,8 %¹. K vyšší zaměstnanosti přispěl z více než 40 % zpracovatelský průmysl, v průběhu roku se však stále více prosazovaly i služby. Práci mělo na sklonku loňského roku rekordních 5,32 mil. lidí. Zvýšil se však i podíl podniků, které považovaly nedostatek pracovní síly za důležitou bariéru svého růstu. Obecná míra nezaměstnanosti se po celý rok dále snižovala především zásluhou redukce počtu dlouhodobě nezaměstnaných a v prosinci 2016 činila 3,6 %. Nabídka volných pracovních míst se nadále rozšiřovala, nejlépe se uplatňovali specialisté a kvalifikovaní manuální pracovníci. Dobrá finanční situace podniků i sílící obtíže při hledání nových pracovníků tlačily na zvyšování nominálních mezd. Ty loni vzrostly o 4,2 %, nejvíce od roku 2008. Navyšování minimální mzdy společně s posílením výdělků v odvětvích s dominancí státu se promítly v 6 % růstu mzdového mediánu ve 4. čtvrtletí 2016 a přispěly tak ke snížení mzdové diferenciace zaměstnanců. Navzdory sílící inflaci na konci roku rostly průměrné reálné mzdy za celý rok o 3,5 %, tedy nejvyšším tempem od roku 2007.
- Hospodaření státního rozpočtu (SR) skončilo kladným saldem ve výši 61,8 mld. korun. Rozpočtový přebytek byl naposledy dosažen v období let 1993–1995. Loňské příjmy i výdaje SR byly výrazně ovlivněny nepravidelnostmi v čerpání prostředků z rozpočtu EU. Výdaje SR na investice se meziročně propadly o 52 % (proti roku 2014 o čtvrtinu) a jejich podíl na celkových výdajích rozpočtu poklesl pod 7 %. Stabilní růst ekonomiky se odrazil ve vyšším inkasu zejména přímých daní, ale i v deficitu důchodového účtu, jenž se meziročně snížil bezmála o polovinu. Státní dluh za loňský rok poklesl o 3,6 % (na 1613,4 mld. korun), nejvíce od vzniku samostatné ČR.
- Souhrnně vyjádřeno, Česká ekonomika rostla v roce 2016 polovičním tempem ve srovnání s rokem 2015, kdy byl výrazný růst podpořen mimořádnou kombinací faktorů, které se v roce 2016 neopakovaly. Růst HDP podporovala domácí poptávka (výdaje na konečnou spotřebu domácností), jejíž význam po celý rok sílil i rostoucí přebytek bilance zahraničního obchodu, který byl klíčovým pro hospodářský růst především v první polovině roku 2016. Naopak investiční aktivita, která stála za mimořádnými výsledky roku 2015, byla po celý loňský rok utlumena. Řada ukazatelů svědčila o příznivém vývoji ekonomiky.
- Mezičtvrtletní dynamika růstu HDP zaostávala za předchozími dvěma lety. V první polovině roku dosáhly mezičtvrtletní přírůstky HDP 0,4 % a 0,9 %. Výrazné zpomalení nastalo ve 3. čtvrtletí (0,2 %). V závěru roku se růst zrychlil na 0,4 %. Mezičtvrtletní přírůstky HPH činily 0,4 %, 0,7 %, 0,2 % a 0,3 % v jednotlivých čtvrtletích.
- Meziroční tempo hospodářského růstu v Česku se během roku 2016 shora přiblížilo růstu v EU a ve druhé polovině roku se mu vyrovnalo. Mezičtvrtletní růst ekonomiky EU se v posledních třech letech poměrně stabilně pohybuje okolo 0,5 % a Česko (s výjimkou 2. čtvrtletí) jej v roce 2016 nepřekonal. Rok 2016 byl pro většinu evropských zemí² z hlediska ekonomického vývoje příznivý. HDP meziročně klesl pouze v Řecku, ostatní ekonomiky zažívaly alespoň mírný meziroční růst. Nejsilnější nárůst HDP v roce 2016 zaznamenalo Rumunsko (4,8 %), následováno Španělskem (3,3 %).
- Po celý rok byl meziroční růst HDP tažen výdaji na konečnou spotřebu domácností. Jejich příspěvek k celkovému nárůstu HDP³ činil +1,1 p.b. a v průběhu roku jeho význam sílil. V první polovině roku dosáhl +0,9 p.b. a +1,0 p.b. a ve 3. a 4. kvartálu zesílil na +1,3 p.b. a +1,4 p.b. Naopak příspěvek výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí, který v prvních dvou čtvrtletích dosáhl +0,4 p.b. a +0,5 p.b.,

¹ Sezónně očištěné údaje v pojetí národních účtů

² Nedostupná data za Irsko a Lucembursko. Data za Slovensko neočištěna o kalendářní vlivy.

³ Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

ve třetím kvartálu zeslabil na +0,2 a v závěrečném čtvrtletí byl nulový. Silněji a významněji než v minulém roce přispívala k růstu HDP bilance vývozu a dovozu (celkem +1,2 p.b.). Její příspěvek v první polovině roku překonal i výše zmíněnou spotřebu domácností, když dosáhl +1,2 p.b. a +2,0 p.b. Ve třetím čtvrtletí, které bylo z pohledu výsledků zahraničního obchodu méně úspěšné, oslabil na +0,5 p.b. a v závěru roku se zvýšil na +0,9 p.b. Hlavně v druhé polovině roku zesílil kladný příspěvek změny zásob k růstu (+0,9 p.b. a +1,0 p.b. ve 3. a 4. čtvrtletí). Příspěvek již zmiňované investiční aktivity reprezentované tvorbou hrubého fixního kapitálu byl záporný (celkově -0,9 p.b.).

- Růst spotřeby domácností v roce 2016 činil 2,9 % a byl tažen především silným nárůstem v kategorii předmětů dlouhodobé spotřeby (6,2 %). V závěrečném čtvrtletí roku se meziroční růst výdajů na spotřebu těchto statků zpomalil na 3,4 %, ale byl nahrazen poměrně silným meziročním navýšením u předmětů střednědobé spotřeby (8,4 %). V posledním kvartálu roku 2016 zrychlil i růst výdajů na netrvanlivé statky na 3,1 %. Ve srovnání s předchozími lety výrazněji vzrostly výdaje na služby (celkový meziroční nárůst o 2,5 %).
- Růst spotřeby byl podpořen pozitivním očekáváním spotřebitelů i nárůstem výdělků. Nárůst objemu vyplacených mezd v roce 2016 se v porovnání s rokem 2015 zrychlil a dosáhl 5,5 %. V prvních třech čtvrtletích roku byl růst silnější (6,0 %, 5,4 % a 5,7 %) a v závěrečném kvartálu mírně polevil na 5,0 %. Především na konci roku se projevilo zvýšení cenové hladiny a v reálném vyjádření se růst objemu vyplacených mezd zredukoval (5,9 %, 5,4 %, 4,8 % a 3,6 % v jednotlivých čtvrtletích)⁴. Do růstu objemu vyplacených mezd a platů se částečně promítlo průběžné navýšování minimálních mezd, které je patrné především u nárůstu v odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství o 6,2 %. Objem vyplácených mezd výrazně rostl i ve zpracovatelském průmyslu (6,6 %). Ve srovnání s předchozím rokem se zrychlila dynamika růstu v odvětví informačních a komunikačních činností (7,6 %) nebo u profesních, vědeckých, technických a administrativních činností (6,5 %), částečně i kvůli nárůstu zaměstnanosti. Mírněji než v předchozím roce rostl objem vyplácených mezd u činností v oblasti nemovitostí (3,2 %). Ve stavebnictví, které zažívá dlouhodobý útlum, vzrostl objem vyplácených mezd o 2,1 % za současného poklesu zaměstnanosti o 0,8 %.
- Celkový meziroční růst výdajů na spotřebu vládních institucí činil 1,5 %, což bylo o 0,5 p.b. méně než v roce 2015.
- Přebytek bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami (v běžných cenách) v roce 2016 činil 347,2 mld. korun, čímž překonal rok 2015 o 67,4 mld. korun. Kladné saldo obchodu se zbožím dosáhlo 248 mld. korun (meziroční nárůst o 43 mld.) a u služeb dosáhlo 99,3 mld. korun (nárůst o 24,3 mld.).
- Reálný hrubý domácí důchod (RHDD), který na rozdíl od HDP zohledňuje dodatečné zisky, nebo ztráty z vývoje cen v zahraničním obchodě, resp. zisky, nebo ztráty ze směnných relací, vzrostl v roce 2016 o 3,1 % (bez očištění o sezónní a kalendářní vlivy). V průběhu prvních tří

čtvrtletí RHDD překonával růst HDP, ale jeho dynamika slábala a ve 4. čtvrtletí zaostávala za růstem HDP o 0,6 p.b. Zisk ze směnných relací se v průběhu roku snižoval a v posledním kvartálu došlo k mírné ztrátě.

- V roce 2016 se na růstu HDP nejvýrazněji podílel zpracovatelský průmysl. I když se jeho hrubá přidaná hodnota nezvýšila tak výrazně jako v předchozích dvou letech (4,8 %, v roce 2015 to bylo 8,2 %), jeho příspěvek k celkovému růstu HPH činil +1,3 p.b., tedy více než polovinu (podobně jako v roce 2015). Zpracovatelský průmysl přispíval k růstu HPH rovnoměrně ve všech čtvrtletích roku. Dalším výrazněji rostoucím odvětvím byly činnosti v oblasti nemovitostí (nárůst o 3,2 %), které sice rostly pomaleji než v roce 2015, ale jejich příspěvek k růstu HPH činil +0,3 p.b. a rovněž byl stabilní po celý rok.
- V průběhu roku 2016 došlo ke zpomalení růstu v odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství, jehož příspěvek k růstu HPH v roce 2015 činil +0,7 p.b. Dalšími odvětvími, která neudržela růst z předchozího roku, jsou informační a komunikační činnosti a profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Obě odvětví přispěla k nárůstu HPH v roce 2016 shodně jen 0,1 p.b. Rok 2016 byl neúspěšným pro stavebnictví, jehož HPH klesla o 5,8 %. Negativní dopad na celkový růst HPH ze strany tohoto odvětví se v průběhu roku prohluboval a celkově dosáhl -0,3 p.b.
- Ve vybraných službách⁵ se tržby reálně zvýšily o 1,2 % (v roce 2015 o 3,0 %). Na tomto růstu se podílela drtivá většina dílčích odvětví vyjma profesních, vědeckých a technických činností (-2,3 %), jejichž 3% růst v roce 2015 byl v dlouhém období od konce silné konjunktury v předešlé dekádě ojedinělý.
- Zvyšující se disponibilní příjmy domácností, syčené růstem objemu vyplacených mezd a platů v celé ekonomice (+5,5 % v roce 2016, o rok dříve +4,4 %), v kombinaci s velmi optimistickým naladěním spotřebitelů po celý loňský rok vyústily ve svižný růst maloobchodních tržeb (+5,1 % meziročně)⁶. Zatímco v prvních třech čtvrtletích růst tržeb osciloval okolo 5,5 %, na sklonku roku tempo zmírnilo na 4,2 % – primárně vlivem vývoje tržeb za potraviny. Ty v 1. čtvrtletí 2016 rostly o 5 %, na sklonku roku již jen stagnovaly. Tento vývoj se primárně týkal nesespecializovaných (především velkých) prodejen⁷. Tržby za potraviny ve specializovaných prodejnách ve 4. čtvrtletí o 2,9 % rostly, za celý rok o 3,1 % – tedy vyšším tempem než u nesespecializovaných prodejců potravin, což se stalo naposledy v roce 2005.
- V roce 2016 dosáhl dle údajů ČNB přebytek běžného účtu platební bilance 52,6 mld. korun a převýšil přebytek z předchozího roku o 41,4 mld. korun. Zásahu na tom má mimořádně vysoké kladné saldo zboží a služeb, které bylo o 85,6 mld. vyšší než v roce 2015. V opačném směru působil především deficit druhotných důchodů, který se oproti roku 2015 prohloubil o 27,3 mld. korun. Deficit prvotních důchodů dosáhl 271,8 mld. korun, což je o 16,9 mld. více než v roce 2015.
- Z hlediska hodnoty vývozu byl rok 2016 rekordní. Z Česka bylo vyvezeno zboží v hodnotě 3 312 mld. korun⁸, což

⁴ Do reálného vyjádření převedeno s využitím deflátoru výdajů na konečnou spotřebu domácností.

⁵ Údaje jsou neočištěny a nezahrnují obchod, peněžnictví a pojišťovnictví, vědu a výzkum a také veřejné služby.

⁶ Všechny údaje o maloobchodních tržbách jsou očištěny o kalendářní vlivy ve stálých cenách.

⁷ V nich ve 2. pololetí 2016 došlo k citelnému poklesu tržeb za služby (tvořících však jen okrajový podíl ze všech tržeb prodejců potravin).

⁸ Údaje v národním pojetí v nominálním vyjádření zahrnují pouze obchod se zbožím. Hodnota vývozu je zachycena v cenách FOB, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou na hranice ČR. Důvod je v cenách CIF, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou v zahraničí na hranice ČR. Data jsou platná k 9. 3. 2016.

je navýšení o 1,5 % oproti roku 2015. Meziroční tempo růstu exportu se v porovnání s předchozími dvěma lety snížilo. V prvním čtvrtletí vzrostl vývoz o 1,8 %. Druhé čtvrtletí se stalo pro exportéry neúspěšnějším za celý rok, když vývoz vzrostl o 4,2 %. V druhé polovině roku se však projevila vysoká srovnávací základna roku 2015 kombinovaná s dočasným omezením výrobních kapacit některých důležitých exportérů. Ve 3. kvartálu se export meziročně snížil o 0,9 % a v závěru roku meziroční přírůstek dosáhl jen 0,7 %.

- Vývoz do zemí Evropské unie, který tvořil 84,0 % celkové hodnoty českého exportu, meziročně vzrostl o 2,7 % a 5,4 % v 1. a 2. čtvrtletí roku. Druhá polovina roku 2016 již nebyla tak úspěšná, když vývoz do EU klesl o 1,1 % ve 3. čtvrtletí a následně dosáhl hodnoty 4. čtvrtletí předchozího roku. Naopak export do zemí mimo EU klesal v prvních dvou čtvrtletích a znovu nabral dech v druhé půli roku, když vzrostl o 0,5 % a 4,5 %.
- Celkový import do Česka dosáhl hodnoty 3 145 mld. korun. Dovoz z EU meziročně vzrostl v prvních dvou čtvrtletích shodně o 2,7 % a následně zpomalil a zvýšil se jen o 0,2 % a 0,6 % ve 3. a 4. čtvrtletí. Vzhledem k rostoucím cenám ropy i obnoveným výrobním kapacitám v chemickém průmyslu a souvisejícímu oživení v tomto odvětví se ve 4. čtvrtletí roku 2016 zastavil více než dva roky trvající propad hodnoty importu ropy a zemního plynu a zároveň se snížil dovoz chemických látek a výrobků.
- Přebytek zahraničního obchodu v roce 2016 dosáhl 167,0 mld. korun a překonal přebytek z roku 2015 o 36,1 mld.⁹ Kladný přebytek zahraničního obchodu má Česko tradičně s EU. Přetrvává záporné saldo obchodu se zeměmi mimo EU.
- Celková cenová hladina měřená implicitním deflátorem HDP v roce 2016 vzrostla o 1,1 %. V průběhu roku silil vliv výdajů na konečnou spotřebu. Především v druhé polovině roku začaly růst ceny výrobků a služeb spotřebovávaných domácnostmi (0,9 % ve 3. čtvrtletí, 1,4 % ve 4. čtvrtletí).
- Míra inflace¹⁰ se od ledna po květen 2016 rovnala 0,4 %, od června po září se snížila na 0,3 % a během října až prosince dosahovala 0,4 %, 0,5 % a 0,7 %.
- Růst indexu spotřebitelských cen byl zpočátku roku značně zpomalován vývojem cen pohonných hmot kombinovaným s poklesem cen potravin. Po hlubokém propadu na přelomu let 2015 a 2016 začaly ceny ropy mírně růst a jejich vliv na snižování cenové hladiny během roku slábl. Meziroční růst cenového indexu bez topných olejů a pohonných hmot tak v průběhu prvních tří čtvrtletí roku převyšoval růst celkové cenové hladiny o několik desetín p.b. Až v posledním čtvrtletí se oba indexy vyrovnaly a v prosinci dokonce ceny pohonných hmot mírně přispěly k růstu celkové cenové hladiny.
- Ceny potravin a nealkoholických nápojů od prosince 2014 (s výjimkou června 2015) meziročně klesaly. V indexu spotřebitelských cen mají druhou nejvyšší váhu, není tedy překvapivé, že jejich listopadový a prosincový růst (1,6 % a 3,3 %) podstatně ovlivnil celkovou cenovou hladinu. Do té doby klesaly průměrným meziročním tempem 1,6 %. Zatímco v lednu až říjnu tak ceny potravin průměrně

snížovaly celkový růst cen o více než 0,2 p.b., v listopadu přispěly k růstu 0,3 p.b. a v prosinci dokonce 0,6 p.b. Podzimní nárůst cen způsobilo především meziroční zvýšení cen zeleniny a mléčných výrobků.

- Vývoj na trhu s nemovitostmi v roce 2016 reflektoval dobrý stav ekonomiky a pozitivní výhledy spotřebitelů.
- Ceny průmyslových výrobců meziročně klesaly od ledna 2014 a snižovaly se i během roku 2016.
- Ceny zemědělské výroby po celý rok meziročně klesaly. Pokračovaly tím v trendu předchozích dvou let (s krátkou výjimkou podzimu 2015). Oproti ostatním sledovaným cenovým indexům jejich vývoj během roku příliš nenaznačoval změnu tohoto trendu. Meziroční poklesy v 1. až 4. kvartálu roku 2016 dosáhly 2,9 %, 6,9 %, 5,7 % a 4 %. V úhrnu klesaly ceny rostlinné i živočišné výroby. U rostlinné výroby vzrostly ceny v 1. čtvrtletí roku o 3,9 %, ale v následujících kvartálech roku klesaly o 3,2 %, 5,3 % a 5,7 %. Pokles cen rostlinné výroby nezahrnující ovoce a zeleninu byl ještě výraznější. Naopak, meziroční pokles cen živočišné výroby v průběhu roku zpomaloval. Zde se projevilo meziroční zvýšení cen hospodářských zvířat v druhé polovině roku o 2 % a 3,5 % i zpomalení propadu cen mléka z 15,9 % v 1. čtvrtletí na 6,5 % v posledním čtvrtletí roku 2016.
- V průběhu roku se ceny vývozu snižovaly, ale tempo meziročního poklesu se mírnilo (-4,2 %, -4,3 %, -2,7 % a -1,3 % v jednotlivých čtvrtletích). K tomu přispěl vývoj cen nepoživatelných surovin (-13,4 %, -12,2 %, -7,1 % a +1,1 %) a minerálních paliv (-19,0 %, -17,3 %, -13,6 % a -1,3 %). Naopak ceny nápojů a tabáku, které v průběhu roku rostly poměrně stabilním tempem (1,5 %, 2,4 %, 2,6 %), v posledním čtvrtletí meziročně klesly (-2,4 %).
- Ceny dovozu ve všech čtvrtletích roku 2016 klesaly (-5,6 %, -6,3 %, -3,7 % a -0,4 %), a především v 1. a 2. kvartálu byly významným zdrojem deflačních tlaků v české ekonomice. V druhé polovině roku pokles cen značně oslabil a v prosinci ceny importu poprvé po 18 měsících meziročně vzrostly. Ve 4. čtvrtletí výrazněji vzrostly ceny nápojů a tabáku (+3,3 %), potravin a živých zvířat (+2,8 %) a nepoživatelných surovin (+3,2 %).
- Situace na trhu práce se v roce 2016 nadále zlepšovala a v mnoha ohledech měla shodné rysy jako v konjunkturálním období minulé dekády. Pokračující ekonomický růst generoval nová pracovní místa. Celková zaměstnanost¹¹ v mezikvartálním vyjádření v průběhu roku nadále posilovala (kromě dočasné stagnace ve 3. čtvrtletí). Proti roku 2015 pracovalo loni o 1,8 % lidí více (tempo meziročního růstu se zvýšilo již třetí rok v řadě a bylo nejvyšší od roku 2008). Přestože počet pracovníků na sklónku loňského roku poprvé v historii Česka překročil hranici 5,3 mil., zároveň se výrazně zvýšil i podíl podniků, které považovaly nedostatek pracovní síly za důležitou bariéru svého růstu.
- Na loňském navýšení počtu pracovníků v ekonomice se poprvé od roku 2007 podíleli jak zaměstnanci (s růstem o 1,9 %), tak i sebezaměstnaní (jejichž stavy se meziročně rozšířily o 1 %, především vlivem příznivějšího vývoje ve 2. pololetí)¹².

⁹ Pokud bychom k výsledkům roku 2015 zahrnuli částku 16,2 mld. korun v návaznosti na aktualizaci metodiky zachycování obchodu se zemním plynem, prohloubil by se rozdíl v bilanci let 2015 a 2016 na 52,3 mld. korun.

¹⁰ Vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních dvanáct měsíců oproti průměru předchozích 12 měsíců.

¹¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny údaje o zaměstnanosti v této kapitole v pojetí národních účtů a očištěné o sezónní vlivy.

¹² Z doplňujících podrobnějších údajů dle výběrového šetření pracovních sil vyplývá, že v roce 2016 se zvyšovaly počty podnikatelů bez zaměstnanců (ve 4. čtvrtletí meziročně o 46 tis.), zatímco podnikatelů se zaměstnanci naopak ubylo (o 10 tis.).

- Pokračující růst ekonomiky, přetrvávající příznivé výhledy v klíčových odvětvích, uvolněnější rozpočtová politika státu a v neposlední řadě silící nedostatek pracovníků (vlivem nízké a stále klesající nezaměstnanosti) se promítly do vyššího růstu výdělků. Průměrná hrubá mzda (při zohlednění délky úvazků zaměstnanců) vzrostla loni oproti roku 2015 o 4,2 % (nominální růst mzdy se přitom v letech 2014 a 2015 udržoval těsně pod 3 %).
- Průměrná reálná mzda loni vzrostla o 3,5 % (nejvíce od roku 2007), ve 4. čtvrtletí vlivem silící inflace zvolnila na 2,8 %.
- Růst objemu peněz v ekonomice¹³ v průběhu let 2014 a 2015 zrychloval a v první polovině roku 2016 se meziroční přírůstek držel nad 9 %.
- Většina sazeb na úvěrech domácnostem se během roku 2016 snižovala. U spotřebních úvěrů úrokové sazby během roku klesly o 1,6 p.b. Pokles se projevil hlavně u úvěrů se střednědobou a dlouhodobou fixací. Úrokové sazby úvěrů na bydlení se během roku rovněž snižovaly.
- Vzhledem k výhodným podmínkám rostl objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů. Největší část z celkového objemu poskytnutých půjček tvořily hypoteční úvěry (66,5 % k 31. 12. 2016). Jejich meziroční růst byl po celý rok 2016 více než 8 %.
- Hospodaření státního rozpočtu (SR) skončilo dle pokladního plnění v roce 2016 přebytkem ve výši 61,8 mld. korun (v roce 2015 činil deficit 62,8 mld.). Rozpočtový přebytek byl v historii samostatné ČR naposledy dosažen v období let 1993–1995. V loňském výsledku se zásadně projevil nepravdivost v čerpání evropských fondů na přelomu programových období EU.
- Konsolidovaný hrubý dluh celého sektoru vládních institucí¹⁴ dosáhl dle aktuálních dat ČSÚ na konci 3. čtvrtletí 2016 výše 1 813 mld. korun a ve vztahu k HDP činil 38,7 % (ve stejném období předchozího roku byl o 1,9 p.b. vyšší). Za meziročním snížením relativní úrovně dluhu stál loni svižný růst nominálního HDP, z menší části ale i pokles absolutní výše dluhu (o 15,6 mld. korun).

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2015 a 2016

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Pšenice ozimá	778 200	809 111	6,5	6,57	5 054 568	5 315 630
Pšenice jarní	51 620	30 600	4,26	4,54	219 704	139 034
Žito	21 980	20 951	4,91	4,98	107 874	104 353
Ječmen ozimý	104 540	104 007	5,46	6,13	570 973	637 443
Ječmen jarní	261 406	221 719	5,43	5,45	1 420 443	1 207 811
Oves	42 395	37 566	3,65	3,52	154 576	132 220
Kukuřice na zrno	79 972	86 407	5,54	9,79	442 709	845 765
ostatní obiloviny	49 712	9 059	6,21	2,31	308 572	20 954
OBILOVINY CELKEM	1 389 827	1 359 014	5,96	6,33	8 279 419	8 596 408
Hrách setý	23 876	26 601	3,27	2,58	78 161	68 703
Brambory – rané	946	1 111	19,71	20,11	18 649	22 348
– ostatní (bez sadbových)	18 911	19 385	23,02	31,36	435 344	607 871
Cukrovka technická	57 612	60 736	59,38	67,81	3 421 035	4 118 356
Řepka na semeno	366 180	392 991	3,43	3,46	1 256 212	1 359 125
Mák	32 650	35 543	0,82	0,80	26 743	28 574
Ostatní olejnin	47 618	2 137	1,51	0,73	72 046	1 549
Kukuřice na zeleno a siláž	244 956	234 396	29,13	40,72	7 134 351	9 545 239
Víceleté pícniny na o.p. celkem	177 373	183 943	6,16	7,42	1 092 994	1 365 058
Chmel (chmelnice plodící)	4 622	4 775	1,05	1,61	4 843	7 712

Pramen: ČSÚ

¹³ Měřeno peněžním agregátem M3.

¹⁴ Dluh sektoru vládních institucí zahrnuje vedle centrálních vládních institucí i hospodaření územně správních celků či zdravotních pojišťoven. Předběžné údaje o dluhu a deficitu sektoru vládních institucí za celý rok 2016 zveřejnil ČSÚ 4. dubna 2017 (Eurostat pak 24. dubna).

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných ČSÚ k 31. 5. 2016 a z vývoje vegetačních podmínek.

Celková sklizeň r. 2016 ve výši 25 720,9 tis. tun byla proti roku 2015 vyšší o 3 901,1 tis. tun, tj. o 17,9 %.

Sklizňová plocha obilovin činila 1 359 tis. ha. Zejména díky jarní pšenici, jarnímu ječmeni a ovsu se meziročně snížila o 30,8 tis. ha tj. o 2,2 %. Obilovin celkem bylo sklizeno v roce 2016 8 596,4 tis. t., což je o 317,0 tis. t. více než v roce minulém (meziroční nárůst 3,8 %). Z toho pšenice ozimé bylo sklizeno 5 315,6 tis. t, tj. o 261,1 tis. více než v roce 2015 (meziroční nárůst 5,2 %), pšenice jarní 139 tis. t., tj. o 80,7 tis. t méně než v roce 2015 (meziročně pokles 36,7 %). Žita bylo sklizeno 1 044,4 tis. t, tj. o 3,5 tis. t méně než v předešlém roce (meziročně pokles 3,3 %). Ječmene ozimého se sklídilo 637,4 tis. t, tj. o 66,5 tis. t. více než v roce 2015 (meziroční nárůst 11,6 %), ječmene jarního 1 207,8 tis. t., tj. o 212,6 tis. t. méně než v r. 2015 (meziroční pokles 15 %), ovsa 132,2 tis. t., tj. o 22,4 tis. t. méně než v r. 2015 (meziroční pokles 14,5 %), kukuřice na zrno 845,8 tis. t., tj. o 403,1 tis. t. více než v r. 2015 (meziroční nárůst 91 %) a ostatních obilovin 21 tis. t, tj. o 287,6 tis. t méně než v roce 2015 (meziroční pokles 93,2 %). U ostatních plodin klesla zejména sklizeň ostatních olejnin, a to o 70,5 tis. t., kde je meziroční pokles 97,9 %. Sklizeň chmele vzrostl naproti roku 2015 o 2,9 tis. t (meziroční nárůst o 59,2 %).

Hektarový **výnos obilovin** 6,33 t je ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 0,37 t (tj. o 6,2 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 6,57 t (6,5 t v roce 2015), pšenice jarní 4,54 t (4,26 t), žita 4,98 t (4,91 t), ječmene ozimého 6,13 t (5,46 t), ječmene jarního 5,45 t (5,43 t), ovsa 3,52 t (3,65 t), kukuřice na zrno 9,79 t (5,54 t) a ostatních obilovin 2,31 t (6,21 t).

Produkce **luskovin** byla nižší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 84,6 tis. tun luskovin. Z toho hrachu

setého 68,7 tis. tun, tj. v porovnání s rokem 2015 méně o 9,5 tis. t. Celková produkce **zrnin** (obiloviny a luskoviny) 8 681 tis. tun je proti předchozímu roku vyšší o 401,6 tis. tun (tj. o 4,9 %).

Celková sklizeň **brambor** ve výši 699,6 tis. tun představuje proti roku 2015 zvýšení o 194,7 tis. tun (o 38,6%). Hektarový výnos ve výši 29,88 t je v porovnání s rokem 2015 vyšší o 7,62 t/ha. Raných brambor bylo sklizeno 22,3 tis. tun. **Cukrovky** technické bylo sklizeno při výnosu 67,8 t z jednoho hektaru 4 118,4 tis. tun bulev (3 421 tis. tun v roce 2015) tzn. zvýšení o 20,4 %.

V roce 2016 došlo ke zvýšení osevních ploch **olejnin** celkem o 24,2 tis. ha (o 5,4 %) na výměru 470,2 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 476,5 tis. tun je o 121,5 tis. tun vyšší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 359,1 tis. tun, v roce předchozím 1 256,2 tis. tun, tzn. zvýšení o 102,9 tis. tun. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,46 t je o 0,03 t vyšší. Vyšší byla produkce máku, kdy se z plochy 35,5 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,8 t sklídilo 28,6 tis. tun (26,7 tun při hektarovém výnosu 0,82 t v roce 2015) makového semene.

Výměra sklizňové plochy **zeleniny** se dle šetření ČSÚ meziročně zvýšila o 9 % na 14,5 tis. ha. Produkce zeleniny dosáhla 298,6 tis. t, což je v porovnání se slabší sklizní roku 2015 nárůst o 21 %.

Produkce **ovoce** 318,9 tis. tun byla proti loňskému roku nižší o 20,5 %.

Výnosová plocha vinic v roce 2016 byla 15,8 tis. ha. Hektarový výnos byl 4,8 t (5,73 t v roce 2015). Sklizen bylo 75,9 tis. tun hroznů, tj. o 14,7 tis. tun méně než v roce 2015. Produkce **chmele** ve výši 7 712 tun se proti roku 2015 zvýšila o 2 869 tun (tj. o 59,2 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,61 t je také vyšší, a to o 0,56 t než v roce minulém.

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2014 až 2016

Ukazatel	2014	2015	2016	Index 2016/2015
Stavy skotu celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	1 374	1 407	1 416	100,6
z toho: Býci ost. vč. volů (nad 8 měs. a do 1 roku) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	146	150	145	97,2
Býci ost. vč. volů (nad 1 rok a do 2 let) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	307	315	315	100,0
Býci ost. vč. volů (nad 2 roky) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	19	18	18,5	102,8
Jalovice od 1 do 2 let – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	193	196	200	102,1
Jalovice nad 2 roky – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	71	68	71	103,3
Krávy celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	564	580	584	100,6
v tom: Krávy dojně – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	373	376	373	99,0
Krávy bez TPM ¹⁾ – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	191	204	211	103,6
Průměrné stavy dojnic (tis. ks)	370,7	368,2	370,2	100,5
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	7 704,8	8 001,3	8 061,3	100,75
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 856,3	2 946,3	2 984,2	101,29
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 753,2	2 843,6	2 885,2	101,46
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 350,7	2 437,7	2 458,6	101,0

Ukazatel	2014	2015	2016	Index 2016/2015
Domácí spotřeba mléka (mil.l)	2 179,0	2 238,1	2266,1	101,3
Vývoz mléka (mil. l)	1 069,7	1 159,4	1 208,3	104,2
Dovoz mléka (mil. l)	935,5	953,3	1 033,3	108,4
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	9 370	7 660	6 700	87,47
Soběstačnost ČR – mléko (%)	131,1	131,6	131,7	100,1
Porážky skotu celkem (tis. ks)	222,4	231,2	241,8	104,58
z toho: Býci (tis. ks)	99	99	99	100,0
Krávy (tis. ks)	94	99	109	110,1
Jalovice (tis. ks)	20	22	23	104,5
Telata (tis. ks)	7,9	8,0	7,9	98,8
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg ž. hm.)	549,7	552,8	542,1	98,0
Produkce hovězího masa celkem (tis. t ž. hm.)	169,6	174,7	173,3	99,2
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	121,1	117,9	128,7	109,2
Vývoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	94,6	105,3	116,2	110,4
Dovoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	44,8	47,2	69,7	147,7
Soběstačnost ČR – hovězí maso (%)	140,3	148,2	134,7	90,9
Stavy prasat celkem – Soupis k 31. 12. 2016 (tis. ks)	1 607	1 560	1 480	95,1
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 31. 12. 2016. (tis. ks)	98	96	91	95
Prasničky celkem – Soupis k 31. 12. 2016. (tis. ks)	45	42	43	101,7
Selata – Soupis k 31. 12. 2013. (tis. ks)	440	416	415	99,8
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) – Soupis k 31. 12. 2016. (tis. ks)	641	619	572	92,4
Opraseno prasnic a prasniček (tis. ks)	277	254	249	98,3
Narozeno selat (tis. ks)	3 182	3 076	3 166	102,9
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 852	2 763	2 829	102,4
Počet odchovaných selat na prasnici	25,0	25,7	26,9	104,9
Produkce vepřového masa (tis. t ž. hm.)	312,5	309,8	310,5	100,2
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců (tis. ks)	2 574	2 442	2 656	108,8
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasnic a kanců (kg ž. hm.)	112,5	115,1	111,4	96,8
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	546,2	563,0	572,0	101,6
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	92,9	86,5	93,7	108,3
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	325,0	339,5	355,2	104,6
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	57,2	55,0	56,9	103,5
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	21 464	22 508	21 314	94,7
z toho: Hrabavá drůbež celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	20 656	21 483	20 422	95,1
Slepice – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	6 756	6 297	6 116	97,1
Kuřata na výkrm – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	11 508	12 121	11 435	94,3
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	236,8	239,0	247,4	103,5

Ukazatel	2014	2015	2016	Index 2016/2015
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	341,2	370,5	377,5	101,9
Vývoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	44,2	47,3	55,5	117,3
Dovoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	147,7	179,1	187,0	104,4
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	69,4	64,4	65,5	101,7
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	9 160,0	8 899,2	8 922,7	100,3
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 237	2 174	2 161	99,4
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	299	301	303	100,5
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 699	2 773	3 111	112,2
Vývoz vajec (mil. ks)	214,4	199,7	235,0	117,7
Dovoz vajec (mil. ks)	679,0	799,0	1 185,0	148,3
Soběstačnost ČR – vejce (%)	82,9	78,4	69,5	88,6
Stavy ovcí a beranů celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	225	232	218	94,3
Stavy koz a kozlů celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	24,3	26,8	26,5	99,2
Produkce skopového a koziho masa (t ž. hm.)	7 217	7 261	8 413	115,8
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t ž. hm.)	7 935	7 804	8 978	115
Vývoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	391	435	500	115
Dovoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	739	1 000	1 065	106,5
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	95,6	93,4	93,7	100,3

Pramen: ČSÚ-soupis hospodářských zvířat k 1. 4. 2016, prasata k 31. 12. 2016; výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe
Poznámka:

¹⁾ TPM = Tržní produkce mléka

V období od 1. dubna 2015 do 1. dubna 2016 došlo oproti stejnému sledovanému předchozímu období ke zvýšení celkových početních stavů skotu, a to o 9 000 kusů na konečný počet 1 416 tis. kusů skotu (meziroční nárůst o 0,6 %). I přes toto zvýšení se jedná o nízké početní stavy skotu v České republice. K 1. 1. 1990 bylo v ČR chováno 3 506 tis. kusů skotu.

V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází v roce 2016 k poklesu jejich početního stavu. Došlo ke snížení o 3 tis. kusů na 373 tis. kusů (pokles o 1 %). V kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo, tak jako i v předchozích letech k početnímu zvýšení, a to o 7 tis. kusů na 211 tis. kusů (vzestup o 3,6 %). V rámci sledování krav celkem jako národního základního stáda skotu došlo k navýšení jejich početních stavů. V roce 2016 byl zaznamenán nárůst počtu o 4 tis. kusů na 584 tis. kusů (vzestup o 0,6 %).

Průměrné roční stavy dojených krav byly v České republice v roce 2016 meziročně vyšší o 0,5 % (zvýšení průměrných stavů z 368,2 tis. ks v roce 2015 na 370,2 tis. ks v roce 2016). Zvýšení průměrné roční dojivosti krav v roce 2016 o 0,7 %, představuje zvýšení o 60 l/ks/rok, na 8 061,3 l/ks/rok.

Ohledně bilance výroby hovězího masa lze konstatovat, že v roce 2016 výroba hovězího masa včetně telecího činila 173,3 tis. tun živé hmotnosti. Oproti roku 2015 byla výroba hovězího masa nižší o 1,4 tis. tun. Dovoz hovězího masa se

zvýšil o 22,5 tis. tun na 69,7 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 47,7 %). Vývoz se v roce 2016 také zvýšil, a to o 10,9 tis. tun, tedy na úroveň 116,2 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 10,4 %). Domácí spotřeba hovězího masa zaznamenala v letošním roce oproti předchozímu roku nárůst o 10,8 tis. tun živé hmotnosti na 128,7 tis. tun. Soběstačnost v produkci tohoto druhu masa se v roce 2015 snížila o 9,1 %.

V roce 2016 došlo ke snížení stavů prasat. Celkový stav prasat v České republice k 1. dubnu 2016 dosáhl 1 480 tis. kusů (podle Soupisu hospodářských zvířat vydávaného každoročně k tomuto datu ČSÚ). Meziročně došlo k poklesu celkových stavů prasat o 4,9 %. Stav prasnic k 31. 12. 2016 činil 91 tis. kusů, tj. meziroční pokles o 5 %.

Vepřové maso tvoří v České republice více než polovinu z celkové spotřeby masa. Ta v roce 2016 činila 572 tis. t ž. hm. Spotřeba masa na obyvatele vykazovala v dřívějších letech mírně klesající tendenci. V letech 2014 a 2015 došlo k rostoucí tendenci v této spotřebitelské charakteristice na úroveň 42,9 kg/osobu/rok.

Stavy drůbeže v roce 2016 se snížili k 1. 4. proti roku 2015 o 1 194 tis. ks, tj. 5,3 % (Soupis hospodářských zvířat). K propadu došlo v kategorii slepic, kde pokles v porovnání s r. 2015 dosáhl hodnoty 2,9 %. Stav kuřat také zaznamenal pokles a to o 686 tis. kusů, tj. 5,7 %.

Průměrný stav nosnic v roce 2016 byl 8 922,7 tis. ks, tzn. meziroční nárůst 0,3 %. Spotřeba vajec v ČR byla 3 111 mil. ks.

To je o 12,2% více než v roce 2015. Rozdíl mezi spotřebou a výrobou je řešen dovozem, který se proti roku 2015 zvýšil o 48,3%. Soběstačnost ČR v produkci vajec činí 69,5%.

Ve stavech ovcí a koz byl zaznamenán pokles. V meziročním srovnání poklesl počet ovcí o 14 tis. kusů, tj. 5,7%. V roce 2016 se chovalo celkem 26,5 tis. kusů koz a kozlů a jejich počet se snížil o 0,8 %.

Spotřeba skopového a koziho masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice dlouhodobě velmi nízká

a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 10 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 90% jatečných zvířat. Soběstačnost ČR v produkci skopového a koziho masa je na úrovni 93,7%

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Souhrnný zemědělský účet

Semidefinitivní výsledky za rok 2015 a předběžné výsledky za rok 2016

SZÚ – výsledky účtu výroby v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2016/2015 (%)
		2015	2016	
I	OBILOVINY (včetně osiva)	32 936,4	29 944,0	90,9
I.1	Pšenice a špalda	20 908,6	18 568,6	88,8
I.2	Žito a sourež	412,9	381,3	92,3
I.3	Ječmen	8 367,6	6 825,0	81,6
I.4	Oves a letní směsky	622,5	499,8	80,3
I.5	Kukuřice na zrno	1 862,7	2 962,9	159,1
I.7	Ostatní obiloviny	762,2	706,5	92,7
2	TECHNICKÉ PLODINY	19 667,3	21 595,3	109,8
2.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	14 846,6	15 666,2	105,5
2.2	Bílkovinné plodiny (včetně osiva)	695,3	604,5	86,9
2.4	Cukrová řepa	2 898,2	3 558,3	122,8
2.5	Ostatní technické plodiny	1 227,3	1 766,3	143,9
3	PÍCNINY	10 363,4	13 194,7	127,3
4	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	5 589,5	5 990,7	107,2
4.1	Čerstvá zelenina	2 177,7	2 469,6	113,4
4.2	Sazenice a květiny	3 411,8	3 521,1	103,2
5	BRAMBORY (včetně sadby)	2 193,3	2 823,5	128,7
6	OVOCE	1 764,1	1 445,5	81,9
6.1	Čerstvé ovoce	1 764,1	1 445,5	81,9
7	VÍNO¹⁾	1 208,6	1 090,0	90,2
9	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	1 021,6	1 254,4	122,8
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	74 744,1	77 338,1	103,5
11	ZVÍŘATA	21 313,7	22 148,8	103,9
11.1	Skot	6 680,2	7 259,5	108,7
11.2	Prasata	8 285,4	8 776,8	105,9
11.4	Ovce a kozy	87,9	170,0	193,4

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2016/2015 (%)
		2015	2016	
11.5	Drůbež	6 239,7	5 921,9	94,9
11.6	Ostatní zvířata	20,6	20,4	99,0
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKÝ	24 693,4	24 183,3	97,9
12.1.	Mléko	22 308,6	21 944,8	98,4
12.2.	Vejce	2 315,0	2 166,9	93,6
12.3	Ostatní živočišné produkty	71,3	71,7	100,6
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	46 007,2	46 332,1	100,7
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	120 751,3	123 670,2	102,4
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	3 166,9	3 004,1	94,9
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	123 918,2	126 674,3	102,2
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 654,5	2 591,5	97,6
17.1.	Zpracování zemědělských výrobků	2 174,5	2 039,8	93,8
17.2.	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	480,0	551,6	114,9
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	126 572,7	129 265,7	102,1
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	89 120,6	86 285,2	96,8
19.1	Osivo a sadba	4 117,6	4 365,3	106,0
19.2	Energie; maziva	14 093,0	13 040,3	92,5
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	7 351,7	7 294,5	99,2
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	5 460,0	5 561,8	101,9
19.5	Veterinární náklady	3 019,0	2 974,1	98,5
19.6	Krmiva	32 165,2	30 417,9	94,6
19.6.2002	krmiva nakupovaná mimo zemědělské odvětví	16 876,80	16 189,3	95,9
19.6.2003	krmiva vyrobená a spotřebovaná uvnitř podniku	15 063,50	14 228,6	94,5
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	4 939,3	4 988,7	101,0
19.8	Údržba a oprava budov	3 325,3	3 358,6	101,0
19.9	Zemědělské služby	3 166,9	3 004,1	94,9
19.10	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	1 545,0	1 392,0	90,1
19.11	Ostatní zboží a služby	9 937,6	9 887,9	99,5
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18–19)	37 452,1	42 980,6	114,8
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	16 900,3	17 745,4	105,0
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20–21)	20 551,8	25 235,2	122,8

Pramen: ČSÚ;

Poznámka:

¹⁾ vinné hrozny určené k výrobě stolního vína.

SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2016/15 (%)
		2015	2016	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	26 372,40	27 073,7	102,7
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	1 289,70	1 260,6	97,7
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	31 263,50	30 838,0	98,6
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	50 732,90	54 812,6	108,0
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22-23-24+25)	24 360,50	27 739,0	113,9

Pramen: ČSÚ

SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2016/2015
		2015	2016	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	5 994,30	6 658,3	111,1
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 848,30	1 426,4	77,2
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	395,3	566,8	143,4
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27-28-29+30)	16 913,30	20 221,0	119,6

Pramen: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2016

Odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2016 představuje zisk ve výši 20,2 mld. Kč, oproti minulému roku vzrostl o 25,9%. Po rekordní výši 23,4 mld. Kč v roce 2014 se odhadovaná výše podnikatelského důchodu za rok 2016 řadí na druhé místo.

Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla dle předběžných výsledků roku 2016 hodnoty 129 265,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce 77 338,1 mil. Kč, živočišná produkce 46 332,1 mil. Kč, produkce zemědělských služeb 3 004,1 mil. Kč a neoddělitelné nezemědělské vedlejší činnosti 2 591,5 mil. Kč.

Rostlinná produkce se meziročně zvýšila o 3,5%, a to díky dobrým klimatickým podmínkám. Dlouhotrvající sucho se v roce 2015 podepsalo na nízkých hektarových výnosech u kukuřice na zrno i na zeleno, u cukrovky, brambor a píce. V roce 2016 naopak sklizeň těchto komodit vzrostla. Produkce kukuřice na zrno se zvýšila o 59,1 %, píce o 27,3 % – z toho kukuřice na zeleno dokonce o 52,8 %, cukrovky o 22,8 %, brambor o 28,7 %. Vysoký nárůst produkce ostatních technických plodin (o 43,9 %) byl ovlivněn vysokou sklizní chmele (zvýšení o 59,2 %). K meziročnímu propadu produkce, především díky nižší sklizni, došlo u luskovin (-13,1 %), ovoce (-18,1 %) a vinných hroznů (-9,8 %).

Živočišná produkce dosáhla v roce 2016 hodnotu 46 332,10 mil. Kč. Vyšší meziroční index výroby vykazují skot, prasata, ovce a kozy, ale s výjimkou prasat poklesl u jednotlivých výrobků cenový index. Nejvyšší pokles byl u mléka (-14,7 %) a vajec (-11,3 %). Zpoždění při vyplácení dotací prvovýrobcům v roce 2015 a jejich přesun do roku 2016 je důvodem nárůstu produkce skotu, ovcí a koz, produkce mléka je navzdory tomu stále v propadu.

V produkci zemědělského odvětví v základních běžných cenách v roce 2016 převažuje podíl rostlinné produkce (59,8 %) nad produkcí živočišnou (35,8 %). Na rostlinné produkci byly největší měrou zastoupeny obiloviny (38,7 %) a technické plodiny (27,9 %), v produkci živočišné převládala produkce mléka (47,4 %) a chov jatečných prasat (18,9 %).

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla zemědělská produkce v roce 2016 hodnoty 112 774,7 mil. Kč, přičemž se proti předešlému roku zvýšila o 6,2 %. V rostlinné produkci došlo v porovnání s minulým rokem k nárůstu o 11,4 % na celkových 62 907,6 mil. Kč. Hodnota produkce živočišné meziročně vzrostla o 0,2 % na částku 46 163,9 mil. Kč. Hodnota produkce ve stálých cenách je přímo ovlivněna objemem výroby.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců (CZV) byly v úhrnu za celý rok 2016 o 4,9% nižší než ceny v roce 2015, z toho ceny rostlinných výrobků se snížily o 3,1 % a ceny živočišných výrobků pak o 7,1 %.

Nejvyšší meziroční pokles zaznamenala položka – mléko kravské (14,7 %), vejce (11,3 %), zelí bílé hlávkové (24,6%) a hrách jedlý (16,3 %). Nejvýraznější zvýšení ceny zemědělských výrobců v roce 2016 bylo naopak u cibule (18,4 %), brambor (13,4 %), třešní (7,8%) a vinných hroznů (9,3 %).

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2016/2015 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2016	Průměr čtvrtletí roku 2016			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné produkty celkem	96,9	103,9	96,8	94,7	94,3
z toho: Pšenice potravinářská	85,7	92,4	82,6	82,9	84,8
Pšenice krmná	90,2	99,2	88,2	87,1	86,2
Ječmen sladovnický	91,3	93,6	92,4	87,5	91,5
Ječmen krmný	89,8	97,5	91,4	85,4	84,8
Žito	95,8	100,8	93,6	93,8	94,8
Oves krmný	95,4	100,7	96,0	90,3	94,5
Kukuřice krmná	103,1	118,5	110,7	105,6	81,6
Hrách jedlý	83,7	89,1	85,9	78,8	81,1
Hrách krmný	95,9	88,3	88,9	105,8	103,2
Semeno řepky olejné	102,7	105,8	103,8	99,3	102,1
Chmel sušený	109,9	2)	2)	117,3	106,2
Cukrovka technická	100,1	105,4	2)	2)	99,8
Brambory konzumní	113,4	205,2	187,0	92,7	69,8
Brambory průmyslové	104,3	91,3	2)	102,5	107,3
Vinné hrozny čerstvé	109,3	2)	2)	115,0	106,5
Jablka konzumní	103,9	105,9	100,9	100,2	104,6
Třešně	107,8	2)	2)	107,8	2)
Mrkev	94,5	164,5	2)	70,8	86,3
Zelí bílé hlávkové	75,4	232,5	97,3	75,9	52,0
Cibule kuchyňská	118,4	181,5	157,0	101,9	77,8
Živočišné produkty celkem	92,9	90,5	88,7	94,0	98,7
Hospodářská zvířata (bez živočišných výrobků)	99,3	96,4	95,5	102,0	103,5
z toho: Býci jateční (tř. jak. EUROP v živém)	99,8	100,3	98,6	99,4	100,6
Jalovice jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	96,4	99,2	96,2	94,9	95,2
Krávy jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	96,8	100,7	95,7	94,1	96,8
Telata jateční savá (tř. jak. EUROP v živém)	108,0	117,9	109,7	106,9	99,3
Prasata jatečná (tř. jak. EUROP v živém)	100,8	92,6	91,5	106,7	112,0
Jehňata jatečná výkrm v živém	98,3	95,2	98,4	100,0	100,0

Název	Průměr roku 2016	Průměr čtvrtletí roku 2016			
		I.	II.	III.	IV.
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	98,9	98,0	100,3	101,0	96,3
Krůty brojlerové v živém	89,8	96,7	92,2	87,8	82,5
Pstruh v živém	95,4	88,3	97,5	97,0	99,2
Kapr (tř. jak. I. v živém)	100,5	100,1	100,2	101,7	99,9
Živočišné výrobky	86,0	84,8	81,9	84,6	93,3
Mléko kravské (tř. jak. Q)	85,3	84,1	80,6	84,0	93,5
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	88,8	91,0	91,3	82,7	89,9
Zemědělské produkty úhrnem	95,1	97,1	93,1	94,3	96,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka:

¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100²⁾ Údaje nejsou k dispozici

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (dále jen index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2016 meziročně snížil o 3,2%. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se snížily o 3,8%, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic stouply o 1%.

Hlavním důvodem snížení mezispotřeby (o 3,2%) byl pokles cen pohonných hmot, energie, hnojiv a krmiv. Mezispotřebu z největší části tvořila krmiva (35,3%) a spotřeba energií a maziv (15,1%). Její podíl na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výroby) představoval 68,8%.

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2016/2015 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2016	Průměr čtvrtletí roku 2016			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	103,8	103,2	104,9	103,7	103,4
z toho: Pšenice ozimá	96,3	99,8	99,8	91,5	93,8
Ječmen jarní	100,6	100,6	101,4	101,4	98,9
Kukuřice	108,7	108,2	109,3	109,3	107,9
Řepka ozimá	103,5	97,4	102,3	106,3	107,8
Zvířata pro chov a výrobu ²⁾	2)	2)	2)	2)	2)
Energie a maziva	91,3	87,4	87,4	92,0	98,9
z toho: Paliva na topení	101,9	101,3	101,2	102,0	103,2
Motorová paliva	89,5	84,1	84,4	90,4	99,9
Elektrina	93,8	93,8	93,8	93,8	93,8
Maziva	2)	2)	2)	2)	2)
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	86,0	95,3	90,5	79,1	78,6
z toho: Jednoduchá hnojiva	84,7	94,4	89,4	77,5	77,2
Směsi hnojiv	91,5	100,1	96,0	86,0	84,1
Chemické prostředky, pesticidy	101,6	102,0	99,7	102,4	102,3
z toho: Fungicidy	99,3	99,2	99,9	98,7	99,3

Název	Průměr roku 2016	Průměr čtvrtletí roku 2016			
		I.	II.	III.	IV.
Insekticidy	104,5	109,4	101,0	105,4	102,7
Herbicidy	101,7	101,1	98,7	103,3	103,9
Krmiva	95,0	97,8	94,8	94,3	93,1
z toho: Jednoduchá krmiva	91,4	96,3	90,3	89,5	89,4
Krmné směsi	96,5	98,4	96,6	96,2	94,6
Veterinární služby	100,1	99,4	100,6	99,3	101,1
Ostatní výdaje	99,9	99,7	99,7	99,8	100,2
z toho: Voda, její úprava a rozvod	101,4	100,5	101,7	101,7	101,7
Skládování a podpůrné služby v dopravě	99,1	99,6	98,9	98,9	98,9
Telekomunikační služby	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Neživotní pojištění	97,2	97,0	95,6	96,6	99,5
Právní a účetnické služby	100,4	100,0	100,6	100,6	100,6
Služby pro zemědělství	96,5	94,7	94,8	92,8	104,3
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	101,0	100,5	101,5	101,3	100,5
Budovy	101,1	101,2	101,0	101,0	101,1
Celkem výroby a služby přisp. do zem. investic	101,0	100,6	101,4	101,3	100,6
Celkem výroby a služby běžně spotř. v zeměd.	96,2	97,0	95,8	95,4	96,8
Vstupy do zemědělství celkem	96,8	97,4	96,4	96,1	97,3

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100

²⁾ Údaje nejsou k dispozici

Agrární zahraniční obchod

Za agrární zahraniční obchod (AZO) ČR je považován jak obchod s třetími zeměmi, tak obchod s ostatními členy EU¹⁵. Obrát českého AZO v roce 2016 meziročně vzrostl pouze o 1,1 %, přičemž ke zřetelnému zpomalení tempa růstu došlo jak na straně exportu, tak na straně importu, viz tab. I. Hodnota vývozu se zvýšila o pouhých 0,4 % na 202,2 mld. Kč a hodnota dovozu vzrostla o 1,9 % na 224,9 mld. Kč (při nezahrnutí „tabáku a tabákových výrobků“, které mají v českém AZO rostoucí zastoupení, se export dokonce mírně snížil o 1,1 % a dovoz vzrostl o 1,2 %).

Pasivní bilance českého AZO se v roce 2016 v důsledku výraznějšího přírůstku na straně dovozu nežli vývozu prohloubila o 3,4 mld. Kč na 22,7 mld. Kč a stupeň krytí dovozu vývozem se snížil o 1,4 p. b. na 89,9 %. Oba dva tyto ukazatele vykazují v meziročním porovnání zhoršení, vzhledem k průměru předchozích pěti let se však zlepšily. V členění na obchod s EU a s třetími zeměmi lze v prvním případě

konstatovat navýšení bilančního schodku (po dvou letech jeho snižování) na 6,8 mld. Kč, tj. na 2,5 násobek, a ve druhém případě pak zmírnění schodku (po dvou letech jeho navyšování) na 14,5 mld. Kč¹⁶, tj. o 7,7 %. V posledních pěti letech vykazovala ČR vyšší schodek AZO s třetími zeměmi nežli s unijskými. Mimo to zpravidla platí, že meziročně menší výkyvy bilance vykazuje český agrární obchod s Unií nežli mimo ní.

Podíl agrárních výrobků v celkovém českém zahraničním obchodu je trvale mírně vyšší na straně dovozu nežli vývozu. V roce 2016 činil v prvním případě 6,45 % a ve druhém případě 5,09 %, což v meziročním porovnání nepředstavuje výraznější změnu (vůči průměru předchozích pěti let se jedná o mírně vyšší hodnoty). Meziročně se příliš nezměnila ani participace agrárního zboží v celkovém exportu a importu do/z Unie (kde mírně poklesla na 5,57 %, resp. na 8,21 %), ani do/z třetích zemí, kde je trvale výrazně nižší (a kde naopak nepatrně vzrostla na 2,63 %, resp. na 2,80 %).

¹⁵ Odeslání (vývoz) a přijetí (dovoz) zboží do/z EU sleduje ČSÚ v rámci tzv. Intrastatu, a to za subjekty, které jsou plátcí DPH a dosahují stanovené roční hodnoty přijatého nebo odeslaného zboží. Od 1. ledna 2009 činí práh pro stranu přijetí i odeslání zboží shodně 8 mil. Kč. Podprahové obchodní operace jsou matematicko-statistickými metodami dopočítávány (pouze do úrovně 2 – místných kódů celního sazebníku). Data v podrobnějším komoditním členění jsou k dispozici bez těchto dopočtů. Obchod realizovaný mimo EU podléhá klasickému celnímu řízení. Zdrojem údajů za tzv. Extrastat jsou celní prohlášení (jednotné správní doklady).

¹⁶ Součet obchodu s EU 28 a s třetími zeměmi se nerovná celkovému obchodu, neboť ten obsahuje i obchodní operace, které nejsou v databázi přiřazeny konkrétní zemi.

Vývoj celkového a agrárního¹⁾ zahraničního obchodu ČR v letech 2011 až 2016 (v mil. Kč)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Změna r. 2016 k r. 2015	
							mil. Kč	%
Agrární zahraniční obchod ČR ¹⁾								
Obrat celkem	277 054,3	321 334,2	345 268,1	380 156,4	422 069,7	427 062,0	4 992,3	101,2
Vývoz celkem	120 380,7	148 308,5	160 594,1	180 247,0	201 383,2	202 197,9	814,7	100,4
Dovoz celkem	156 673,6	173 025,7	184 674,0	199 909,4	220 686,5	224 864,1	4 177,6	101,9
Bilance celkem	-36 292,9	-24 717,2	-24 079,9	-19 662,4	-19 303,3	-22 666,2	-3 362,9	117,4
Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	76,8	85,7	87,0	90,2	91,3	89,9	-1,4	–
Zahraniční obchod ČR celkem								
Obrat celkem	5 566 254,2	5 839 486,0	5 998 189,1	6 828 455,9	7 360 249,3	7 463 694,7	103 445,4	101,4
Vývoz celkem	2 878 691,3	3 072 597,8	3 174 704,4	3 628 825,6	3 883 248,9	3 975 381,9	92 133,0	102,4
Dovoz celkem	2 687 562,9	2 766 888,2	2 823 484,7	3 199 630,3	3 477 000,4	3 488 312,8	11 312,4	100,3
Bilance celkem	191 128,4	305 709,6	351 219,7	429 195,3	406 248,5	487 069,1	80 820,6	119,9
Podíl obrátu AZO na celk. obratu ZO (%)	4,98	5,50	5,76	5,57	5,73	5,72	-0,01	–
Podíl agrárního vývozu na celk. vývozu (%)	4,18	4,83	5,06	4,97	5,19	5,09	-0,10	–
Podíl agrárního dovozu na celk. dovozu (%)	5,83	6,25	6,54	6,25	6,35	6,45	0,10	–

Pramen: Databáze zahraničního obchodu ČSÚ. Za rok 2016 jsou data předběžná (aktualizace z 9. 3. 2017).

Poznámka:

¹⁾ Agrární zboží je vymezeno kapitolami 01 až 24 celního sazebníku. Data „s dopočty“.

Většina agrárního zboží je ČR exportována a importována na/z jednotného trhu EU. Podíl EU 28 na straně vývozu v roce 2016 činil 92 % a na straně dovozu 85 %, a meziročně se tak v roce 2016 nezměnil. Podíl Unie na AZO ČR je výrazně vyšší nežli v rámci celkového českého obchodu (kde činil 84 % na straně vývozu a 67 % na straně dovozu).

Více než jednu polovinu veškerého agrárního zboží vyváží ČR na Slovensko (22 % v roce 2016), do Německa (18 %) a Polska (12 %). Dalšími významnými odběrateli v pořadí jsou Itálie, Rakousko a Maďarsko a z třetích zemí pak nadále navzdory embargu Rusko (1,3 %). V roce 2016 se nicméně hodnota českého agrárního exportu na Slovensko, do Německa a Rakouska (po déle trvajícím růstu) meziročně snížila.

Dovoz agrárního zboží do ČR pochází¹⁷ zejména z Německa a Polska (v roce 2016 dohromady 40 %) a dále z Nizozemska, které se již v roce 2015 posunulo na třetí místo před Slovensko. Více než 5 % podíl zaujímal v roce 2016 ještě Itálie a Španělsko. V rámci třetích zemí jsou našimi hlavními dodavateli Čína, Brazílie, Turecko a USA (s podíly v rozmezí 1,3 % až 1,0 %). Z některých uvedených zemí však hodnota dovozu v roce

2016 meziročně mírně (a z Brazílie výrazně) poklesla, často v rozporu s předchozím trendem.

V meziročním porovnání se v roce 2016 zhoršila bilance českého agrárního obchodu zejména s Německem (nárůst schodku o 4,0 mld. Kč), Francií (změna mírného aktiva na pasivum o 2,9 mld. Kč) a dále Slovenskem a Rumunskem (v obou případech pokles aktiva, a to o 1,3 mld. Kč, resp. o 1,1 mld. Kč). Naopak zlepšení bilance zaznamenal obchod s Itálií (nárůst aktiva o 3,3 mld. Kč), Polskem (pokles pasíva o 1,9 mld. Kč), Brazílií (snížení pasíva o 1,5 mld. Kč), Maďarskem (nárůst aktiva o 1,3 mld. Kč) a Bulharskem (zvýšení aktiva o 1,2 mld. Kč). Uvedené bilanční změny byly často rozhodující měrou určeny jen jednou komoditou (v případě Francie, Rumunska a Itálie „cigaretami“). Výjimkou bylo Maďarsko, kde došlo k významným meziročním změnám v obchodě s řadou komodit.

Hlavními exportovanými komoditami z ČR byly v roce 2016 „cigarety“ (již s 10 % podílem), „pšenice“, „řepkový olej (s nízkým obsahem kyseliny erukové)“, „pekařské výrobky“ (tj. pečivo, sušenky, oplatky apod.), „přípravky používané

¹⁷ Dovoz je sledován ČSÚ podle země původu, nikoliv země odesláni.

k výživě zvířat“, „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“, „potravinové přípravky jiné“ (HS 2106), „káva“, „nezahuštěné mléko a smetana“ (ve velké míře surové mléko), „pivo“, „živý skot“, „limonády“, „cukrovinky bez kaka“, „sýry a tvaroh“, „cukr“, „semena řepky“, „slad“, „jiné přípravky a konzervy z masa, drobů nebo krve“ (HS 1602), „výtažky a koncentráty z kávy (vč. přípravků na jejich bázi)“, „uzenky a salámy“, „řepkové pokruty“, „živá drůbež“, „zahuštěné mléko a smetana“ a „ječmen“. Jedná se o tytéž položky jako v roce 2015, ovšem se změnami v pořadí. Z výčtu je patrné, že v českém agrárním vývozu mají nadále vysoký podíl nezpracované komodity.

Mezi nejvíce dovážené zboží do ČR patřily ve sledovaném roce „vepřové maso“ (s 6,5% podílem stejně jako v roce 2015), „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“, „káva“, „pekařské výrobky“, „sýry a tvaroh“, „cigarety“, „potravinové přípravky jiné“, „přípravky používané k výživě zvířat“, „řepkový olej“, „maso a droby drůbeže“, „vino“, „limonády“, „lihoviny“, „hovězí maso“, „banány“, „sójové pokruty“, „citrusové plody“, „výtažky a koncentráty z kávy“, „přípravky z mouky, krupice, škrobu nebo mléka“, „rajčata“, „konzervované a jinak připravené ovoce (vč. ořechů)“, „cukrovinky bez kaka“, „ryby (čerstvé, chlazené nebo zmrazené)“, „omáčky, ochucovadla a hořčice“, vinné hrozny (vč. rozinek)“, „rybí filé (aj. rybí maso)“, „přípravky a konzervy z ryb“, „máslo“, „jiné přípravky a konzervy z masa, drobů nebo krve“ a „papriky“. Jak ve vývozu, tak dovozu se jedná o takřka stejný výčet jako v roce 2015, ovšem se změnami v pořadí. Z uvedených položek je zřejmé, že významnou komoditou v českém dovozu, na rozdíl od vývozu, je obecně maso.

V komoditním pohledu ovlivnil meziroční vývoj bilance českého AZO zejména pokles hodnoty aktivní bilance v obchodě s „řepkovými semeny“ (o 2,4 mld. Kč)

a „nezahuštěným mlékem a smetanou“ (o 1,3 mld. Kč), a to v obou případech vlivem nižšího vývozu do Německa. Dále se změnila doposud aktivní bilance na pasivní u „tabáku ke kouření“ (v případě „tabáku nezpracovaného došlo naopak k významnému poklesu bilančního schodku). Navýšení záporné bilance zaznamenala také většina hlavních netto-dovozních¹⁸ komodit, mezi jinými „banány“, „hovězí maso“, „čokoláda a ostatní kakaové přípravky“ a „lihoviny“.

Tyto změny byly do jisté míry tlumeny zlepšením bilance v obchodě s „cigaretami“ (nárůst aktiva o 1,3 mld. Kč v důsledku mimořádně vysokého vývozu do Itálie), „pekařským zbožím“ (změna pasiva na aktivum zásluhou vyššího vývozu „sladkých sušenek především do Spojeného království, ale i řady dalších zemí) a „přípravky používanými k výživě zvířat“ (zvýšení aktiva o 708,2 mil. Kč v důsledku vyššího exportu „výživy pro psy a kočky“, a to hlavně do Německa a Ruska).

Hlavní netto-dovozní komoditou zůstává pro ČR „vepřové maso“ (rostoucí schodek dosáhl po meziročním navýšení o 2,4% již 12,1 mld. Kč) a „maso a droby drůbeže“ (se schodkem ve výši 3,9 mld. Kč, který meziročně poklesl o 4,7 %). Hodnota pasivní bilance obchodu se „sýry a tvarohy, tj. dalšími kompetitivními produkty, které jako skupina patří k nejvýznamnějším netto-dovozním položkám, činila 3,2 mld. Kč (po meziročním nárůstu o jednu desetinu). Nutno poznamenat, že obchodní bilance výše uvedených komodit v množstevním vyjádření se ve stejné době změnila minimálně. Hodnota dovozu „vepřového masa“ se zvýšila zejména ze Španělska (zatímco ze stále ještě významnějšího dodavatele – Německa – poklesla). Import „masa a droby drůbeže“ se snížil nejvýrazněji z Brazílie (na minimum posledních 15 let), zatímco dovoz z hlavní dodavatelské země – Polska – nadále roste).

Podpůrná dotační politika MZe

Přehled financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokompexu v roce 2016

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2016		Limit k čerpání ¹⁾	Čerpání rozpočtu	
	Schválený tis. Kč	Upravený tis. Kč	tis. Kč	v tis. Kč	v %
Podpory podle „Zásad“²⁾	2 250 000	2 250 000	4 095 427	3 356 631	81,96
Sucho 2015			1 200 000	1 193 869	99,49
Podpora zemědělství celkem	2 250 000	2 250 000	5 295 427	4 550 500	85,93
Vinařský fond³⁾	35 000	35 000	35 000	331 777	90,79
PGRLF⁴⁾	900 000 000	900 000 000	1 622 005	1 622 005	100,00
Podpora agrokompexu celkem	902 285 000	902 285 000	6 952 432	6 204 282	89,24

Poznámky:

1) Limit = upravený rozpočet + nespotřebované výdaje MZe z minulých let

2) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2016 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

3) Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinném odvodu a vinařství

4) Prostředky převedené na Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Pramen: MZe

¹⁸ Netto-dovozní komodity jsou komodity, v jejichž obchodě vykazuje ČR zápornou bilanci.

Dotační programy podle Zásad

Dotační programy vycházejí ze zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Jsou financovány výhradně z národních zdrojů. Dotační programy jsou podle § 2d odst. 2 výše uvedeného zákona prováděny Ministerstvem zemědělství a jsou administrovány na základě ministerstvem vydaných Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro daný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb.

Programy jsou výslovně účelové, sloužící k podpoře restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru a rozvoji venkovského prostoru. Spektrum dotačních programů každoročně udržuje kontinuitu s programy realizovanými v předešlých letech.

Poskytování národních podpor je legislativně zakotveno v článcích 107 až 109 Smlouvy o fungování EU. Hlavním smyslem této právní úpravy je snaha, aby státní podpory nepřispívaly k narušování hospodářské soutěže společného trhu. Z těchto článků vyplývá pro členské státy povinnost oznámit (notifikovat) Evropské komisi v předstihu veškeré záměry na poskytnutí nebo upravení státní podpory.

Na základě ustanovení §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byl Státní zemědělský intervenční fond pověřen, aby pro MZe prováděl administraci žádostí o dotace v rozsahu Dohody o spolupráci mezi MZe a SZIF ze dne 8. ledna 2015, včetně platných dodatků. SZIF prostřednictvím regionálních pracovišť (OPŽL SZIF) přijímá žádosti, provádí jejich formální kontrolu, záznamy do IS MZe a u vybraných programů kontroly na místě.

V roce 2016 SZIF rovněž na základě výše zmíněné Dohody o spolupráci přijímal a kontroloval žádosti dvou mimořádných dotačních programů. Jednalo se o Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách a ve školkách v období květen až říjen 2015 a Zmírnění škod způsobených jarními mrazy na ovocných kulturách v dubnu 2016.

Dotační program I.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin a tento účel byl splněn. Zásluhou tohoto dotačního programu se daří držet takový stav včelstev, který je nutný pro minimální zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin. Příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 151,- Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost, kterou podává souhrnně Český svaz včelařů, z.s. a která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 657 948 včelstev (592 442 včelstev v roce 2015) a vyplaceno 104 527 tis. Kč.

Dotační program I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Systém kapkové závlahy je způsob zavlažování, kterým se docílí stabilita produkce a zvýšení její kvality, při minimalizaci spotřeby vody. Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Účel dotace byl splněn. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila v roce 2016 celkem 60 000 Kč/ha. Bylo přijato 42 a schváleno 41 žádostí. Podpořeno bylo 158 ha vinic, 24 ha chmelnic a 177 ha ovocných sadů. Celkem bylo vyplaceno 21 164 tis. Kč.

Dotační program I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Účel dotace byl splněn, z důvodu snížení celkového stáří sadů a pro zabezpečení vhodné odrůdové skladby v sadech vzhledem k následné produkci zdravého ovoce v systému integrované produkce je nezbytně nutné v této podpoře nadále pokračovat. Pokud by restrukturalizace sadů nebyla podpořena přímou dotací, výsadba v nutném rozsahu by se nerealizovala vzhledem k vysokým investičním nákladům a dlouhé době návratnosti investice. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě.

V rámci I.R.a – výsadba ovocných sadů obhospodařovaných podle směrnic pro integrované systémy pěstování na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů činila výše dotace 200 000 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 100 000 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 50 000 Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 86, schválených pak 85 ks. Podpořeno bylo celkem 374 ha a vyplaceno celkem 68 308 tis. Kč.

Dotační program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby, uznaná chovatelská sdružení a chovatelé. Podpory byly vypláceny na ověřování původu (vyplaceno 2 432 tis. Kč), zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 24 518 tis. Kč), kontrolu užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a kontrolu dědičnosti užitkových vlastností a zdraví u vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 220 725 tis. Kč). Účel dotace byl ve všech vyjmenovaných směrech plněn. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 247 674 tis. Kč. Schváleno bylo všech 207 přijatých žádostí.

Dotační program 2.D. Nákup plemenných zvířat

Účelem programu bylo v souladu se zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů zlepšit genetickou hodnotu stáda skotu, ovcí a koz.

Předmětem dotace byl nákup březích plemenných jalovic, nákup plemenných nezapuštěných jalovic starších 14 měsíců, nákup plemenných beranů a kozlů a nákup plemenných jehnic a plemenných koziček. Příjemci dotací byly kupující chovatelé – aktivní zemědělci ve smyslu článku 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013. V rámci tohoto programu bylo schválených všech 7 přijatých žádostí a vyplaceno celkem 1 664 tis. Kč.

Dotační program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 7 019 tis. Kč. Podpora

prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na uchování zdravého genetického materiálu v zájmu udržení biologické rozmanitosti odrůd na území ČR byla podpořena ve výši 1 245 tis. Kč. Testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických a metod PCR bylo podpořeno v celkové částce 6 354 tis. Kč. Tvorba rostlinných genotypů s vysokou rezistencí proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům byla podpořena částkou 83 105 tis. Kč. Podpora prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu byla poskytnuta ve výši 17 319 tis. Kč. Použití uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (dle vyhlášky č. 332/2006 Sb.) bylo podpořeno částkou 12 191 tis. Kč. Použití uznaného a mořeného osiva přadného lnu a uznané osivo konopí setého, odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR a uvedených ve Společném katalogu odrůd EU pro osev produkčních ploch (dle vyhlášky č. 369/2009 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu) bylo podpořeno částkou 1 253 tis. Kč. Účel dotace byl ve všech uvedených směrech plněn. Počet přijatých žádostí činil 436, schválených pak 412 ks. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 128 487 tis. Kč.

Dotační program 6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat pro výživu a zemědělství, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu. Těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a Mezinárodní úmluvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství uzavřené mezi ČR ve FAO a Globálního plánu akcí pro živočišné genetické zdroje FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 50 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 75 000 tis. Kč.

Dotační program 8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat – udržení příznivé nákazové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace rizik šíření nákaz přenosných ze zvířat na člověka. Počet přijatých žádostí činil 791, schválených pak 790 ks. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 1 262 204 tis. Kč. Program byl rozdělen do těchto podprogramů:

8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic. Celkově bylo schváleno všech 20 přijatých žádostí a podpořeno 1 685 ks ozdravených ustajovacích porodních míst prasnic. Celková výše dotace činila 46 136 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ je pod kontrolou Krajské

veterinární správy Státní veterinární správy (dále jen „KVS SVS“) a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Bylo přijato a schváleno celkem 633 žádostí a ozdraveno 811 241 ustajovacích míst. Celková dotace činila 753 287 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ je pod kontrolou Krajské veterinární správy Státní veterinární správy (dále jen „KVS SVS“) a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

8.F.c) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů drůbeže zvýšením biologické bezpečnosti. Celkově bylo přijato 463 žádostí, z toho schválených bylo 462. Vyplaceno bylo 462 781 tis. Kč na 8 994 187 ošetřených m² ploch hal pro drůbež. Účel dotace je plněn. Podpora souvisí s tlumením výskytu původců zoonóz (salmonel, aviární chřipky, campylobaktery) zvýšením biologické bezpečnosti v chovech drůbeže je pod kontrolou KVS SVS. Podpora je vyplácena poté, co byla u chovů provedena preventivní opatření k tlumení výskytu zoonóz zvýšením biologické bezpečnosti završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS SVS.

Dotační program 9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Účel dotací byl ve všech následujících směrech plněn. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A.a. Speciální poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb., zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro chovatelskou veřejnost a zveřejňování výsledků plemenářské práce, podporu pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat bylo podpořeno částkou 28 180 tis. Kč. Počet přijatých žádostí činil 89, schválených jich bylo 88.

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu, zaměřené na pořádání výstav pěstovaných rostlin, pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin bylo podpořeno částkou 24 069 tis. Kč. Schváleno bylo všech 110 přijatých žádostí.

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 8 890 tis. Kč. Přijato bylo 87 žádostí, z toho schválených 84.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřena na konzultační a metodickou pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova ČR a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky, a dále při transferu výsledků výzkumu a vývoje do

praxe, představovala celkem částku 12 746 tis. Kč. Bylo schválených všech 29 přijatých žádostí.

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí, zaměřená na podporu marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora činila 11 636 tis. Kč. Podpořeno bylo 101 ze 104 přijatých žádostí.

9.I. Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství, zaměřené na zvýšení funkčnosti technického vybavení a obsluhy vodních děl za účelem zkvalitnění podmínek pro zajištění výuky v oboru rybářství byla podpořena částkou ve výši 700 tis. Kč. Byla schválena 1 přijata žádost.

Dotační program 10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko-potravinářském komplexu. Účel dotace byl plněn, program napomáhá začleňování českých nevládních agrárních organizací do evropských struktur. Na tuto podporu bylo poskytnuto 13 056 tis. Kč. Schválených bylo všech 10 přijatých žádostí.

Dotační program 10. E. Podpora technologických platform v působnosti rezortu MZe

Účelem dotace byla podpora činnosti České technologické platformy (ČTP) zaměřená na posílení její funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů. V rámci každé technologické platformy byla přijata 1 žádost, která byla také schválena.

10.E.a. Podpora České technologické platformy pro potraviny – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 12 000 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora napomáhá ČTP k posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, informační a propagační činnosti sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce ČTP, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10.E.b. Podpora České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 491 tis. Kč. Účel dotace byl splněn, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem.

10.E.c. Podpora České technologické platformy pro ekologické zemědělství – V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 1 500 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro ekologické zemědělství, podpora byla čerpána na mzdové

náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy.

Dotační program 13. Podpora zpracování zemědělských produktů

Účelem dotace bylo zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů a krmiv a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků na evropském trhu z hlediska jakosti, nezávadnosti a dohledatelnosti výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů, vč. integrované prevence a omezování znečištění. Příjemci dotace byli výrobci potravin podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a registrovaní výrobci hotových krmiv podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech. Účel dotace byl plněn; realizované projekty vedly ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů. Schváleno bylo 41 ze 43 přijatých žádostí a poskytnuto 395 880 tis. Kč.

Dotační program 15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmů rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů apod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§420 zákona č. 89/2012 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Účel dotace byl plněn; zásluhou tohoto programu jsou plněna rozhodnutí vydaná vodohospodářskými orgány, nebo orgány ochrany přírody. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 83 991 tis. Kč na 59 přijatých a schválených žádostí.

Dotační program 16. Udržování a obnova kulturního dědictví venkova

Účelem programu byla údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny, historických zemědělských strojů, významných zemědělských historických dominant mimořádného kulturního významu, údržba a budování míst pasivního odpočinku, které neslouží osobnímu užívání a ani nejsou předmětem podnikání. Dotační program byl členěn na tyto podprogramy:

16.A. Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny – na podporu údržby a obnovu stávajících památných staveb a objektů kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 5 000 obyvatel, které nejsou chráněnými kulturními památkami s předmětem ochrany podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů bylo vyplaceno celkem 185 965 tis. Kč. Ze 722 přijatých žádostí bylo 659 schválených. Jednalo se o objekty typu kaplička, křížová cesta, zvonička, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy a hřbitovní zdi, kostely s výjimkou objektů nacházejících se na soukromých oplocených pozemcích.

16.B. Údržba a obnova významných zemědělských historických dominant jedinečného charakteru – na podporu údržby a obnovu významných historických objektů původně sloužících k hospodářským účelům v extravilánu i intravilánu obcí do 5 000 obyvatel, které nejsou chráněnými kulturními památkami s předmětem ochrany podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů bylo vyplaceno celkem 16 854 tis. Kč. Z 50 přijatých

žádostí bylo 34 schválených. Jednalo se o objekty typu obecní sýpky, špýčary, sušárny a kulturně cenné budovy zemědělské výroby, stáje a stodoly významné kulturní a historické hodnoty.

16.C. Podpora údržby a obnovy historických zemědělských strojů a zařízení – na podporu údržby a obnovy historických zemědělských strojů a zařízení, které byly doloženy potvrzením muzea, a tím splnily podmínku zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů bylo vyplaceno celkem 476 tis Kč na 3 přijaté žádosti.

16.D. Podpora pro vytvoření nebo obnovu místa pasivního odpočinku – na podporu pro vytvoření nebo obnovu místa pasivního odpočinku bylo vyplaceno celkem 13 436 tis. Kč. Počet přijatých žádostí činil 140, schválených jich bylo 129.

Dotační program 17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů

Účelem dotace byla podpora biologické diverzity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů. Finanční prostředky byly využity jen pro náklady pokrývající vysazování rybích druhů v souladu se stanoveným zarybněním příslušného orgánu státní správy rybářství, které doplňovaly druhové spektrum ryb předmětného rybářského revíru, vyjma nákladů na vysazení úhoře říčního v rybářských revírech, v nichž může být vysazován na základě dotací financovaných z Evropského rybářského fondu nebo z Evropského námořního a rybářského fondu a vyjma nákladů na zarybnění rybími druhy v rybářských revírech, které byly podporovány dotacemi z rozpočtu územně správního celku. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 14 821 tis. Kč na 46 přijatých a schválených žádostí.

Dotační program 18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením

Cílem dotace bylo přispět ke snížení plýtvání potravinami a podpora distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám. Primárním cílem bylo systémové řešení pomoci potravinovým bankám, případně dalším subjektům zabývajících se bezplatnou distribucí potravin potřebným. Na tuto podporu bylo poskytnuto 22 494 tis. Kč. Schváleno bylo všech 35 přijatých žádostí.

Dotační program 19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ

Dotace byla poskytována na základě Pokynů Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech na období 2014 až 2020, části II, kapitoly I.1.9 Podpora na účast producentů zemědělských produktů v režimech jakosti. Jednalo se o podporu na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kdy účelem dotace byla podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty u mléka a mléčných výrobků. Přijatých bylo 902 žádostí o dotaci, z toho schválených bylo 880. V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 333 349 tis. Kč.

Dotační program 20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat

Dotace byla poskytována na základě Pokynů Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví

a ve venkovských oblastech na období 2014 až 2020, části II, kapitoly I.1.5.2. Podpora na závazky týkající se dobrých životních podmínek zvířat. Z 1 369 přijatých žádostí bylo schváleno 1 334 žádostí. V rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 223 661 tis. Kč.

Dotační program 21. Centra odborné přípravy

Účelem dotace byla podpora na pořízení moderních učebních pomůcek pro zvýšení kvality odborného vzdělávání žáků a studentů středních a vyšších odborných škol s rezortními obory vzdělání (zemědělství, lesnictví, rybářství, potravinářství, veterinářství, vinohradnictví a zahradnictví). Na tuto podporu bylo poskytnuto 43 506 tis. Kč. Schváleno bylo všech 29 přijatých žádostí.

Dotace na zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách a ve školkách v období květen až říjen 2015

Na zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách a na produkci v okrasných a ovocných školkách bylo vyplaceno 1 165 720 tis. Kč. Celkem bylo přijato 3 603 žádostí, z toho bylo schválených 3 576 žádostí.

Na zmírnění škod způsobených suchem na produkci v lesních školkách bylo vyplaceno 28 150 tis. Kč. Celkem bylo přijato 9 žádostí, z toho schváleno bylo 5 žádostí.

Státní zemědělský intervenční fond

Charakteristika SZIF

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství. Od 1. července 2015 je SZIF služebním úřadem podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.

SZIF je tvořen centrálním pracovištěm a sedmi regionálními odbory – Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Statutárním orgánem SZIF je ředitel. Činnost a hospodaření kontroluje dozorčí rada.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z EZZF a EZFRV. Dne 9. září 2015 udělilo Ministerstvo financí dočasnou akreditaci SZIF jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z EZZF a EZFRV podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a čl. I prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014.

Dne 21. července 2016 rozhodlo Ministerstvo financí o udělení akreditace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a čl. I prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014.

SZIF jako Platební agentura přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru a v odvětví mléka a mléčných výrobků podle přímo použitelného předpisu EU,
- provádí Program rozvoje venkova podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu EU,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin,

- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle použitelných předpisů EU upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond a Evropský námořní a rybářský fond.

Na základě § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF a v souladu s vyhláškou č. 356/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů, byla zpracována Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2016.

Komentář k rozpočtu a jeho změnám

Rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2016 schválila Poslanecká sněmovna parlamentu ČR dne 17. prosince 2015 usnesením č. 1029.

První změna rozpočtu

I. změna rozpočtu SZIF na rok 2016 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 15. března 2016, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 22. března 2016 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 15. dubna 2016.

Společná zemědělská politika

Zdroje

Zůstatek na účtech Společné zemědělské politiky

Po zpracování účetní závěrky za rok 2015 byl vykázán zůstatek finančních prostředků na účtech Společné zemědělské politiky ve výši 1 441 783 tis. Kč, o který se navýšil rozpočet v roce 2016 takto:

Zůstatky na účtech Společné zemědělské politiky k 1. 1. 2016

Přímé platby	– ČR část o	200 tis. Kč
	– EU část o	530 776 tis. Kč
Společná organizace trhu	– ČR část o	29 614 tis. Kč
	– EU část o	40 428 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	308 770 tis. Kč
	– EU část o	531 995 tis. Kč

Dotace z nespoteřovaných výdajů MZe minulých let

Přímé platby	– ČR část o	883 964 tis. Kč
	– EU část o	10 149 014 tis. Kč
Společnou organizaci trhu	– ČR část o	30 538 tis. Kč
	– EU část o	491 416 tis. Kč
Společnou organizaci trhu (včelařské produkty)	– ČR část o	132 tis. Kč
	– EU část o	5 630 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	24 300 tis. Kč

- **Dotace z nespotřebovaných výdajů Ministerstva zemědělství**

Dopisem MZe ze dne 16. února 2016 pod č. j.: 7594/2016-MZE-13212 byly SZIF sděleny dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let v celkové výši 11 584 994 tis. Kč, z toho na:

Usnesením vlády č. 236 ze dne 21. března 2016 k žádosti o udělení souhlasu rozpočtové kapitole MZe se změnou účelu použití nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů došlo ke schválení použití nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů na financování doplatku dočasné mimořádné podpory pro zemědělce v odvětví živočišné výroby. Na základě této skutečnosti došlo k navýšení dotace z nespotřebovaných výdajů MZe na Společnou organizaci trhu ČR část o 302 104 tis. Kč.

- **Zápůjčka na intervenční nákupy Ministerstva financí**

Vzhledem k realizaci intervenčního nákupu SOM došlo k zapracování položky čerpání zápůjčky na intervenční nákupy Ministerstva financí.

Užití zdrojů

- **Mimořádná podpora na dojnice a prasnice**

Na základě nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2015/1853 ze dne 15. října 2015, kterým byla stanovena dočasná mimořádná podpora pro zemědělce v odvětví živočišné výroby a nařízení vlády ČR č. 366/2015 Sb. ze dne 14. prosince 2015, o stanovení některých podmínek provádění dočasné mimořádné podpory pro zemědělce v odvětví živočišné výroby, vyplácel Státní zemědělský intervenční fond tyto podpory v termínu od 1. března 2016 do 30. června 2016.

- **Podpora soukromého skladování vepřového masa**

Podpora soukromého skladování vepřového masa nebyla v roce 2015 aktivně využita. Z tohoto důvodu byl rozpočet položky snížen.

- **Odvod finančních dávek z cukru**

Rozpočet položky byl doplněn o nové řádky rezervace z důvodu vytvoření rezervy pro dodatečný jednorázový odvod nedoplatků vlastních zdrojů za období od roku 2014 a upraven dle kurzu stanoveného pro výběr dávek z cukru na rok 2016.

- **Intervenční nákup másla**

V roce 2016 nebylo předpokládáno zahájení intervenčního nákupu másla. Vzhledem k tomu byl rozpočet upraven.

- **Intervenční nákup SOM**

V lednu 2016 byl zahájen intervenční nákup SOM a došlo k navýšení odhadovaného množství. Dle této skutečnosti byl upraven rozpočet položky intervenční nákup SOM.

- **Intervenční nákup obilovin**

Vzhledem k situaci na trhu s obilovinami se předpokládalo, že v případě zahájení intervenčního nákupu dojde k prvnímu naskladnění pšenice v listopadu 2016 a první úhrada skladovacích nákladů by proběhla až v roce 2017. Dle této skutečnosti byl rozpočet položky intervenční nákup obilovin upraven.

- **Rezerva SOT**

V rámci SOT – část EU došlo v návrhu I. změny rozpočtu Společné zemědělské politiky k vytvoření rezervy SOT, která zahrnuje nevyužité prostředky předchozích let – zůstatek na účtech SOT z roku 2015 a nespotřebované výdaje MZe minulých let.

- **Splátka zápůjčky PGRLF na Program rozvoje venkova**

Za účelem doplnění finančních zdrojů na národní spolufinancování Programu rozvoje venkova bylo 11. listopadu 2015 smluvně ujednáno poskytnout SZIF peněžitou zápůjčku v celkové výši 500 000 tis. Kč bezúročně. Dle tohoto ujednání byla zápůjčka splacena PGRLF do 15. února 2016.

Marketing

K 31. prosinci 2015 byl na účtech marketingu vykázán zůstatek finančních prostředků ve výši 277 900 tis. Kč, který byl v souladu s ustanovením § 6a odst. 4 zákona č. 256/2000 Sb. převeden do roku 2016 na provádění marketingových činností.

Správní výdaje

Zdroje správních výdajů SZIF na rok 2016 byly navýšeny o zůstatek na účtech správních výdajů z roku 2015 ve výši 909 646 tis. Kč, představující zejména finanční prostředky určené na přípravu informačního systému SZIF pro nové programové období Společné zemědělské politiky. V rámci návrhu I. změny rozpočtu správních výdajů byla zpřesněna výše rozpočtu na položce podíl na dávkách z cukru.

Navrhované změny oproti rozpočtu SZIF na rok 2016 schválenému Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR představovaly celkové zvýšení zdrojů a jejich užití na Společnou zemědělskou politiku o 13 434 883 tis. Kč a marketingovou činnost o 277 900 tis. Kč. Současně se zvýšily zdroje a jejich užití na správní výdaje o 897 471 tis. Kč.

Druhá změna rozpočtu

II. změna rozpočtu SZIF na rok 2016 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 9. srpna 2016, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 24. srpna 2016 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 12. září 2016.

Společná zemědělská politika

Užití zdrojů

- **Mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny**

Výše podporovaného množství vybraných druhů ovoce a zeleniny pro Českou republiku činila 3 000 tun. Ve skutečnosti však bylo ve stanoveném období (10. srpna 2015–30. června 2016) ze strany pěstitelů požádáno pouze o 444,59 tun. Z tohoto důvodu byl rozpočet upraven.

- **Intervenční nákup másla a SOM**

Vzhledem ke kritické situaci na trhu s mlékem nebylo možné vyloučit realizaci intervenčního nákupu másla. Světové ceny mléčných komodit se propadly na nejnižší úroveň od roku

2009. Zvýšená výroba mléka a snížená poptávka světových trhů vedla v EU k významné tvorbě zásob a poklesu tržních cen mléčných produktů. Od ledna 2016 byl zahájen intervenční nákup SOM a v tomto roce docházelo k jeho historicky největší realizaci.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem byl upraven rozpočet položek intervenční nákupy másla a SOM a výše zápůjčky na intervenční nákupy. Do rozpočtu byla přidána položka vrácená DPH z intervenčních nákupů, refundace části nákladů na intervenční nákupy a splátka zápůjčky na intervenční nákupy.

- **Podpora propagace zemědělských produktů – Propagace evropského zemědělství**

Od 1. prosince 2015 vstoupila v platnost nová propagační politika. V novém režimu propagace zajišťoval členský stát pouze administraci jednoduchých programů. Schválení prvních programů se očekávalo v listopadu 2016 s možným počátkem administrace na přelomu roku 2016/2017. Z České republiky byla předložena 1 žádost (žadatel Agrární komora ČR) – tříletý program na propagaci evropského zemědělství.

Správní výdaje

V rámci návrhu II. změny rozpočtu správních výdajů byla ve zdrojích zpřesněna výše rozpočtu na položkách podíl na dávkách z cukru a technická pomoc PRV. Nově byl zařazen rozpočet na položku Technická pomoc OP Rybářství.

Navrhované změny oproti I. změně rozpočtu SZIF na rok 2016 představovaly celkové zvýšení zdrojů a jejich užití na Společnou zemědělskou politiku o 303 924 tis. Kč. Současně se zvýšily zdroje a jejich užití na správní výdaje o 26 971 tis. Kč.

Třetí změna rozpočtu

III. změna rozpočtu SZIF na rok 2016 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 15. listopadu 2016, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 7. prosince 2016 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 29. prosince 2016.

Společná zemědělská politika

Zdroje

- **Dotace z kapitoly MZe na společnou organizaci trhu na rok 2016**

Na základě příslibu Ministerstva zemědělství byla navýšena dotace na společnou organizaci trhu ze státního rozpočtu na rok 2016 o 279 572 tis. Kč na mimořádnou podporu na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby – část ČR.

Užití zdrojů

- **Mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby**

Na základě nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1613 ze dne 8. září 2016, kterým se stanoví mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby a nařízení vlády ČR

č. 365/2016 Sb. ze dne 7. listopadu 2016, o stanovení některých podmínek provádění mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby, vyplácel Státní zemědělský intervenční fond tuto podporu. Termín podávání žádostí chovatelů na SZIF byl 25. listopadu 2016. Cílem podpory bylo kompenzovat klesající výkupní ceny mléka a vepřového masa vlivem pokračujícího ruského embarga a zamezit tak prohloubení narušení trhů. Výplata podpory byla provedena dle nařízení Komise nejpozději do 30. září 2017.

- **Podpora soukromého skladování vepřového masa**

S ohledem na situaci na trhu nebyly do konce roku 2016 pravděpodobné výdaje na soukromé skladování vepřového masa. Rozpočet položky byl proto upraven na 0 Kč.

- **Podpora soukromého skladování cukru**

Do konce roku 2016 se nepředpokládala realizace soukromého skladování cukru. Rozpočet položky byl proto upraven na 0 Kč.

- **Intervenční nákup másla a SOM**

Vzhledem k mírné stabilizaci situace na trhu s mlékem bylo pravděpodobné, že k realizaci intervenčního nákupu másla do konce roku 2016 již nedojde. Z tohoto důvodu byl rozpočet položky snížen na 0 Kč.

Dále kvůli realizaci intervenčního nákupu SOM od ledna 2016 a také tomu, že se situace na trhu s mlékem mírně stabilizovala, došlo ke snížení rozpočtu položky.

Dle těchto skutečností byla upravena výše vrácené DPH z intervenčních nákupů a výše splátky zápůjčky na intervenční nákupy.

Správní výdaje

V rámci návrhu III. změny rozpočtu správních výdajů byla snížena technická pomoc PRV, a to z důvodu neproplacení většiny prostředků v letošním roce.

Navrhované změny oproti II. změně rozpočtu SZIF na rok 2016 představovaly celkové **zvýšení zdrojů** a jejich užití na Společnou zemědělskou politiku o **279 572 tis. Kč** a celkové **snížení zdrojů** a jejich užití na správní výdaje o **5 300 tis. Kč**.

Stručné hodnocení Společné zemědělské politiky

Společná zemědělská politika (SZP) je nestarší politikou Evropských společenství. Její základní cíle byly stanoveny již v tzv. Římské smlouvě v roce 1957. SZP se prakticky provádí od roku 1962 a byla za dobu své existence několikrát reformována, naposledy v roce 2013.

Přímé platby

Přímé platby jsou zemědělcům poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Během této doby došlo k několika zásadním změnám v oblasti Společné zemědělské politiky (SZP), přičemž poslední reforma z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015–2020.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší **důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí** prostřednictvím podpory greeningu či **generační obměna**

na venkově podporovaná poskytnutím příspěvku pro mladé zemědělce. Přímé platby zaujímají největší podíl vyplacených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství. Dalším z cílů je **stabilizace citlivých komodit**, které čelí určitým obtížím a jsou velmi významné z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Těmto sektorům je vyplácena dobrovolná podpora vázaná na produkci.

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány. Mezi ně patří kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají. Přímé platby jsou od roku 2015 složeny z několika částí. Největší složku představuje tzv. základní platba a v ČR to bude i nadále do roku 2020 jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS), dalšími složkami jsou platba na greening – zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. ozelenění), dobrovolná podpora vázaná na produkci poskytovaná citlivým sektorům a platba pro mladé zemědělce. Z národního rozpočtu může ČR až do roku 2020 také vyplácet přechodnou vnitrostátní podporu (PVP), která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a č. 112/2008 Sb. na základě přímo aplikovatelných předpisů Evropské unie – nařízení (EU) č. 1307/2013, č. 1306/2013, nařízení Komise (EU) č. 639/2014, č. 641/2014, č. 640/2014 a č. 809/2014.

Směnný kurz výplaty přímých plateb se na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2016 stanovuje vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce. Pro žádosti na rok 2016 činil 27,021 Kč/€.

• *Jednotná platba na plochu (SAPS)*

Žádosti SAPS 2009 až 2014 byly vypláceny na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Od roku 2015 jsou žádosti SAPS vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2016 bylo podáno 29 665 žádostí na celkovou plochu 3 547 979,79 ha. Žádosti byly podávány do 16. května 2016. Sazba dotace byla stanovena na 3 514,54 Kč/ha zemědělské půdy.

Výplata žádostí na SAPS probíhala v roce 2016 jedním rozhodnutím, avšak ve 2 etapách. Od 1. listopadu 2016 byla vydávána rozhodnutí a zároveň probíhala výplata zálohy ve výši 70 % celkové přiznané částky. Zbýlých 30 % platby, tzv. doplatek byl vyplácen od 1. prosince 2016.

Ke dni 31. prosince 2016 byla vyplacena 1 žádost z roku 2009 v celkové částce 9 tis. Kč, 1 žádost z roku 2010 v celkové částce 1 tis. Kč, 3 žádosti z roku 2013 v celkové částce 887 tis. Kč, 22 žádostí z roku 2014 v celkové částce 11 924 tis. Kč, 1 559 žádostí z roku 2015 v celkové částce 752 750 tis. Kč a 28 028 žádostí z roku 2016 v celkové částce 11 440 875 tis. Kč.

• *Oddělená platba za cukr (SSP)*

Podpora se řídí nařízením Rady (ES) č. 73/2009, nařízením Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízením vlády ČR č. 45/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014. Vyplácení dotace bylo zahájeno 29. ledna 2015. Ke dni 31. prosince 2016 byla vyplacena 1 žádost z roku 2014 v celkové částce 209 tis. Kč.

• *Zvláštní podpora (SS)*

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 60/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žádosti byly podávány v roce 2014, a to do 15. května 2014.

Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Ke dni 31. prosince 2016 byla vyplacena 1 žádost z roku 2014 v celkové částce 226 tis. Kč.

Zvláštní podpora na tele masného typu

Ke dni 31. prosince 2016 byly vyplaceny 2 žádosti z roku 2014 v celkové částce 6 tis. Kč.

Zvláštní podpora na bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech

Ke dni 31. prosince 2016 bylo vyplaceno 5 žádostí z roku 2014 v celkové částce 273 tis. Kč.

Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu

Ke dni 31. prosince 2016 byla vyplacena 1 žádost z roku 2014 v celkové částce 1 165 tis. Kč.

• *Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)*

Národní doplňková platba k přímým podporám (žádosti Top-Up 2009 až 2012) byla poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ke dni 31. prosince 2016 byla vyplacena 1 žádost z roku 2009 v celkové částce 10 tis. Kč a 4 žádosti z roku 2012 v celkové částce 44 tis. Kč.

• *Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)*

Podpora do roku 2014 vycházela z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Přechodná vnitrostátní podpora je přímým nástupcem národní doplňkové platby k přímým podporám, která byla vyplácena v letech 2007 až 2012.

Žádosti na přechodnou vnitrostátní podporu od roku 2015 vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a byly podávány do 16. května 2016.

Ke dni 31. prosince 2016 byly vyplaceny 4 žádosti z roku 2013 v celkové částce 15 tis. Kč, 62 žádostí z roku 2014 v celkové částce 1 150 tis. Kč a 25 406 žádostí z roku 2015 v celkové částce 875 158 tis. Kč.

Sazby Přejížděné vnitrostátní podpory pro rok 2016

Komodita	Jednotka	Sazba v Kč/jednotka	Počet jednotek
Zemědělská půda	ha	178,32	3 542 924,87
Přezvýkavci	VDJ	95,40	983 608,40
Chmel	ha	4 845,07	5 502,39
Škrob	t	1 621,74	26 049,20
Krávy bez tržní produkce mléka	VDJ	121,28	202 218,80
Ovce, kozy	VDJ	57,47	21 408,93

- Platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)**

Platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a jejich prováděcích předpisů, a dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Termín pro podání žádosti byl do 16. května 2016.

Na tuto platbu bylo v roce 2016 podáno 29 228 žádostí na celkovou plochu 5 927 759,17 ha. Sazba byla stanovena na 1 928,43 Kč/ha zemědělské půdy.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 28 674 žádostí z roku 2015 v celkové částce **6 719 099 tis. Kč**.

- Platba pro mladé zemědělce**

Platba pro mladé zemědělce legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění a jejich prováděcích předpisů, a dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Termín pro podání žádosti byl do 16. května 2016.

Na tuto platbu bylo podáno 4 259 žádostí. Při podání žádosti žadatel výměru nedeklaruje, neboť tato platba se vyplácí na výměru, na kterou byla poskytnuta jednotná platba na plochu (platba je tedy závislá na výsledku administrace žádosti o jednotnou platbu na plochu), přičemž maximální výměra činí 90 ha zemědělské půdy. Sazba byla stanovena na 878,64 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 3 611 žádostí z roku 2015 v celkové částce **59 723 tis. Kč**.

- Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)**

Podpory vycházejí z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žádosti byly podávány do 16. května 2016.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 279 žádostí na celkový počet 5 224,18 ha. Sazba dotace byla stanovena na 16 268,86 Kč/ha. V rámci opatření Dobrovolná podpora vázaná na produkci brambor určených pro výrobu škrobu bylo za žádosti podané v roce 2015 ke dni 31. prosince 2016 **vyplaceno** 257 žádostí v celkové částce **81 857 tis. Kč**.

Podpora na produkci chmele

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 115 žádostí na celkový počet 4 947,35 ha. Sazba dotace byla stanovena na 17 194,35 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 111 žádostí z roku 2015 v celkové částce **80 909 tis. Kč**.

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 291 žádostí na celkový počet 3 354,56 ha. Sazba dotace byla stanovena na 13 849,96 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 229 žádostí z roku 2015 v celkové částce **68 153 tis. Kč**.

Podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 267 žádostí na celkový počet 5 154,98 ha. Sazba dotace byla stanovena na 8 495,28 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 240 žádostí z roku 2015 v celkové částce **26 152 tis. Kč**.

Podpora na produkci konzumních brambor

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 619 žádostí na celkový počet 10 220,21 ha. Sazba dotace byla stanovena na 4 891,14 Kč/ha. V rámci opatření Dobrovolná podpora vázaná na produkci konzumních brambor bylo za žádosti podané v roce 2015 ke dni 31. prosince 2016 **vyplaceno** 476 žádostí v celkové částce **47 104 tis. Kč**.

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 293 žádostí na celkový počet 7 180,18 ha. Sazba dotace byla stanovena na 12 039,97 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 252 žádostí z roku 2015 v celkové částce **82 564 tis. Kč**.

Podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 115 žádostí na celkový počet 2 763,60 ha. Sazba dotace byla stanovena na 5 002,94 Kč/ha.

Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno** 120 žádostí z roku 2015 v celkové částce **13 523 tis. Kč**.

Podpora na produkci cukrové řepy

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 838 žádostí na celkový počet 60 606,90 ha. Sazba dotace byla stanovena

na 7 430,45 Kč/ha. Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno 796 žádostí z roku 2015 v celkové částce 445 387 tis. Kč** a 453 žádostí z roku 2016 v celkové částce **289 281 tis. Kč**.

Podpora na produkci bílkovinných plodin

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 3 365 žádostí na celkový počet 139 277,250 ha bílkovinných plodin. Sazba dotace byla stanovena na 3 254,51 Kč/ha bílkovinných plodin. Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno 2 739 žádostí z roku 2015 v celkové částce 436 252 tis. Kč**.

Podpora na chov telete masného typu

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 5 629 žádostí na celkový počet 70 262,400VDJ (1 tele = 0,4VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 9 312,99Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno 5 136 žádostí z roku 2015 v celkové částce 649 570 tis. Kč**.

Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 1 886 žádostí na celkový počet 368 656,200VDJ (1 dojnice starší 24 měsíců = 1 VDJ, mladší 24 měsíců včetně = 0,6 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 3 679,92Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno 1 896 žádostí z roku 2015 v celkové částce 1 349 711 tis. Kč** a 582 žádostí z roku 2016 v celkové částce **656 768 tis. Kč**.

Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

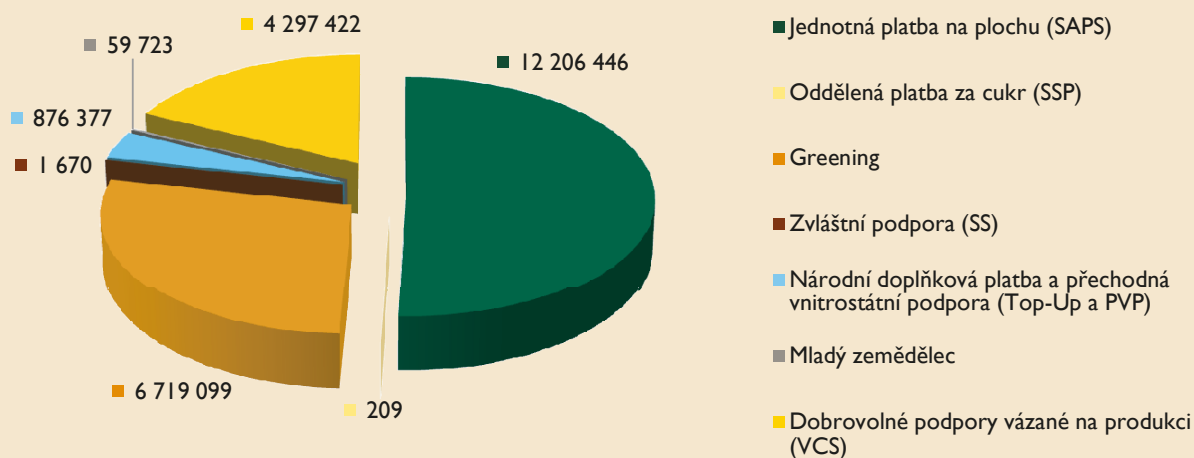
Na tuto podporu bylo v roce 2016 podáno 2 852 žádostí na celkový počet 21 634,800VDJ (1 bahnice/koza = 0,15VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 3 524,89 Kč/VDJ. Ke dni 31. prosince 2016 bylo **vyplaceno 2 569 žádostí z roku 2015 v celkové částce 70 191 tis. Kč**.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2016

Přímé platby		Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
SAPS	žádosti 2009	1	0	9	9
	žádosti 2010	1	0	1	1
	žádosti 2013	3	0	887	887
	žádosti 2014	22	0	11 924	11 924
	žádosti 2015*	1 559	0	752 750	752 750
	Žádost 2016*	28 028	0	11 440 875	11 440 875
	SAPS celkem	29 614	0	12 206 446	12 206 446
SSP	žádosti 2014	1	0	209	209
	SSP celkem	1	0	209	209
SS	žádosti 2014	9	0	1 670	1 670
	STP celkem	9	0	1 670	1 670
Top-Up a PVP	žádosti 2009	1	10	0	10
	žádosti 2012	4	44	0	44
	žádosti 2013	4	15	0	15
	žádosti 2014	62	1 150	0	1 150
	žádosti 2015	25 406	875 158	0	875 158
	Top-Up a PVP celkem	25 477	876 377	0	876 377
Greening	žádosti 2015*	28 674	0	6 719 099	6 719 099
Mladý zemědělec	žádosti 2015*	3 611	0	59 723	59 723
VCS	žádosti 2015*	14 821	0	3 351 373	3 351 373
	žádosti 2016*	1 035	0	946 049	946 049
	VCS celkem	15 856	0	4 297 422	4 297 422
Přímé platby celkem		103 242	876 377	23 284 569	24 160 946

* zdroje z finanční obálky na nové programové období

Vyplacené finanční prostředky na přímé platby v roce 2016 (v tis. Kč)

• Kompenzace finanční disciplíny (KFD)

V roce 2016 byla Kompenzace finanční disciplíny vyplácena na základě prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2094, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo odesláno celkem 17 815 rozhodnutí s přiznanou výší kompenzace. **Celková částka k vrácení činila 290 619 tis. Kč.**

• Ostatní výdaje

Dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, bylo do správních výdajů převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. 798 tis. Kč. Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 24 452 363 tis. Kč, z toho 877 175 tis. Kč ze státního rozpočtu a 23 575 188 tis. Kč z rozpočtu EU.

Společná organizace trhu

Společné organizace trhů aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělci a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

Finanční podpory

• Podpora spotřeby školního mléka

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2016 bylo na podporu spotřeby školního mléka **vyplaceno** za 3 období školního roku 2015/2016 celkem **58 273 tis. Kč.**

• Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise (ES) č. 917/2004 a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Na opatření bylo v roce 2016 **vyplaceno** celkem **62 934 tis. Kč.**

• Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny a Podpora pro předběžně uznané skupiny producentů ovoce a zeleniny

Podpory jsou administrovány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2016 bylo evidováno 18 uznaných organizací producentů a 1 nadnárodní organizace producentů, celkem bylo **vyplaceno 79 015 tis. Kč.** V roce 2016 byla evidována 2 uznaná seskupení producentů, celkem bylo **vyplaceno 3 189 tis. Kč.**

• Mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny

Podpora je administrována v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1031/2014, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 543/2011, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V rámci této podpory bylo **vyplaceno** celkem **821 tis. Kč.**

• Mimořádná podpora na dojnice a prasnice

Mimořádná podpora v odvětví živočišné výroby byla poskytována v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1853 a nařízením vlády ČR č. 366/2015 Sb., v platném znění. Celkem bylo v roce 2016 **vyplaceno 604 168 tis. Kč.**

• Mimořádná podpora na přizpůsobení (II. balíček)

Mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby byla

poskytována v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1613 a nařízením vlády ČR č. 365/2016 Sb., v platném znění. Celkem bylo v roce 2016 **vyplaceno 256 588 tis. Kč.**

- *Ovoce a zelenina do škol*

Podpora je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízením Komise (ES) č. 288/2009, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 478/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2016 bylo na dodávky produktů a související náklady včetně doprovodných opatření **vyplaceno celkem 193 474 tis. Kč.**

- *Podpora soukromého skladování mléčných výrobků*

Evropská Komise vyhlásila prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/224, v platném znění, prodloužení termínu pro podávání žádostí o soukromé skladování másla a sušeného odstředěného mléka do 30. září 2016. Režim soukromého skladování sušeného odstředěného mléka byl dále prodloužen prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1619, v platném znění, do 28. února 2017. Podpory jsou dále poskytovány na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění. Celkem bylo v roce 2016 **vyplaceno 1 037 tis. Kč.**

Dotace a odvody

- *Odvod finančních dávek a poplatků z přebytku z výroby cukru*

Výběr výrobních dávek z cukru a poplatků z přebytku z výroby cukru provádí SZIF dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění. Výrobní dávka je nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, stanovena na 12 €/t cukru podléhajícího kvótám. Platbu výrobní dávky odvádí každý cukrovarnický podnik z kvóty cukru přidělené pro daný hospodářský rok.

Do konce února 2016 vybral SZIF od cukrovarnických podniků částku 121 513 tis. Kč za celou kvótu 372 459 tun cukru, z toho 30 378 tis. Kč zůstalo na účtu SZIF (25%) a 91 135 tis. Kč bylo odvedeno přes účet Ministerstva financí do EU (75 %). Výběr poplatků z přebytku souvisí s výrobou cukru nad kvótu buď jako sankce za nedodržení předpisů, nebo v rámci zavedených mimořádných opatření. V roce 2016 činil poplatek z přebytku 47 tis. Kč za cukr vyrobený nad kvótu v hospodářském roce 2014/2015. Do EU bylo odvedeno 37 tis. Kč a na správní výdaje bylo převedeno 10 tis. Kč. Celkem bylo v roce 2016 **vybráno 121 560 tis. Kč**, z toho 91 172 tis. Kč bylo odvedeno do EU a 30 388 tis. Kč převedeno na správní výdaje.

- *Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem*

Podpory vycházejí z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění a nařízení vlády ČR č. 142/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2016 bylo **vyplaceno celkem 111 878 tis. Kč** na 303,6 ha restrukturalizované výměry a na podporu na investice v rámci SOT s vínem **vyplaceno celkem 27 917 tis. Kč** na 79 žádostí.

Intervenční nákupy a související výdaje

- *Intervenční nákup mlékárenských výrobků*

Intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění.

Intervenční nákup másla a SOM za pevnou cenu byl v roce 2016 odchýlně od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, zahájen dříve, a to od 1. ledna 2016 nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1549, v platném znění a prodloužen do 31. prosince 2016 nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1614, v platném znění. Realizace intervenčního nákupu mlékárenských výrobků dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Celkem bylo přijato 143 nabídek k intervenčnímu nákupu na 4 050,75 tun. Vzhledem k vývoji tržních cen v EU a ČR byl v roce 2016 intervenční nákup SOM **uskutečněn** ve výši **174 363 tis. Kč.**

- *Intervenční skladování mlékárenských výrobků*

Intervenční skladování másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 906/2014 a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

Během roku 2016 bylo postupně nakoupeno a uskladněno u čtyř skladovatelů 3 302,5t SOM a za naskladnění a skladování tohoto SOM, po odečtení přefakturovaných nákladů souvisejících s odmítnutým zbožím nesplňujícím kvalitativní parametry, bylo **zapláceno celkem 2 429 tis. Kč.**

- *Splátka zápůjčky na intervenční nákupy*

V roce 2016 byla **splacena zápůjčka Ministerstva financí na intervenční nákupy** ve výši **236 961 tis. Kč.**

Podpora propagace zemědělských produktů

Podpora vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění. V roce 2016 byly realizovány následující propagační programy:

- *Propagace spotřeby mléka – Bílé plus. Mléko a mléčné výrobky, velké plus pro vás*

Tento program vychází z rozhodnutí Komise C(2013) 7297. Žadatelem o podporu byla Agrární komora ČR. V rámci této podpory bylo **vyplaceno celkem 3 006 tis. Kč.**

- *Propagace spotřeby řepkového oleje – Olej nad zlato*

Podpora byla vyplacena na základě rozhodnutí Komise C(2012) 4334. Žadatelem o podporu byl Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin. Celkem byly **vyplaceny** finanční prostředky ve výši **509 tis. Kč.** Jednalo se o výplatu zůstatku za 3. rok realizace programu.

- *Propagace chráněných zeměpisných označení původu II – Kvalita z Evropy – chutě s příběhem*

Tento program vychází z rozhodnutí Komise C(2015) 2493. Žadatelem o podporu byla Potravinářská komora ČR. V rámci této podpory bylo **vyplaceno celkem 25 002 tis. Kč.**

- **Propagace kvalitních evropských mléčných výrobků**

Program byl administrován na základě rozhodnutí Komise C(2013) 2261. Žadatelem o podporu byl Českomoravský svaz mlékárenský. Celkem byly **čerpány** finanční prostředky ve výši **14 783 tis. Kč**.

- **Propagace mléčných výrobků ve třetích zemích**

Program byl administrován na základě rozhodnutí Komise C(2015) 7704. Žadatelem o podporu byl Českomoravský svaz mlékárenský. Celkem byly **čerpány** finanční prostředky ve výši **31 272 tis. Kč**.

- **Ostatní výdaje související se SOT**

Do správních výdajů bylo dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006 **převáděno** 20% z vrácených prostředků, tj. **334 tis. Kč**.

Celkem bylo v rámci společné organizace trhu vynaloženo 1 986 260 tis. Kč, z toho 1 108 163 tis. Kč ze státního rozpočtu a 878 097 tis. Kč z rozpočtu EU (viz tabulka 13 – Celkové užití zdrojů Společné zemědělské politiky).

Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Politika Evropské unie pro rozvoj venkova byla zavedena coby druhý pilíř SZP během reformy v rámci tzv. „Agendy 2000“. Tato politika je financována z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Komise (EU) č. 65/2011, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení Komise (ES) č. 800/2008, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rozhodnutí Rady 2006/144/ES.

Projektová opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

V roce 2016 již žádné kolo ani průběžný příjem žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 neprobíhal, protože Program byl s koncem roku 2015 ukončen. SZIF ale i nadále pokračuje s realizací ex-post kontrol, administruje hlášení o změnách a uskutečnilo se také několik kontrol a auditů ze strany BDO, Nejvyššího kontrolního úřadu, Evropské komise, Evropského účetního dvora viz tabulka.

Externí auditní činnosti v roce 2016 v rámci PRV 2007–2013

Subjekt	Identifikace auditu/kontroly	Termín realizace
BDO	Audit provedený firmou BDO CA s.r.o. (Certifikační/ akreditační subjekt) podle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014 pro účely uzavírání Programu rozvoje venkova 2007–2013 zahrnující období od 16. 10. 2014 do 31. 12. 2015	17. 2. – 22. 6. 2016
NKÚ	15/09 Peněžní prostředky vynakládané na podporu vzdělávání a na poradenství a propagaci v resortu Ministerstva zemědělství	5. 10. 2015 – 1. 4. 2016 (zahájeno 5. 10. 2015)
	16/14 Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na podporu místního rozvoje v rámci iniciativy Leader prostřednictvím Programu rozvoje venkova	9. 5. – 4. 11. 2016
EK	Šetření č. RD3/2016/011/CZ týkající se Programu rozvoje venkova 2007–2013 (opatření 112, 113, 311, 312 a 313) a 2014–2020 (opatření 6)	3. – 7. 10. 2016

Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

V roce 2016 bylo na regionální odbory SZIF doručeno celkem 276 Hlášení o změnách. Z celkového počtu Hlášení o změnách doručených v roce 2016 bylo nejvíce Hlášení doručeno na regionální odbor Hradec Králové a regionální odbor České Budějovice. Na centrální pracoviště bylo předáno k posouzení celkem 57 Hlášení (tj. 21 %), nejčastěji z regionálního odboru Brno.

Z hlediska opatření bylo nejvíce Hlášení předloženo na opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie, a to celkem 81 Hlášení (tj. 29 %). Druhým nejvíce zatíženým opatřením z hlediska změn je opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje, na které bylo předloženo 42 Hlášení (tj. 15 %).

Celkem bylo za rok 2016 nahlášeno cca 400 změn. Změny se většinou týkaly základních údajů a finančních a technických parametrů projektu.

Dle průměrného počtu dnů administrace Hlášení o změnách lze konstatovat, že termíny administrace Hlášení jsou vesměs dodržovány. Hlášení je administrováno v průměru 18 dnů, z toho na regionální odbor připadá 8 dnů a na centrální pracoviště 10 dnů.

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

V roce 2016 se podávaly pouze žádosti v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013, v platném znění a na základě prováděcích nařízení Komise a nařízení Komise v přenesené pravomoci, které souvisí s těmito základními právními akty, dále na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 73/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., v platném znění.

V roce 2016 probíhal příjem žádostí v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na programové období 2014–2020 (PRV 2014+), který je nástrojem pro získání

podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen „EZFRV“).

Čerpání finančních prostředků z EZFRV probíhá v souladu s programovým dokumentem na období 2014–2020, který byl schválen vládou České republiky usnesením č. 532 dne 9. července 2014. Evropskou komisí byl tento dokument schválen dne 26. května 2015 pod č. CCI 2014CZ06RDNP001.

Na PRV 2014+ je celkem alokováno téměř 3,55 miliardy EUR (cca 96 miliard korun). Z toho jsou 2,3 miliardy EUR (63 miliard korun) z unijních zdrojů a 1,24 milionů EUR (33 miliard korun) z českého rozpočtu.

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

V roce 2016 bylo spuštěno 2. a 3. kolo příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a začal i kontinuální příjem žádostí na projekty Pozemkových úprav (operace 4.3.1 Pozemkové úpravy). Kontinuální příjem žádostí technické pomoci Programu rozvoje venkova (opatření 20.1 Podpora na technickou pomoc, mimo CSV, a opatření 20.2 Podpora pro zřízení a činnost CSV) pokračuje od předchozího roku. Celkem bylo zaregistrováno 6 797 žádostí o dotaci (projektů) ve výši 12 793 322 tis. Kč. Pokračovala ale i administrace žádostí podaných v roce 2015.

Administrovaná kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova v roce 2016

Kolo příjmu žádostí	Termín příjmu žádostí	Opatření, podopatření, operace
Kontinuální příjem	od 19. 8. 2015	20.1, 20.2
	od 22. 2. 2016	4.3.1
1. kolo	29. 9. – 12. 10. 2015	4.1.1, 4.2.1, 4.3.2, 8.6.1, 16.2.2
2. kolo	3. 5. – 23. 5. 2016	1.1.1, 1.2.1, 6.1.1, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3, 8.3.1, 8.4.1, 8.4.2, 8.5.1, 8.5.2, 8.5.3, 8.6.2, 16.2.1
3. kolo	11. 10. – 31. 10. 2016	4.1.1, 4.2.1, 4.3.2, 8.6.1, 16.1.1, 16.2.2, 16.3.1, 16.4.1, 16.6.1

1. kolo příjmu žádostí

Schvalování žádostí 1. kola Programu rozvoje venkova probíhalo od června 2016 (konkrétní operace viz tabulka „Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016“) a poslední Dohody o poskytnutí dotace byly uzavřeny v říjnu 2016.

2. kolo příjmu žádostí

V rámci 2. kola příjmu žádostí byly přijímány žádosti na opatření zaměřené na předávání znalostí a informační akce, zahájení činnosti mladých zemědělců, rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti, podporu agroturistiky, investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti

lesů a Spolupráce (konkrétní operace viz tabulka „Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016“ a tabulka „Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016“). Vyhlášené operace navazovaly na předchozí programovací období, v některých podmínkách a postupech se však odlišovaly. Do konce roku 2016 bylo schváleno celkem 62 žádostí o dotaci.

3. kolo příjmu žádostí

3. kolo příjmu žádostí bylo vyhlášeno v obdobném rozsahu jako v roce 2015, nově byly přidány některé operace z opatření Spolupráce, např. EIP, sdílení zařízení a strojů

a krátké dodavatelské řetězce a místní trhy (konkrétní operace viz tabulka „Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016“). Vzhledem ke zpoždění Programu byl stanoven ze strany MZe vysoký rozpočet a úspěšnost projektů tak

dosáhla více než 80 %. Značný počet doručených žádostí si vzhledem k personálním kapacitám SZIF vyžádal úpravu v administrativních postupech a část žádostí (cca 1300) se proto začne administrovat až se 4. kolem ve II. čtvrtletí 2017.

Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatření, operace	Počet žádostí	Dotace (v tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1	52	70 944
	20.2	20	12 952
	4.3.1	57	507 947
	Kont. příjem celkem	129	591 843
2. kolo	1.1.1	73	25 082
	1.2.1	57	26 811
	6.1.1	682	852 500
	6.4.1	249	434 487
	6.4.2	158	410 219
	6.4.3	20	40 905
	8.3.1	16	45 066
	8.4.1	41	90 255
	8.4.2	7	21 718
	8.5.1	53	5 433
	8.5.2	108	109 078
	8.5.3	8	43 156
	8.6.2	86	120 272
	16.2.1	44	386 682
	2. kolo celkem	1 602	2 611 664
3. kolo	4.1.1	3 853	6 705 364
	4.2.1	495	1 014 453
	4.3.2	151	443 163
	8.6.1	498	276 152
	16.1.1	15	105 545
	16.2.2	27	1 002 017
	16.3.1	26	40 741
	16.4.1	1	2 380
	16.6.1	0	0
	3. kolo celkem	5 066	9 589 815
Projektová opatření PRV celkem		6 797	12 793 322

Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatření, operace	Počet žádostí	Dotace (v tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1*	60	57 121
	20.2*	37	19 148
	4.3.1	35	250 222
	Kont. příjem celkem	132	326 491
1. kolo	4.1.1	1 503	4 286 177
	4.2.1	314	821 055
	4.3.2	116	299 158
	8.6.1	137	91 062
	16.2.2	27	1 058 001
	1. kolo celkem	2 097	6 555 453
2. kolo	1.1.1	16	5 378
	1.2.1	21	10 066
	15.2.1	25	233 244
	2. kolo celkem	62	248 688
Projektová opatření PRV celkem		2 291	7 130 632

* Jedná se rovněž i o schválené žádosti ze zaregistrovaných žádostí v roce 2015.

Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Oproti období 2007–2013 je možné Hlášení o změnách podávat až po podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Oproti tomu lhůta SZIF na administraci Hlášení o změnách zůstala zachována na 30 dnů (výsledkem je Vyrozměnění o administraci Hlášení, případně Výzva k podpisu Dodatku k Dohodě o poskytnutí dotace).

V roce 2016 bylo k žádostem období 2014–2020 předloženo celkem 935 Hlášení o změnách, z čehož 649 Hlášení (téměř 70%) bylo k žádostem operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. Hlášení byla předkládána na RO SZIF – 28% v rámci Regionálního odboru Brno, 22% Regionálního odboru České Budějovice. Průměrně bylo Hlášení o změnách administrováno 11 dní a termíny byly vesměs dodržovány.

Žádosti o platbu

Po podpisu Dohody mohli příjemci dotace od 1. srpna 2016 vygenerovat a předvyplnit formulář Žádosti o platbu prostřednictvím Portálu farmáře. Příjem Žádostí o platbu pro žádosti 1. kola byl zahájen 29. srpna 2016, pro žádosti z operace 4.3.1 Pozemkové úpravy od 1. prosince 2016. SZIF proplatil první žádost o platbu z PRV 2014–2020 dne 12. prosince 2016.

Přehled jednotlivých projektových opatření

• M01 - Předávání znalostí a informační akce

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Cílem opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví.

• Operace 1.1.1 Vzdělávací akce

Vzdělávací akce by se měly zaměřit zejména na zvýšení kvalifikace pracovníků v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Minimální počet účastníků jedné vzdělávací akce je 5 a maximální 20.

• Operace 1.2.1 Informační akce

Informační akce by se měly zaměřit na poskytování a předávání zkušeností v oblastech zemědělství, lesnictví a potravinářství. Minimální počet účastníků jedné akce je 15.

• M02 – Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství

Účelem opatření je přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a zmírňování dopadů v oblasti změn klimatu. Smyslem tohoto opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství.

• Operace 2.1.1 Poradenství

Podporováno bude poskytování odborných individuálních poradenských služeb. Poskytování poradenských služeb je z důvodu zajištění adekvátní kvality vázáno na dlouhodobě budovaný akreditovaný poradenský systém Ministerstva zemědělství.

• M04 – Investice do hmotného majetku

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Opatření má za cíl usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu a zemědělskou diverzifikaci a zlepšit životaschopnost podniku.

- Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.

- Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Operace je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti malých a středních podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh.

- Operace 4.3.1 Pozemkové úpravy

Provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu.

- Operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura

Podpora výstavby a rekonstrukcí lesních cest vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení jejich hustoty. Investice, které souvisejí s výstavbou, rekonstrukcí lesních cest včetně souvisejících objektů a technického vybavení.

- *M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti*

Účelem opatření je přispět k zahájení a rozvoji zemědělské i nezemědělské podnikatelské činnosti na venkově a posílit tak vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Cílem opatření je napomoci generační obnově v zemědělství a současně usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví.

- Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Výdaje do živočišné a rostlinné výroby vedoucí ke stimulaci zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory realizace podnikatelského plánu.

- Operace 6.4.1 Investice do nezemědělských činností

Investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů zemědělských podnikatelů, vytváření nových pracovních míst a posílení ekonomického potenciálu ve venkovských oblastech, a to podporou vybraných ekonomických činností.

- Operace 6.4.2 Podpora agroturistiky

Investice na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti agroturistiky vedoucí k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nekvalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a využití venkovských brownfields.

- Operace 6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů

Podpora investic zaměřených na diverzifikaci činností zemědělských subjektů do nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů a využívání vedlejších produktů a surovin pro účely biologického hospodářství, zejména z oblasti výstavby zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.

- *M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů*

Smyslem tohoto opatření je podpora trvale udržitelného využívání lesní půdy a hospodaření, které je šetrnější vůči životnímu prostředí. Opatření zahrnuje různé typy investičních podpor a druhy obhospodařování lesů.

- Operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích

V rámci této operace jsou podporovány projekty malého charakteru na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení obsahu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystrin nebo stabilizací strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

- Operace 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách

Jedná se o obnovu lesních porostů po abiotických především po větrných kalamitách. U této operace je podporováno odstraňování poškozených lesních porostů určených k rekonstrukci do 40 let věku, příprava ploch před obnovou a umělá obnova na plochách po kalamitních těžbách včetně ochrany založených porostů.

- Operace 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi

V rámci této operace je podporováno odstraňování škod způsobených povodněmi na malých vodních tocích a v jejich povodích, např. odstranění povodňových nánosů, usměrnění koryta vodního toku, oprava poškozených vodních děl, odstraňování škod způsobených povodněmi na objektech hrazení bystrin a hrazení a stabilizace strží, na lesních cestách a souvisejících objektech.

- Operace 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Opatření přispívá k zajištění plnění mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů prostřednictvím navýšení podílu a zlepšení zdravotního stavu melioračních a zpevňujících dřevin. Meliorační a zpevňující dřeviny zabraňují postupné degradaci lesních půd, podílí se na zlepšování vodního režimu lesních půd, pomáhají zpevňovat kostru lesního porostu a zvyšují tak odolnost proti povětrnostním vlivům a snižují náchylnost porostů ke kalamitám způsobeným škůdci.

- Operace 8.5.2 Neproduktivní investice v lesích

V rámci této operace je podporována výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů, naučné stezky, značení, výstavba herních a fitness prvků, zřizování odpočinkových stanovišť apod. na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (mimo zvláště chráněná území, oblasti Natura 2000 a Prahu).

- Operace 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin

V rámci této operace je podporováno snížení zakmenění za účelem podsadby nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy, příprava ploch před zalesněním, umělá obnova sadbou, hnojení lesních dřevin při výsadbě a ochrana založeného porostu, a to na lesních pozemcích s porosty náhradních dřevin v imisních oblastech A nebo B.

- Operace 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství

Podpora je zaměřena na investice do lesní techniky a postupů práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů

prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů, techniky a technologií určených pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin.

- Operace 8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Operace se zaměřuje na podporu investic do strojů, technologií, zařízení a souvisejících stavebních úprav v dřevozpracujících provozovnách, vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.

• M16 – Spolupráce

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji prostřednictvím podpory vývoje nových produktů, postupů a technologií a jejich zavádění do praxe. Cílem opatření je zvýšit míru zavádění inovací propojením výsledků výzkumu na jedné straně a zemědělsko-potravinářských/lesnických podniků na straně druhé. V procesu šíření inovativních přístupů hraje klíčovou roli spolupráce, protože může napomoci rychlejšímu a širšímu zavádění inovací.

- Operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP
Cílem je podpořit fungování operačních skupin, které svou činností pod EIP spadají. Zároveň bude poskytnuta podpora na přímé výdaje související se zavedením inovace u podnikatelského subjektu působícího v odvětví zemědělství a potravinářství. Součástí projektu je vždy investice.

- Operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě

Operace je zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

- Operace 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh

Operace je zaměřena na rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

- Operace 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo.

- Operace 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.

- Operace 16.6.1 Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie, výrobu potravin a v průmyslových procesech

Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů na nastavení udržitelného zajišťování a využívání lokálních zdrojů biomasy v procesech výroby potravin, energie a v průmyslových procesech.

• M19 – Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)

Účelem opatření je směřovat k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí. Opatření napomáhá k posílení rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím aktivit místních obyvatel. Opatření se zaměřuje na implementaci metody LEADER prostřednictvím podpory realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje a realizace projektů spolupráce. Místní akční skupiny (MAS) jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Hlavním úkolem MAS je aktivizace občanů daného mikroregionu, budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit obyvatel venkova.

- Operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Při realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) budou podporovány aktivity a činnosti (operace, projekty) připravené a realizované konečnými příjemci, které naplňují cíle SCLLD, jsou vybrané danou MAS a jsou zároveň financovatelné dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013.

- Operace 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny

Pro realizaci projektů spolupráce bude podporována předběžná technická podpora, vlastní realizace projektů spolupráce mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS vč. zajištění jejich řízení.

Neprojektová (plošná) opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Pro plošná opatření PRV, jmenovitě pro opatření M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření, M11 Ekologické zemědělství, M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě, M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními, M14 Dobré životní podmínky zvířat a M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů, byl příjem žádostí o dotaci v termínu do 15. května 2016 (resp. pondělí 16. 5. 2016). Celkem bylo na plošná opatření PRV v roce 2016 zažádáno o více než 8 mld. Kč.

Směnný kurz pro výplaty neprojektových opatření je kurzem uveřejněným v Úředním věstníku EU k poslednímu dni roku, který předchází roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. Tento kurz, kterým se stanoví sazby pro žádosti přijaté v roce 2016, činí 27,023 Kč/€.

Podmínky poskytování podpor jsou k jednotlivým opatřením PRV 2014+ stanoveny na národní úrovni nařízeními vlády.

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 je možno čerpat prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA),
- Platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě,
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO),
- Ekologické zemědělství (EZ),
- Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ),
- Zalesňování zemědělské půdy,
- Natura 2000 v lesích,
- Lesnicko-environmentální platby,
- Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů,
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ).

• **Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA)**

Žádosti o poskytnutí plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními jsou pro rok 2016 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2016 bylo přijato 14 292 žádostí o poskytnutí plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními. Žádosti LFA jsou součástí Jednotné žádosti a byly podávány do 30. května 2016.

Opatření kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce a tím zachovává udržitelné systémy hospodaření v oblastech s přírodními omezeními, kde leží polovina zemědělského půdního fondu v ČR. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých oblastech.

Dlouhodobé snížení ekonomických výsledků zemědělských podniků v oblastech postižených přírodními omezeními by vedlo k postupné marginalizaci těchto území a mohlo by vyústit až v opouštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy závislé na zemědělství v oblastech s přírodními omezeními.

Platby jsou poskytovány podle podmínek uvedených v nařízení vlády č. 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění pozdějších předpisů.

• **Platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě**

Žádosti o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2016 jsou vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 73/2015, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2016 bylo přijato 448 žádostí o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě. Sazba dotace byla stanovena na 2 323,98 Kč/ha. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem Natura 2000 na zemědělské půdě bylo zahájeno ke dni 8. prosince 2016.

Smyslem tohoto opatření je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy a tím zachovat udržitelné hospodaření v oblastech Natura 2000 nebo v územích na ně navazujících („stepping stones“). V rámci oblastí Natura 2000 po překrytí s I. zónou CHKO a NP lze identifikovat území, kde je současně omezení hnojení (intenzivních technologií). Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy z hlediska ochrany druhové různorodosti. Současně jsou to v některých případech plochy, jejichž management bývá ztížen přírodními podmínkami (relief terénu atd.). Na těchto plochách je zvýšené riziko opuštění a následné degradace. Dotace v rámci tohoto opatření jsou poskytovány podle nařízení vlády č. 73/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů.

• **Agroenvironmentální opatření (AEO)**

Žádost o dotaci v rámci AEO je součástí Jednotné žádosti. V roce 2016 bylo podáno celkem 1 181 žádostí o dotaci na dobíhající podopatření zatravňování orné půdy (opatření AEO) v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Přehled žádostí a zažádané finanční prostředky za jednotlivá opatření v roce 2016

Opatření/operace	Počet podaných žádostí	Zažádané finanční prostředky (mil. Kč)
M08 – operace 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů*	47	4,25
M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření	14 158	3 400
M11 Ekologické zemědělství	3 862	1 330
M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě	450	12,7
M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	14 297	2 518
M14 Dobré životní podmínky zvířat	931	834,5
M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	166	37,7
Celkem	33 911	8 137,15

* Žádosti o nové zalesnění

Základní sazby pro jednotlivé typy LFA

Oblasti LFA	Typ oblasti LFA	Základní sazba (v Kč/ha)
Horské oblasti	H1	3 702,15
	H2	3 485,97
	H3	2 459,09
	H4	2 972,53
	H5	2 242,91
Ostatní oblasti	OA	2 215,89
	OB	1 540,31
Specifické oblasti	S	2 242,91

Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem LFA bylo zahájeno ke dni 30. listopadu 2016.

- **Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)**

V roce 2016 bylo podáno 4 036 žádostí o zařazení do AEKO na pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., v platném znění. Žádost o dotaci v rámci AEKO je součástí Jednotné žádosti. V roce 2016 bylo podáno 13 970 žádostí o dotaci.

Opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření se živinami a prostředky na ochranu rostlin, upravuje agrotechnické operace na půdě a strukturu plodin/kultur ve prospěch složek životního prostředí. Operace jsou cíleny na celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy a určité kultury (Integrovaná produkce, Biopásy). Ošetřování travních porostů je cíleno jak do volné krajiny, tak do oblastí zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, Natura 2000 a na vymezené plochy s cennými biotopy mimo výše uvedená území s vyšší přírodní hodnotou. Zatravňování orné půdy bude omezeno jen na vybrané plochy orné půdy, jako jsou erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti dusičnany nebo zvláště chráněná území. Operace Ochrana čejky chocholáté bude zaměřena pouze na vymezená hnízdiště čejky na orné půdě.

Toto opatření obsahuje tyto operace (podopatření):

- **Operace 10.1.1 Integrovaná produkce ovoce**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou ovocný sad, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů ovoce v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen po celou dobu závazku dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a ovoce za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a předepsané způsoby údržby sadů.

- **Operace 10.1.2 Integrovaná produkce révy vinné**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou vinice, na kterém žadatel pěstuje révu vinnou v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, omezení počtu aplikací vyjmenovaných přípravků na ochranu rostlin, povinné aplikace biologických preparátů a stanovené postupy údržby vinic.

- **Operace 10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny a jahodníku**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných

druhů zeleniny nebo jahodník. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a zeleniny nebo jahod za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a dodržovat předepsané požadavky na pěstování zeleniny nebo jahodníku v systému integrované produkce.

- **Operace 10.1.4 Ošetřování travních porostů**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost a je podmíněna dodržováním minimální a maximální úrovně chovu hospodářských zvířat. Žadatel je povinen dodržovat stanovený způsob obhospodařování travního porostu. Ve zvláště chráněných oblastech a v oblastech soustavy Natura 2000 je vhodný způsob hospodaření volen orgány ochrany přírody prostřednictvím vymezení konkrétního titulu na daném dílu půdního bloku.

- **Operace 10.1.5 Zatravňování orné půdy**

Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodářit předepsaným způsobem. Ve zvláště chráněných územích a ochranných pásmech národních parků je k zatravnění použita druhově bohatá nebo regionální směs. Zatravnit lze pouze díly půdních bloků nacházející se v erozně ohrožených územích, oblastech zranitelných dusičnany, poblíž vodních útvarů nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.

- **Operace 10.1.6 Biopásy**

Dotace je vyplácena na výměru biopásové půdy. Žadatel je povinen založit biopás o stanovených rozměrech a dodržovat stanovený způsob obhospodařování plochy biopásové.

- **Operace 10.1.7 Ochrana čejky chocholáté**

Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda vymezenou v LPIS jako hnízdiště čejky chocholáté. Žadatel je povinen po celou dobu trvání závazku dodržovat stanovený způsob obhospodařování hnízdiště.

- **Operace 10.1.8 Zatravňování drah soustředěného odtoku**

Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost osevní směsí předepsaného složení, a to čistosevem nebo do podsevu

a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Zatravnit lze pouze díl půdního bloku, na kterém je v evidenci půdy vymezena dráha soustředěného odtoku (DSO).

- **Ekologické zemědělství (EZ)**

V roce 2016 bylo podáno 1 518 žádostí o zařazení do EZ na pětiletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., v platném znění. Žádost o dotaci v rámci EZ je součástí Jednotné žádosti. V roce 2016 bylo podáno 3 861 žádostí o dotaci.

Cílem opatření je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí, a tím posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny. Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura s ekologicky významným prvkem krajinyotvorný sad. Opatření je směřováno pouze pro ekofarmy, které nehospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na ekologické zemědělství.

Díličními podopatřeními jsou:

- 11.1 Platba na přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství a
- 11.2 Platba na zachování postupů a způsobů ekologického zemědělství

- **Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)**

Cílem opatření je motivace k zavedení a rozvoji standardů dobrých životních podmínek zvířat a tím posílit odolnost chovů vůči vnějším rizikům. Podpora v rámci tohoto opatření je cílena do sektoru dojeného skotu a do sektoru prasat.

V roce 2016 podalo 917 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat dle nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., v platném znění. Žádost o dotaci v rámci opatření DŽPZ je součástí Jednotné žádosti a v roce 2016 byly podány žádosti na tato opatření a tituly:

- Operace 14.1.1 Zvětšení lehacího prostoru v chovu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka (509 žádostí)
Zvětšení životního prostoru dojníc zvýšením minimální plochy lehacího prostoru na jednu dojnici v produkčních stájích a porodnách, a to nad rámec evropských a národních právních předpisů, což má za cíl snižovat stres zvířat.
- Operace 14.1.2 Zlepšení stájového prostředí v chovu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka (742 žádostí)
Požadavky na pravidelnou aplikaci chemického přípravku nebo biologického materiálu působícího proti nárůstu počtů ektoparazitů a zajištění aplikace upravené podestýlky přípravkem s obsahem vápence v chovu dojníc (min. pH 8,5). Snaha o minimalizování iritačního tlaku prostředí na ustájená zvířata. Přítomnost ektoparazitů i kyselost neupravené podestýlky vede mj. k dráždění všech tkání dojníc, které s nimi přicházejí do styku.
- Operace 14.1.3 Zajištění přístupu do výběhu pro krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, které jsou březí

a nachází se v období maximálně 60 dnů před ukončením březosti (454 žádostí)

Ustájení suchostojných krav s možností pobytu v udržovaných venkovních prostorách působí příznivě na celkový zdravotní stav matek, zejména jejich končetin, dále na průběh a snadnost porodu a na zdraví a životaschopnost narozeného telete.

- Operace 14.1.4 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat

Titul zlepšení životních podmínek pro dospělé samice prasat od stár 7 měsíců do ukončení první březosti (170 žádostí) – první zapuštění prasniček bude provedeno nejdříve ve věku 230 dní, což umožní prasničky více vyspět a přispívá k dobrým životním podmínkám jak prasnic, tak i selat.

Titul zlepšení životních podmínek pro prasnice (179 žádostí) – sdružuje plnění podmínky efektivního provádění účinné desinfekce v rámci tzv. turnusového provozu na porodnách a kontrolu spárků prasnic po odstavu selat. Zavedení preventivních hygienických opatření u kategorie, která je vystavena abnormální zátěži související s reprodukční úrovní chovu prasat.

- Operace 14.1.5 Zvětšení plochy v chovu prasat pro kategorii selat ode dne jejich odstavu do 40 dnů po tomto odstavu (111 žádostí).

Zajištění nadstandardní plochy pro tuto kategorii oproti národní i evropské legislativě, což má za cíl snižovat stres zvířat.

Dotace se poskytuje v souladu s nařízením vlády č. 74/2015 Sb. o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti podané v roce 2016 budou vypláceny v roce 2017 (po skončení doby závazku).

- **Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů**

- Operace 8.1.1 Zalesňování zemědělské půdy

V roce 2016 byla v rámci opatření 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů nejprve přijímána Ohlášení vstupu do opatření a to do 15. května 2016. Bylo přijato 88 ohlášení. Od podání ohlášení až do 30. listopadu 2016 pak byly přijímány žádosti o Zalesňování zemědělské půdy, kterých bylo přijato celkem 47. Do 15. května 2016 byly rovněž přijímány žádosti o péči a ukončení. Bylo přijato 31 žádostí. Současně byly do 15. května 2016 přijímány žádosti o péči a náhradu (2007–2013). Bylo přijato 1 441 žádostí.

Operace se zaměřuje na zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí péče o založený porost a náhrady za ukončení zemědělské činnosti. Podpora je zacílena na zemědělskou půdu vymezenou v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

Podrobné podmínky pro získání dotace jsou stanoveny nařízením vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů.

- **Natura 2000 v lesích**

V roce 2016 bylo podáno 10 žádostí o změnu zařazení a 23 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., v platném znění.

- **Lesnicko-environmentální platby**

V roce 2016 bylo podáno 42 žádostí o změnu zařazení a 70 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., v platném znění.

- **Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů**

- **Operace I 5.1.1 Zachování porostního typu hospodářského souboru**

V roce 2016 bylo podáno 69 žádostí o zařazení a 48 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., v platném znění.

V rámci této operace dochází k částečné finanční kompenzaci újmy vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů v oblastech Natura 2000 a zvláště chráněných území, a to formou zachování podporovaných porostních typů hospodářských souborů (jedlový, dubový, bukový, ostatní listnaté, topolový, nízký les – pařeziny). Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

- **Operace I 5.2.1 Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin**

V roce 2016 bylo podáno 23 žádostí o zařazení a 25 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., v platném znění.

Tato operace kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy při sběru reprodukčního materiálu ze stojících stromů postupem nepoškozujícím stromy a semenný materiál z důvodu zajištění dostatečného množství osiva pro pěstování sazenic požadované kvality a požadovaného původu. Vlastníci lesů tak budou moci využívat k umělé obnově lesa a k zalesňování kvalitní reprodukční materiál. Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

- **Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)**

V roce 2016 byly Žádosti o proplacení u opatření I.3.5 Předčasné ukončení zemědělské činnosti přijímány v termínu 1. ledna 2016 až 15. února 2016. Celkem bylo přijato 601 žádostí. Žádost o proplacení podávají žadatelé, kteří mají uzavřenu Dohodu o poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 u opatření I.3.5 Předčasné ukončení zemědělské činnosti. Dotace je následně, za předpokladu splnění podmínek pro její poskytnutí, vyplácena každoročně po dobu nejvýše 15 kalendářních let, nejpozději do 70 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínáje následujícím kalendářním rokem sniží o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok.

Přehled finančních prostředků vyplacených na jednotlivá plošná opatření PRV 2014+ v roce 2016

Opatření/operace		Vyplacené finanční prostředky (tis. Kč)
8.1 Podpora na zalesňování / zakládání lesů	Celkem	35 587
	<i>z toho staré závazky</i>	35 587
10 – Agroenvironmentálně-klimatické opatření	Celkem	3 106 275
	<i>z toho staré závazky</i>	820 985
11 – Ekologické zemědělství	Celkem	1 287 430
	<i>z toho staré závazky</i>	441 757
12 – Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě	Celkem	20 750
	<i>z toho staré závazky</i>	5 228
13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	Celkem	2 512 149
	<i>z toho staré závazky</i>	1 177
14 – Dobré životní podmínky zvířat*	Celkem	433 167
15 – Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	Celkem	7 954
	<i>z toho staré závazky</i>	7 954

* žádosti podané v roce 2015 (doba závazku od 1. 6. 2015 do 31. 5. 2016)

Přehled vyplacených prostředků na žádosti neprojektových opatření Programu rozvoje venkova v roce 2016

Program rozvoje venkova – neprojektová opatření		Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2016 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
LFA	žádosti 2014	8	295	883	1 178
	žádosti 2015	7 699	316 425	949 275	1 265 700
	žádosti 2016	5 151	311 612	934 837	1 246 449
	LFA celkem	12 858	628 332	1 884 995	2 513 327
NATURA 2000 na zem. půdě	žádosti 2015	419	2 911	8 734	11 645
	žádosti 2016	63	969	2 908	3 877
	NATURA 2000 celkem	482	3 880	11 642	15 522
AEO/AEKO/ EZ	žádosti 2010	1	1	3	4
	žádosti 2012	2	568	1 701	2 269
	žádosti 2013	3	20	60	80
	žádosti 2014	44	4 817	14 333	19 150
	žádosti 2015	16 488	1 094 216	3 282 602	4 376 818
	AEO celkem	16 538	1 099 622	3 298 699	4 398 321
Zalesňování	žádosti 2013	1	6	19	25
	žádosti 2014	1	7	21	28
	žádosti 2015	1 484	7 399	22 195	29 594
	LES celkem	1 486	7 412	22 235	29 647
NATURA 2000 v lesích	žádosti 2011	1	21	63	84
	žádosti 2012	2	25	75	100
	žádosti 2013	5	336	1 009	1 345
	žádosti 2014	21	690	2 070	2 760
	žádosti 2015	14	235	704	939
	NATURA 2000 celkem	43	1 307	3 921	5 228
Lesnicko - environ. platby	žádosti 2011	1	29	88	117
	žádosti 2012	5	143	428	571
	žádosti 2013	7	323	967	1 290
	žádosti 2014	11	715	2 146	2 861
	žádosti 2015	49	778	2 336	3 114
	LEO celkem	73	1 988	5 965	7 953
PUZČ	žádosti 2015	2	55	79	134
	žádosti 2016	588	47 336	46 399	93 735
	PUZČ celkem	590	47 391	46 478	93 869
DŽPZ	žádosti 2015	610	218 751	214 416	433 167
	DŽPZ celkem	610	218 751	214 416	433 167
Neprojektová opatření PRV celkem		32 680	2 008 683	5 488 351	7 497 034

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova 2007–2013 v roce 2016

Program rozvoje venkova 2007–2013		Finanční prostředky vyplacené v roce 2016 (v tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Osa I	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků	2 044	6 133	8 177
	I.1.2 Investice do lesů	4 868	14 603	19 471
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	112	335	447
	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost	62	185	247
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců	27	80	107
	I.3.5 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	47 391	46 478	93 869
	Osa I celkem	54 504	67 814	122 318
Osa II	II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	295	883	1 178
	II.1.4 Ekologické zemědělství z AEO	110 672	332 015	442 687
	II.1.5 Agroenvironmentálně-klimatické opatření z AEO	206 208	618 463	824 671
	II.2.5 Zalesňování zemědělské půdy	6 944	20 833	27 777
	II.2.6 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích	1 307	3 921	5 228
	II.2.7 Lesnicko-environmentální platby	1 988	5 965	7 953
	Osa II celkem	327 414	982 080	1 309 494
Osa III	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	1 580	4 740	6 320
	Osa III celkem	1 580	4 740	6 320
Osa IV	IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie	102	308	410
	Osa IV celkem	102	308	410
Program rozvoje venkova 2007–2013 celkem		383 600	1 054 942	1 438 542

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova 2014–2020 v roce 2016

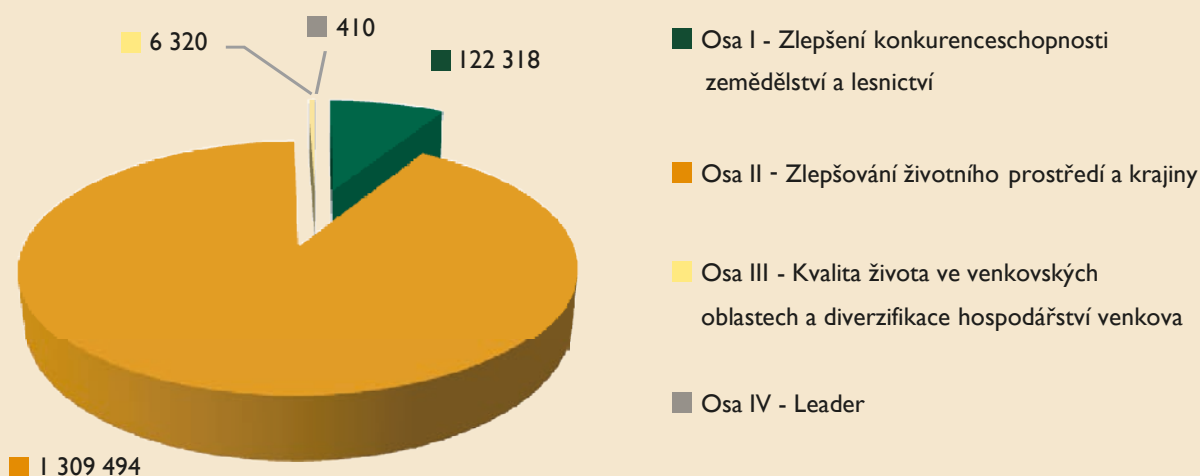
Program rozvoje venkova 2014–2020		Finanční prostředky vyplacené v roce 2016 (v tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
M4	Investice do hmotného majetku	15 765	15 453	31 218
M8	Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	769	1 697	2 466
M10	Agroenvironmentálně-klimatické opatření	571 323	1 713 967	2 285 290
M11	Ekologické zemědělství	211 419	634 254	845 673
M12	Platby v rámci sítě Natura 2000	3 880	11 642	15 522
M13	Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	628 037	1 884 112	2 512 149
M14	Dobré životní podmínky zvířat	218 751	214 416	433 167
Program rozvoje venkova 2014–2020 celkem		1 649 944	4 475 541	6 125 485

Celkem bylo na Program rozvoje venkova vynaloženo 7 564 027 tis. Kč, z toho 2 033 544 tis. Kč ze státního rozpočtu a 5 530 483 tis. Kč z rozpočtu EU.

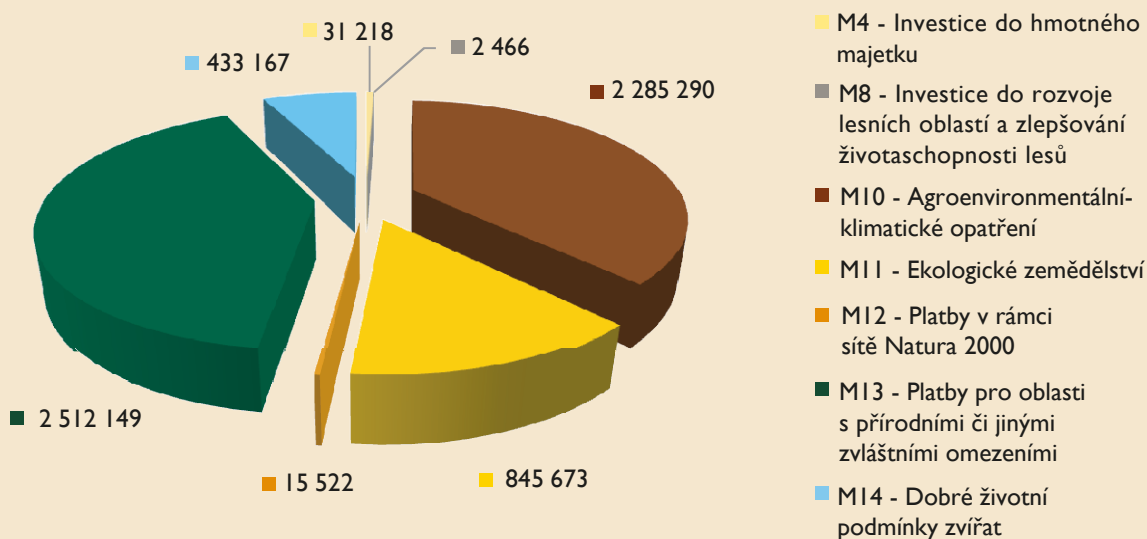
Na Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 bylo vyplaceno celkem 1 438 542 tis. Kč,

z toho 383 600 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 054 942 tis. Kč z rozpočtu EU a na Program rozvoje venkova na období 2014–2020 bylo vyplaceno celkem 6 125 485 tis. Kč, z toho 1 649 944 tis. Kč ze státního rozpočtu a 4 475 541 tis. Kč z rozpočtu EU.

Vyplacené finanční prostředky na PRV v období 2007–2013 (v tis. Kč)

Vyplacené finanční prostředky na PRV v období 2014–2020 (v tis. Kč)

Horizontální plán rozvoje venkova

Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, nařízení Komise (ES) č. 817/2004, nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., nařízení vlády ČR č. 655/2004 Sb., nařízení vlády ČR č. 308/2004 Sb., nařízení vlády ČR č. 242/2004 Sb. a nařízení vlády ČR č. 241/2004 Sb., v platném znění.

Podpory v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byly poskytovány prostřednictvím následujících opatření:

- Agroenvironmentální opatření (AEO),
- Lesnictví (LES),
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ).

• Agroenvironmentální opatření

Od roku 2007 již není možné se nově zařadit do Agroenvironmentálního opatření v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova. Poslední pětileté závazky AEO uzavřené v roce 2006 skončily v roce 2010. V roce 2016 již nebyly podávány žádné žádosti.

• Lesnictví

V rámci programu Zalesňování zemědělské půdy mohou žadatelé od roku 2011 žádat pouze o dotaci na náhradu. Žádosti o dotaci na náhradu byly přijímány ke 2. květnu 2016. Celkem bylo podáno 851 žádostí o dotaci na náhradu.

• *Předčasné ukončení zemědělské činnosti*

U opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace v termínu od 1. ledna do 15. února 2016. Celkem bylo podáno 322 žádostí. Dotace je žadatelům poskytována po dobu 15 kalendářních let

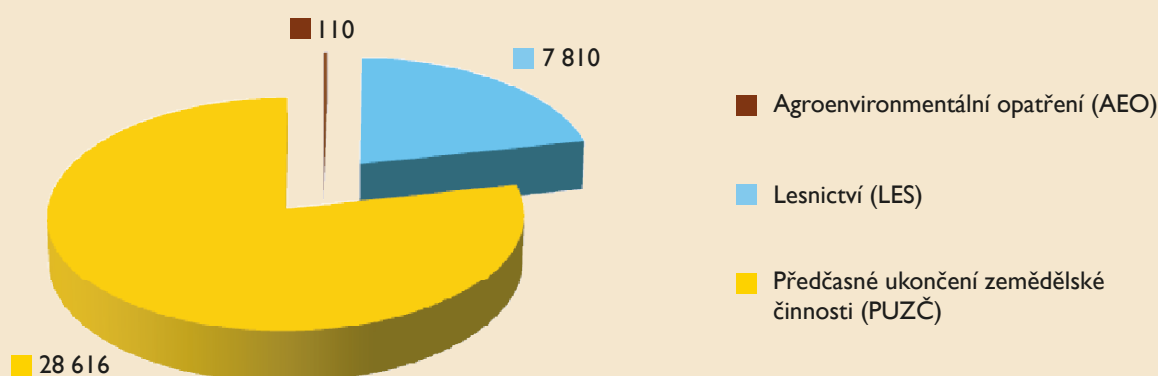
počínaje rokem, v němž byl žadatel zařazen do programu, nejdéle však do 75 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínaje následujícím kalendářním rokem sníží o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok.

Přehled vyplacených prostředků na Horizontální plán rozvoje venkova v roce 2016

Horizontální plán rozvoje venkova		Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2016 (v tis. Kč)		
			ČR	EU	Celkem
AEO	žádosti 2007	1	28	82	110
	AEO celkem	1	28	82	110
LES	žádosti 2014	1	16	48	64
	žádosti 2015	795	1 890	5 670	7 560
	žádosti 2016	5	46	140	186
	LES celkem	801	1 952	5 858	7 810
PUZČ	žádosti 2008	1	62	61	123
	žádosti 2009	1	59	58	117
	žádosti 2010	1	56	55	111
	žádosti 2011	1	56	55	111
	žádosti 2012	1	55	53	108
	žádosti 2013	1	54	52	106
	žádosti 2014	1	53	52	105
	žádosti 2015	327	1 895	5 560	7 455
	žádosti 2016	319	8 563	11 817	20 380
	PUZČ celkem	653	10 853	17 763	28 616
HRDP celkem		1 455	12 833	23 703	36 536

Celkem bylo na Horizontální plán rozvoje venkova vynaloženo 36 536 tis. Kč, z toho 12 833 tis. Kč ze státního rozpočtu a 23 703 tis. Kč z rozpočtu EU.

Vyplacené finanční prostředky na HRDP (v tis. Kč)

Financování z cizích zdrojů**Zápůjčka na intervenční nákupy**

Dne 13. ledna 2016 byla mezi SZIF a Ministerstvem financí uzavřena smlouva o zápůjčce na financování intervenčních nákupů v roce 2016 v rozpočtované výši 303 339 tis. Kč. Tato smlouva navázala na obdobnou smlouvu s Ministerstvem financí pro financování intervenčních nákupů v roce 2015. K datu 24. května 2016 a 28. července 2016 byly ke smlouvě o zápůjčce uzavřeny dva dodatky, které se týkaly postupného navýšení závazku Ministerstva financí poskytnout Fondu zápůjčku až do výše 571 839 tis. Kč, a to z důvodu nepříznivého vývoje tržních cen některých zemědělských komodit a potravin.

Ministerstvo financí převedlo v roce 2016 na účet Fondu finanční prostředky, a to v požadované výši 411 324 tis. Kč. Na žádost Fondu nebyla čerpána zbylá část zápůjčky a naopak Fond provedl předčasnou splátku zápůjčky ve výši 199 324 tis. Kč. Důvodem byl zlom vývoje trendu na trhu s mlékem, opadnutí zájmu o intervenční nákupy sušeného odstředěného mléka a nezáměr o intervenční skladování obilovin. Došlo tak k úspoře úrokových nákladů. Zaplacené úroky za zápůjčku činily v roce 2016 částku 1 811,6 tis. Kč.

K 31. prosinci 2016 Fond vrátil Ministerstvu financí celý kreditní zůstatek na účtu vedeném u ČNB, který činil částku 37 637,3 tis. Kč. Nesplacená část peněžních prostředků, poskytnutá Fondu v roce 2016 formou zápůjčky činila částku

174 362,7 tis. Kč a byla v souladu se smlouvou převedena ke splacení v roce 2017. Důvodem nesplacení byl dosud nerozhodnutý odprodej nakoupených intervenčních zásob ze stran EK.

Zápůjčka PGRLF na Program rozvoje venkova

Dne 11. listopadu 2015 byla mezi SZIF a PGRLF, a.s., uzavřena smlouva o zápůjčce za účelem doplnění finančních zdrojů na národní spolufinancování Programu rozvoje venkova v roce 2015 pro zabezpečení plného čerpání prostředků EU. K tomuto účelu bylo smluvně ujednáno poskytnout SZIF peněžitou zápůjčku do celkové výše 500 000 tis. Kč bezúročně. Do 31. prosince 2015 bylo z této zápůjčky vyčerpáno 282 394 tis. Kč. Podle smluvního ujednání byla zápůjčka PGRLF splacena v plné výši dne 8. února 2016.

Souhrnné čerpání rozpočtu Společné zemědělské politiky

Celkové zdroje SZIF na financování Společné zemědělské politiky v roce 2016 dosáhly výše **38 719 896 tis. Kč, z toho 5 053 930 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **33 665 966 tis. Kč** z rozpočtu EU.

V rámci Společné zemědělské politiky byly v roce 2016 vyplaceny finanční prostředky celkem ve výši **34 539 186 tis. Kč, z toho 4 531 715 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **30 007 471 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Celkové zdroje na financování Společné zemědělské politiky

Zdroje	Skutečnost (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2016 celkem	382 763	17 568 554	17 951 317
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	12 095 241	12 095 241
– na žádosti 2016	0	12 058 973	12 058 973
– na žádosti minulých let	0	36 268	36 268
Zvláštní podpora (SS) – na žádosti minulých let	0	127	127
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP) - na žádosti minulých let	382 763	0	382 763
Platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	2 634 099	2 634 099
– na žádosti 2016	0	1 600 493	1 600 493
– na žádosti minulých let	0	1 033 606	1 033 606
Platba pro mladé zemědělce - na žádosti minulých let	0	24 664	24 664
Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)	0	2 814 423	2 814 423
– na žádosti 2016	0	1 304 155	1 304 155
– na žádosti minulých let	0	1 510 268	1 510 268
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	493 573	8 066 307	8 559 880
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	311 841	311 841
Zvláštní podpora (SS)	0	995	995
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	291 337	291 337
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	493 573	0	493 573

Zdroje	Skutečnost (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	5 685 737	5 685 737
Platba pro mladé zemědělce	0	35 060	35 060
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	1 741 337	1 741 337
Zůstatek SZIF z roku 2015	200	530 776	530 976
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	869	3 699	4 568
Přímé platby celkem	877 405	26 169 336	27 046 741
2. Společná organizace trhu			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2016 celkem	420 426	483 477	903 903
z toho: SOT bez zlepšení výroby včelařských produktů	389 114	452 131	841 245
Zlepšení výroby včelařských produktů	31 312	31 346	62 658
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe	332 642	491 416	824 058
z toho: SOT bez zlepšení výroby včelařských produktů	332 642	491 416	824 058
Zlepšení výroby včelařských produktů	0	0	0
Zápůjčka na intervenční nákupy	411 324	0	411 324
Finanční dávka z výroby cukru	121 513	0	121 513
Poplatek z přebytku z výroby cukru	47	0	47
Zůstatek SZIF z roku 2015	29 614	40 428	70 042
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	1 322	2 378	3 700
Společná organizace trhu celkem	1 316 888	1 017 699	2 334 587
3. Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2016 celkem	2 514 694	5 924 911	8 439 605
z toho: Neinvestiční dotace	2 477 540	5 861 195	8 338 735
– na žádosti 2016	645 284	1 828 659	2 473 943
– na žádosti minulých let	1 832 256	4 032 536	5 864 792
Investiční dotace	24 737	41 679	66 416
– na žádosti 2016	0	0	0
– na žádosti minulých let	24 737	41 679	66 416
Neinvestiční dotace na HRDP	12 417	22 037	34 454
– na žádosti 2016	9 276	13 534	22 810
– na žádosti minulých let	3 141	8 503	11 644
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	24 150	0	24 150
z toho: Neinvestiční dotace	24 149	0	24 149
Investiční dotace	0	0	0
Neinvestiční dotace na HRDP	1	0	1
Zůstatek SZIF z roku 2015	308 770	531 995	840 765
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby)	12 023	22 025	34 048
Program rozvoje venkova celkem	2 859 637	6 478 931	9 338 568
Zdroje na Společnou zemědělskou politiku celkem	5 053 930	33 665 966	38 719 896

Celkové užití zdrojů Společné zemědělské politiky

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Žádosti roku 2016 celkem	0	12 386 924	12 386 924
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	11 440 875	11 440 875
Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)	0	946 049	946 049
Žádosti minulých let celkem	876 377	11 188 264	12 064 641
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	765 571	765 571
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	209	209
Zvláštní podpora (SS)	0	1 670	1 670
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	290 619	290 619
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	6 719 099	6 719 099
Platba pro mladé zemědělce	0	59 723	59 723
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	3 351 373	3 351 373
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	876 377	0	876 377
Ostatní (převod propadlého podílu z vratek dotací)	798	0	798
Přímé platby celkem	877 175	23 575 188	24 452 363
2. Společná organizace trhu			
A. Finanční podpory celkem	569 665	689 834	1 259 499
z toho: Podpora spotřeby školního mléka	46 971	11 302	58 273
Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh	31 467	31 467	62 934
Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny	0	79 015	79 015
Podpora pro předběžně uznané skupiny produc. ovoce a zel.	797	2 392	3 189
Mimořádná opatření v odvětví ovoce a zeleniny	0	821	821
Mimořádná podpora na dojnice a prasnice	302 084	302 084	604 168
Mimořádná podpora na přizpůsobení (II. balíček)	128 294	128 294	256 588
Ovoce a zelenina do škol	60 052	133 422	193 474
Podpora soukromého skladování mléčných výrobků	0	1 037	1 037
Podpora soukromého skladování vepřového masa	0	0	0
Podpora soukromého skladování cukru	0	0	0
B. Vývozní subvence celkem	0	0	0
z toho: Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	0	0
C. Dotace a odvody celkem	121 560	139 795	261 355
z toho: Odvod finančních dávek a poplatků z přebytku z výroby cukru	121 560	0	121 560
z toho: Odvod dávek z cukru do EU	91 172	0	91 172
Převod části dávek z cukru do správních výdajů	30 388	0	30 388
z toho: Rezerva pro dodatečný odvod dávek z cukru do EU	0	0	0
Zůstatek k převodu části dávek z cukru do SV	0	0	0

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	111 878	111 878
Podpora na investice v rámci SOT s vínem	0	27 917	27 917
D. Intervenční nákupy celkem	388 639	1 861	390 500
z toho: Intervenční nákupy másla	0	0	0
Intervenční nákupy SOM	174 978	1 814	176 792
Intervenční nákupy obilovin	0	0	0
Vrácená DPH z intervenčních nákupů	-23 300	0	-23 300
Refundace části nákladů na intervenční nákupy	0	47	47
Splátka zápůjčky na intervenční nákupy	236 961	0	236 961
E. Podpora propagace zemědělských produktů celkem	27 965	46 607	74 572
z toho: Propagace spotřeby mléka	1 127	1 879	3 006
Propagace spotřeby řepkového oleje	191	318	509
Propagace chráněných zeměpisných označení původu II	9 376	15 626	25 002
Propagace kvalitních evropských mléčných výrobků	5 544	9 239	14 783
Propagace mléčných výrobků ve třetích zemích	11 727	19 545	31 272
F. Ostatní výdaje související se SOT celkem	334	0	334
z toho: Ostatní výdaje (převod propadlého podílu z vratek dotací)	334	0	334
G. Rezerva SOT	0	0	0
Společná organizace trhu celkem	1 108 163	878 097	1 986 260
3. Program rozvoje venkova			
Program rozvoje venkova vč. Horizontálního plánu rozvoje venkova	2 046 377	5 554 186	7 600 563
Program rozvoje venkova celkem	2 033 544	5 530 483	7 564 027
z toho: Osa I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	54 504	67 814	122 318
Osa II. Zlepšování životního prostředí a krajiny	327 414	982 080	1 309 494
Osa III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova	1 580	4 740	6 320
Osa IV. Leader	102	308	410
M4 Investice do hmotného majetku	15 765	15 453	31 218
M8 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	769	1 697	2 466
M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření	571 323	1 713 967	2 285 290
M11 Ekologické zemědělství	211 419	634 254	845 673
M12 Platby v rámci sítě Natura 2000	3 880	11 642	15 522
M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	628 037	1 884 112	2 512 149
M14 Dobré životní podmínky zvířat	218 751	214 416	433 167
Horizontální plán rozvoje venkova celkem	12 833	23 703	36 536
z toho: Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA)	0	0	0

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Agroenvironmentální opatření (AEO)	28	82	110
Lesnictví (LES)	1 952	5 858	7 810
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	10 853	17 763	28 616
Splátka zápůjčky PGRLF na Program rozvoje venkova	500 000	0	500 000
Program rozvoje venkova celkem	2 546 377	5 554 186	8 100 563
Užití zdrojů na Společnou zemědělskou politiku celkem	4 531 715	30 007 471	34 539 186

Stručné hodnocení marketingové činnosti

Propagace potravin značky kvality KLASA

Projekt národní značky KLASA je součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Jeho prioritou je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Dalším z cílů tohoto projektu je posílit konkurenceschopnost výrobců kvalitních potravin.

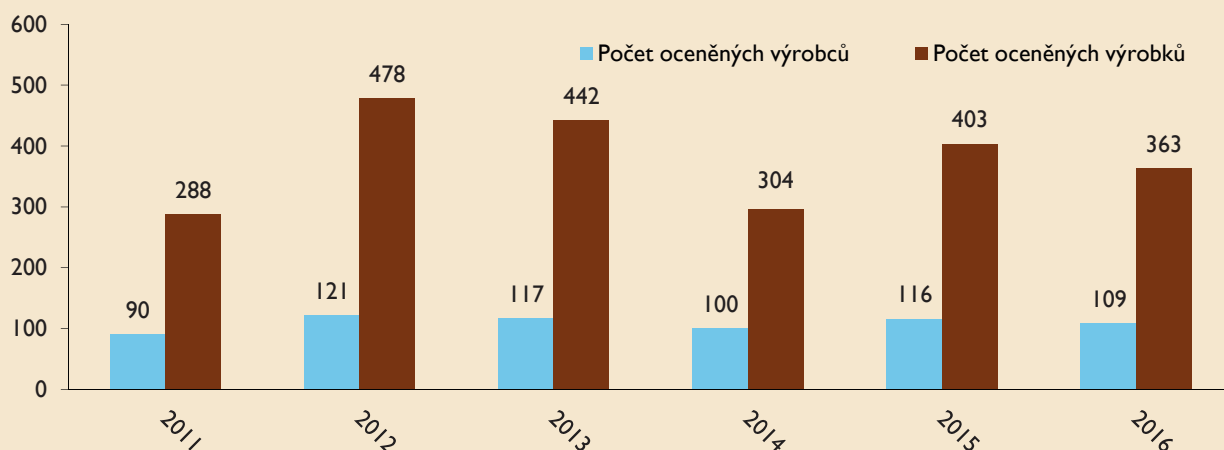
Za dobu její existence od roku 2003 se stala značka KLASA nejen prestižní záležitostí pro její držitele, ale především si získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. Projekt značky KLASA přispěl jednak k tomu, že čeští spotřebitelé po vstupu ČR do EU se neodvrátili od kvalitní tuzemské produkce, a s postupem času rovněž přispěl k stoupajícímu zájmu o kvalitu potravin na úkor cenové výhodnosti. Rovněž výrobci a zástupci obchodních řetězců velmi pozitivně hodnotí prodejnost těchto výrobků a vítají podporu kvalitní potravinářské produkce.

Značka KLASA jako marketingový nástroj napomáhá zvyšovat hodnotu oceněných potravinářských výrobků. Jejím smyslem je na straně jedné marketingově podpořit aktivity producentů potravin, na straně druhé pak informovat spotřebitele. Značka se uděluje na 3 roky a garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů v ČR i zahraničí.

Primárním cílem dalšího komunikačního využití značky KLASA je vzdělávání (edukace) spotřebitelů v otázkách kvality potravin a to na základě komunikačního propojení s kampaní na podporu kvalitních potravin. Takové nasměrování projektu jednak podporuje výrobce kvalitních potravin a posléze může vést k rozšíření jejich sortimentu, dále bude výrobce motivovat k zařazení takových potravin do výrobního portfolia, na straně druhé bude motivovat prodejce, aby pod tlakem požadavků spotřebitelů zvyšovali zastoupení kvalitní potravinové produkce v obchodní síti.

Veřejná zakázka na realizaci kampaně s názvem „Rámcová smlouva – propagační a informační kampaň na podporu

Počet oceněných výrobců a výrobků značkou KLASA v letech 2011–2016

kvalitních potravin“ byla na rozdíl od předchozích let rozdělena do čtyř částí: ve strategické, kreativní a PR části zvítězila nabídka McCann-Erickson Prague, spol. s r.o., v realizační části společnost I YEAR & MORE PRODUCTION s.r.o., v mediální části agentura Knowlimits, s.r.o. a pro expoziční část byla vybrána agentura AL - Systém EXPO s.r.o.

V roce 2016 byly na propagaci potravin značky KLASA čerpány finanční prostředky ve výši 131 376 tis. Kč ze státního rozpočtu.

Projekt Regionální potravina

Značku Regionální potravina uděluje na základě krajských soutěží Ministerstvo zemědělství ve 13 krajích České republiky nejvyšší kvalitě zemědělským nebo potravinářským výrobkům. Výrobky musí být vyrobeny z lokálních surovin a mít vazbu na svůj kraj – ať už tradičním způsobem výroby nebo originální regionální recepturou. Odborné poroty vybírají vždy 1 vítězný výrobek v 9 kategoriích. V roce 2016 se do soutěže přihlásilo celkem 444 výrobců s 1475 výrobky a bylo oceněno 110 výrobků.

Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku Regionální potravina daného kraje po

dobu 4 let. Soutěžit o značku Regionální potravina mohou pouze malé a střední podniky do 250 zaměstnanců. Tento projekt byl spuštěn Ministerstvem zemědělství koncem roku 2009. Od roku 2012 jej administruje SZIF.

Značka Regionální potravina se prezentuje formou celostátní kampaně, jejímž cílem je seznámit spotřebitele s oceněnými regionálními potravinami, poukázat na jejich původ, tradici a kvalitu, současně budovat pozitivní vnímání regionálních produktů a značky Regionální potravina, prostřednictvím vhodných informačních a komunikačních kanálů značku zviditelnit a napomoci zvyšování loajality veřejnosti k místní zemědělské a potravinářské produkci. Součástí projektu jsou veškeré vhodné a efektivní komunikační aktivity, určené pro jednotlivé cílové skupiny (ženy/hospodyně, široká veřejnost/spotřebitelé a odborná veřejnost), a to s ohledem na informační potřeby každé z těchto cílových skupin. V roce 2016 proběhla veřejná zakázka s názvem: „Rámcová smlouva – Informační kampaň na podporu regionálních potravin“. Ve strategické, kreativní a PR části zvítězila nabídka COMTECH Group, spol. s r.o. V realizační části nejlépe obstála nabídka společnosti Dedeman, s.r.o.

Na projekt Regionální potravina bylo v roce 2016 vyplaceno 30 425 tis. Kč ze státního rozpočtu.

Celkové zdroje na financování marketingové činnosti (v tis. Kč)

Zdroje	Rozpočet		Skutečnost
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe na rok 2016	100 000	100 000	100 000
Zůstatek SZIF z roku 2015	0	277 900	277 900
Ostatní (poplatky za výstavní činnost)	0	0	588
Zdroje na marketingovou činnost celkem	100 000	377 900	378 488

Celkové zdroje SZIF na financování marketingové činnosti v roce 2016 dosáhly výše 378 488 tis. Kč.

Celkové užití zdrojů na marketingovou činnost (v tis. Kč)

Užití zdrojů	Rozpočet		Skutečnost
	Schválený	Upravený	
Propagace potravin značky kvality KLASA	50 000	297 126	131 376
Projekt Regionální potravina	50 000	80 774	30 425
Užití zdrojů na marketingovou činnost celkem	100 000	377 900	161 801

Na marketingovou činnost byly v roce 2016 vyplaceny finanční prostředky celkem ve výši 161 801 tis. Kč.

Stručné hodnocení správních výdajů

Celkové zdroje SZIF na financování správních výdajů v roce 2016 dosáhly výše 1 743 234 tis. Kč. Dotace z kapitoly Ministerstva zemědělství na správní výdaje SZIF činila 800 000 tis. Kč. Dalšími zdroji byly podíl na dávkách z cukru ve výši 30 388 tis. Kč, zůstatek z roku 2015 ve výši

909 646 tis. Kč a ostatní příjmy (např. ostatní nedaňové příjmy, příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, aj.) ve výši 3 200 tis. Kč.

Na správní výdaje SZIF byly v roce 2016 vynaloženy finanční prostředky celkem ve výši 1 532 201 tis. Kč.

Celkové zdroje na financování správních výdajů SZIF

Položka	Zdroje	Skutečnost (v tis. Kč)
8115000001	Zůstatek z roku 2015	909 646
2111000001	Příjmy za poskytnutí informací dle zákona 106/1999 Sb.	6
2119000001	Ostatní příjmy z vlastní činnosti	55
2310000001	Příjmy z prodeje majetku	1
2322000001	Přijaté pojistné náhrady	477
2324000001	Přijaté náhrady	19
2328000001	Neidentifikované příjmy	5
2329000001	Propadlý podíl z vratek dotací	1 132
2329000002	Refundace nákladů na intervenční nákupy	47
2329000003	Ostatní nedaňové příjmy	162
2512000001	Podíl na dávkách z cukru	30 388
3119000001	Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	1 296
4116000001	Neinvestiční dotace z MZe	721 800
4216000001	Investiční dotace z MZe	78 200
4116000080	Neinvestiční transfery z MZe – TP OPR	0
4113000060	Neinvestiční transfery – TP PRV	0
4113000061	Neinvestiční transfery – TP PRV (projekt pers. a mzdový)	0
4113000063	Neinvestiční transfery – TP PRV (CSV)	0
4213000060	Investiční transfery – TP PRV	0
Celkem		1 743 234

Celkové užití zdrojů správních výdajů SZIF

Položka	Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)
a) Běžné (neinvestiční) výdaje		
501, 502	Mzdové prostředky	
5011000001	Platy zaměst. v prac. poměru vyjma zam. na služ. místech	53 764
5013000001	Platy zam. na služ. místech podle zákona o státní službě	445 513
5013000061	Platy zaměstnanců na služebních místech – odměny TP PRV	7 448
5019000001	Ostatní platy – refundace mezd	0
5021000001	Ostatní osobní výdaje	4 578
5024000001	Odstupné	497
5025000001	Odbyté	0
	celkem bez technické pomoci PRV	504 352
	celkem	511 800
502	Ostatní platby za provedenou práci	
5029000001	Odměny členům Dozorčí rady	38
	celkem	38

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)
Položka	
Mzdové prostředky a související platby celkem	511 838
Ostatní neinvestiční výdaje	
503 Sociální a zdravotní pojištění	
5031000001 Pojistné na sociální zabezpečení	14 552
5031000002 Pojistné na sociální zabezpečení zaměst. ve státní službě	111 521
5031000061 Pojistné na sociální zabezpečení – odměny TP PRV	1 862
5032000001 Pojistné na zdravotní pojištění	5 238
5032000002 Pojistné na zdravotní pojištění zaměstnanců ve státní službě	40 249
5032000061 Pojistné na zdravotní pojištění – odměny TP PRV	670
5039000001 Ostatní povinné pojistné – refundace	0
celkem bez technické pomoci PRV	171 560
celkem	174 092
504 Odměny za užití duševního vlastnictví	
5041000001 Odměny za užití duševního vlastnictví	0
5042000001 Odměny za užití počítačových programů	194
celkem	194
513 Nákup materiálu do 40 tis. Kč	
5132000001 Ochranné pomůcky	1 070
5133000001 Léky a zdravotnický materiál	93
5136000001 Knihy, učební pomůcky a tisk	499
5136000002 Knihy, učební pomůcky a tisk – CSV – nezpůsobilé výdaje	0
5136000063 Knihy, učební pomůcky a tisk – TP PRV (CSV)	10
5137000001 Kancelářský nábytek a ostatní vybavení	3 195
5137000002 Vybavení IT	17 205
5137000003 Ostatní vybavení – CSV – nezpůsobilé výdaje	0
5139000001 Kancelářský materiál	2 814
5139000002 Ostatní materiál	2 798
5139000003 Ostatní materiál IT	191
5139000004 Tonery	3 283
5139000005 Ostatní materiál – konference	23
5139000006 Ostatní materiál – CSV – nezpůsobilé výdaje	0
5139000061 Ostatní materiál – TP PRV	232
5139000063 Ostatní materiál – TP PRV (CSV)	203
celkem bez technické pomoci PRV	31 171
celkem	31 616
514 Úroky a ostatní finanční výdaje	
5141000001 Úroky vlastní	1 452
5142000001 Kurzové rozdíly ve výdajích	60

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)
Položka	
celkem	1 512
515 Nákup vody, paliv a energie	
5151000001 Studená voda	1 214
5152000001 Teplo	4 828
5153000001 Plyn	721
5154000001 Elektrická energie	5 539
5156000001 Pohonné hmoty a maziva	5 994
celkem	18 296
516 Nákup služeb	
5161000001 Poštovní služby	9 317
5161000002 Poštovní služby – CSV – nezpůsobilé výdaje	0
5162000001 Telefonní poplatky	3 006
5162000002 Provoz datových linek a související služby	8 457
5163000001 Pojistné	1 491
5163000002 Služby peněžních ústavů	63
5164000001 Nájemné	5 294
5164000002 Nájemné - věcné plnění	6 583
5164000004 Nájemné – CSV – nezpůsobilé výdaje	0
5164000063 Nájemné – TP PRV (CSV)	1 180
5166000001 Poradenské služby	2 183
5166000002 Poradenské služby IT	1 948
5166000003 Poradenské služby – bezpečnost IS	1 694
5166000004 Právní služby	1 140
5166000060 Poradenské služby – TP PRV	83
5167000001 Služby školení a vzdělávání	3 994
5167000060 Služby školení a vzdělávání – TP PRV	2 214
5167000080 Služby školení a vzdělávání – TP OPR	25
5168000001 Služby zpracování dat	227
5168000002 Služby SW – SAP	306 639
5168000003 Služby SW – EKIS	3 461
5168000004 Ostatní služby IT	38 866
5168000005 Činnost systémového integrátora	1 774
5168000006 Služby SW – VUŠTE	10 903
5168000007 Ostatní služby – bezpečnost IS	438
5168000008 Služby provozu infrastruktury	23 670
5168000060 Ostatní služby IT – TP PRV	430
5169000001 Ostatní služby	4 711
5169000002 Ostatní služby související s nájmem	14 211

Užití zdrojů		Skutečnost (v tis. Kč)
Položka		
5169000008 Revize zařízení		889
5169000009 Ostatní služby – bezpečnost		863
5169000010 Závodní stravování		12 291
5169000011 Ostatní služby SZP		8 665
5169000012 Ostatní služby – konference		335
5169000013 Inzerce		714
5169000014 Překladačské a tlumočnické služby		105
5169000015 Audit externí		573
5169000016 Geodetické služby a snímkování		2 703
5169000017 Veletrhy a výstavy		427
5169000018 Ostatní služby – CSV – nezpůsobilé výdaje		0
5169000062 Geodetické služby a snímkování - TP PRV		1 332
5169000063 Ostatní služby - TP PRV (CSV)		1 941
celkem bez technické pomoci PRV a OPR		477 635
celkem		484 840
517 Ostatní nákupy		
5171000001 Opravy a udržování		6 043
5171000002 Opravy a udržování IT		5 224
5172000001 Programové vybavení do 60 tis. Kč		23 627
5173000001 Cestovné v tuzemsku		4 838
5173000002 Cestovné v zahraničí		2 190
5173000060 Cestovné v zahraničí – TP PRV		35
5173000090 Cestovné twinning		34
5173000091 Cestovné – ubytování v rámci twinningu		10
5175000001 Pohoštění		1 426
5175000002 Pohoštění – konference		76
5175000003 Pohoštění – CSV		73
5175000004 Pohoštění – CSV – nezpůsobilé výdaje		0
5175000063 Pohoštění TP PRV (CSV)		1 832
5176000001 Účastnické poplatky		404
5176000060 Účastnické poplatky – TP PRV		11
5179000001 Nákup dálničních známek do cizích zemí		0
celkem bez technické pomoci PRV		43 945
celkem		45 823
5.. Poskytnuté zálohy a převody		
5191000001 Zaplacené sankce		0
5192000001 Náhrady za pracovní úrazy a bolestné		63
5192000002 Náhrady řízení		18

Užití zdrojů	Skutečnost (v tis. Kč)
Položka	
5192000003 Náhrady za pracovní úrazy a bolestné zam. ve státní službě	218
5192000004 Náhrady škod na majetku	64
5194000001 Věcné dary	210
5195000001 Odvody za neplnění povinnosti zaměstnávat zdrav. postižené	0
5342000001 Převody fondu kulturních a sociálních potřeb	7 431
5361000001 Nákup kolků	0
5362000001 Platby daní a poplatků	332
5363000001 Úhrady sankcí jiným rozpočtům	1 580
5424000001 Náhrady mezd v době nemoci	151
5424000002 Náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců ve státní službě	1 178
5909000002 Ostatní neinvestiční výdaje	16
5909000060 Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV	0
5909000063 Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV (CSV)	0
5909000080 Ostatní neinvestiční výdaje – TP OPR	0
celkem bez technické pomoci PRV a OPR	11 261
celkem	11 261
Ostatní neinvestiční výdaje celkem	767 634
celkem bez technické pomoci PRV, OPR	1 259 964
Běžné (neinvestiční) výdaje celkem	1 279 472
b) Kapitálové (investiční) výdaje	
611 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	
6111000001 Programové vybavení nad 60 tis. Kč – SAP	209 935
6111000003 Programové vybavení nad 60 tis. Kč	7 915
celkem bez technické pomoci PRV	217 850
celkem	217 850
612 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	
6122000001 Kancelářské stroje nad 40 tis. Kč	0
6122000002 Bezpečnostní zařízení nad 40 tis. Kč	353
6122000003 Měřicí přístroje	435
6123000001 Dopravní prostředky	13 926
6125000001 Výpočetní technika	20 060
6129000001 Ostatní nákup dlouhodobého hmotného majetku	105
6909000001 Ostatní investiční výdaje	0
celkem bez technické pomoci PRV	34 879
celkem	34 879
Kapitálové (investiční) výdaje celkem	252 729
Správní výdaje celkem	1 532 201

Neinvestiční výdaje

Celkové čerpání platových prostředků v roce 2016 dosáhlo výše 504 352 tis. Kč, z toho platy zaměstnanců v pracovním poměru 53 764 tis. Kč, platy zaměstnanců ve služebním poměru včetně pracovních poměrů, kteří jsou na služebních místech 445 513 tis. Kč, ostatní osobní výdaje 4 578 tis. Kč a odstupné 497 tis. Kč. V rámci informačních a komunikačních technologií jsou nejvýznamnější položkou (stejně jako v uplynulých letech) služby spojené s provozem významného informačního systému na Platformě SAP, kdy byla hrazená podpora a provozní činnosti ve výši 306 639 tis. Kč.

Významným počinem byla v roce 2016 mimo jiné realizace dvou velkých stavebních akcí, a to vybudování multifunkčního informačního centra v rámci víceúčelové přestavby prostoru v budově Štěpánská a vybudování personálního spisového archivu v budově Ve Smečkách. Dokončení obou akcí je plánováno na I. čtvrtletí roku 2017.

Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci PRV a OPR) činily v roce 2016 celkem **1 259 964 tis. Kč**.

Investiční výdaje

Největší objem finančních prostředků, zahrnutých do investičních výdajů, byl vynaložen na položku Programové vybavení (nad 60 tis. Kč), který činil 217 850 tis. Kč. V této částce je primárně zahrnuta položka rozvoje významného informačního systému, kdy dochází ke kontinuálním úpravám v závislosti na měnící se, případně nově vznikající legislativě ČR i EU. V oblasti výpočetní techniky byla provedena obměna serverové infrastruktury, která slouží pro různé informační systémy SZIF v celkovém objemu 20 060 tis. Kč.

Na investiční výdaje (bez technické pomoci PRV) byly v roce 2016 vynaloženy prostředky celkem ve výši **252 729 tis. Kč**.

Oblast personální

S účinností od 1. ledna 2016 byl schválen plánovaný počet systemizovaných míst 1 254 (z toho 1 093 služebních a 161 pracovních míst).

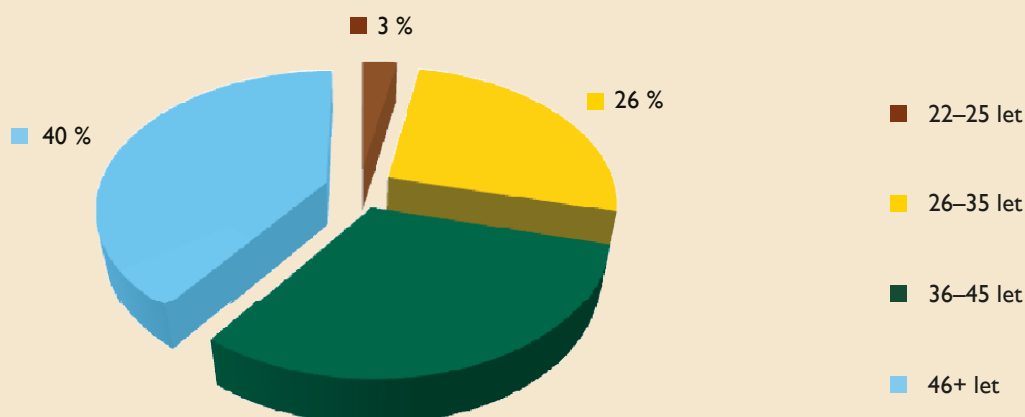
V souvislosti s navýšením počtu systemizovaných míst byl v roce 2016 vydán Služební předpis č. 2/2015 ředitele Státního zemědělského intervenčního fondu „Rozhodnutí o organizační změně“, a to především za účelem uvést organizační strukturu do souladu s 2. systemizací služebního úřadu dle zákona o státní službě. Organizační změny optimalizovaly a zkvalitňovaly řídicí procesy v rámci SZIF a posilovaly činnosti jednotlivých organizačních útvarů. Dále byl vydán Služební předpis č. 3/2015 ředitele Státního zemědělského intervenčního fondu „Organizační řád SZIF“ včetně Organizačních schémat. Organizační struktura SZIF k 31. prosinci 2016 je uvedena ve Schématu I.

• Složení zaměstnanců

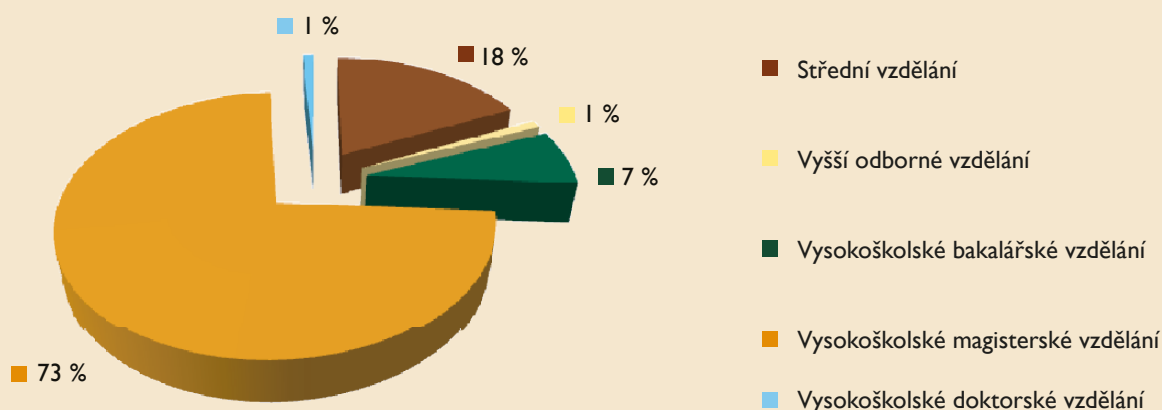
K 31. prosinci 2016 bylo v evidenčním stavu **1 198 zaměstnanců** (z toho 976 státních zaměstnanců a 222 zaměstnanců v pracovním poměru), 64% tvoří ženy a 36% muži. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „Zákon o státní službě“) umožňuje obsadit služební místo zaměstnancem v pracovním poměru, je-li místo obsazováno na dobu určitou jako zástup za dlouhodobě nepřítomného zaměstnance. Z tohoto důvodu je počet zaměstnanců v evidenčním stavu v pracovním poměru vyšší než systemizovaných pracovních míst. Počet zaměstnanců v mimo-evidenčním stavu mírně stoupl vzhledem k odchodům zaměstnanců na mateřskou a rodičovskou dovolenou, a to na 156 zaměstnanců.

Věková struktura a kvalifikační struktura zaměstnanců je uvedena v následujících grafech.

Věková struktura zaměstnanců k 31. 12. 2016

Kvalifikační struktura zaměstnanců k 31. 12. 2016

• Výběrová řízení

Během roku 2016 bylo vyhlášeno celkem **471 výběrových řízení**, z toho **363 na obsazení služebních míst** podle zákona o státní službě a **108 na obsazení služebních nebo pracovních míst** na základě pracovního poměru. 120 výběrových řízení z celkového počtu 471 bylo vyhlášeno na služební místa představených dle § 188 zákona o státní službě. K nejhůře obsazovaným pozicím z důvodu odbornosti patřil i nadále právník, ICT specialista pro projektové řízení, ICT architekturu a kybernetickou bezpečnost a operátoři nově vzniklého Oddělení koncových služeb ICT. Nedostatek vhodných uchazečů na uvedené pozice odráží současný stav na trhu práce.

• Školení a vzdělávání zaměstnanců

V oblasti vzdělávání zaměstnanců Fondu je postupováno dle požadavků vyplývajících ze zákona o státní službě, dle Služebního předpisu náměstka ministra vnitra č. 9/2015, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání státních zaměstnanců ve služebních úřadech a dle dalších vnitřních předpisů Fondu. V rámci vstupního vzdělávání úvodního bylo proškoleny celkem 240 zaměstnanců. V rámci vstupního vzdělávání následného bylo celkem evidováno 333 zaměstnanců k vykonání úřednické zkoušky, z toho tuto zkoušku úspěšně vykonalo 200 zaměstnanců. V oblasti vzdělávání průběžného **celkem bylo evidováno 2 883 účastí zaměstnanců**. V oblasti vzdělávání představených bylo evidováno celkem 303 účastí zaměstnanců. Jazykového vzdělávání se zúčastnilo celkem 75 zaměstnanců.

• Ochrana bezpečnosti zaměstnanců

V průběhu roku 2016 proběhlo periodické školení pro představené a vedoucí zaměstnance SZIF v oblasti BOZP a PO, Fyzické bezpečnosti, Bezpečnosti informací a dat včetně školení zaměstnanců externích firem. Následně proběhlo školení všech zaměstnanců ve výše uvedené oblasti představenými a vedoucími zaměstnanci.

V roce 2016 byly registrovány **3 pracovní úrazy s pracovní neschopností**, z toho 2 úrazy u zaměstnanců ve služebním poměru (na Regionálním pracovišti na služebních

místech terénních inspektorů) a 1 úraz u zaměstnance v pracovním poměru (na Centrálním pracovišti). S jednotlivými zaměstnanci byl proveden osobní pohovor se zaměřením na dodržování obecně platných bezpečnostních pravidel zaměstnanců. Evidenci a sledování pracovních úrazů provádí Oddělení informační a kybernetické bezpečnosti.

Mezinárodní spolupráce

Komunikace s EU

Státní zemědělský intervenční fond komunikuje s institucemi Evropské unie jako je například Evropská komise (EK) a Evropský účetní dvůr (EÚD) prostřednictvím Stálého zastoupení České republiky při EU (SZEU) v Bruselu. Žádosti a dotazy jsou předávány Oddělení zahraničních vztahů písemně převážně formou TIC (Telegram in Claris), a to buď elektronicky, nebo v listinné podobě. Úkoly, plynoucí z žádostí EK nebo EÚD, jsou dále předávány odborným útvarům SZIF ke zpracování a hotové odpovědi odesílány prostřednictvím SZEU příslušnému orgánu EU. V průběhu roku 2016 bylo formou TIC doručeno k vypracování celkem 34 žádostí se stanovenými termíny. Termíny odeslání všech odpovědí byly dodrženy.

Kromě žádostí a dotazů jsou doručovány také dokumenty informativního charakteru, jako například Prováděcí rozhodnutí Komise (EK). Prostřednictvím těchto rozhodnutí jsou předávány informace, týkající se zpravidla měsíčních plateb z EZZF, schválených programů a projektů apod. V roce 2016 bylo doručeno **celkem 17 Prováděcích rozhodnutí Komise**.

Mezinárodní výměna informací

Mezinárodní spolupráce s platebními agenturami (PA) ostatních členských států EU probíhá především v oblasti výměny informací a to buď přímo mezi SZIF a PA nebo v rámci webové platformy Learning Network, která slouží k výměně zkušeností a k hájení zájmů platebních agentur EU.

V roce 2016 zorganizoval SZIF pět zahraničních studijních návštěv, a to pro experty kosovské zemědělské agentury v rámci předstupního programu TAIEX, pro zástupce

maďarské platební agentury (problematika KNM), dále pak pro zástupce německé /saské/ platební agentury (oblasti bezpečnosti IT). Ve spolupráci s MZV ČR byla přivítána delegace zástupců zemědělského parlamentního výboru z Rumunska.

Nemalou měrou k prohloubení znalostí a výměně zkušeností přispěl i odborný mezinárodní seminář Sentinel, zaměřený na využití údajů kosmických systémů v zemědělství, který se 16. listopadu 2016 konal na SZIF.

Pořádání mezinárodních konferencí

SZIF byl v roce 2016 pořadatelem mezinárodní konference AMADEUS 2016, která se konala v Praze ve dnech 14.–16. září 2016. Tato konference byla zaměřena na výměnu zkušeností mezi útvary interního auditu platebních agentur členských států EU a zúčastnilo se jí **55 zahraničních delegátů**.

Mezinárodní spolupráce – twinningový projekt

Státní zemědělský intervenční fond se v roce 2016 úspěšně zúčastnil výběrového řízení na pozici junior partnera (konsorcium spolu s Rakouskem a Polskem) mezinárodního podpůrného twinningového projektu EU pro Moldavsko. Smlouva o spolupráci byla podepsána v prosinci 2016 s platností na 2 roky.

Zahraniční pracovní cesty

V roce 2016 SZIF zajistil **177 zahraničních pracovních cest** pro své experty, a to za účelem účasti na řídicích výborech EK, Výborech zemědělských fondů, pracovních skupinách Rady EU, workshopech, bilaterálních jednáních s EK/SZEU či mezinárodních konferencích. Jako každý rok se experti SZIF zúčastnili konference Panta Rhei a konference ředitelů platebních agentur EU, které se konají 2x ročně.

Zahraniční pracovní cesty byly zajištěny expertům, kteří v zahraničí reprezentovali SZIF na mezinárodních výstavách a veletrzích (např. GrüneWoche v Berlíně, Plma v Amsterdamu či Anuga v Kolíně nad Rýnem).

Vztahy s veřejností

Komunikace s veřejností

Jedním ze základních nástrojů pro komunikaci se širokou veřejností jsou webové stránky www.szif.cz, kde je možné najít veškeré informace, které se týkají Společné zemědělské politiky a možností dotací např. v rámci přímých plateb, Programu rozvoje venkova nebo Operačního programu Rybářství či národních dotací. Nově byly v roce 2016 webové stránky přizpůsobeny pro mobilní zařízení (mobily, tablety atd.), aby bylo zobrazení stránek optimální pro všechny druhy zařízení.

Dalším významným nástrojem je Portál farmáře, který slouží výhradně žadatelům o dotace, kteří požádali o přístup. Zde mohou podávat žádosti, sledovat průběh administrace a provádět některé změny.

Pro rozšíření povědomí o zemědělství a možnostech získání dotací i pro mladší populaci byly vytvořeny profily SZIF také na sociálních sítích Facebook, Twitter, LinkedIn a Instagram, kam jsou pravidelně vkládány nejen důležité informace, ale i zajímavosti o SZIF a problematice související se zemědělstvím.

SZIF publikoval na svých webových stránkách **5 informativních zpravodajů** „Aktuálně v SZIF“, tento

zpravodaj je v elektronické podobě zasílán prostřednictvím direct mailingu také zájemcům přihlášeným k rozesílání novinek ze SZIF. Ve zpravodaji je odborná i laická veřejnost informována o zajímavostech a aktualitách z oblasti zemědělství, venkova a dotací, zveřejňují se články k aktuálním tématům, rozhovory s odbornými pracovníky nebo příjemci dotací, informace k různým akcím s účastí SZIF – veletrhy, výstavy, propagace značek kvalitních potravin Klasa a Regionální potravina. Od říjnového čísla vychází zpravodaj v novém designu pod názvem Newsletter SZIF.

Komunikace s médii a inzerce

SZIF pravidelně informuje o své činnosti prostřednictvím tiskových zpráv, článků v odborných periodikách (např. Zemědělec, regionální deníky, Potravinářský obzor, Potravinářská revue a další) a odpovídá na dotazy zástupců médií. Pro mediální partnery byla rovněž organizována tisková konference k Jednotné žádosti. V roce 2016 bylo vyřízeno více než 90 podnětů ze strany médií (písemné i telefonické dotazy novinářů), **vydáno 95 tiskových zpráv a publikováno 13 odborných článků**, příp. inzercí k činnosti SZIF.

Výstavy a prezentace SZIF

Součástí komunikace s veřejností je rovněž účast a prezentace Fondu na významných zemědělských výstavách a veletrzích. Cílem těchto akcí je rozšířit povědomí odborné i laické veřejnosti o činnostech SZIF, zvláště o možnostech poskytování zemědělských dotací. V roce 2016 se SZIF zúčastnil osmi výstav formou společné expozice se značkami kvality Klasa a Regionální potravina (např. Země živitelka, Salima, Zemědělec, Techagro, Flora Olomouc, Naše pole).

Kontrolní činnost

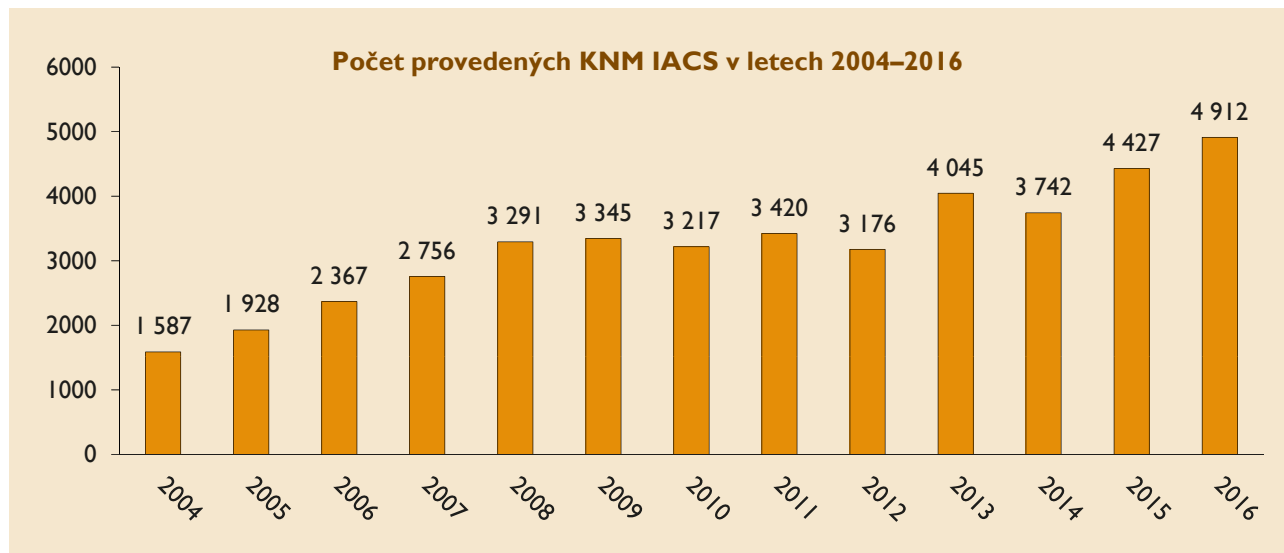
Významnou činnost SZIF představují kontroly oprávněnosti jednotlivých nároků a přidělených finančních prostředků. Do kontrolního systému řadíme administrativní kontroly a kontroly na místě. Administrativní kontroly jsou prováděny u 100% podaných žádostí. V případě kontrol na místě se celková míra každoročně prováděných kontrol liší dle jednotlivých oblastí (cca 1 až 100% podaných žádostí). Systém kontrol v rámci SZIF můžeme rozdělit do několika oblastí – oblast podpor pod IACS, oblast společné organizace trhu, oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova a oblast operačních programů.

Oblast podpor pod IACS

V rámci podpor pod IACS probíhají kontroly na místě metodou dálkového průzkumu Země a metodou fyzických kontrol na místě. Kontrola metodou dálkového průzkumu Země se provádí nad družicovými snímky pořízenými ve spolupráci s Výzkumným střediskem Evropské komise JRC IPSC v Ispře (Itálie). Kontrola spočívá ve zpracování snímků, jejich vizuální interpretaci, kontrole údajů deklarovaných v žádosti a dalších podmínek. Výsledná zjištění kontroly jsou buď konečná, nebo slouží v odůvodněných případech jako podklad pro fyzické kontroly na místě prováděné zaměstnanci regionálních odborů SZIF, tzn. terénními inspektory. V rámci fyzických kontrol na místě jsou kontrolováni žadatelé, kteří nejsou vybráni ke kontrole metodou dálkového průzkumu Země. Cílem kontroly na místě je zjistit skutečný stav, porovnat jej s údaji deklarovanými v žádosti a ověřit, zda jsou plněny

podmínky pro poskytnutí dotace, k jejichž plnění se žadatel zavázal podáním žádosti o podporu. Fyzickou kontrolu na místě mohou provádět i pracovníci jiných organizací, na které delegoval SZIF část kontrolních pravomocí. Výsledkem kontroly na místě je vždy protokol o kontrole s uvedenými kontrolními zjištěními. Některá opatření jsou kontrolována v průběhu celého kalendářního roku. Kontroly dalších opatření mají charakter kampaní, kdy kontroly na místě jsou prováděny v období po podání žádosti a před vyplacením podpory.

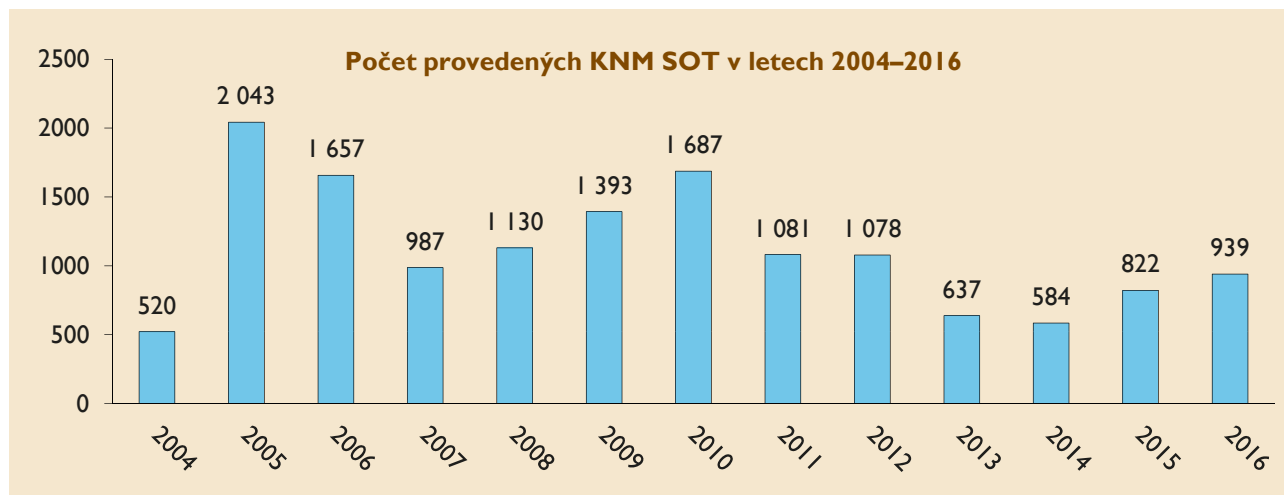
Níže jsou uvedeny statistické údaje o kontrolách na místě provedených SZIF (bez delegovaných kontrol, bez supervizí). V letech 2004 až 2016 bylo provedeno celkem **42 143 kontrol na místě (KNM) IACS**. V roce 2016 bylo zkontrolováno 4 266 žadatelů **4 912 kontrolami**. Celkem bylo zkontrolováno 9 068 žádostí (u jednotné žádosti byla žádost na každé opatření považována za samostatnou žádost). V roce 2016 bylo z celkového počtu **4 912 KNM** shledáno **3 152 kontrol** s výhradami a připomínkami.

Oblast společné organizace trhu

U většiny opatření administrovaných v rámci společných organizací trhu (nemajících vazbu na plochu) je prováděna kontrola na místě ve 100 % případů. V případech, kde se 100% kontrola nevyžaduje, je výběr žadatelů ke kontrole na místě prováděn na základě analýzy rizik. Cílem kontrol na místě je ověření podmínek pro poskytnutí finančních podpor a dodržení pravidel stanovených legislativou ČR a EU. Při realizaci fyzických kontrol na místě se ověřuje, zda údaje deklarované žadatelem o podporu odpovídají skutečnosti a jsou splněny veškeré závazky a povinnosti žadatele. Ověřování rozhodných skutečností je zajišťováno inspekční službou regionálních odborů SZIF, Oddělením kontrol SOT na centrále SZIF a delegováním pravomocí na další organizace. Spolupráce s dalšími organizacemi se týká zejména kontrol, při kterých jsou předepsány odběry a analýzy vzorků.

V letech 2004 až 2016 bylo provedeno celkem **14 558 KNM SOT** (mimo IACS). V roce 2016 bylo v oblasti SOT provedeno celkem 939 kontrol včetně kontrol škol. Oddělení kontrol SOT na centrále realizovalo 111 kontrol na místě a na regionálních odborech bylo provedeno celkem 828 kontrol. V součtech jsou započteny i doplňkové kontroly. Dále bylo realizováno celkem 66 inspekčních kontrol zaměřených na sledování kontrolní činnosti terénních inspektorů, případně na vylepšení kontrolních postupů pro jednotlivé podpory, z toho 30 kontrol jednotlivými metodiky a 36 kontrol vedoucími oddělení inspekční služby (případně koordinátory inspekce). **V roce 2016 bylo zjištěno porušení u 62 kontrol SOT.**

Oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova

SZIF realizuje kontroly projektových opatření Programu rozvoje venkova v souladu s nařízením Komise (EU) č. 65/2011, resp. pro Žádosti o proplacení podávané po 1. lednu 2015 podle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 809/2014. Kontroly fyzické realizace projektu (správní kontroly) se skládají z administrativní kontroly, která se provádí u 100 % zaregistrovaných Žádostí o proplacení a kontroly na místě, která se u vybraných opatření provádí na vzorku operací. Kontroly na místě jsou realizovány na základě vhodného výběrového souboru před vyplacením finančních prostředků alespoň u 4 % veřejných výdajů každoročně vykázaných Evropské komisi a alespoň u 5 % veřejných výdajů vykázaných Evropské komisi během celého programového období, resp. dle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 809/2014 alespoň u 5 % veřejných výdajů každoročně vyplacených SZIF. Tyto kontroly provádějí regionální odbory SZIF souběžně se správní kontrolou. Výběr vzorku ke kontrole zajišťují zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF, kde se tyto kontroly také důsledně vyhodnocují. U operací investičního charakteru, u kterých musí být zachován účel projektu po dobu 5 let od podpisu Dohody o poskytnutí dotace, se provádějí kontroly ex-post. Kontroly jsou realizovány u 1 % způsobilých výdajů, na které byla provedena konečná platba. Výběr vzorku ke kontrole ex-post a samotnou kontrolu projektů zabezpečují zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. V průběhu administrace Žádosti o dotaci a Žádosti o proplacení jsou prováděny neplánované kontroly.

V roce 2016 byly v rámci projektových opatření Programu rozvoje venkova 2007–2013 provedeny **2 kontroly fyzické realizace projektu** zaměstnanci regionálních odborů, a **99 kontrol ex-post** zaměstnanci centrálního pracoviště.

V rámci projektových opatření Programu rozvoje venkova 2014–2020 bylo provedeno zaměstnanci regionálních odborů **494 kontrol fyzické realizace projektu**.

Oblast operačních programů

Operační program Rybářství 2014–2020

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních stanovuje společné podmínky pro evropské fondy. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu (dále jen „ENRF“) byl zřízen ENRF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků do odvětví rybářství. K jejich provádění vydala Evropská komise nařízení v přenesené pravomoci a prováděcí nařízení. MZe zpracovalo Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu (dále jen „VNSPA“) a Operační program Rybářství 2014–2020 (dále jen „OP Rybářství“). VNSPA byl schválen usnesením vlády ČR č. 876 ze dne 27. 10. 2014 a předložen EK, která jej vzala na vědomí. OP Rybářství byl schválen usnesením vlády ČR č. 836 ze dne 15. 10. 2014, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen rozhodnutím Komise C(2015) 3755 final dne 2. 6. 2015.

ČR využívá v OP Rybářství tři priority Unie: prioritu Unie 2 Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje, prioritu Unie 3 podpora provádění společné rybářské politiky, prioritu Unie 5 podpora uvádění na trh a zpracování. Dále ČR využívá Technickou pomoc.

V prioritě Unie 2 jsou podporovány především investice do podniků akvakultury prostřednictvím opatření 2.2. Produktivní investice do akvakultury, 2.3. Podpora nových chovatelů a 2.4. Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním. Opatření 2.1. Inovace podporuje vývoj a zavádění inovací do podniků akvakultury. Opatření 2.5. Akvakultura poskytující environmentální služby podporuje vysazování úhoře říčního do vybraných vodních toků v povodí řeky Labe a řeky Odry.

V prioritě Unie 3 je podporováno opatření 3.1. Shromažďování údajů a opatření 3.2. Sledovatelnost produktů.

V prioritě Unie 5 je podporováno vytváření plánů produkce organizacemi producentů z opatření 5.1. Plány produkce. Z opatření 5.2. Uvádění produktů na trh se podporuje vytváření organizací producentů a propagační kampaně. Z opatření 5.3. Investice do zpracování produktů se podporuje zpracování ryb a uvádění produktů z ryb na trh.

Technická pomoc je určena pro přípravu, řízení, monitorování a hodnocení OP Rybářství a na informování, komunikaci, propagaci, řešení stížností a kontroly.

Žádosti o podporu z OP Rybářství byly poprvé registrovány v roce 2015. První rozhodnutí o poskytnutí dotace na 124 mil. Kč podpory byla v roce 2016 vydána 99 projektům.

Kontroly OP Rybářství 2007–2013

V rámci OP Rybářství 2007–2013 jsou kontroly prováděny dle nařízení Komise (ES) č. 498/2007. Po ukončení realizace projektu a předložení žádosti o platbu, byla před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu, provedena kontrola fyzické realizace projektu. Do roku 2020 jsou u vzorku projektů prováděny kontroly ex-post, které ověřují dodržování povinností příjemce dotace, stanovených pravidly nebo rozhodnutím, po dobu lhůty vázanosti projektu na účel. Tyto kontroly se provádějí minimálně u 10 % vzorku způsobilých výdajů investičního rázu z proplacených projektů, které jsou ve lhůtě vázanosti. Výběr projektů je prováděn v IS SZIF zaměstnancem centrálního pracoviště SZIF. Vlastní kontroly ex-post provádějí zaměstnanci regionálních odborů.

V roce 2016 bylo v rámci OP Rybářství 2007–2013 realizováno zaměstnanci regionálních odborů **240 ex-post kontrol**.

Kontroly OP Rybářství 2014–2020

V rámci OP Rybářství 2014–2020 jsou kontroly prováděny dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu.

Po ukončení realizace projektu (etapy projektu) a předložení žádosti o platbu, je před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu, prováděna kontrola fyzické realizace projektu. Tato se skládá z administrativní kontroly a kontroly na místě. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V průběhu administrace žádosti o podporu, administrace hlášení o změnách a administrace žádosti o platbu mohou být prováděny i neplánované kontroly.

Přehled vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace z OP Rybářství v roce 2016 (mil. Kč)

Priorita Unie / opatření	2016			
	EU	ČR	celkem	počet projektů
2.1. Inovace	0,9	0,4	1,3	2
2.2. Produktivní investice do akvakultury	44,0	14,7	58,7	67
2.3. Podpora nových chovatelů	2,1	0,7	2,8	2
2.4. Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním	36,2	12,0	48,2	12
2.5. Akvakultura poskytující environmentální služby	3,0	1,0	4,0	4
Celkem priorita Unie 2	86,2	28,8	115,0	87
3.1. Shromažďování údajů	0,0	0,0	0,0	0
3.2. Sledovatelnost produktů	0,0	0,0	0,0	0
Celkem priorita Unie 3	0,0	0,0	0,0	0
5.1. Plány produkce	0,0	0,0	0,0	0
5.2. Uvádění produktů na trh	0,0	0,0	0,0	0
5.3. Investice do zpracování produktů	0,6	0,2	0,8	3
Celkem priorita Unie 5	0,6	0,2	0,8	3
Technická pomoc	6,3	2,1	8,4	9
CELKEM OPERAČNÍ PROGRAM	93,1	31,1	124,2	99

Zdroj: MZe, ŘO OP Rybářství, údaje k 31. 12. 2016

Dalšími druhy kontroly jsou kontroly ex-post a kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu. Tyto kontroly ověřují dodržování povinností příjemce, stanovených pravidly nebo rozhodnutím/stanovením výše výdajů, po dobu udržitelnosti. Kontroly ex-post jsou prováděny minimálně u 10 % vzorku projektů, stanoveného na základě výpočtu způsobilých výdajů z proplacených projektů, které jsou ve lhůtě závazku. Kontroly závěrečných zpráv udržitelnosti jsou prováděny minimálně u 5 % vzorku projektů. Výběr projektů je prováděn zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. Vlastní kontroly ex-post a kontroly zpráv o udržitelnosti projektu provádí zaměstnanci regionálních odborů. V případě opatření Technická pomoc je provádí zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V roce 2016 bylo v rámci OP Rybářství 2014–2020 realizováno **13 kontrol fyzické realizace projektu** a **7 neplánovaných kontrol** provedených zaměstnanci regionálních odborů SZIF.

Kontroly Národních dotací

SZIF se zavazuje dle Dohody o spolupráci mezi MZe a SZIF ze dne 8. ledna 2015, včetně platných dodatků zajistit provádění kontrol na místě před a po vydání rozhodnutí v souladu s Přílohou č. I výše uvedené Dohody. Kontroly jsou prováděny pracovníky OPŽL SZIF. Kontrola na místě před vydáním rozhodnutí se provádí u dotačních programů I.I, I.R, 3.h a 15. V těchto případech se jedná o 100% míru kontroly na místě. Dále je prováděna u dotačního programu 16., kde se jedná o 5% míru kontroly na základě vybraného vzorku obdrženého od MZe. V roce 2016 bylo vykonáno celkem **228 kontrol na místě** před vydáním rozhodnutí.

Kontrola na místě po vydání rozhodnutí – kontrola závazků k hospodaření s předmětem dotace po dobu 10 let se provádí u programů I.I a I.R. V roce 2016 se kontrolovaly závazky na základě Rozhodnutí z roku 2006 a bylo provedeno celkem **148 kontrol na místě** po vydání rozhodnutí.

SZIF dbá na důkladné provádění kontrol jednotným způsobem u všech žadatelů při současném dodržování zásad efektivnosti a profesionality. Kontrolní systém SZIF vychází z legislativních požadavků a jeho správné nastavení je jedním ze základních předpokladů pro umožnění čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a rozpočtu EU. Způsob realizace kontrol na místě je pravidelně podrobován kontrolním misím uskutečňovaným orgány EK – DG Agri, Evropským účetním dvorem a dále kontrolními orgány ČR, kterým SZIF dokládá, zda jsou kontroly prováděny v dostatečném počtu, rozsahu a kvalitě.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond v roce 2016 významně přispěl k realizaci opatření Společné zemědělské politiky. Při své činnosti postupoval v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění a s nařízeními EU a vlády ČR vydanými k provádění Společné zemědělské politiky.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2016 byly Fondem poskytovány podpory v následujících podpůrných programech:

Investiční programy

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení nebo vydávání garancí na zajištění úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty.

Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s cílem restrukturalizace a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje zemědělských subjektů.

Program ZEMĚDĚLEC

(podpora je poskytována od 15. 8. 1999)

Hlavní program PGRLF, a.s. zaměřený na rozvoj investic zemědělských prvovýrobců. V rámci programu je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to zejména na nákup techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a dále na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. Podpora může být poskytnuta jak podnikům, které jsou řazeny do kategorie malých a středních podniků, tak i podnikům, které jsou řazeny do kategorie velkých podniků.

Celkový objem úvěrových prostředků u jednoho žadatele a rok u úvěrů na pořízení zemědělské techniky nesmí překročit částku 10 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nepřesáhne 8 let. U investičních úvěrů na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku nesmí pro jeden subjekt celkový objem úvěrových prostředků překročit ročně částku 50 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nepřesáhne 20 let. V případě investic na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda nesmí celkový objem úvěrových prostředků překročit roční částku 5 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nepřesáhne 4 roky.

Jedná se o stěžejní program PGRLF, který byl v roce 2015 notifikován v Evropské komisi, a který byl upraven v souladu s novými právními podmínkami pro poskytování podpor, které jsou stanoveny předpisy Evropské unie. Konečná výše základní sazby podpory byla stanovena až po ukončení příjmu žádostí pro dané období, a to ve výši maximálně 2 % s 1 % navýšením pro mladé zemědělce.

V průběhu roku 2016 bylo v rámci programu Zemědělec schváleno 3 233 žádostí (z celkového počtu 3 837 přijatých) s celkovou podporou ve výši 513 mil. Kč. Zemědělští podnikatelé tímto způsobem využijí pro další rozvoj svého podnikání a podporu své konkurenceschopnosti fondem podporované úvěry od komerčních bank ve výši 7 507 mil. Kč.

K datu 31. 12. 2016 Fond evidoval dalších celkem 1218 neprojednaných žádostí o podporu úroků z úvěrů v rámci programu Zemědělec, které reprezentují podporované úvěry v odhadovaném objemu dosahující cca 2,3 mld. Kč, a jejichž odhadované finanční nároky na podporu PGRLF budou dosahovat přibližně 230 mil. Kč. Důvodem vysokého počtu neprojednaných (neschválených) žádostí k 31. 12. 2016 bylo nedoložení všech potřebných podkladů pro schválení smluv

žadatelů a dále odložení schvalování smluv podaných po 30. 9. 2016, u kterých bude základní sazba podpory stanovena až v roce 2017 (po 30. 9. 2017).

Multiplikační efekt v případě podpory úroků v rámci programu Zemědělec v roce 2016 dosahoval poměru přibližně 1 : 15, kdy za každý 1 mil. Kč vynaložený na poskytnuté dotace z národních zdrojů byly pořízeny investice do sektoru zemědělství v celkovém objemu téměř minimálně 15 mil. Kč.

V roce 2016 pokračoval pozitivní trend poklesu úrokových sazeb u poskytnutých úvěrů v rámci programu Zemědělec a průměrná úroková sazba se dostala na své historické minimum, kdy její průměrná výše dosahovala 3,3 % p. a.

Program Podpora nákupu půdy ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení úvěrů na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu, v režimu podpory „de minimis“

Příjem žádostí byl zahájen 1. října 2013 po zajištění finančních prostředků pro start programu. Od tohoto data je program otevřen pro podávání žádostí bez přestávky. Od 1. 7. 2014 došlo ke zvýšení maximální částky pro čerpání podpory de minimis z 7 500 EUR na 15 000 EUR pro sektor zemědělské prvovýroby a díky tomu mohlo dojít i k náležité úpravě podmínek programu. V rámci všech programů pro podporu nákupu půdy bylo již zemědělci nakoupeno téměř 88 tis. ha půdy s příslibem podpory Fondu ve výši 1 117 mil. Kč, přičemž celkové náklady na takto nakoupenou půdu jsou minimálně ve výši zprostředkovaných úvěrů v celkovém objemu 6 154 mil. Kč.

Program Podpora nákupu techniky pro hospodaření v lesích (program od roku 2015)

V rámci programu je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to na nákup techniky vymezené v pravidlech pro poskytování podpory, jako jsou např. speciální lesnické traktory, přívěsy s hydraulickou rukou k vyvážení dřevní hmoty, lanovky a lanové systémy, navijáky pro soustřeďování dříví, ryhovací zalesňovací stroje, zařízení na údržbu lesních cest. Příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích, spadají do kategorie mikro, malých či středních podniků a dosahují požadované hranice příjmů z lesnické činnosti. Alternativně může být také příjemcem podpory podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodářící dle schváleného lesního hospodářského plánu. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Podpora nákupu techniky a technologií pro dřevozpracující provozovny (program od roku 2015)

V rámci programu je poskytována podpora formou subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup techniky a technologií pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dýh, překližek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety). Tuto podporu mohou získat podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva a řadí se do kategorie mikro, malých či středních podniků nebo obce, které

se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Podpora školkařských provozoven na pozemcích určených k plnění funkce lesa (program od roku 2015)

V rámci programu je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup techniky a technologií uvedených v pravidlech pro poskytování podpory. Konkrétně jde například o stroje na přípravu půdy a péči o půdu ve školkách (včetně traktorů), stroje a zařízení pro školkařskou výrobu prostokořenného a krytokořenného sadebního materiálu, závlahové systémy a dočasná úložiště vyzvednutého sadebního materiálu. Příjemci podpory mohou být podnikatelé, kteří jsou vedeni v evidenci dodavatelů reprodukčního materiálu, řadí se do kategorie mikro, malých či středních podniků a svoji činnost realizují na pozemcích určených k plnění funkce lesa. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Zpracovatel (program od roku 2015)

Program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Cílem programu je podpořit zpracovatele zemědělské produkce podobně jako zemědělské prvovýrobce v rámci programu Zemědělec. Podpora není omezena jen na malé či střední podniky ve smyslu příslušné definice Evropské unie. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z komerčních úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů a je poskytována v režimu de minimis.

U všech čtyř posledně jmenovaných programů výše je podpora poskytována ve formě subvence úroků z investičních úvěrů, a to v režimu de minimis, kde maximální výše podpory u jednoho žadatele činí korunový ekvivalent částky až 200 000 EUR = cca 5 400 tis Kč.

Sazba podpory je stanovena za každé ukončené kalendářní čtvrtletí, přičemž její výše je určena s ohledem na ekonomické vyhodnocení přijatých žádostí ve stanoveném období. Procentní sazba podpory za 1. až 3. čtvrtletí roku 2016 byla stanovena na 2,5 %, pro 4. čtvrtletí byla sazba snížena na 2 %.

Pozn.: Úrokové zatížení příjemce podpory činilo v roce 2016 v rámci všech investičních programů minimálně 0,5 % p.a.

Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ (program od roku 2004)

Cílem programů na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění s cílem dosažení vyšší propojištěnosti.

Podprogram Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin i hospodářských zvířat, byly

v roce 2016 přijímány od 1. ledna do 30. října. Díky změnám v procesu administrace žádostí, nastavených v roce 2015, byla schválena a skutečně vyplacena do konce roku podstatně větší část podaných žádostí než v minulých letech.

Procentní výše sazeb podpory byly pro rok 2016 stanoveny na maximální hranici (50%) pro pojištění speciálních plodin a pojištění hospodářských zvířat, pro pojištění ostatních plodin byla stanovena sazba podpory ve výši 37 %, čímž byli v maximální možné míře podpořeni podnikatelé, kteří se zabývají preferovanými druhy zemědělské výroby (živočišná výroba a pěstování speciálních plodin).

Podprogram Poskytování finanční podpory pojištění produkce škoek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali smluvní pojištění na ztráty sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného ve školkách způsobené riziky jako např. vichřice, požár, krupobití, atd. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů za platbu pojistného sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin. Maximální výše podpory je 30 % prokázaných uhrazených nákladů. Program je poskytován v režimu de minimis. Pro rok 2016 byla sazba stanovena na maximální možné úrovni, tedy ve výši 30 %. Žádosti byly přijímány od 1. srpna 2016 do 1. října 2016.

Program Podpora pojištění lesních porostů (program od roku 2015)

Program je určen podnikatelům, kteří jsou vlastníky, nájemci, pachtýři, či vypůjčiteli lesa nebo obcím (dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace obcí či právnické osoby založené obcí), a kteří sjednali pojištění lesních porostů zejména proti požárům, anebo dalším abiotickým činitelům. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů, které byly prokazatelně vynaloženy na platbu pojistného. Výše podpory je stanovena v rozmezí od 0 do 30% prokázaných vynaložených nákladů, přičemž konkrétní výše bude stanovena po ukončení příjmu žádostí o poskytnutí podpory pro příslušný rok. Program je poskytován v režimu de minimis. Žádosti byly přijímány od 1. ledna 2016 do 30. října 2016 a výše podpory byla stanovena na maximální hranici 30%.

V rámci všech programů podpory pojištění bylo k 31. 12. 2016 celkem zpracováno 76 750 žádostí (smluv), z nichž bylo schváleno 75 333. Ke stejnému datu bylo Fondem na finančních podporách poskytnuto celkem 4 506 mil. Kč, z čehož již 4 378 mil. Kč bylo vyplaceno.

V rámci všech programů a podprogramů podpory pojištění bylo v roce 2016 zaevidováno 7035 žádostí (smluv) s podporou v celkové předpokládané výši 442 mil. Kč. Z toho v průběhu roku se díky urychlení procesů v administraci podařilo přes 6 800 žádostí schválit a celkem vyplatit rekordní objem pojištění ve výši téměř 630 mil. Kč. Před koncem roku se k žádostem podaným v roce 2016 podařilo vyplatit téměř 320 mil. Kč celkem 3 168 žadatelům o podporu pojištění. Zbývající žádosti a smlouvy budou vyřízeny a vyplaceny v roce 2017.

Úročené úvěry poskytované PGRLF

Program Úvěry na nákup půdy (program od roku 2015)

V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu. Uvedený program podpory je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří budou v prvním účetním období, které následuje po období, v němž byla podána žádost, dosahovat příjmů ze zemědělské činnosti alespoň ve výši 25 % celkových příjmů a dále budou uvedených příjmů dosahovat po dobu, po kterou je úvěr splácen. Maximální výše úvěru je 5 mil. Kč pro jednoho žadatele v rámci jednoho vyhlášeného kola příjmů žádostí s dobou splatnosti až 20 let. Zajištění úvěru je realizováno zástavním právem k nakoupené půdě. Tyto úvěry je možné kombinovat s podporou poskytnutou v režimu de minimis (pro sektor zemědělské prvovýroby je maximální výše podpory až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč), která může být použita na snížení (splátku) jistiny úvěru.

Od roku 2016 PGRLF disponuje detailními informacemi o tržních cenách nakupované půdy díky poskytovanému programu Úvěry na nákup půdy, kdy systémově zpracovává kupní smlouvy k poskytnutým úvěrům vč. kupních cen. Průměrná cena nakupované půdy k zaregistrovaným kupním smlouvám dosáhla v roce 2016 výše 13,56 Kč/m².

Program Sociální zemědělství (program od roku 2015)

PGRLF se dlouhodobě podílí na řešení problematiky sociálního zemědělství. Zástupci PGRLF jsou členy pracovní skupiny při Ministerstvu zemědělství, jejímž výsledkem činnosti je od roku 2015 schválený a otevřený program Sociální zemědělství. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány investiční i provozní úvěry. Cílem programu je podpora zemědělských farem při zaměstnávání znevýhodněných osob na trhu práce. Příjemcem podpory je zemědělský prvovýrobce, který má uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. I tyto úvěry je možné kombinovat s podporou poskytnutou v režimu de minimis (pro sektor zemědělské prvovýroby je maximální výše podpory až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč), která může být použita na snížení (splátku) jistiny úvěru.

Program Investiční úvěry (nový program od roku 2016)

V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF s možností snížení jistiny úvěru v režimu de minimis, a to na pořízení investičního majetku. V rámci programu byla otevřena v roce 2016 tři kola příjmu žádostí, kdy pro každé kolo byly parametry programu upraveny.

První kolo příjmu žádostí o poskytnutí investičního úvěru bylo zahájeno 4. 4. 2016 a ukončeno ke dni 16. 6. 2016. Program byl určen pro žadatele, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou, zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté lesní hospodářské osnovy nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Výše podpory určené na snížení jistiny úvěru může činit max. 15 tis. EUR.

Druhé kolo příjmu žádostí o poskytnutí investičního úvěru bylo zahájeno 17. 10. 2016 a ukončeno ke dni 31. 10. 2016. Program byl určen pro žadatele, kteří se zabývají chovem

skotu, ovcí, koz, prasat nebo drůbeže či pěstováním ovoce, vinné révy, chmele, zeleniny, brambor nebo cukrové řepy, zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté lesní hospodářské osnovy nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Výše podpory určené na snížení jistiny úvěru byla stanovena na maximálně 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru současně se zachováním maximální hranice 15 000 EUR.

Třetí kolo příjmu žádostí o poskytnutí investičního úvěru bylo zahájeno 1. 11. 2016. Program je určen pro žadatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Výše podpory určené na snížení jistiny úvěru činí maximálně 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru současně se zachováním maximální hranice 15 000 EUR.

Program Provozní úvěry (nový program od roku 2016)

V rámci programu jsou poskytovány provozní úvěry přímo PGRLF s možností snížení jistiny úvěru v režimu de minimis. V rámci programu byla otevřena v roce 2016 tři kola příjmu žádostí, kdy pro každé kolo byly parametry programu upraveny.

První kolo příjmu žádostí o poskytnutí provozního úvěru bylo zahájeno 4. 4. 2016 a ukončeno ke dni 16. 6. 2016. Program je určen pro žadatele, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou, zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté lesní hospodářské osnovy nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva.

Druhé kolo příjmu žádostí o poskytnutí provozního úvěru bylo zahájeno 17. 10. 2016 a ukončeno ke dni 31. 10. 2016. Program byl určen pro žadatele, kteří se zabývají chovem skotu, ovcí, koz, prasat nebo drůbeže či pěstováním ovoce, vinné révy, chmele, zeleniny, brambor nebo cukrové řepy, zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté lesní hospodářské osnovy nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Výše podpory určené na snížení jistiny úvěru byla upravena na maximálně 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru současně se zachováním maximální hranice 15 000 EUR.

Třetí kolo příjmu žádostí o poskytnutí provozního úvěru bylo zahájeno 1. 11. 2016. Program je určen pro žadatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Výše podpory určené na snížení jistiny úvěru činí maximálně 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru současně se zachováním maximální hranice 15 000 EUR.

Program Provozní úvěry ČMSCH, a.s. (nový program od roku 2016)

Účelem programu je krátkodobé provozní financování Českomoravské společnosti chovatelů, a.s. prostřednictvím úvěru PGRLF s možností snížení úrokového zatížení v režimu de minimis. Program byl otevřen dne 14. 9. 2016.

Program Podpora ve formě úročených „povodňových“ půjček (program od roku 2010)

Cílem programu bylo poskytnout finanční prostředky na obnovu provozu podniků zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělské produkce, kterým byla způsobena škoda na neinvestičním majetku povodní, záplavou či přívalovým deštěm, přičemž účelem bylo pořízení neinvestičního majetku a základního stáda.

První kolo příjmu žádostí o poskytnutí podpory ve formě úročené půjčky bylo zahájeno 18. listopadu 2010 a ukončeno ke dni 31. prosince 2010. V rámci vyhodnocení žádostí bylo v roce 2011 celkem schváleno 14 žádostí s poskytnutými půjčkami v celkovém objemu 57,5 mil. Kč. V roce 2012 a 2013 probíhalo splácení těchto půjček podle splátkových kalendářů a splácení těchto půjček celkově vykazovalo pouze minimální delikvenci.

Druhé a zatím poslední kolo příjmu žádostí bylo reakcí na povodně z června roku 2013. Parametry programu byly po schválení vládou mírně upraveny, čímž se prodloužila splatnost poskytnutých půjček z 2 na 5 roků. Příjem žádostí byl otevřen v období od 6. listopadu do 31. prosince 2013. Vyhodnocení žádostí, uzavření smluv a poskytnutí půjček bylo realizováno začátkem roku 2014 a celkem bylo čtyřem žadatelům postiženým povodní v roce 2013 na úročených „povodňových“ půjčkách vyplaceno 20 mil. Kč. Splácení jistiny těchto půjček započalo po šestiměsíčním odkladu ve 3. čtvrtletí roku 2014 a do současné doby je delikvence ve splácení jistiny a vyúčtovaných úroků minimální.

PGRLF je připraven v případě potřeby a poskytnutí finančních prostředků téměř okamžitě reagovat na potřebu využití podpory v rámci tohoto programu a tím zmírnit případné dopady opakujících se povodní.

V rámci všech programů úročených úvěrů bylo k 31. 12. 2016 celkem zpracováno 3 733 žádostí, z nichž bylo schváleno 1 465, celkem byly schváleny úvěry v objemu 1 399 mil. Kč a snížení jistiny ve výši 120 mil. Kč.

V roce 2016 bylo zaevidováno 2765 žádostí o úvěry a snížení jistiny, z čehož se v průběhu roku podařilo schválit 592 žádostí v objemu úvěrů 478 mil. Kč a snížení jistiny v objemu 112 mil. Kč. 349 mil. Kč úvěrů se podařilo vyčerpat a na snížení jistiny bylo poskytnuto 28 mil. Kč. Zbývající žádosti a smlouvy budou postupně vyřízeny v následujícím období.

Ostatní programy

Další formou podpory PGRLF bylo v minulosti vydávání garancí za podporované úvěry klientů u bank.

V roce 2016 PGRLF navázal na předchozí programy programem Zajištění úvěrů, v rámci kterého poskytl podporu ve formě úhrady ceny garance ve výši 173 tis. Kč.

V roce 2016 Fond neuhradil žádné finanční prostředky za uplatněné garance bankami.

Program Zajištění úvěrů (program od roku 2015)

Cílem programu je přispět k dostupnosti úvěrových prostředků na financování investičních záměrů podnikatelům, kteří provozují zemědělskou prvovýrobu či se zabývají zpracováním zemědělských produktů nebo působí v odvětví lesního hospodářství či zpracování dřeva, a to podporou ve formě ručení za investiční úvěry poskytované bankami s možností úhrady ceny za ručení v režimu *de minimis*. Prostřednictvím programu je podporováno také financování projektů Informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků vyrobených ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích, kdy o projektu rozhodla EK a projekt je spolufinancován z rozpočtu EU.

Program Podpora nákupu půdy – snížení úrokového zatížení (program od roku 2015)

Program je určený na další podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována přímá finanční podpora zemědělským prvovýrobcům na snížení jistiny úvěru na nákup půdy poskytnutý komerčním subjektem. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby a je poskytován v režimu *de minimis*, kde maximální výše podpory u jednoho žadatele je korunový ekvivalent částky až 15 000 EUR = cca 400 tis. Kč.

V roce 2016 byla dále prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci podpůrných programů, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo v minulých letech ukončeno. Zejména se jednalo o doplatky programů podpory úroků z provozních úvěrů (v rámci tzv. provozních nebo krizových programů) nebo výplaty podpory úroků z dlouhodobých investičních úvěrů určených na nákup půdy.

Výsledky PGLRF, a. s. – stav k 31. 12. 2016

	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
Podle typu organizace						
SHR	28 056	25 049	38 567 314	6 129 411	6 143 128	5 583 577
s.r.o.	11 759	10 456	31 510 855	7 581 877	4 554 744	4 324 555
a.s.	12 221	11 392	62 130 617	12 118 682	8 411 401	8 019 111
ZD	10 841	10 201	36 928 617	7 957 356	5 541 909	5 490 524
Ostatní	336	290	1 284 460	235 318	158 559	151 352
ČR celkem	63 213	57 388	170 421 863	34 022 644	24 809 740	23 569 119
Podle typu programu						
Provoz	8 598	8 210	28 629 515	7 283 123	2 517 654	2 525 176
Vyrovnění úrokového zatížení	1 068	1 029	4 642 690	1 717 558	87 292	87 014
Krize – Provoz	940	892	4 589 006	879 719	96 104	97 304
Krize – Zpracovatel – Provoz	140	122	3 058 200	782 750	46 777	46 989
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 264	1 534
Krize – Půda	303	283	485 367	0	32 377	32 714
LFA	419	410	808 578	720 098	59 456	59 464
Zemědělec	8 580	7 772	31 080 095	16 016 122	10 046 972	10 207 603
I – zemědělec	38 112	34 657	75 310 516	3 293 739	8 666 910	7 618 791
I – zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 157	53 376
I – odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 634	35 675
I – hygiena	27	19	546 096	144 179	113 214	113 232
I – půda	1 548	1 304	2 420 506	0	671 732	563 506
Podpora nákupu půdy (od r. 2013)	1 487	1 234	2 581 312	0	253 206	57 047
Půda – snížení jistiny (od r. 2015)	768	430	666 488	0	159 358	101 630
Zpracovatel dřeva (Dřevozpracující provozovny)	5	4	5 959	0	344	8
Lesní hospodář (Lesy stroje)	56	24	51 780	0	3 466	250
Lesní školkař (Školkařské provozovny)	3	1	1 264	0	50	0
Zajištění úvěrů (od r. 2015)	9	3	23 000	21 600	183	183
Zpracovatel (od r. 2015)	11	4	188 125	0	7 121	2
Export	122	90	7 114 725	0	405 329	405 326
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 512	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 233 835	1 241 616

	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
TOZ	212	196	544 149	162 925	0	0
Krmné obilí	101	98	2 974 974	0	270 307	270 317
Celkem	63 213	57 388	170 421 863	34 022 644	24 809 740	23 569 119
Krajina ¹⁾	4 220	3 963				
Mládí ¹⁾	10 558	10 003				
Agroregion ¹⁾	1 841	1 702				
Povodně ¹⁾	450	439				
KPV ¹⁾	1	1				
Skot ¹⁾	634	589				

¹⁾ Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.

Přehled pojištění 2005–2016

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné v tis. Kč	Výše podpory v tis. Kč	Sazba podpory v %	Skutečně vyplaceno v roce v tis. Kč
		celkem	schváleno				
2005	Ostatní plodiny	2 541	2 513	480 641	144 191	30,00%	
	Hospodářská zvířata	2 223	2 176	227 252	34 087	15,00%	
	celkem	4 764	4 689	707 893	178 278	25,18%	73 477
2006	Ostatní plodiny	2 548	2 523	405 880	142 057	35,00%	
	Speciální plodiny	390	386	119 186	59 593	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 381	2 344	238 086	47 616	20,00%	
	celkem	5 319	5 253	763 152	249 266	32,66%	264 848
2007	Ostatní plodiny	2 636	2 571	444 809	155 682	35,00%	
	Speciální plodiny	400	382	131 169	65 584	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 194	2 129	195 227	39 045	20,00%	
	celkem	5 230	5 082	771 205	260 311	33,75%	92 304
2008	Ostatní plodiny	2 908	2 853	611 494	214 022	35,00%	
	Speciální plodiny	442	426	157 934	78 967	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 113	2 074	187 659	37 531	20,00%	
	celkem	5 463	5 353	957 087	330 519	34,53%	263 645
2009	Ostatní plodiny	3 082	3 021	535 057	267 528	50,00%	
	Speciální plodiny	482	468	177 319	88 659	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 210	2 162	176 622	88 310	50,00%	
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00%	
	celkem	5 776	5 653	889 190	444 556	50,00%	479 072

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné v tis. Kč	Výše podpory v tis. Kč	Sazba podpory v %	Skutečně vyplaceno v roce v tis. Kč
		celkem	schváleno				
2010	Ostatní plodiny	3 331	3 308	580 159	290 079	50,00%	
	Speciální plodiny	505	502	199 212	99 606	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 187	2 165	169 050	84 525	50,00%	
	Lesní školky	2	2	193	58	30,00%	
	celkem	6 025	5 977	948 614	474 268	50,00%	305 694
2011	Ostatní plodiny	3 632	3 606	697 324	327 742	47,00%	
	Speciální plodiny	495	489	181 317	90 659	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 290	2 267	163 334	76 767	47,00%	
	Lesní školky	2	2	178	54	30,00%	
	celkem	6 419	6 364	1 042 155	495 222	47,52%	459 199
2012	Ostatní plodiny	3 558	3 492	707 239	120 231	17,00%	
	Speciální plodiny	570	560	205 945	102 973	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 121	153 322	61 329	40,00%	
	Lesní školky	2	2	219	66	30,00%	
	celkem	6 302	6 175	1 066 725	284 598	26,68%	499 195
2013	Ostatní plodiny	3 523	3 496	689 091	124 036	18,00%	
	Speciální plodiny	723	715	220 347	110 174	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 146	2 126	152 808	76 404	50,00%	
	Lesní školky	2	2	163	49	30,00%	
	celkem	6 394	6 339	1 062 410	310 663	29,24%	308 948
2014	Ostatní plodiny	3 541	3 513	676 831	121 830	18,00%	
	Speciální plodiny	763	759	238 423	119 211	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 157	154 807	77 403	50,00%	
	Lesní školky	2	2	142	42	30,00%	
	celkem	6 478	6 431	1 070 202	318 487	29,76%	359 369
2015	Ostatní plodiny	3 536	3 153	638 659	319 329	50,00%	
	Speciální plodiny	1 157	1 009	239 410	119 705	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 150	1 905	180 546	90 273	50,00%	
	Pojištění lesních porostů (od r. 2015)	34	22	2 943	883	30,00%	
	Lesní školky	2	2	198	59	30,00%	
	celkem	6 879	6 091	1 061 756	530 250	49,94%	445 124
2016	Ostatní plodiny	3 685	3 592	638 872	236 383	37,00%	
	Speciální plodiny	1 223	1 201	231 719	115 860	50,00%	
	Hospodářská zvířata	2 086	2 017	177 380	88 690	50,00%	
	Pojištění lesních porostů	39	17	4 637	1 391	30,00%	
	Lesní školky	3	3	336	101	30,00%	
	celkem	7 036	6 830	1 052 944	442 424	42,02%	642 625
Celkem 2004–2016		76 751	75 329	12 133 924	4 506 140	37,14%	4 378 044

Úhrady ze záruky v roce 2016

Program	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
Provoz	0	0	0	11
Služby	0	0	0	20
Zemědělec	0	0	0	9 011
Celkem	0	0	0	9 042

Pramen: PGRLF

Změny národní a evropské legislativy v roce 2016

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2016 do 1. 3. 2017:

Ekonomické nástroje k podpoře zemědělství

Nařízení vlády č. 407/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů, ve znění nařízení vlády č. 61/2016 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Vyhláška č. 38/2017 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení daně z minerálních olejů zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě a způsobu a podmínkách vedení dokladů a evidence s nimi souvisejícím (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Lesní hospodářství

Nařízení vlády č. 209/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2016).

Myslivost

Nařízení vlády č. 209/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2016).

Potravinářská výroba

Zákon č. 180/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (pozn.: účinnost předpisu od 7. 9. 2016, část od 1. 1. 2017).

Vyhláška č. 69/2016 Sb., o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Vyhláška č. 231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Vyhláška č. 261/2016 Sb., o tabákových výrobcích (pozn.: účinnost předpisu od 7. 9. 2016).

Vyhláška č. 289/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 141/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Vyhláška č. 396/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 132/2015 Sb., o sazebníku náhrad nákladů za rozbor prováděné laboratořemi Státní zemědělské a potravinářské inspekce pro účely kontroly (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Vyhláška č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017, část od 1. 7. 2017).

Vyhláška č. 398/2016 Sb., o požadavcích na koření, jedlou sůl, dehydratované výrobky, ochucovadla, studené omáčky, dresinky a hořčici (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2017).

Vyhláška č. 417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Půda a pozemkové úpravy

Zákon č. 185/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 65/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 218/2014 Sb., o stanovení rezervy státních pozemků pro uskutečňování rozvojových programů státu (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Vyhláška č. 432/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhlášky č. 344/2015 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Rostlinné komodity

Zákon č. 26/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2017).

Vyhláška č. 208/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2016).

Vyhláška č. 392/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, ve znění vyhlášky č. 58/2010 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Rostlinolékařská péče

Vyhláška č. 43/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 75/2010 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření hádátka bramborového a hádátka nažloutlého a o změně vyhlášky č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Rybářství

Vyhláška č. 123/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 16. 6. 2016).

Státní zemědělský intervenční fond

Nařízení vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2016).

Nařízení vlády č. 61/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, a další související nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 62/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 63/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 64/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb., a o změně

některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2016).

Nařízení vlády č. 166/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění nařízení vlády č. 157/2014 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2016, část od 1. 9. 2016).

Nařízení vlády č. 235/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 236/2016 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 237/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 314/2016 Sb., o uznávání organizací producentů a sdružení organizací producentů k provádění společné organizace trhu s vybranými zemědělskými produkty a o změně nařízení vlády č. 282/2014 Sb., o některých podmínkách k provádění společné organizace trhu v odvětví mléka a mléčných výrobků (pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2016).

Nařízení vlády č. 341/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/2014 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2016).

Nařízení vlády č. 351/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2016).

Nařízení vlády č. 365/2016 Sb., o stanovení některých podmínek provádění mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby (pozn.: účinnost předpisu od 15. 11. 2016).

Nařízení vlády č. 407/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů, ve znění nařízení vlády č. 61/2016 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Nařízení vlády č. 423/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2017).

Nařízení vlády č. 17/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 18/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 19/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci

opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění nařízení vlády č. 61/2016 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 36/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády, a o změně některých souvisejících nařízení vlády (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 47/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Nařízení vlády č. 49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor (pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2017).

Strukturální politika a ekologie

Nařízení vlády č. 235/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 236/2016 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Nařízení vlády č. 351/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2016).

Včelařství

Nařízení vlády č. 237/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2016).

Veterinární péče

Vyhláška č. 13/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární chřivky a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2016).

Vyhláška č. 164/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2016).

Vodní hospodářství

Nařízení vlády č. 99/2016 Sb., kterým se zrušuje nařízení vlády č. 262/2007 Sb., o vyhlášení závazné části Plánu hlavních povodí České republiky (pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2016).

Vyhláška č. 349/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod, ve znění vyhlášky č. 264/2015 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2016).

Vyhláška č. 350/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2016).

Živočišné komodity

Vyhláška č. 5/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 18. 1. 2016).

Legislativní změny v roce 2016 – Legislativní změny Evropské unie

V roce 2016 byla přijata řada delegovaných a prováděcích aktů, které přispívají k fungování Společné zemědělské politiky a aplikaci základních nařízení, tj. nařízení EP a Rady (EU) č. 1305/2013 (oblast rozvoje venkova), nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013 (tzv. horizontální nařízení), nařízení EP a Rady (EU) č. 1307/2013 (oblast přímých plateb) a nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 (oblast společné organizace trhů).

V **oblasti přímých plateb** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1617, kterým se pro rok podání žádosti 2016 stanoví odchylka od čl. 75 odst. 1 třetího pododstavce nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o výši záloh u přímých plateb a opatření pro rozvoj venkova týkající se plochy a zvířat, a od čl. 75 odst. 2 prvního pododstavce uvedeného nařízení, pokud jde o přímé platby; a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1393, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost.

Pro **oblast společné organizace trhů** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování; nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU)

2016/1238, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování; nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, a nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o pravidla týkající se uvolnění a propadnutí jistot složených za tyto licence, a kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 341/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2390/98, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 376/2008 a (ES) č. 507/2008; prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1239, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o režim dovozních a vývozních licencí.

V rámci **oblasti vína a vinohradnictví** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/38, kterým se mění nařízení (ES) č. 555/2008, pokud jde o maximální strop záloh na podporu investic a inovací v rámci vnitrostátních programů podpory v odvětví vína; nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/765, kterým se mění nařízení (ES) č. 606/2009, pokud jde o některé enologické postupy; nařízení Komise (EU) v přenesené pravomoci (EU) 2016/1149, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o vnitrostátní programy podpory v odvětví vína a mění nařízení Komise (ES) č. 555/2008, a prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1150, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o vnitrostátní programy podpory v odvětví vína.

Co se týče **oblasti ovoce a zeleniny**, zde bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/921, kterým se stanoví další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny; nařízení EP a Rady (EU) 2016/791, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013 a (EU) č. 1306/2013, pokud jde o režim podpory na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení; nařízení Rady (EU) 2016/795, kterým se mění nařízení (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty; prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014.

V **odvětví mléka a živočišné výroby** bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1612 o poskytování podpory na snížení produkce mléka a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1613, kterým se stanoví mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty mléka a zemědělce v dalších odvětvích živočišné výroby.

V **oblasti tabáku** bylo přijato prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/586 o technických normách pro plnicí mechanismus elektronických cigaret, prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/787, kterým se stanoví prioritní seznam přísad obsažených v cigaretách a tabáku k ručnímu balení cigaret, jež podléhají zpřísněným oznamovacím povinnostem; prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/779, kterým se stanoví jednotná pravidla k postupům pro určení toho, zda má tabákový výrobek charakteristickou příchutí; a prováděcí rozhodnutí

Komise (EU) 2016/786, kterým se stanoví postup pro zřízení a fungování nezávislé poradní skupiny na pomoc členským státům a Komisi při určování toho, zda tabákové výrobky mají charakteristickou příchutí.

V rámci **oblasti ekologického zemědělství** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1842, kterým se mění nařízení (ES) č. 1235/2008, pokud jde o elektronické potvrzení o kontrole pro dovážené ekologické produkty a určité další prvky, a nařízení (ES) č. 889/2008, pokud jde o požadavky na konzervované nebo zpracované ekologické produkty a předávání informací.

Pro **oblast lesnictví** bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1387, kterým se mění přílohy I a III nařízení Rady (ES) č. 2173/2005 v návaznosti na dobrovolnou dohodu o partnerství s Indonésií, pokud jde o režim licencí FLEGT pro dovoz dřeva do EU.

Co se týče **oblasti plemenných zvířat**, zde bylo přijato nařízení EP a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat.

V **oblasti veterinární** bylo přijato především nařízení EP a Rady (EU) 2016/429 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat. Dále pak bylo přijato nařízení Komise (EU) 2016/27, kterým se mění přílohy III a IV nařízení EP a Rady (ES) č. 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií; nařízení Komise (EU) 2016/355, kterým se mění příloha III nařízení EP a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o zvláštní požadavky na želatinu, kolagen a vysoce rafinované produkty živočišného původu určené k lidské spotřebě; prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/759, kterým se stanoví seznamy třetích zemí, částí třetích zemí a území, z nichž členské státy povolují vstup některých produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě na území Unie, a požadavky na osvědčení a kterým se mění nařízení (ES) č. 2074/2005 a zrušuje rozhodnutí 2003/812/ES; prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1096, kterým se mění nařízení (ES) č. 1251/2008, pokud jde o požadavky pro uvádění na trh zásilek některých druhů ryb určených pro členské státy nebo jejich části, kde existují vnitrostátní opatření týkající se alfaviru lososovitých (SAV) schválená rozhodnutím 2010/221/EU; nařízení Komise (EU) 2016/1396, kterým se mění některé přílohy nařízení EP a Rady (ES) č. 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií; prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/969, kterým se stanoví standardní požadavky na zprávy o vnitrostátních programech eradikace, tlumení a sledování určitých nálezů zvířat a zoonóz spolufinancovaných Uníí, a kterým se zrušuje prováděcí rozhodnutí 2014/288/EU; prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1840, kterým se mění příloha IV směrnice Rady 2009/156/ES, pokud jde o diagnostické metody moru koní; prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1918 o určitých ochranných opatřeních v souvislosti s chronickým chřadnutím; prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/2008 o veterinárních opatřeních pro tlumení nodulární dermatitidy v některých členských státech; a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/2122 o ochranných opatřeních v souvislosti s ohnisky vysoce patogenní chřadnutí ptáků podtypu H5N8 v určitých členských státech.

V **oblasti krmiv** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1095 o povolení octanu zinečnatého, dihydrátu, chloridu zinečnatého, bezvodého, oxidu zinečnatého, síranu zinečnatého, heptahydrátu, síranu zinečnatého, monohydrátu, chelátu zinku a aminokyselin, hydrátu, chelátu zinku a bílkovinných hydrolyzátů, chelátové formy zinku, hydrátu (v pevné formě) a chelátové formy zinku, hydrátu (v kapalně formě) jako doplňkových látek pro všechny druhy zvířat a o změně nařízení (ES) č. 1334/2003, (ES) č. 479/2006, (EU) č. 335/2010 a prováděcího nařízení (EU) č. 991/2012 a (EU) č. 636/2013.

Pro **oblast osiv a sadby** byla přijata prováděcí směrnice Komise (EU) 2016/11, kterou se mění příloha II směrnice Rady 2002/57/ES o uvádění osiva olejnin a přadných rostlin na trh; a prováděcí směrnice Komise (EU) 2016/317, kterou se mění směrnice Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES a 2002/57/ES, pokud jde o úřední návěsku balení osiva.

V **oblasti odrůdového zkušebnictví** bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/2141, kterým se mění nařízení (ES) č. 1238/95, pokud jde o výši ročního poplatku a zkušebních poplatků, které je třeba zaplatit Odrůdovému úřadu Společenství; a prováděcí směrnice Komise (EU) 2016/1914, kterou se mění směrnice 2003/90/ES a 2003/91/ES,

kterými se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnice Rady 2002/53/ES a k článku 7 směrnice Rady 2002/55/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin a druhů zeleniny.

V rámci **oblasti ochrany a zdraví rostlin** bylo přijato především nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, o změně nařízení EP a Rady (EU) č. 228/2013, (EU) č. 652/2014 a (EU) č. 1143/2014 a o zrušení směrnic Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES. Dále bylo přijato několik prováděcích rozhodnutí Komise týkající se mimořádných opatření proti určitým škodlivým organismům (*Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa, *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp.nov., *Xylella fastidiosa* (Wells et al.), *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner)) a zákazů dovozů určitých rostlinných komodit.

V **oblasti přípravků na ochranu rostlin** bylo přijato celkem 32 nových prováděcích nařízení. Jedná se o prováděcí nařízení schvalující účinné látky, obnovující nebo neobnovující jejich schválení, odnímající jejich schválení, prodlužující jejich povolení nebo upravující použití schválených účinných látek.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory rostlinné výroby

POČASÍ

Rok 2016 byl s průměrnou teplotou 8,7 °C silně nadnormální, přesto o 0,7 °C chladnější než dva roky předchozí a celkově pátým nejteplejším rokem v řadě teplotních průměrů pro ČR od roku 1771. Odchylna roční teploty od dlouhodobého průměru 1961–1990 byla +1,4 °C. Teplotní odchylna v jednotlivých měsících kolísala od +4,2 °C v únoru, teplotně silně nadnormální měsíc, až po -0,5 °C v říjnu, jediném měsíci v roce, kdy byla teplota nižší než dlouhodobý průměr. Roční srážkový úhrn 639 mm zařazuje rok mezi roky srážkově normální (jen 5 % pod dlouhodobým průměrem). Nejvíce srážek, v průměru 115 mm, což bylo 145 % dlouhodobého průměru, napadlo v České republice v červenci a nejméně, v průměru jen 30 mm, to je 75 % dlouhodobého průměru, v březnu nebo 32 mm v prosinci (63 %). Jen měsíce únor, červenec a říjen byly nadnormální, měsíc srpen byl s 52 % podnormální, měsíce leden, březen až červen, září, listopad a prosinec měly úhrn nižší než je dlouhodobý průměr, ale jsou klasifikovány jako měsíce srážkově normální. I v roce 2016 docházelo, jak je v posledních letech obvyklé, k výskytu extrémních projevů počasí, např. častému střídání period vysokých teplot s periodami prudkého ochlazení, nebo period s nízkými úhrny srážek s obdobími intenzivních srážek, často přívalového charakteru. Toto střídání podmínek je pro zemědělské plodiny nepříznivé, ale ve výsledném hodnocení průběhu teplot a srážek z hlediska normality se většinou neprojevuje.

Zima roku 2016 byla dle údajů ČHMU velmi teplá, hodnota průměrné teploty vzduchu za zimní sezonu (prosinec až únor) byla 1,8 °C, což je o 3,6 °C více než je dlouhodobý průměr 1961–1990. Zima tak byla druhá nejteplejší od roku 1961. Vysoká průměrná teplota zimní sezony 2015/2016 je zejména díky teplému prosinci a únoru. Srážkově bylo zimní období normální, průměrný úhrn srážek na území ČR činí 121 mm, což je 98 % dlouhodobého průměru 1961–1990. Rozložení srážek bylo nerovnoměrné, zatímco prosinec byl srážkově podnormální, leden byl srážkově normální a únor nadnormální. Březen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 3,3 °C byla o 0,8 °C vyšší než normál 1961–1990. Tepleji bylo na Moravě než v Čechách, průměrná měsíční teplota vzduchu na území Moravy a Slezska byla 3,7 °C, na území Čech 3,2 °C. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se v průběhu většiny měsíce pohybovala kolem hodnot normálu, výrazněji nad hodnoty normálu stoupla až v posledních dnech měsíce. Nejtepleji bylo poslední březnový den, kdy maximální denní teplota v jižních Čechách, na Moravě a Slezsku často přesahovala 20 °C. Setí jarního ječmene bylo např. na severní Moravě zahájeno už 8. února. Bylo to způsobeno velkým vláhovým deficitem v této oblasti. Nedostatek zimních srážek tak ohrožoval optimální založení porostu v pozdějším období. Po přechodném ochlazení a sněhových srážkách na počátku března se setí všech obilovin

naplno rozběhlo od poloviny března a bylo v hlavních produkčních oblastech ukončeno na přelomu března a dubna.

Vzhledem k chladnému průběhu počasí na konci dubna se celkově zpomalil vývoj porostů, přibrzdil se výskyt a vývoj škůdců. Lokálně došlo k poškození teplomilných polních plodin (brambory, cukrovka, mák), ale především révy vinné a kvetoucích ovocných stromů ranními mrazy. V období od 24. do 30. 4. 2016 zasáhly pozdní jarní mrazy významnou část území ČR, kdy teploty dosahovaly nejčastěji -2 °C až -5 °C, ojediněle klesaly až k -7 °C. Tyto mrazy způsobily škody zejména na jižní Moravě, kde došlo v některých okresech až k 100% poškození ovocných výsadb, a to hlavně peckového ovoce. Výraznější pokles produkce ovoce lze rovněž předpokládat ve východních Čechách, v severních okresech středních Čech a ve střední i severozápadní části Moravy. Ostatní území republiky postihly mrazy jen lokálně a nebudou mít vážné hospodářské dopady pro pěstitele. Porosty ozimého ječmene se na konci dubna nacházely ve fázi sloupkování až ve fázi objevení se posledního (praporcového) listu. Porosty jarního ječmene byly ve fázi 3. listu až odnožování. Květen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 13,4 °C byla o 1,1 °C vyšší než normál 1961–1990. Na území Čech byla průměrná měsíční teplota vzduchu 13,3 °C, na území Moravy a Slezska 13,7 °C. Srážkově byl květen normální, průměrný srážkový úhrn 58 mm představuje 78 % normálu 1961–1990. Přestože průměrný srážkový úhrn na území Čech (59 mm) a na území Moravy a Slezska (55 mm) jsou srovnatelné, plošné rozložení srážek na území ČR bylo značně nerovnoměrné. Nejvýraznější úhrny srážek za květen byly zaznamenány v Jihočeském kraji, kde v průměru napršelo více než 90 mm. Naopak v krajích Libereckém a Karlovarském to bylo méně než 40 mm. Porosty ozimého ječmene byly na konci měsíce května podle oblasti ve fázi metání, kvetení až ve střední mléčné zralosti. Ječmen jarní byl koncem května podle oblasti ve fázi sloupkování až po kvetení. V místech výskytu intenzivních srážek došlo k lokálnímu polehnutí porostů, případně byly porosty poškozeny kroupami.

Červen 2016 byl na území ČR teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota 17,2 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál 1961–1990. Byl to osmý nejteplejší červen od roku 1961. Výrazně teplá byla poslední červnová dekáda. Srážkově byl červen normální, průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR 82 mm představuje 98 % normálu 1961–1990. Plošné rozložení srážek bylo značně nerovnoměrné, zatímco v Čechách v průměru napršelo 93 mm (116 % normálu), na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 58 mm (65 % normálu). Nejvyšší úhrny srážek za červen byly zaznamenány na západě republiky, kde napršelo více než 100 mm. Naopak nejméně za červen napršelo v kraji Zlínském, a to méně než 50 mm. Červenec byl teplotně silně nadnormální, průměrná měsíční teplota 18,6 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál 1961–1990. Srážkově byl červenec nadnormální,

průměrný měsíční úhrn srážek 115 mm představuje 146 % normálu 1961–1990. V Čechách v průměru napršelo 138 % normálu, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 160 % normálu. Nejvyšší úhrny srážek za červenec byly zaznamenány na východě republiky, v Moravskoslezském a Zlínském kraji, kde napršelo více než 150 mm. Srážky se vyskytovaly především v druhé a třetí dekádě měsíce, v třetí dekádě měsíce byly spojené s četnými přeháňkami a lokálními bouřkami. Sklizeň jarního ječmene byla zahájena druhý červencový týden, ale z důvodu nepříznivého vývoje počasí byly větší plochy sklizeny až koncem července a především v srpnu. V některých lokalitách na přelomu června a července bylo zničeno 130–150 ha chmele kroupami a na Kladensku bylo 20 ha zničeno totálně. Na konci vegetace bylo sice dostatek vláhy, která byla potřebná pro vysoký výnos hlavně u hybridních odrůd, ale také bylo větrné počasí a vichřice, které poničily chmelnice hlavně na Moravě a Žatecku. Každodenní dešťové přeháňky a bouřky na celém území ČR koncem července výrazně zpomalily průběh žňových prací, a žně měly v porovnání s předchozími roky výrazné zpoždění. Sklizeň byla ukončena až koncem srpna. Srpen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 17,0 °C byla o 0,6 °C vyšší než normál 1961–1990. Srážkově byl srpen podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR 41 mm představuje 53 % normálu 1961–1990. V Čechách v průměru napršelo 37 mm, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 49 mm. Nejvyšší úhrny srážek za srpen byly zaznamenány na východě republiky, v Moravskoslezském a Zlínském kraji napršelo více než 60 mm. Nejméně srážek pak bylo zaznamenáno v Kraji Vysočina, a to méně než 30 mm.

Září 2016 bylo teplotně silně nadnormální a srážkově normální. Jedná se o druhé nejteplejší září od roku 1961. Průměrná měsíční teplota vzduchu na území Čech dosáhla hodnoty 15,7 °C, na území Moravy a Slezska 15,9 °C. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se v prvních dvou dekádách měsíce pohybovala většinou vysoce nad hodnotami normálu. Výrazně teplé bylo období 8.–16. září, kdy průměrná denní teplota na území ČR byla více než 5 °C nad normálem 1961–1990. Srážkově bylo září na území ČR normální, průměrný měsíční úhrn srážek 37 mm představuje 71 % normálu 1961–1990. Rozložení srážek však bylo prostorově velmi nerovnoměrné. Nejvyšší úhrny srážek za září byly zaznamenány na západě republiky v Ústeckém a Karlovarském kraji, kde napršelo 80 mm srážek a více. Naopak v kraji Jihomoravském a Vysočina spadlo méně než 15 mm srážek. V Čechách v průměru napršelo 43 mm, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek pouhých 23 mm. Většina srážek spadla ve dvou krátkých deštivých obdobích, a to 4.–5. září a 16.–18. září. **Říjen 2016 byl na území ČR teplotně normální a srážkově nadnormální.** Průměrná měsíční teplota vzduchu na území Čech a na území Moravy a Slezska dosáhla shodné hodnoty 7,4 °C. První říjnový den maximální denní teplota dosahovala hodnot výrazně

přesahujících 20 °C. V následujících dnech nastal výrazný pokles teploty a průměrná denní teplota vzduchu na území ČR se tak v první polovině měsíce pohybovala výrazně pod hodnotami normálu 1961–1990. V druhé polovině měsíce pak teplota kolísala kolem hodnot normálu. Srážkově byl říjen nadnormální, průměrný měsíční úhrn srážek 64 mm představuje 152 % normálu 1961–1990. Více v průměru napršelo na Moravě a Slezsku než v Čechách, průměrný měsíční úhrn srážek v Čechách činí 61 mm, na území Moravy a Slezska 71 mm. Na srážky byla bohatá především první dekáda měsíce, kdy se srážky vyskytovaly na celém území ČR. Podzim 2016 byl z hlediska otužování porostů velmi příznivý. Ozimé obilniny poměrně dobře vzešly i při pozdnějším setí. Ozimé plodiny vstupovaly do zimy s dobrou mrazuvzdorností. U řepky se to týkalo těch porostů, které dobře vzešly a vyrostly na podzim; v některých oblastech byly porosty řepky slabší nebo řidké v důsledku sucha během vzházení.

Listopad 2016 byl na území ČR teplotně i srážkově normální. Chladnější byla západní část území, průměrná měsíční teplota vzduchu na území Čech dosáhla hodnoty 2,4 °C, na území Moravy a Slezska činila 3,1 °C. V první polovině měsíce průměrná denní teplota vzduchu na území ČR kolísala pod hodnotami normálu, v druhé polovině se vyskytlo relativně teplé období, kdy se teplota pohybovala výrazně nad hodnotami normálu. V posledních dnech měsíce následoval výrazný pokles teploty. Srážkově byl listopad normální, průměrný měsíční úhrn srážek 37 mm představuje 76 % normálu 1961–1990. V Čechách v průměru napršelo 35 mm, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 41 mm. Většina srážek spadla v prvních dvou dekádách měsíce. Srážky se v listopadu vyskytovaly v podobě deště i sněhu. Prosinec 2016 byl na území ČR teplotně normální a srážkově podnormální. Průměrná měsíční teplota -0,5 °C byla o 0,5 °C vyšší než normál 1961–1990. O něco chladnější byla východní část území, průměrná měsíční teplota vzduchu na území Čech dosáhla hodnoty -0,3 °C, na území Moravy a Slezska činila -0,9 °C. Průměrná denní teplota vzduchu na území ČR během měsíce značně kolísala, zatímco začátkem měsíce se pohybovala výrazně pod hodnotami normálu, na přelomu první a druhé dekády a ve třetí dekádě nastala teplá období, kdy se teplota pohybovala výrazně nad hodnotami normálu. Srážky byly během měsíce přibližně rovnoměrně rozloženy a vyskytovaly se v podobě deště i sněhu.

VÝŽIVA ROSTLIN

Ve srovnání s rokem 2015 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, ke zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech, zejména dusíku. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 141,1 kg na 1 ha zemědělské půdy. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2016 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 488 788 ha.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem/ha	Celkem tis. tun čistých živin
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,850
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,604
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529
2006	77,4	11,7	9,4	98,5	393,956
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	272,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327 968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415 175
2012	98,9	12,2	6,5	117,6	414 671
2013	94,18	11,83	7,03	113,04	398 072
2014	92,64	13,07	11,72	117,43	412 819
2015	113,67	13,91	9,48	137,06	478 861
2016	116,7	13,6	10,8	141,1	492 191

Pramen: MZe

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2002	201
2003	171
2004	141
2005	93,1
2006	103
2007	229
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173
2012	201
2013	253
2014	283
2015	285
2016	258

Pramen: MZe

Hnojení statkovými a organickými hnojivy

V roce 2016 bylo statkovými hnojivy (hnůj, kejda apod.) a organickými hnojivy (zejména digestát z bioplynových stanic, BPS) dodáno 27,5 kg N, 15,2 kg P₂O₅ a 26,5 kg K₂O na hektar zemědělské půdy (vztaženo k využívané půdě 3 488 788 ha). Celkový vnos čistých živin ze statkových a organických hnojiv byl 69,2 kg/ha. Vstup živin v organických hnojivech, zejména v digestátu, je do této statistiky započítáván od roku 2014. Současně je odečítána část statkových hnojiv (zejména kejda, ale i hnůj), tvořící vstupní surovinu do BPS. Živiny z těchto statkových hnojiv tvoří odhadem polovinu živin ve výsledném digestátu. Druhá polovina živin pochází z biomasy vstupující do BPS (zejména silážní kukuřice). O toto množství se vstup živin z organického hnojení vlastně navyšuje.

(Zdroj VÚRV, v.v.i.).

Velikost, kapacita a stav zařízení na skladování hnojiv

Nové údaje svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu, nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu Zemědělství.

OCHRANA ROSTLIN**Zhodnocení roku 2016**

Průběh vegetace i výskyt škodlivých organismů (ŠO) na jaře 2016 byl významně ovlivněn počasím předchozího roku 2015, kdy trvalý such a současně vysoké teploty koncem léta a počátkem podzimu negativně ovlivnily nejen přípravu

půdy, ale i založení porostů ozimů a rovněž i počasím v zimě 2015/2016.

Zimní měsíce byly teplotně nadnormální, s minimální sněhovou pokrývkou v nížinách a nerovnoměrným rozložením srážek na území ČR. Porosty ozimých obilnin a řepky byly proto růstově opožděné, slabší a nevyrovnané vlivem etapovitého vzcházení a často mezerovitě. Nejvíce byly postiženy porosty ozimého ječmene. Ke zlepšení zdravotního stavu a kondice rostlin došlo díky příznivým podmínkám až v závěru podzimní vegetace. Teplé počasí v závěru roku však způsobilo zvýšenou aktivitu vektorů virových chorob, především kříška polního a vyvolalo potřebu ošetření proti tomuto škůdci, často i opakovaného. Výskyty houbových chorob na podzim nebyly významné. V mírné zimě nedošlo k mimořádným poklesům teplot a tím k poškození porostů, které nebyly dostatečně otužené, vymrznutím.

Nástup jara byl časný z důvodu nadprůměrně teplého února a března a přezimující porosty byly na počátku jarní vegetace v poměrně dobrém zdravotním stavu. Příznivý průběh počasí na jaře umožnil časně zahájení polních prací. Bylo provedeno regenerační hnojení i ošetření porostů a včas založeny porosty jařin. Koncem dubna však došlo k výraznému ochlazení a přerušení prací, především výsevu teplomilných plodin. Silné a déletrvající noční a ranní mrazy na většině území ČR, včetně nižších poloh, poškodily porosty vzcházejících teplomilných plodin, jako je cukrovka, mák, některé druhy zelenin, dále především dokvétajících peckovin (meruňky, broskvoně, třešně, višně, slivoně a ořešáky), ale i jaderovin (jabloni) a révy vinné. Porosty polních plodin nebyly mrazy většinou poškozeny nebo pouze slabě špičky listů a chladnější počasí prospělo zakořeňování a odnožování či větvení ozimů i jařin. Průběh května, s výjimkou několika dnů uprostřed měsíce s výskytem ranních mrazů, byl příznivý pro většinu plodin. Na přelomu května a června bylo počasí s četnými přeháňkami nebo lokálními bouřkami, provázenými lokálními přívalovými srážkami nebo kroupami, které poškodily řadu porostů polních plodin, kde způsobily polehnutí, poškozeny byly i některé ovocné sady i chmelnice, především na území středních, severních a východních Čech. Měsíc červen byl příznivý pro většinu plodin, poslední dekáda června byla velmi teplá, na mnoha místech byly dosaženy tropické teploty, a tak došlo k urychlenému dozrávání porostů ozimé řepky i obilnin.

Červenec byl teplotně i srážkově nadnormální, ve druhé a zejména počátkem třetí dekády července se střídala chladnější a teplejší období a vyskytovaly četné srážky se silnými lokálními bouřkami, které prodlužovaly zrání ozimé řepky a obilnin, ale také narušovaly průběh jejich sklizně. Sklizeň plodin komplikovalo i deštivé počasí v první dekádě srpna. V důsledku nepříznivých podmínek v období sklizně byly porosty často polehlé, s výskyty černí, narůstaly sklizňové ztráty a naopak klesala kvalita produkce. Ve druhé dekádě srpna se počasí zlepšilo, což umožnilo pokračovat ve sklizni, ale výrazně se též ochladilo. Výsledné výnosy obilnin i řepky byly přes nepříznivé počasí v letních měsících dobré. Na přelomu druhé a třetí dekády srpna bylo opět deštivé počasí a znovu byl narušen průběh žní.

Září již bylo velmi teplé, především přelom první a druhé dekády, zatímco srážky byly na území ČR velmi nerovnoměrné, přšelo především na Z Čech, zatímco na Moravě byly srážky velmi slabé. Většina srážek spadla během dvou krátkých srážkových period v polovině první a druhé dekády. Počasí v září bylo příznivé pro dozrávání plodin s dlouhou vegetační dobou, jako je cukrovka, nebo réva vinná nebo pozdních

plodin, jako je kukuřice na zrno. Teplé zářiové počasí však bylo příznivé také pro škodlivé organismy, byly pozorovány extrémně vysoké počty přelétajících mšic broskvoňových a zjištěny silné výskyty viróz u nově vzcházejících ozimů.

Na přelomu září a října došlo opět k výraznému ochlazení a vydatným srážkám, které znemožnily zakládání porostů ozimů nebo sklizeň pozdních plodin (cukrovka, sója, kukuřice aj. Říjen byl teplejší, ale stále trvalo nepříznivé deštivé počasí pro některé polní práce.

Výskyt chorob a škůdců v roce 2016

OBILNINY

Pšenice, ječmen

Choroby

Velmi brzy na jaře byly pozorovány výskyty abiotikóz, např. žloutnutí ozimých pšenic počátkem dubna i výskyty některých škodlivých organismů, např. již počátkem března byly lokálně pozorovány škodlivé výskyty **sněžné plísňovitosti obilnin** na ozimém ječmeni i pšenici (*Monographella nivalis* var. *nivalis*), nebo **stéblolamu ječmene** (*Oculimacula yallundae*), **lemované stébelné skvrnitosti pšenice** (*Rhizoctonia cerealis*), na konci roku ojediněle a od konce března, v dubnu a především v květnu byly pozorovány škodlivé výskyty **padlí pšenice** (*Blumeria graminis*) a **padlí ječmene** (*Blumeria graminis*) na listech, později i v klasech. Výjimečně na konci roku, často již koncem března byly zjištěny první výskyty **septoriové skvrnitosti pšenice** (*Mycosphaerella graminicola*), škodlivé výskyty této choroby byly pozorovány od května. Koncem dubna a v květnu byly pozorovány první výskyty **hnědé rzivosti pšenice** (*Puccinia recondita*) a **sít'ovité skvrnitosti ječmene** (*Pyrenophora teres*), škodlivé výskyty rzivosti byly zjištěny až počátkem června. Od poloviny března byly postupně zjišťovány první výskyty žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*) na listech, koncem května i ojediněle škodlivé výskyty v klasech. První výskyty **pyrenoforové skvrnitosti pšenice** (*Pyrenophora tritici-repentis*) byly zaznamenány většinou koncem dubna, škodlivé výskyty až během června. První výskyt **růžovění klasů ječmene** (*Fusarium* spp.) byl pozorován koncem května a dále v průběhu června, výskyt **růžovění klasů pšenice** (*Fusarium* spp.) byl zjištěn počátkem června, koncem června byly pozorovány i lokálně škodlivé výskyty. První výskyty **hnědé rzivosti ječmene** (*Puccinia hordei*) byly pozorovány od poloviny dubna a hlavně v květnu, škodlivé výskyty byly pouze ojediněle. Vzácné byly rovněž škodlivé výskyty **spály ječmene** (*Rhynchosporium secalis*).

Škůdci

Výskyty **kříška polního** (*Psammotettix alienus*) v době kvetení pšenice byly na většině lokalit slabé, škodlivé výskyty byly zaznamenány až později na výdrolech. Od druhé dekády měsíce dubna byly sledovány nymfy první generace **kyjatky travní** (*Metopolophium dirhodum*) v porostech obilnin, první výskyty nymf **kyjatky osenní** (*Sitobion avenae*) na listech byly zjišťovány od konce první květnové dekády.

Od třetí dekády měsíce května byly na listech zjištěny první výskyty min a larev **obaleče obilního** (*Cnephasia pumicana*). První výskyty imag **kohoutka černého** (*Oulema melanopus*) a **kohoutka modrého** (*Oulema gallicana*) na listech pšenice i ječmene byly časnější než v předchozím období a byly

pozorovány od počátku dubna, ve vyšších polohách do počátku května. První výskyty larev **bejlomorky sedlové** (*Haplodiplosis marginata*) a **plodomorky pšeničné** (*Contarinia tritici*) byly zaznamenány od poloviny června, škodlivé výskyty nebyly zaznamenány.

Kukuřice

Choroby

Od konce měsíce srpna a v měsíci září byly postupně zjišťovány v palicích první výskyty **bělorůžové hníloby obilek kukuřice** (*Giberella zaeae*). Intenzita výskytu choroby postupně narůstala, ale škodlivé výskyty byly ojedinělé.

Škůdci

První výskyty dospělců **zavíječe kukuřičného** (*Ostrinia nubilalis*) byly zaznamenány ve světelných lapačích již koncem první dekády června, poškození palic však bylo většinou slabé. Lokálně škodlivé výskyty **mšice střemchové** (*Rhopalosiphum padi*) na palicích byly zjištěny až koncem srpna a počátkem září. První výskyty dospělců **bázlivce kukuřičného** (*Diabrotica virgifera*) ve feromonových lapačích byl pozorován na jihu Moravy již koncem června, škodlivé výskyty byly na některých lokalitách pozorovány počínaje červencem postupně až do září.

OLEJNINY

Řepka ozimá

Choroby

První výskyty **fomového černání stonku** (*Leptosphaeria maculans*) byly pozorovány od poloviny března, intenzita choroby byla většinou slabá.

První výskyty **padlí brukvovitých** (*Erysiphe cruciferarum*) byly zjištěny počátkem června, silné výskyty byly především na V Moravy. Výskyty **plísně brukvovitých** (*Hyaloperonospora parasitica*) byly na území ČR převážně slabé. První výskyty **bílé hníloby řepky** (*Sclerotinia sclerotiorum*) a šedé plísnovitosti brukvovitých (*Botrytis cinerea*) byly pozorovány koncem června a většinou ve slabé intenzitě.

Škůdci

Ze škůdců řepky byly pozorovány především škodlivé výskyty **zápředníčka polního** (*Plutella xylostella*). Škodlivé výskyty **krytonosce řepkového** (*Ceutorhynchus napi*) a **krytonosce čtyřzubého** (*Ceutorhynchus pallidactylus*) byly pozorovány pouze na západě Čech.

Škodlivé výskyty **blýskáčka řepkového** (*Meligethes aeneus*) byly pozorovány pouze na východě Moravy a v Kraji Vysočina.

Mák

Choroby

Škodlivé výskyty **plísně máku** (*Peronospora arborescens*) byly zjištěny až v polovině června. Lokálně byly pozorovány škodlivé výskyty **pleosporové hnědé skvrnitosti máku** (*Pleospora papaveracea*).

Škůdci

Škodlivé výskyty **mšice makové** (*Aphis fabae*) byly zjištěny pouze na západě a východě Čech a severu Moravy.

OKOPANINY

Brambor

Choroby

První výskyty **plísně bramboru** (*Phytophthora infestans*) na listech byly zjištěny v polovině června, škodlivé výskyty byly zaznamenány až během měsíce července, především v krajích Jihočeském, Plzeňském, Ústeckém, Libereckém, Vysočina a Moravskoslezském.

Škůdci

Škodlivé výskyty **mšice broskvoňové** (*Myzus persicae*) byly pozorovány pouze v Kraji Vysočina. **Mandelinka bramborová** (*Leptinotarsa decemlineata*) se vyskytovala ve škodlivé intenzitě pouze v krajích Vysočina, Jihočeském a Moravskoslezském.

Cukrovka

Choroby

Škodlivé výskyty **cerkosporové listové skvrnitosti řepy** (*Cercospora beticola*) byly pozorovány pouze na severu, východě Čech a jihu Moravy koncem vegetace.

SPECIÁLNÍ PLODINY

Chmel

Choroby

První, primární výskyty **plísně chmele** (*Pseudoperonospora humuli*) byly zjištěny velmi brzy, již v polovině dubna na Lounsku, v dalších oblastech až počátkem druhé dekády května. Škodlivé výskyty na hlávkách byly pozorovány jen ojediněle, především v okresech Rakovník a Litoměřice. Škodlivé výskyty **padlí chmele** (*Podosphaera macularis*) byly zaznamenány na Žatecku v okrese Litoměřice a slabě též v Tršicích.

Výskyt **virózy** v okr. Rakovník byl odběrem vzorků z chmelnic laboratorně potvrzen výskyt **virusu mosaiky jabloně** (*Apple mosaic virus*) a **virusu mosaiky chmele** (*Hop mosaic virus*) v lokalitách Mšecké Žehrovice, Milý, Rakovník, Nesuchyně, Chrástčany u Rakovníka, Přílepy, Mutějovice, Kounov u Rakovníka a Kroučová.

Škůdci

Škodlivé výskyty **dřepčíka chmelového** (*Psylliodes attenuata*) byly pozorovány v okresech Louny a Česká Lípa. Poškození rostlin **lalokonoscem libečkovým** (*Otiophynchus ligustici*) bylo zaznamenáno v polovině dubna pouze v okrese Litoměřice. Výskyty **svilušky chmelové** (*Tetranychus urticae*) a **mšice chmelové** (*Phorodon humuli*) byly pozorovány většinou pouze ve slabé intenzitě, škodlivé výskyty byly zjištěny pouze na Rakovnicku.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Výsadby ovocných dřevin byly na mnoha lokalitách v ČR poškozeny především abiotickými vlivy, koncem dubna došlo k **poškození** kvetoucích jádrovin, peckovin i jahodníku silnými a několik dní trvajících **jarními mrazy**.

Choroby

Lokálně byly během měsíce září pozorovány až škodlivé výskyty **moniliniové hniloby jablek** (*Monilinia fructigena*). První výskyty **padlí jabloně** (*Podosphaera leucotricha*) byly zaznamenány již koncem dubna, škodlivé výskyty byly pozorovány pouze ojediněle. Výskyty **strupovitosti jabloně** (*Venturia inaequalis*) byly převážně ve slabší intenzitě.

Škůdci

Výskyty živočišných škůdců ve škodlivé intenzitě byly pouze výjimečné.

Peckoviny

Choroby

Škodlivé výskyty **moniliniové spály** (meruňky, broskvoně slivoně) (*Monilinia laxa*) byly zjištěny již koncem dubna, škodlivé výskyty **moniliové hniloby** (*Monilinia laxa*) byly pozorovány pouze ojediněle, v době dozrávání jednotlivých druhů peckovin.

Réva vinná

Porosty révy ve Vinařské oblasti Morava byly **poškozeny** koncem dubna **jarními mrazy**, chladné počasí trvalo několik dní. Réva byla v tomto období v různé fázi rašení v závislosti na odrůdě a lokalitě. Na některých lokalitách došlo k úplnému zničení rašících oček. Mrazy poškozené keře sice postupně regenerovaly, ale dále se nestejně vyvíjely, špatně odkvétaly, což se následně projevilo **sprcháváním** květenství nebo později **hráškovatěním** bobulí. Kvetení pozdních odrůd bylo negativně ovlivněno extrémně vysokými teplotami koncem června. Vlivem extrémních teplot a intenzivního slunečního svitu v polovině září docházelo lokálně k **slunečnímu úžehu révy** a poškození bobulí hroznů, příp. i listů infračerveným zářením.

Choroby

První výskyty **plísňé révy** (*Plasmopara viticola*) na listech a výjimečně i v květenstvích byly zaznamenány až v druhé dekádě června a dále až koncem června nebo na počátku července. Škodlivé výskyty byly pozorovány většinou až ve druhé polovině července v důsledku vydatných srážek v předchozím období a šíření choroby pokračovalo i počátkem srpna. První výskyty **padlí révy** (*Erysiphe necator*) byly zjištěny již počátkem června a příznivé podmínky pro šíření trvaly i dále během června a na počátku července. Škodlivé lokální výskyty byly pozorovány již koncem první dekády července. K dalšímu šíření choroby došlo až počátkem druhé dekády srpna. Výskyty šedé hniloby hroznů révy (*Botrytis cinerea*) na hroznech byly převážně slabé. Škodlivé výskyty choroby byly zaznamenány na hroznech pozdních odrůd až během října. V roce 2016 byly zaznamenány také silné výskyty

octové hniloby (původci bakterie a kvasinky) na hmyzem poškozených bobulích hroznů.

Na některých lokalitách byly opět zjištěny výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (*Candidatus phytoplasma solani*), přenašeného křískem žilnatkou vironosnou. Na okrese Břeclav (k.ú. Valtice, 21.7. a později Moravská Nová Ves, 7.9., Němčičky, 8.9.), Hodonín (k.ú. Domanín, 9. 8.) byly poprvé zaznamenány výskyty **kříska révového** (*Scaphoideus titanus*) na území ČR. Křísek révový je přenašečem významného regulovaného (karanténního) patogenu révy vinné – fytoplazmy zlatého žloutnutí révy (*Grapevine flavescence dorée* fytoplazma), patogen však nebyl na území ČR laboratorně zjištěn.

Škůdci

Ze škůdců révy byly zaznamenány pouze lokálně škodlivé jarní i letní výskyty **hálčivce révového** (*Calepitrimerus vitis*) i **vlnovníka révového** (*Colomerus vitis*). Výskyty obalečů na révě – **obalečika jednopásného** (*Eupoecilia ambiguella*) a **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) byly v roce 2016 na většině lokalit slabší. První výskyty dospělců ve feromonových lapácích byly zaznamenány koncem dubna, vrchol letové aktivity proběhl ve druhém týdnu května, let 2. generace začal koncem června a vrchol letu byl zaznamenán koncem července. Lokálně byly zjištěny škodlivé výskyty housenek **různorožce trnkového** (*Peribathodes rhomboidaria*), které poškozují očka révy.

Rok 2016 nebyl z hlediska výskytu chorob a živočišných škůdců neobvyklý, s výjimkou některých ŠO, jako např. mšic a škůdců řepky, častější však byly výskyty abiotických poškození způsobených nepříznivým průběhem počasí, jako poškození jarními mrazy na velké části území a lokální poškození krupobitím nebo extrémními srážkami.

Intenzita výskytu houbových chorob byla ve většině případů nízká nebo střední, ke škodlivým výskytům docházelo pouze výjimečně v závislosti na příznivých podmínkách, především v oblastech intenzivních lokálních srážek.

OSIVO A SADBA

Komplexní údaje o produkci osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním a v členění na sklizňové roky, jelikož v průběhu roku po sklizni je osivo dále zpracováváno a uznáváno. Pokud jde o statistické údaje, týkající se dovozu či kontrol jsou počítány za sklizňový rok od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016.

Z hlediska výrobních podmínek sklizňového ročníku 2015 byl zdravotní stav a zakládání porostů na podzim 2014 ovlivněn vývojem počasí. Průběh podzimu byl velmi teplý a srážky byly obecně průměrné. V průběhu měsíce srpna a září byly srážky naopak nadprůměrné, čímž díky vlhkému počasí docházelo ke zpoždění některých výsevů. Průběh zimy byl mírný, což mělo pozitivní vliv na přezimování ozimů, nedošlo k jejich vymrznutí ani poškození. Srážky přinesl až měsíc duben. Výskyt plevelů a rozvoj chorob a škůdců byl průměrný.

Celkový součet uznaných množitelských ploch osiv zaznamenal v roce 2015 nárůst o 1 925 ha oproti roku předešlému. Na celkovém poklesu množitelských ploch se podílely především obiloviny (-4 083 ha), naopak nejlepšího výsledku dosáhl nárůst uznaných množitelských ploch u luskovin (+4 317 ha), což představuje nárůst o 65 % a rovněž

u jetelovin (+1 927). Množitelské plochy brambor se snížily meziročně (2014/2015) o 398 ha. Objem uznaného osiva se meziročně snížil o 3 786 tun ve srovnání s rokem 2014, na tomto snížení se nejvíce podílelo uznané osivo především u obilovin (-10 561) a kukuřice (-1 238 tun), toto skóre v celkovém hodnocení naopak vyrovnávala produkce uznaného osiva u luskovin (+ 7 516) a jetelovin (+1 251 t).

Kontrolu osiva a sadby v oběhu provádí ÚKZÚZ a při kontrole se zaměřuje především na kontrolu výroby a oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských komodit pro velkoobchod a kontrolu prodeje osiva v malém balení. Za sklizňový rok od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016 bylo provedeno 824 kontrol a z toho bylo zaznamenáno 49 nevyhovujících vzorků, což představuje 6%.

Většina exportu osiva (cca 90%) se realizuje na vnitřním trhu EU, kde jsou tradičně nejvýznamnějšími odběrateli Slovensko a Polsko, dále Německo, Rakousko, Francie, Itálie, Holandsko a Maďarsko. Z mimo unijních zemí jsou to především země bývalého sovětského svazu. Významným vývozním artiklem z ČR je především osivo hořčice, kukuřice

pícnin, trav, luskovin a zelenin. V roce 2016 se z České republiky vyvezlo 5 722 t osiva hořčice, 4 812 t travního osiva, 1 579 tun pícnin plus 4 393 tun semen jetele lučního (*Trifolium spp.*). Z osiva luskovin se nejvíce vyvezlo hrachu, a to 5 470 t. Vývoz osiva zelenin oproti loňskému roku poklesl a v roce 2016 bylo vyvezeno celkem cca 700 t. Sadbové brambory byly vyvezeny v celkovém objemu 1 868 t. Zajímavou položkou je i vývoz osiva hybridní kukuřice ve výši 3 973 t především do Německa.

V rámci národních dotačních programů byly v sektoru osiva a sadby v roce 2016 poskytnuty a vyplaceny finanční prostředky dotačních titulů 3.d. (Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou rostlinných komodit) a 9.A.b.4. (Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin). V rámci dotačním titulu 3. d. byly schváleny žádosti 34 žadatelů s vyplacenou celkovou částkou cca 83 mil Kč. V dotačním titulu 9.A.b.4. byly schváleny žádosti 15 žadatelů s vyplacenou celkovou částkou cca 8,27 mil Kč. U obou dotačních programů byl zaznamenán nárůst finančních prostředků.

Vývoj rozsahu uznaných množitelských ploch a objem výroby uznaného osiva (2012–2015)

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (v ha)				Uznané osivo (v t)			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Obiloviny	66 420	65 970	59 263	55 181	177 602	182 405	178 671	168 110
Kukuřice	809	996	1 311	1 091	1 294	1 599	2 218	980
Luskoviny	4 377	4 622	6 726	11 044	5 908	7 099	13 938	21 454
Olejniny	12 485	11 478	11 675	11 619	10 319	9 136	11 254	10 929
Jeteloviny	7 422	7 972	8 581	10 507	2 050	2 492	2 617	3 869
Trávy	10 146	8 912	8 786	8 826	5 999	6 996	6 199	5 769
CELKEM	101 658	99 950	96 343	98 268	203 172	209 727	214 897	211 111
Sadba brambor	2 441	2 904	3 013	2 616	48 137	55 802	53 317	52 434

Pramen: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity

OBILOVINY

Klimatické podmínky pro vývoj porostů obilovin byly následující. Zima marketingového ročníku 2015/2016 byla dle údajů ČHMÚ velmi teplá, hodnota průměrné teploty vzduchu za zimní sezonu (prosinec až únor) byla 1,8 °C, což je o 3,6 °C více než je dlouhodobý průměr 1961–1990. Zima tak byla druhá nejteplejší od roku 1961. Vysoká průměrná teplota zimní sezony 2015/2016 je zejména díky teplému prosinci a únoru. Srážkově bylo zimní období normální, průměrný úhrn srážek na území ČR činí 121 mm, což je 98% dlouhodobého průměru 1961–1990. Rozložení srážek bylo nerovnoměrné, zatímco prosinec byl srážkově podnormální, leden byl srážkově normální a únor nadnormální. Březen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 3,3 °C byla o 0,8 °C vyšší než normál 1961–1990. Tepleji bylo na Moravě než v Čechách, průměrná měsíční teplota vzduchu na území Moravy a Slezska byla 3,7 °C, na území Čech 3,2 °C. Průměrná

denní teplota vzduchu na území ČR se v průběhu většiny měsíce pohybovala kolem hodnot normálu, výrazněji nad hodnoty normálu stoupla až v posledních dnech měsíce. Nejtepleji bylo v poslední březnový den, kdy maximální denní teplota v jižních Čechách, na Moravě a Slezsku často přesahovala 20 °C. Setí jarního ječmene bylo např. na severní Moravě zahájeno už 8. února. Bylo to způsobeno velkým vláhovým deficitem v této oblasti. Nedostatek zimních srážek tak ohrožoval optimální založení porostu v pozdějším období. Po přechodném ochlazení a sněhových srážkách na počátku března se setí všech obilovin naplno rozběhlo od poloviny března a bylo v hlavních produkčních oblastech ukončeno na přelomu března a dubna.

Na území ČR byl duben podle údajů ČHMÚ teplotně normální s odchylkou kolem 0,4 °C. První teplotou polovinu měsíce (odchylka 2,6 °C) vystřídala chladnější druhá polovina (odchylka -1,6 °C). I z hlediska úhrnu srážek byl duben jako celek normální. Srážek spadlo v celostátním průměru přibližně

40 mm, což je kolem 85 % dlouhodobého průměru. Měsíce březen a duben skončily jako celek teplotně v mezích normálních hodnot, ale z hlediska vývoje teplot byly odlišné. Březen se vyznačoval poměrně malými teplotními výkyvy, zatímco duben měl výrazné rozdíly mezi začátkem a koncem měsíce. Zdravotní stav porostů obilnin byl hodnocen jako velmi dobrý, porosty ozimých obilnin byly většinou přiměřeně husté a vzrůstově i vývojově vyrovnané. Na rostlinách se vyskytovaly pouze slabé příznaky běžných houbových chorob, škodlivé výskyty byly spíše výjimečné.

Vzhledem k chladnému průběhu počasí na konci dubna se celkově zpomalil vývoj porostů, přibrzdil se výskyt a vývoj škůdců. Lokálně došlo k poškození teplomilných polních plodin (brambory, cukrovka, mák), ale především révy vinné a kvetoucích ovocných stromů ranními mrazy. Porosty ozimého ječmene se na konci dubna nacházely ve fázi sloupkování až ve fázi objevení se posledního (praporcového) listu. Porosty jarního ječmene byly ve fázi 3. listu až odnožování. Květen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 13,4 °C byla o 1,1 °C vyšší než normál 1961–1990. Na území Čech byla průměrná měsíční teplota vzduchu 13,3 °C, na území Moravy a Slezska 13,7 °C. Srážkově byl květen normální, průměrný srážkový úhrn 58 mm představuje 78 % normálu 1961–1990. Přestože průměrný srážkový úhrn na území Čech (59 mm) a na území Moravy a Slezska (55 mm) jsou srovnatelné, plošné rozložení srážek na území ČR bylo značně nerovnoměrné. Nejvýraznější úhrny srážek za květen byly zaznamenány v Jihočeském kraji, kde v průměru napršelo více než 90 mm. Naopak v krajích Libereckém a Karlovarském to bylo méně než 40 mm. V průběhu měsíce května bylo prováděno v porostech obilnin fungicidní ošetření. Porosty ozimého ječmene byly na konci měsíce května podle oblasti ve fázi metání, kvetení až ve střední mléčné zralosti. Ječmen jarní byl koncem května podle oblasti ve fázi sloupkování až po kvetení. V místech výskytu intenzivních srážek došlo k lokálnímu polehnutí porostů, případně byly porosty poškozeny kroupami.

Červen 2016 byl na území ČR teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota 17,2 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál 1961–1990. Byl to osmý nejteplejší červen od roku 1961. Výrazně teplá byla poslední červnová dekáda. Srážkově byl červen normální, průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR 82 mm představuje 98 % normálu 1961–1990. Plošné rozložení srážek bylo značně nerovnoměrné, zatímco v Čechách v průměru napršelo 93 mm (116 % normálu), na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 58 mm (65 % normálu). Nejvyšší úhrny srážek za červen byly zaznamenány na západě republiky, kde napršelo více než 100 mm. Naopak nejméně za červen napršelo v kraji Zlínském,

a to méně než 50 mm. Červenec byl teplotně silně nadnormální, průměrná měsíční teplota 18,6 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál 1961–1990. Srážkově byl červenec nadnormální, průměrný měsíční úhrn srážek 115 mm představuje 146 % normálu 1961–1990. V Čechách v průměru napršelo 138 % normálu, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 160 % normálu. Nejvyšší úhrny srážek za červenec byly zaznamenány na východě republiky, v Moravskoslezském a Zlínském kraji, kde napršelo více než 150 mm. Srážky se vyskytovaly především v druhé a třetí dekádě měsíce, v třetí dekádě měsíce byly spojené s četnými přeháňkami a lokálními bouřkami. Sklizeň jarního ječmene byla zahájena druhý červencový týden, ale z důvodu nepříznivého vývoje počasí byly větší plochy sklizeny až koncem července a především v srpnu. Každodenní dešťové přeháňky a bouřky na celém území ČR koncem července, výrazně zpomalily průběh žňových prací, a žně měly v porovnání s předchozími roky výrazné zpoždění. Sklizeň byla ukončena až koncem srpna. Srpen 2016 byl na území ČR teplotně normální, průměrná měsíční teplota 17,0 °C byla o 0,6 °C vyšší než normál 1961–1990. Srážkově byl srpen podnormální, průměrný měsíční úhrn srážek na území ČR 41 mm představuje 53 % normálu 1961–1990. V Čechách v průměru napršelo 37 mm, na území Moravy a Slezska byl průměrný měsíční úhrn srážek 49 mm. Nejvyšší úhrny srážek za srpen byly zaznamenány na východě republiky, v Moravskoslezském a Zlínském kraji napršelo více než 60 mm. Nejméně srážek pak bylo zaznamenáno v Kraji Vysočina, a to méně než 30 mm.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2015/2016 se sníženým množstvím počátečních zásob (1 297,3 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2007/2008, kdy byla také snížena úroveň počátečních zásob ve výši 1 210,2 tis. tun. Po další nadprůměrné sklizni v roce 2015, která ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2015/2016, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj byl touto tendencí i nadále ovlivněn a měl u všech obilovin v ČR vliv na postupný a celkově snižující se cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2016 v množství 8 596,4 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoce nadprůměrné sklizně (čtvrtá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví velmi vysoké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají směrem dolů.

Sklizeň obilovin v roce 2016

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní biloviny	celkem
	ozimá	jarní	celkem		ozimý	jarní	celkem					
P	809,1	30,6	839,7	21,0	104,0	221,7	325,7	37,6	39,6	86,4	9,1	1 359,0
V	6,57	4,54	6,50	4,98	6,13	5,45	5,67	3,52	4,88	9,79	2,31	6,33
S	5 315,6	139,0	5 454,7	104,4	637,4	1 207,8	1 845,3	132,2	193,2	845,8	21,0	8 596,4

Pramen: ČSÚ

Vysvětlivky: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis. ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis. t)

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31.5.2016 opětovně poklesla proti předchozímu roku o 51,5 tis. ha na 1 351,9 tis. ha. Přesto při pohledu z dlouhodobého hlediska se osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 400 až 1 500 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o snížení o 3,7 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2016 je na úrovni 6,33 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o nárůst o 0,44 t/ha (tj. o 7,5 %). Zvýšení výnosu se očekává u všech ozimých i jarních druhů obilovin (s výjimkou ovesa). Nárůst průměrného hektarového výnosu samozřejmě ovlivnil celkovou produkci obilovin. Došlo k zvýšení o 412,9 tis. tun obilovin (5,0 %) na celkových 8 596,4 tis. tun.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2016 v množství 8 437,9 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi vysoce nadprůměrné sklizně (čtvrtá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví velmi vysoké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají směrem dolů.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2015 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2015 do 31. května 2016 a bylo umožněno ho realizovat v množstevním stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3,0 milionů tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2015 do 31. května 2016 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin.

V marketingovém roce 2015/2016 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

SZIF neevidoval v hospodářském roce 2015/2016 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 31. října 2016 vykazovala 555 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 392 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, Destinace 129 tis. tun. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 31. října 2016 uzavřeno 48 smluv v 85 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

V marketingovém roce 2015/2016 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2015/2016

Ukazatel	Jednot.	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	829,8	22,0	366,0	42,4	42,9	80,0	6,8	1 390,0
Výnos	t/ha	6,36	4,91	5,44	3,65	4,72	5,54	1,47	5,89
Výroba	tis. t	5 274,3	107,9	1 991,4	154,6	202,6	442,7	10,0	8 183,5
Počáteční zásoby	tis. t	339,8	46,1	353,2	19,7	72,5	464,6	1,6	1 297,3
Dovoz	tis. t	36,7	20,1	24,0	0,5	1,1	171,4	4,0	257,8
Celková nabídka	tis. t	5 650,8	174,1	2 368,6	174,8	276,2	1 078,7	15,6	9 738,6
Domácí spotřeba celkem	tis. t	2 840,0	128,0	1 475,0	119,0	197,0	493,0	5,0	5 257,0
z toho – potraviny	tis. t	1 250,0	120,0	700,0	29,0	0,0	15,0	4,0	2 118,0
– osiva	tis. t	185,0	5,0	120,0	12,0	12,0	18,0	1,0	353,0
– krmiva	tis. t	1 250,0	3,0	650,0	75,0	120,0	380,0	0,0	2 478,0
– tech. užití	tis. t	155,0	0,0	5,0	3,0	65,0	80,0	0,0	308,0
Vývoz	tis. t	2 496,7	13,4	503,0	46,7	19,8	155,5	8,2	3 243,3
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	5 336,7	141,4	1 978,0	165,7	216,8	648,5	13,2	8 500,3
Konečné zásoby	tis. t	314,1	32,7	390,6	9,1	59,4	430,2	2,4	1 238,3

Pramen: ČSÚ

Poznámky: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Celková výroba pšenice mírně vzrostla proti skutečnosti předchozího roku o 180,4 tis. tun, tj. o 3,4%. Toto zvýšení vyplývá především z nárůstu produkce pšenice ozimé o 261,1 tis. tun, tj. o 5,2%. Pšenice tak i nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 64,9% nabídky všech obilovin.

Letošní úroveň výroby pšenice je nadprůměrná a její produkce se přibližuje k loňskému sklizňovému ročníku 2015 (5 274,3 tis. tun). Velmi vysoká úroveň sklizně pšenice znamená, že se celkový charakter našeho vnitřního trhu v zásadě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 2 510,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 150,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 516 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2016 byly potvrzeny dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 58% vzorků z letošní sklizně, což je podstatně nižší procento než v předchozím roce 2015, kdy vyhovělo 73% vzorků (v roce 2014 to bylo 58%, v roce 2013 – 76%, v roce 2012 – 47%, v roce 2011 – 49% a v roce 2010 – 43%). Letošní výsledky ukazují, že limitujícím faktorem kvality v roce

2016 je hodnota objemové hmotnosti. Značné rozdíly v tomto parametru se projevují na úrovni jednotlivých krajů Čech a Moravy v důsledku výkyvů počasí v jednotlivých regionech. Překvapením ročníku jsou dobré výsledky hodnoty čísla poklesu a také obsah N-látek. Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2016/2017 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice ani celková produkce pšenice a ani její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice nebude mít žádné problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V tabulce je uvedena výroba pšeničných škrobů v ČR v jednotlivých ročnících. V roce 2010 došlo ve výrobě pšeničných škrobů k mírnému oživení ve výrobě. V roce 2011 však byl zaznamenán mírný pokles a situace ve výrobě pšeničných škrobů se příliš nezměnila ani v roce 2012, a byla na úrovni roku 2009, tj. ve výši 19,3 tis. tun. V roce 2013 došlo k opětovnému poklesu o 1,0 tis. tun na úroveň 18,3 tis. tun. V roce 2014 se výrazně snížila výroba pšeničných škrobů na celkovou úroveň 15,5 tis. tun a toto snížení pokračovalo i v roce 2015, kdy produkce pšeničných škrobů dosáhla úrovně 13,8 tis. tun. Trend poklesu ve výrobě pšeničných škrobů byl zaznamenán i v roce 2016, kdy bylo dosaženo celkové úrovně ve výši 13,3 tis. tun. Tato produkce je čtvrtá nejnižší od roku 2000 (v roce 2000 a 2001 – 12,5 tis. tun). V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výroba pšeničných škrobů v ČR – v tis. tunách	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8	13,3
Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) – v tis. tunách	51,8	52,2	48,3	41,9	37,3	36,1

Pramen: Český škrobářský svaz

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2016 výměry 325,7 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku poklesla o 40,2 tis. ha (tj. o 11,0%). Důvodem tohoto snížení byl pokles osevních ploch jak u jarního ječmene o 39,7 tis. ha (tj. o 15,2%) na 221,7 tis. ha, ale také snížení osevních ploch u ozimého ječmene o 0,5 tis. ha (tj. o 0,5%) na 104,0 tis. ha. Příčiny poklesu osevních ploch především jarního ječmene lze hledat především v nárůstu osevních ploch ozimých pšenic.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene tak meziročně pokleslo a dosáhlo v letošním roce úrovně 68,1% z celkových ploch ječmene. Toto snížení znamená i pokles v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 16,4%. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo stavu roku 2013 a dosáhlo úrovně 31,9%.

Celková sklizně ječmene dle výsledků definitivní sklizně stanovené ČSÚ je na úrovni 1 845,3 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 637,4 tis. tun (tj. 34,5%) ječmene ozimého a 1 207,8 tis. tun (tj. 65,5%) ječmene jarního.

Celková výroba ječmene mírně poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 146,2 tis. tun, tj. o 7,3%. Na tomto snížení produkce má podíl především jarní ječmen.

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Sklizeň probíhala za nepříznivých podmínek (časté přeháňky a bouřky). Tomu odpovídá i zvýšená vlhkost zrna v porovnání s předchozími ročníky. Průměrná vlhkost zrna ječmene byla 12,8%. Průměrná hodnota přepadu zrna (hmotnost zrna na síť 2,5 mm) byla 92,0% (min. 61,1%, max. 99,5%). Požadavkům na hodnoty přepadu (min. 85%) nevyhovělo 12,0% vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (ZPSN – max. hodnota 3,0%) je ve výši 1,4%. Požadavku normy nevyhovělo 3,0% vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky částečně využitelných (ZPSCV) je 5,2%. Požadavku normy nevyhovělo 36,0% vzorků. V porovnání s rokem 2015 byl v roce 2016 zjištěn častější výskyt biologicky, fyziologicky a tepelně poškozených zrn. Současně se vyskytovalo více zrna se zahnědlou špičkou a naopak méně zrna s osinou. Průměrný obsah bílkovin v zrnu ječmene byl 11,6%. Celkem 91 vzorků

(30,0 %) z celkových 251 nevyhovělo požadavku normy na obsah dusíkatých látek (norma 10–12%: min. 9,5%, max. 15,4 %), přičemž v nevyhovujících vzorcích převažují vzorky (86 %) s obsahem bílkovin vyšším jak 12 %. Obsah škrobu dosáhl průměrné hodnoty 63,9%.

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2016 bylo žito pěstováno v ČR na 22,0 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu osevních ploch o 3,2 tis. ha (tj. o 12,6 %). Toto opětovné snížení potvrzuje situaci v poklesu pěstebních ploch žita, které zde již byly v předchozích sklizňových ročnících, ale nebyly v této době vyřešeny problémy související se zhoršenými obdoby podmínkami. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změn možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro na výrobu bioetanolu.

Sklizeň žita v roce 2016, stanovená ČSÚ podle definitivních údajů k 15. 2. 2017 dosahuje výše 104,4 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2015 to představuje pokles v produkci o 3,5 tis. tun (tj. o 3,3 %).

Kvalitu žita ze sklizně 2016 lze podle konečných výsledků (40 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako velmi dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 80% vzorků, v roce 2015 – 98%, v roce 2014 – 43%, v roce 2013 – 74%, a v roce 2012 – 84 %). Žitné zrno sklizené v roce 2016 ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní má velmi dobrou kvalitu, podíl vyhovujících vzorků v objemové hmotnosti i čísle poklesu je velmi vysoký a je podobný jako v předchozím roce 2015. Kvalita žita je obdobná jak v Čechách, tak i na Moravě. Objemová hmotnost žita splnila požadavek ČSN (70 kg/hl) v 97,5%. Z pohledu příměsí a nečistot vyhovělo normě 92,5% vzorků, což ukazuje, že zrno většinou nebylo znečištěno, v několika případech byl vyšší obsah scvrklých zrn a příměsí jiných obilovin. Nevyhovující podíl porostlých zrn nebyl zjištěn. Sklerocia námele byla zjištěna v sedmi vzorcích (obsah vyšší než 0 05 %).

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2016 zaznamenala významný pokles ploch o 4,8 tis. ha (tj. o 11,4%) na 37,6 tis. ha. Plocha ovsa představuje jen 3,0% plochy obilovin. Produkce ovsa v marketingovém roce 2016/2017 dosahuje výše 132,2 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní roku 2015 nižší o 22,4 tis. tun (tj. o 15,0 %).

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2016 dosáhla výměra pěstování triticales pro sklizeň roku 2016 výše 39,6 tis. ha. To představuje meziroční pokles o 3,3 tis. ha (tj. o 7,7 %). Jedná se o nejnižší osevní plochu triticales, která zde byla od roku 2004.

Triticale si stále zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití a na výrobu bioetanolu. Sklizeň triticales v marketingovém roce 2016/2017 dosáhla úrovně 193,2 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2015/2016 se jedná o snížení celkové výroby o 9,5 tis. tun (tj. o 4,7 %).

Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2016) bylo pro sklizeň roku 2016 kukuřici na zrno oseto 79,3 tis. ha. Při porovnání osevních ploch s předchozím ročníkem se jedná pokles o 14,3 tis. ha (tj. 15,3 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k datu 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou uvedeny v definitivní sklizni (část

ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno, což bylo v letošním ročníku 2016/2017 a plochy vzrostly). Plochy uvedené v definitivní sklizni činí u kukuřice na zrno pro rok 2016 výměru ve výši 86,4 tis. ha. Rekordní hektarový výnos (9,79 t/ha) byl příčinou toho, že došlo k výraznému navýšení celkového objemu produkce kukuřice (oproti loňské skutečnosti, kdy bylo dosaženo celkové produkce 442,7 tis. tun) do úrovně 845,8 tis. tun. Tato sklizeň je tak pátou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 1990. Kukuřice tak znovu potvrzuje, že patří mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Přesto je však nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, pro které je pěstování kukuřice skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých klimatických podmínkách daného pěstebního roku.

CUKROVÁ ŘEPA, CUKR

Pěstování cukrové řepy a výroba cukru zaznamenaly v sezóně 2016/17 velmi dobrý výsledek, podložený zejména příznivým průběhem počasí během celé vegetační, sklizňové a zpracovatelské části, ale také velice precizní prací všech složek pěstování řepy a výroby cukru. Souběhem uvedených skutečností je zlepšení všech sledovaných hlavních kvantitativních a kvalitativních parametrů. Sice došlo k očekávanému navýšení ploch řepy po předchozím propadu, přesto na jednotce plochy narostlo více bulev s lepší technologickou jakostí. České řepářství a cukrovarnictví tím nadále udrželo a v mnoha ohledech i zlepšilo svoji pozici v rámci cukr vyrábějících států EU, ale i celé Evropy. V samotné výrobě cukru bylo vyrobeno největší množství od vstupu do EU, v součtu výroby pro jiné státy padnul rekord z roku 1996, čímž se české cukrovarnictví přiblížilo na dohled množství z 80. let 20. století. Vlastní spotřeba ČR, ale i vývoz v dostatečných množstvích jsou tak spolehlivě zajištěna a potvrzen statut ČR o středně velkém produkčním státu EU s přívlastkem čistého vývozce.

Odvětví cukr – cukrová řepa po sezóně 2016/17 vstoupilo do posledního roku s regulací výroby prostřednictvím kvót cukru a minimální ceny cukrové řepy. Po 49 rocích se 30. září 2017 uzavře velmi originální, vesměs stabilizující fáze existence tohoto odvětví v EU. Právní rámec je do uvedeného data dán předpisy EU ke Společné organizaci trhů v odvětví cukru (SOTC). Rozměry trhu s cukrem se nadále odvíjí od výsledků reformy SOTC z let 2006–2009, kdy se ve smyslu poměru výše kvóty a spotřeby stal z EU dovozní region. Přesto si však řada států, včetně ČR, udržela výrobu poměrně zajímavého množství cukru nad kvótu. Kvótu cukru má ČR stanovenou v roční výši 372 459 t, EU 13, 529 mil. t. Dále platí minimální cena cukrové řepy standardní jakosti 26,29 EUR/t. Výroba za rok 2016/17 je odhadována v EU okolo 16,8 mil. t, tj. 3,3 mil. t nad kvótu.

Celé odvětví disponuje jedinou plošnou finanční podporou pro cukrovou řepu, která je aplikována prostřednictvím dobrovolné vázané podpory od roku 2015 v rámci nového finančního období SZP. Ročně je pro řepu vyčleněno 450 mil. Kč. V roce 2016 byla stanovena sazba ve výši 7430,45 Kč/ha.

Počasí v roce 2016 bylo z hlediska úhrnu srážek příznivé pro pěstování cukrové řepy. Roční úhrn srážek byl v rámci České republiky velmi mírně pod dlouhodobým srážkovým normálem. Dostatečný úhrn srážek byl zaznamenán po celý

rok bez výraznějších výkyvů. Jaro přineslo cukrové řepě dostatek potřebné vláhy, která umožnila vytvoření velmi pěkných porostů. V letních měsících byl úhrn srážek dokonce nad dlouhodobým srážkovým normálem, proto výrazné srážky zejména v červenci umožnily cukrové řepě navýšit hmotnost kořene. Naopak v říjnu více srážek zkomplikovalo sklizeň řepy a projevilo se v množství příměsí. Teplotně se jednalo o vysoce nadprůměrný rok. Nezvykle únor a poté červen a září byly velmi teplými měsíci, což spolu s dostatečným úhrnem slunečního svitu přispělo k velmi dobrým výsledkům jak při sklizni řepy, tak ve výrobě cukru.

Smluvně sjednaná plocha cukrové řepy v ČR zaznamenala nárůst, přičemž v roce 2016/17 dosáhla 60,9 tis. ha. Z toho přes 8 tis. ha tvořila plocha na výrobu kvasného lihu.

Cukrovarnická kampaň 2016/17 byla zahájena 8. září 2016 a skončila téměř po 117 dnech 1. února 2017. Zařadila se tak mezi dlouhé kampaně. V provozu bylo opět 7 cukrovarů, nezměněný počet již od roku 2007. Pro výrobu cukru v ČR bylo celkem zpracováno 3,7 mil. t cukrové řepy, výnos bulev dosáhl hodnoty 71 t/ha. Cukru bylo vyrobeno 592,7 tis. t.

Kromě uvedeného cukru, nebyl v režimu výroby cukru nad kvótu, v rámci předpisů EU, vyroben žádný cukr mimo území ČR. Cukernatost dosáhla stejné hodnoty jako v předchozím hospodářském roce, a to 18,20%. Výnos polarizačního cukru tím dosáhl téměř 13 t/ha, výtěžek bílého cukru z řepy skončil výsledkem 15,9%. Hlavní údaj o úrovni obou částí odvětví, cukrové řepy a cukru zaznamenal sice nižší, ale stále výborný výsledek hodnotou 11 t/ha. Výroba melasy vzrostla na 58 tis. t vyrobeného množství oproti 55 tis. tunám v předchozím roce, narušil se tak dlouhodobý trend poklesu.

Pohyb a zásoby cukru v ČR monitoruje Státní zemědělský intervenční fond. Podle jeho údajů bylo na trh EU v roce 2015/16 z českých cukrovarů dodáno 455 744 t cukru. Z tohoto množství připadá 288 445 t na prodej na tuzemském trhu a 157 299 t bylo prodáno do ostatních zemí EU. Pro průmyslové zpracování bylo prodáno 191 484 t cukru.

V roce 2016 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 852 Kč/t, průměrná CPV krystalového cukru v ČR byla 12,54 Kč/t a spotřebitelská cena skončila na průměru 17,62 Kč/kg.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/2017
Počáteční zásoba	86,4	41,1	70,9	94,4	75,0	65,3	116,1	53,0
Výroba cukru z řepy	431,8	432,8	564,4	535,5	512,3	591,4	451,9	592,7
Dovoz celkem	261,9	323,7	305,6	294,0	375,9	356,0	395,7	390,0
– dovoz cukru	90,5	76,5	86,0	84,0	130,6	130,3	109,3	120,0
– cukr ve výrobcích	209,2	247,2	219,6	210,0	245,3	225,7	286,4	270,0
Celková nabídka	780,1	797,6	940,9	923,8	963,2	947,4	963,7	1035,7
Domácí spotřeba	393,1	437,1	497,9	518,8	418,2	410,0	416,2	450,0
Vývoz celkem	346,0	289,6	348,6	330,0	475,0	465,0	494,5	500,0
– vývoz cukru	213,3	164,5	227,5	215,0	312,6	324,4	305,2	320,0
– cukr ve výrobcích	138,7	125,1	121,1	115,0	162,4	140,6	189,3	200,0
Celková poptávka	739,0	726,7	846,5	848,8	893,2	875,0	910,7	950,0
Konečná zásoba	41,1	70,9	94,4	75,0	65,3	72,4	53,0	85,7

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF.

Poznámka: ¹⁾ Všechny za hospodářské roky od 2007/08 jsou od 1. 10. do 30.9. příštího roku.

Česká republika byla významným obchodním partnerem v obchodě s cukrem také v sezóně 2015/16. Nad stanovenou kvótu ve výši 372,5 tis. t bylo v ČR vyrobeno také 83,4 tis. t nad tento limit. Je to významně méně, než v předchozím období, avšak v reakci na předchozí nadvýrobu. Aktivní saldo bilance obchodu s cukrem tak zůstalo zachováno i při poklesu obou částí – vývozní a dovozní: do ČR bylo dovezeno celkem 109,3 tis. t cukru pod položkou CN 1701, což je pokles oproti roku 2014/15 o 21 tis. t. Tradičními lokalitami zůstaly Německo, Slovensko a Polsko, přičemž nejvíce cukru bylo dovezeno z Německa (38,4 tis. t).

Vývoz cukru dosáhl hodnoty 305,2 tis. t cukru položky CN 1701, tj. přibližně o 19 tis. t méně, než v předchozím roce. Narušil se tak trend růstu vývozu cukru, i když v menším množství. Došlo ke snížení vývozu cukru do Německa,

Maďarska, Polska, Slovenska a Rakouska. Vývoz na Slovensko skončil na hodnotě 27 583 t, tj. o více než 12 tis. t cukru méně oproti předchozímu hospodářskému roku. Vývoz cukru do třetích zemí se zvýšil na celkovou hodnotu 151 381 t.

BRAMBORY

V roce 2016 se brambory v České republice pěstovaly na 29 551 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 23 414 ha a v sektoru domácností 6 137 ha. Sklizeno bylo celkem 831 132 tun brambor, z toho 42 149 t brambor raných, 719 597 t brambor ostatních a 69 386 t brambor sadbových.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2005	41 207	28,05	1 155 996
2006	38 549	21,70	836 614
2007	40 244	24,79	997 671
2008	37 816	25,00	945 234
2009	36 722	25,29	928 752
2010	35 050	23,45	821 862
2011	33 580	29,00	973 859
2012	30 069	26,77	804 980
2013	29 301	22,08	646 871
2014	30 089	27,68	832 762
2015	28 694	21,06	604 348
2016	29 551	28,13	831 132

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2016

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané ¹⁾	1 111	1 258	17,79	42 149
Brambory ostatní	19 385	4 879	29,66	719 597
Brambory sadbové	2 918	–	17,46	69 386
Brambory celkem	23 414	6 137	28,13	831 132

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Brambory sklizené do 30. 6., sklizeň za zemědělský sektor a domácnosti.**Dovoz a vývoz brambor v roce 2016**

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	203 934
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	43 899

Pramen: ČSÚ

BRAMBOROVÝ A PŠENIČNÝ ŠKROB**Bramborový škrob**

Množství zpracovaných brambor pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2016 o 53 587 tun vyšší než v roce 2015. Pro výrobu 36 620 tun bramborového škrobu bylo zpracováno 159 913 tun brambor. Výroba škrobu v roce 2016 vzrostla oproti roku 2015 o 65,9 %.

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90

Pramen: Český škrobářský svaz

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. tun)	20,9	21,9	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8	13,4
Spotřeba pšenice (tis. tun)	56,4	59,1	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8	52,1	48,3	41,8	37,1	36,1

Pramen: Český škrobářský svaz

OLEJNINY

V roce 2016 byly olejnin v České republice sklizeny ze 470,2 tis. ha. Meziročně plocha olejin vzrostla o 24,2 tis. ha, tj. růst o 5,4%. Kvůli růstu ploch olejin i kvůli vyššímu průměrnému výnosu dosáhla produkce vyššího výsledku než v roce 2015. Celkem bylo v roce 2016 sklizeno 1 476,5 tis. t olejin. Meziroční růst produkce byl o 9%.

Rok 2016 je hodnocen z hlediska výnosu olejin jako velmi dobrý. Kromě semene hořčice byl u všech dalších olejin zjištěn meziroční nárůst produkce. Velmi dobrých výsledků bylo dosaženo při sklizni slunečnice, meziroční nárůst produkce dosáhl 41 %. Na celkové výši sklizňových ploch se nejvíce podílela řepka olejná s 393,0 tis. ha, následoval mák se sklizňovou plochou 35,5 tis. ha, slunečnice s 15,6 tis. ha a hořčice na semeno s 11,8 tis. ha. Sója byla v roce 2015 sklizena z 10,6 tis. ha. Len olejný a ostatní olejnin byly pěstovány na celkem 3,6 tis. ha.

Řepka olejná

Hlavní olejinou pěstovanou na území České republiky je řepka olejná. Tato plodina je charakteristická dobrou rentabilitou, což v posledních letech vedlo k rozšiřování osevních ploch. Plochy pro sklizeň v roce 2016 dosáhly 393,0 tis. ha, celková produkce 1 359 tis. t představuje průměrný výnos 3,46 t/ha. Semeno je velmi dobře obchodovatelné na

tuzemském i zahraničním trhu. Podle ČSÚ bylo k 30. 1. 2017 pro sklizeň v roce 2017 oseto 407,2 tis. ha ozimou řepkou, proto lze předpokládat mírné zvýšení produkce v letošním roce.

Růst poptávky se příznivě podílí na zvyšování ceny řepkového semene nejen na českém, ale i zahraničním trhu. To je každoročně dokládáno pozitivními výsledky zahraničního obchodu. Ceny řepkového semene v České republice utváří domácí spotřeba a možnosti vývozu. Významná část produkce řepkového semene se dobře uplatňuje na zahraničních trzích. V marketingovém roce 2015/16 bylo vyvezeno 280 tis. t semene. To představuje přibližně 22,3 % domácí produkce. V několika posledních letech výrazně převyšuje objem vývozu dovoz řepkového semene. Mezi hlavní účastníky dovozu řepkového semene v posledních letech patří Slovensko, Polsko, Maďarsko a Rakousko. Hlavní podíl českého exportu se dlouhodobě uplatňuje zejména v Německu, Slovensku, Nizozemsku, Polsku a Maďarsku. Např. z 279,7 tis. t vyvezených v roce 2015/16 bylo do Německa vyvezeno 209,8 tis. t, to představuje 75 % exportu. V marketingovém roce 2016/16 byla cena zemědělských výrobců řepky 10 095 Kč/t. Dosavadní informace roku 2016/17 vypovídají o stagnaci ceny 10 045 Kč/t.

Slunečnice

Druhou tradičně nejpěstovanější olejninou v České republice byla dosud slunečnice. V posledních letech však plochy slunečnice klesají. V roce 2014 byla sklizena z 18 607 ha s produkcí 42 314 t a v roce 2015 již jen 15 450 ha s produkcí 31 618 t. Tento trend se zastavil v roce 2016, tehdy se osevní plochy rozšířily o 1,2% na 15 648 ha. V produkci je slunečnice po řepce stále na druhém místě, ale v množství osevních ploch je na druhém místě mák.

Konečná výše sklizně slunečnice byla velice úspěšná. Nejen zastavení poklesu osevních ploch, ale i meziroční zvýšení průměrného hektarového výnosu o 0,8 t/ha způsobilo růst produkce o 13 016 t, což je růst o 41 %.

Průměrná cena zemědělských výrobců za slunečnicové semeno byla v m. roce 2015/16 10 076 Kč/t.

Mák

Sklizňová plocha máku se v posledních pěti letech zvětšovala a v roce 2016 dosáhla 35,5 tis. ha, meziročně se tak zvýšila o 8,9%. Při průměrném výnosu 0,80 t/ha se objem produkce makového semene zvýšil na 28,6 tis. t (meziročně o 7,1 %).

Ceny zemědělských výrobců makového semene se během roku 2014 propadly z dlouhodobě vysokých hodnot (nad 70 tis. Kč/t na jaře 2014) o cca 30 tis. Kč/t, během roku 2015 pak kolísaly, přičemž roční průměr činil 43 890 Kč/t (meziročně o 25,1 % nižší). Vývoj cen roku 2016 zaznamenal další propad ceny o 24,0% na hodnotu 33 369 Kč/t. Mezi nejdůležitější země odkud se do České republiky dováží v posledních letech mák, patří Španělsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Austrálie. Dobré možnosti exportu české produkce jsou zejména v Rusku, Rakousku, Polsku, na Ukrajině a v Německu.

Hořčice a ostatní olejnin

Produkce hořčičného semene v ČR v roce 2016 při meziročně menší výměře sklizňových ploch 11,8 tis. ha (o 25,0%) poklesla na 12,4 tis. t (o 26,6 %), a to při výnosu 1,05 t/ha, nižším oproti předchozímu roku o 0,02 t/ha. Hořčičné semeno patří ke komoditám s nejvyššími meziměsíčními výkyvy cen, průměrná CZV za rok 2016 poklesla na 15 339 Kč/t (proti 16 327 Kč/t v roce 2015). Od roku 2010 se většina hořčičného semene dováží z Ukrajiny 11 482 t, Ruska, Německa, Polska, Kanady a Indie 137 t. Mezi dominantní odběratele za toto období patří Německo 23 622 t, Polsko, Slovensko, Nizozemsko a Rakousko 875 t. V marketingovém roce 2009/10 dosahoval vývoz 10 647 t a dovoz byl pouhých 1 867 t, to je pouhých 18 % vývozu. V marketingovém roce 2015/16 se množství vývozu 2 797 t a dovozu 2 501 t začalo téměř vyrovnávat.

Z pěstebních ploch sóji o rozloze 10,6 tis. ha bylo v ČR v roce 2016 sklizeno 28,0 tis. t sójových bobů. Průměrný výnos výrazně vzrostl na 2,64 t/ha, to představuje nejlepší výsledek za mnoho let. Odhadovaný objem dovozu sóji činí 52,0 tis. t, vývozu pak 6,3 tis. t. Mezi hlavní země, které se dlouhodobě podílejí na dovozu sójových bobů do České republiky, patří Německo, Nizozemsko, Slovensko, Belgie, Rakousko a Ukrajina. Vývoz sójových bobů z České republiky je v porovnání s dovozem méně významný. Produkce lněného semene v ČR činila pouhých 2,2 tis. t ze sklizňové plochy 1,5 tis. ha. Objem dovozu je odhadován na 4,6 tis. t, vývozu pak na 3,5 tis. t.

Produkce nejvýznamnějších olejnin v České republice v marketingových letech (v tunách)

Plodina	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Řepka	1 042 418	1 046 071	1 109 137	1 443 210	1 537 320	1 256 212	1 359 125
Slunečnice	57 358	70 900	56 943	46 799	42 314	31 618	44 634
Mák	23 690	26 918	12 814	13 911	24 665	26 743	28 574
Hořčice	15 586	16 833	15 466	13 378	19 835	16 941	12 391
Sója	16 135	17 934	13 149	13 471	16 493	20 238	27 972
Len olejný	3 928	3 433	2 402	2 066	2 390	2 127	2 237

Pramen: ČSÚ

LUSKOVINY

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v předchozích letech se však jejich plochy převážně snižovaly. K pozitivní změně přinášející oproti předchozím rokům vzestup výměry luskovin, došlo až se změnou SZP v posledních 2 letech. Po výrazném propadu, kdy výměra luskovin v předchozích letech klesla na cca 20 tis. ha, byly v roce 2015 luskoviny vysety na výměře cca 33 tis. ha, což představuje 1,2 % orné půdy a v roce 2016 na výměře cca 36 tis. ha, což představuje 1,4 % orné půdy.

Rostlinná výroba, včetně pěstování luskovin, je v ČR v podmínkách SZP EU podporována zejména systémem přímých plateb. V rámci reformy SZP pro nové programovací

období 2015–2020 byla odsouhlasena tzv. dobrovolná podpora vázaná na produkci. Česká republika poskytuje tuto podporu pro řadu citlivých komodit, mezi které patří i bílkovinné plodiny. Pro účely dobrovolné podpory vázané na produkci se Česká republika rozhodla využít možnosti maximálního zacílení 2 % vnitrostátního stropu přímých plateb za účelem podpory produkce bílkovinných plodin s návazností na chov přežvýkavců. Podporovanými bílkovinnými plodinami jsou v ČR hrách, bob, lupina, sója, vojtěška, jetel nebo směsi uvedených plodin a jejich směsi s obilninami. Novým a zásadním prvkem v rámci přímých plateb je také tzv. „ozelenění“ (greening), implementované jako platba pro zemědělce

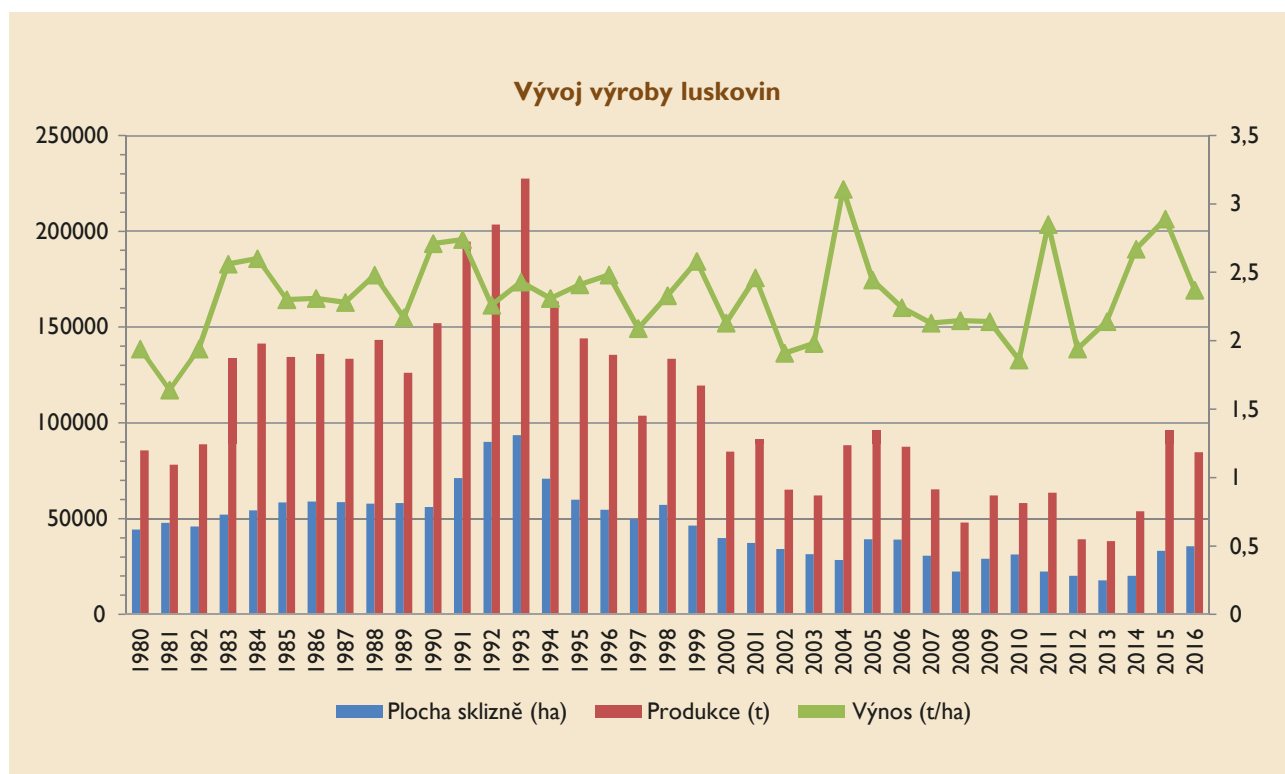
dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Cílem ozelenění je zejména snížení negativních dopadů zemědělské činnosti na životní prostředí. Součástí ozelenění je i povinnost vyhradit určitou výměru jako tzv. plochu využívanou v ekologickém zájmu, za kterou lze považovat mj. i plochu s plodinami, které vážou dusík nebo meziplodiny, jejichž významnými představiteli jsou právě luskoviny. Luskoviny tak v nové SZP zaujímají významnou roli, což potvrzuje i dosavadní vysoký zájem žadatelů o výše zmíněná opatření SZP.

Ve srovnání s rokem 2015, kdy došlo zvláště u luskovin s delší vegetační dobou ke snížení výnosů nedostatkem srážek, byl rok 2016 pro pěstování luskovin velmi příznivý. Zimní měsíce před začátkem vegetace byly velmi teplé, přesto byl zajištěn optimální průběh srážek, který zajistil dostatek vláhy pro setí a vzcházení porostů luskovin. Charakter počasí pokračoval i v jarních měsících a ve většině pěstitelských oblastí umožnil brzký nástup jarních prací. V oblastech, kde se sejí luskoviny, byl hrách vyset už v březnu, v chladnějších oblastech začátkem dubna. V průběhu vegetace se porosty vyvíjely zcela standardně, dostatek srážek v hlavních pěstitelských oblastech se pozitivně projevil v době kvetení a nasazování lusků.

Na základě šetření ČSÚ výměra luskovin v ČR v roce 2016 meziročně vzrostla na 35 633 ha (tj. o +7,5 %). Osevní plochy

luskovin tak vzrostly již druhým rokem po sobě po změnách SZP, což lze považovat za velmi pozitivní změnu po předchozím dlouholetém trendu propadu osevních ploch luskovin. Osevní plochy hrachu setého na zrna se meziročně zvýšily o 11,4 % na 26 601 ha, osevní plochy lupiny vzrostly o 16,4 % na 2 969 ha. K mírnému propadu došlo pouze u osevních ploch ostatních luskovin (6 062 ha). Po sklizni roku 2015, která byla výrazně ovlivněna vzestupem osevních ploch luskovin a rekordně vysokým výnosem hrachu, bylo i v roce 2016 dosaženo (přes mírný propad dle údajů ČSÚ) nadprůměrné sklizně luskovin. Na základě definitivních údajů ČSÚ o sklizni za rok 2016 dosáhla v marketingovém roce 2016/2017, produkce luštěnin sklizená z plochy 35 633 ha 84 623 t. Produkce hrachu na zrna, naší hlavní luskoviny, byla dle ČSÚ zjištěna na nižší úrovni než v předchozím roce, tj. ve výši 68 703 t, což je o 12,1 % méně než v minulém roce. Pokles jeho produkce je důsledkem nižšího hektarového výnosu ve výši 2,58 t/ha oproti loňskému rekordnímu výnosu dosahujícího 3,37 t/ha (-21,1 %).

Na základě šetření ČSÚ ceny zemědělských výrobců sledovaných luštěnin v roce 2016 meziročně poklesly. Průměrné roční ceny hrachu jedlého poklesly o více než 1000 Kč/t z loňské průměrné úrovně přesahující 7500 Kč/t na 6 351 Kč/t. Ceny krmného hrachu během tohoto roku taktéž poklesly, i když méně výrazně na průměrnou roční úroveň 4 854 Kč/t.

LEN A KONOPÍ SETÉ

Přádný len

Největší pokles ploch přádného lnu byl zaznamenán v České republice a také v Litvě, kde pěstování lnu pro průmyslové zpracování bylo ukončeno. Od roku 2005 byl v ČR zaznamenán pokles pěstebních ploch přádného lnu, který dále pokračoval až po prakticky úplný zánik pěstování, který nastal v roce 2011. Pěstební plocha se pohybuje v roce 2014 i v roce 2015 okolo 3 ha, a to pro účely udržování osiva českých odrůd a produkci osiva pro export. V roce 2016 přádný len nebyl zaset ani pro tyto účely.

Ceny lnářských surovin byly na světových trzích v posledních letech velmi nízké. Spolu s podstatně nižšími podporami pro pěstování lnu v ČR (ve srovnání s EU-15) to bylo pro české lnářství likvidační a způsobilo praktický zánik pěstování a zpracování lnu přádného.

V roce 2011 bylo v ČR zaseto pouze 3,15 ha přádného lnu odrůdy Rina, v letech 2012 a 2013 to bylo 1,0 a 2,0 ha, podobný byl i rok 2014 pouze 3,0 ha. V tradičních lnářských zemích EU (Francie, Belgie, Nizozemsko) se osevní plocha přádného lnu pohybuje v rozmezí 70–80 tis. ha, což znamená oproti předchozím letům snížení (v roce 2005 činila osevní plocha až 105 tis. ha), v roce 2014 to bylo 71 593 ha. V roce 2015 plochy vzrostly o 14 707 ha. Plochy narůstaly i v roce 2016 a to na 98 000 ha. Ve své podstatě je nyní v těchto zemích osévána tradiční průměrná plocha přádného lnu. Dlouhé lněné vlákno se mj. začíná uplatňovat při výrobě kompozitních materiálů.

Pěstební plochy lnu olejného v ČR meziročně kolísají. V roce 2011 bylo olejným lnem oseto 2 475 ha, tj. 60,0 % skutečnosti roku 2010. V roce 2013 bylo zaseto pouze 1 513 ha. V roce 2014 došlo k mírnému zvýšení na 1 813 ha. V roce 2015 se plochy oseté a sklizené opět mírně snížily na 1 599 ha. Snížení ploch pokračovalo i v roce 2016, kdy došlo k snížení na 1 481 ha.

Konopí seté

Pěstováním konopí setého se od roku 2000 začalo zabývat stále více pěstitelů. V roce 2006 činily osevní plochy 1 155 ha, v roce 2007 bylo oseto technickým konopím 1 538 ha a v roce 2008 jen 518 ha. Důvodem poklesu bylo snížení ceny krátkého vlákna v důsledku celosvětové hospodářské krize. V roce 2009 se plocha snížila až na cca 200 ha zejména kvůli odbytovým problémům. V roce 2011 bylo konopím setým oseto 290 ha při sklizni 2 229,0 t stonku a 85,3 t semene. V roce 2013 bylo oseto 280 ha, v meziročním srovnání o 67 ha více než v roce 2012. V roce 2014 byla v evidenci SZIF plocha 127 ha, podle Generálního ředitelství cel byla osetá plocha 212,6 ha a ta se zvýšila v roce 2015 na 553,4 ha. Nárůst ploch v ČR pokračoval i v roce 2016 a to na 556 ha.

Způsob sklizně a vhodná sklizňová technika byly dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno, v současné době jsou to především zpracovatelské technologie. V roce 2011 ukončila činnost i poslední velká lnářská tírna Lenka Kácov s.r.o., která disponovala i zařízením schopným zpracovat nejen stonek přádného lnu, ale i stonek lnu olejného a konopí setého. V provozu nyní zůstává tírna lnu v Agritecu Farm v Šumperku a menší tírna na zpracování konopí BENEU v Dlouhé u Kladna.

Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský, automobilový a stavební průmysl. Roste také použití pro výrobu tepelných izolačních rohoží pro stavebnictví a nábytkářství. Je zřejmé, že v ČR velice chybí zpracovatelská kapacita konopného stonku, alespoň pro plochu kolem 500–1000 ha, a na zpracování stonku z olejného lnu k produkci krátkého lněného vlákna.

V rámci národních dotací podle „Zásad“ na dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného a mořeného osiva lnu a uznaného osiva konopí setého“ bylo vyplaceno v roce 2016 celkem 1 253 292 Kč, tj. o 973 tis. Kč více než v roce 2015. Od roku 2011 je tento dotační program určen pro uznané osivo lnu setého, jak pro produkci vlákna, tak i pro produkci semene.

Cena osiva lnu je 33–40 tisíc Kč/t a **cena osiva konopí setého** se nyní pohybuje v rozmezí 150–300 tisíc Kč/t. V rámci tohoto dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 18 000 Kč/t uznaného a mořeného osiva lnu a do výše 60 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

ZELENINA

Zima 2015/16 byla mírná, nedošlo k vymrznutí porostů zeleniny a ty dobře přezimovaly. Počasí na jaře bylo příznivé pro zakládání i růst porostů. V průběhu května porosty v některých oblastech poškodily kroupy. V důsledku sucha bylo rovněž nutné v některých oblastech republiky intenzivně zavlažovat. V červnu byla již sklizeň zeleniny v plném proudu, koncem měsíce se začala sklízet i první plodová zelenina z polních porostů. Dešťové srážky byly v průběhu července optimálně rozloženy, což příznivě ovlivnilo růst a vývoj rostlin. Chladný a deštivý srpen však zpomalil růst některých druhů zeleniny a vytvořil výhodné podmínky pro rozšiřování plísní. I když se koncem měsíce situace zlepšila, porosty např. plodové zeleniny již výnosovou ztrátu nedohaly. V závěru pěstitelské sezóny umožnily občasné dešťové přeháňky částečně dorůst i zelenině v oblastech bez možnosti doplňkové závlahy.

Celkově patří tato sezóna mezi produkčně úspěšné. Výměra sklizňové plochy zeleniny se dle šetření ČSÚ meziročně zvýšila o 9 % na 14,5 tis. ha, a to zejména u hrášku, rajčat, hlávkového zelí a okurek nakládaček. Produkce zeleniny dosáhla 298,6 tis. t, což je v porovnání se slabší sklizní roku 2015 nárůst o 21 %. Ke zvýšení produkce došlo téměř u všech sledovaných zeleninových druhů, kromě kedluben, květáků, hlávkového salátu a póru.

Průměrné roční CZV zeleniny vykazovaly v roce 2015 v porovnání s rokem 2014 výrazné zvýšení. Nárůst cen nastal téměř u všech sledovaných druhů kromě papriky, nejvýrazněji u hlávkového zelí, celeru, mrkve, kapusty a česneku.

Naproti tomu v roce 2016 došlo k opačnému vývoji, kdy ceny u téměř všech sledovaných zeleninových druhů vykazují výrazný pokles. Lze usuzovat, že pravděpodobnou příčinou jsou vyšší objemy produkce zeleniny nejen v ČR, ale i v rámci zemí EU. Výjimku představují pouze rajčata, květák, salátové okurky a cibule, u kterých cena meziročně vzrostla.

Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů zeleniny

Zelenina/rok	2014			2015			2016		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	13 415	294,2	–	13 246	247,2	–	14 451	298,6	–
z toho: celer	441	11,6	26,33	424	9,9	23,45	471	13,9	29,55
cibule suchá	2 205	46,2	20,97	2 039	33,2	16,29	2 025	51,0	25,20
česnek	425	1,9	4,37	422	1,6	3,86	428	1,8	4,13
kapusta hlávková	155	3,0	19,48	151	2,6	17,55	155	2,6	16,76
kedlubny	381	5,8	19,48	392	6,9	17,69	428	5,9	13,86
květák	329	4,5	13,74	352	4,2	12,03	299	3,2	10,57
mrkev	1,0	35,8	34,04	1,1	31,6	29,51	1 170	35,3	30,14
okurky salátové	297	10,0	33,54	273	9,2	33,64	296	9,4	31,72
petržel bez natě	452	6,4	14,12	421	5,8	13,89	551	9,2	16,68
rajčata	955	24,0	25,15	845	19,6	23,18	1 019	31,1	30,52
salát	235	2,7	11,53	199	6,4	32,16	211	3,0	14,16
zelí hlávkové	1 269	60,1	47,31	1 256	45,1	35,87	1 346	54,3	40,31

Pramen: ČSÚ, údaje s dopočtem sektoru domácností

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny v ČR (CZV v Kč/t)

Druh zeleniny	2013	2014	2015	2016
Celer bez natě	8 469	7 765	12 453	8 842
Cibule suchá	6 488	5 894	6 588	7 800
Česnek	109 556	100 188	135 141	127 812
Kapusta hlávková	11 601	7 969	11 473	8 486
Kedlubny s natí	21 979	19 821	23 616	22 811
Květák	14 532	13 174	13 706	15 437
Mrkev bez natě	5 254	5 047	8 047	7 608
Okurky salátové	17 440	15 820	19 898	20 455
Paprika zeleninová	24 213	23 356	22 953	19 703
Petržel bez natě	16 263	16 392	23 501	16 571
Rajčata	18 076	20 299	23 953	24 615
Salát	30 727	25 948	31 106	31 681
Zelí hlávkové červené	7 718	5 538	8 063	7 669
Zelí hlávkové bílé	5 516	4 033	6 722	5 069

Pramen: ČSÚ

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR se v roce 2016 v porovnání s předchozím rokem opětovně zvýšil o 6 % na 646,1 tis. t v hodnotě 11,4 mld. Kč. Dodávky ze zemí EU vzrostly o 5 % na 591,3 tis. t, což představuje téměř 92% podíl na celkovém objemu importované zeleniny do ČR. Nejvyšší dodávky zeleniny pocházely z Nizozemska (115,8 tis. t), Španělska (111,0 tis. t), Polska (88,4 tis. t), Německa (80,1 tis. t) a Itálie (60,5 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu v roce 2016 meziročně vzrostl o 9,7 % na 105,7 tis. t v celkové hodnotě 2,0 mld. Kč a směřoval téměř ze 100 % do zemí EU. Největším odběratelem bylo Slovensko (74,4 tis. t), dále Německo (13,1 tis. t), Maďarsko (5,2 tis. t) a Polska (4,4 tis. t). Hlavními komoditami vývozu byly cibule, okurky, mrkev, zelí hlávkové, paprika, melouny a rajčata.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. V roce 2016 se úhrnné pasivum meziročně prohloubilo jak z hlediska objemového, tak především z finančního, a to o 4,8 %.

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci **systému integrované produkce (IPZ)**. Produkce zeleniny v integrovaném systému pěstování vyžaduje průběžné plnění stanovených podmínek, jejichž porušení je sankcionováno až vrácením dotace za celé období zpětně. Zelináři pěstující

zeleninu dle pravidel IPZ mají právo označovat svou produkci ochrannou známkou IPZ, která slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh. V roce 2016 se celkový počet pěstitelů zařazených do IPZ zvýšil na 93 s výměrou dosahující 7 314 ha, tj. 72% podíl z celkové pěstební plochy tržní zeleniny v ČR. Z uvedeného počtu je 59 zelinářů držiteli ochranné známky IPZ.

Na podporu zachování rozměru zelinářského sektoru byla zelenina v roce 2015 zařazena mezi komodity podporované v rámci programu **dobrovolných podpor vázaných na produkci** (tzv. citlivých položek – VCS), do kategorií podpor na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou (VVP) a vysokou pracností (VP). Pro každou skupinu zeleninových druhů je stanovena výměra nejméně 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury „standardní orná půda“ nebo „jiná trvalá kultura“ v případě chřestu. Průměrně bude pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví zeleniny v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Sazba platby na produkci zeleniny s VVP:

rok 2015 – ve výši 13 183,82 Kč/ha

rok 2016 – ve výši 12 039,97 Kč/ha

Sazba platby na produkci zeleniny s VP:

rok 2015 – ve výši 3 662,37 Kč/ha

rok 2016 – ve výši 5 002,94 Kč/ha.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky/rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tuny	-468 705	-475 031	-441 225	-485 730	-484 984	-513 494	-540 415
Tis. Kč	-7 542 131	-6 644 902	-6 906 120	-7 634 127	-7 680 998	-8 901 805	-9 327 863

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Na základě **ruského embarga** vydala Evropská komise od roku 2014 několik mimořádných opatření v sektoru ovoce a zeleniny (akce stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklizení). V souvislosti s tím byla rovněž stanovena podpora, o kterou mohli žádat jak organizace producentů, tak i producenti, kteří nejsou členy těchto organizací producentů. Poslední mimořádná opatření končí v červnu 2017. Od roku 2014 žádala ČR Evropskou komisi o proplacení podpory ve výši 6 793 t za 554 tis. €; v období 2015–2016 činily požadavky ČR pouhých 445 t za 30 tis. €, tj. většina byla notifikována v roce 2014 (6 348 t za 523 690 €).

Dopady ruského embarga v ČR nejsou přímé (vývozy ovoce a zeleniny z ČR do Ruska jsou prakticky nulové), sektor ovoce a zeleniny je zasažen především sekundárními dopady, kdy došlo k poklesu cen, hlavně producentů (CZV).

OVOCE

Průběh zimy 2015/2016 byl mírný, bez velkých mrazů, ale bohužel jen s malou sněhovou pokrývkou. V únoru došlo k abnormálnímu oteplení, kdy slunečné počasí a teploty připomínaly spíše pokročilé jaro. V březnu a dubnu bylo neobvykle chladno a větrno s občasnými přehrávkami, což mělo velmi nepříznivý dopad na opylení peckovin. Tato perioda

eskalovala v posledním týdnu dubna sérií mrazů nebývalé intenzity, které zasáhly s větší či menší intenzitou prakticky téměř celou republiku a způsobily fatální škody zejména na úrodě teplomilných peckovin, černého rybízu, hrušní a na mnoha lokalitách i jabloní.

Síla mrazů byla neobvyklá jednak v absolutních hodnotách, kde na některých místech jižní a střední Moravy klesala teplota až na -7 °C ve 2 m nad zemí v délce trvání nepřetržitěho mrazu ale i v opakování mrazů po 3–4 dnech. Tato vlna mrazů zasáhla nejen ČR, ale rovněž země střední Evropy, zejména Slovinsko, Rakousko, Chorvatsko a Maďarsko, kde ve spojení se sněhovými přívaly byly kompletně zničeny celé sady včetně konstrukcí. V ČR vykázaly nejvyšší škody především oblasti jižní a střední Moravy, ale také jižních a východních Čech.

Další škody v ovocných sadech způsobilo destruktivní krupobití především ve středních a východních Čechách, ale rovněž v některých lokalitách na Moravě. Zcela zničena byla úroda v sadech bez protikroupových sítí na Českobrodsku a na úpatí Železných hor. Další průběh počasí byl již poměrně příznivý. Na podzim došlo k výraznějším poklesům nočních teplot, což mělo pozitivní vliv na vyzrání a vybarvování ovoce.

Vzhledem k tomuto vývoji počasí se v roce 2016 sklídilo 318,9 tis. t ovoce, tj. meziroční pokles o 20,5%. Kromě višňi a třešňi došlo k výraznému poklesu produkce u všech ovocných

druhů, nejvíce u broskvoní, meruněk a ořešáků vlašských. Produkce jablek, která představovala téměř 66 % podíl na celkové sklizni ovoce ČR, klesla o 19 % na objem 209,6 tis. t.

V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo v roce 2016 sklizeno

150,1 tis. t ovoce, což je v porovnání s předchozím rokem o 20 % méně. Vlivem dubnových mrazů byla nejvíce zničena produkce broskví a meruněk (pokles téměř o 80 %, resp. 70 %), dále rovněž rybízů, hrušek a slivoní.

Vývoj ploch produkčních plodných sadů, produkce a hektarových výnosů

Ovoce/rok	2014			2015			2016		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	16 524	152,5	–	14 465	188,5	–	13 370	150,1	–
Z toho: jabloně	8 721	130,9	15,01	7 624	155,6	20,41	6 885	126,4	18,36
hrušně	704	3,8	5,34	681	10,0	14,69	630	6,6	10,54
broskvoně	553	0,9	1,61	395	1,3	3,25	342	0,3	0,78
meruňky	1 036	1,9	1,81	875	2,2	2,53	766	0,7	0,86
třešně	886	2,0	2,29	810	2,3	2,85	765	2,7	3,54
višně	1 513	5,2	3,45	1 286	5,8	4,55	1 245	5,2	4,17
slivoně, švestky	1 806	5,7	3,18	1 752	8,7	4,99	1 745	6,4	3,65
rybíz červený	795	1,5	1,92	638	1,9	2,98	578	1,5	2,62

Pramen: ÚKZÚZ

Celková výměra ovocných sadů v ČR v roce 2016 činila dle šetření ČSÚ 20 802 ha, z toho 13 370 ha představují produkční plodné sady. V porovnání s předchozím rokem došlo k další výrazné redukci ploch. Kromě nastavení nových dotačních podmínek a zpřísnění definice kultury „sad“ v registru půdy LPIS (kde se změnila např. počty jedinců, které je potřeba k zařazení do půdního bloku s označením sad), byly skutečně likvidovány staré výsadby u řady pěstitelů. Důvodem kácení sadů je špatná ekonomická situace českého ovocnářství v posledních letech, kdy se stalo pěstování ovoce nerentabilní. Na tuto situaci měly hlavně vliv hluboce podprůměrné sklizně z let 2010 a 2012. Naposledy situaci ovocnářů významně zhoršilo zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014, po němž došlo k výraznému poklesu cen ovoce.

U hlavního ovocného druhu – jablek – klesly výsadby meziročně o 13,7 % na 6 885 ha. Zredukování ploch sadů o neplodící výsadby znamená na druhé straně zvýšení celkových průměrných výnosů ovoce. V roce 2016 se díky „zprůšnění“ evidence podíl přestárých produkčních sadů na celkové výměře snížil ze 43,0 % na 42,1 %. Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány hrušně a švestky, u nichž se sady nové a na začátku plodnosti podílí 24 %, resp. 31 % na celkové ploše výsadeb. Naopak u jabloní do těchto dvou kategorií sadů spadá jen 12 % a téměř 54 % ploch jabloňových sadů je přestárých. Výrazně na ústupu je pěstování broskví, angreštu, červeného a bílého rybízu.

Restrukturalizace ovocných sadů je finančně podporována v rámci dotační politiky státu. V období let 1995–2015 bylo nově vysázeno celkem 12 984 ha produkčních sadů, z toho s podporou státu 10 328 ha.

V roce 2016 **průměrné ceny zemědělských výrobců** ovoce dosahují výrazně vyšších úrovní oproti roku 2015

z důvodu nízkých sklizní, což se projevilo zejména u cen meruněk, broskví, višní a rybízu červeného. Výjimku představují pouze jablka moštová, švestky a rybíz černý.

CZV konzumních jablek se v průběhu roku 2016 (kromě letních měsíců) v porovnání se stejným obdobím předchozího roku pohybovaly ve vyšších cenových hladinách.

V ČR je ovoce, stejně jako zelenina, pěstováno v systému **integrovaného způsobu pěstování ovoce (IPO)**, jehož rozsah v současné době dosahuje 10 tis. ha, což představuje téměř 75 % podíl na celkové výměře produkčních sadů v roce 2016. Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou v letošním roce řízeny nařízením vlády č. 75/2015 Sb. v rámci nového programového období.

V roce 2016 je ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO), což je dobrovolné sdružení pěstitelů ovoce a zástupců výzkumu, registrováno 340 členů. V roce 2016 byla známka SISPO udělena 191 členům, kteří pěstují ovoce na 7 470 ha. Ochranná známka nebyla udělena nebo byla odebrána 74 subjektům, které hospodaří na výměře 1 538 ha sadů. V rámci členské základny se 66 podniků s výměrou 961 ha nachází v přechodném období, pět subjektů je nevýrobních.

Na podporu zachování rozměru ovocnářského sektoru bylo ovoce v roce 2015 zařazeno mezi komodity v rámci **dobrovolné podpory vázané na produkci** (tzv. citlivých položek), do kategorií podpor na produkci ovocných druhů s velmi vysokou a vysokou pracností. Průměrně je pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví zeleniny v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Minimální výměra pro podporu na produkci ovocných druhů s VVP a VP činí 1 ha ovocného sadu, který byl vysázen v roce 1995 a později, je veden v evidenci sadů u ÚKZÚZ a v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS),

vyhovuje kritériu minimálního počtu životaschopných jedinců a dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V případě ovocného druhu jahodník se podpora na produkci poskytne na výměru standardní orné půdy. Pro účely poskytnutí dotace je žadatel dále povinen prokázat požadovaný objem vlastní produkce včetně výrobních kalkulací pro jednotlivé ovocné druhy.

Sazba platby na produkci ovoce s VVP:

rok 2015 - ve výši 13 734,02 Kč/ha

rok 2016 - ve výši 13 849,96 Kč/ha

Sazba platby na produkci ovoce s VP:

rok 2015 - ve výši 9 491,99 Kč/ha

rok 2016 - ve výši 8 495,28 Kč/ha

V roce 2016 došlo u **dovozu čerstvého a sušeného ovoce** do ČR k 7% nárůstu v porovnání s předchozím rokem a dosáhl objemu 650 tis. t v hodnotě 16,5 mld. Kč. Dodávky ovoce ze země EU se meziročně mírně zvýšily na 390,4 tis. t v hodnotě 8,9 mld. Kč a na celkovém objemu dovezeného ovoce se tak podílely 60%. Největšími dodavateli čerstvého a sušeného ovoce bylo tradičně Španělsko (112,0 tis. t), Itálie (67,5 tis. t), Polsko (47,7 tis. t) a Německo (47,5 tis. t).

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2016 meziročně klesl o 17,5 % na 189,0 tis. t v celkové hodnotě 4,2 mld. Kč, přičemž do země EU směřovalo téměř 100 % veškerého vývozu ovoce. Nejvíce ovoce bylo dodáno na trh Slovenska (90,2 tis. t), Rakouska (31,7 tis. t), Německa (28,6 tis. t), Rumunska (12,6 tis. t) a Polska (8,7 tis. t). Naší hlavní vývozní komoditou jsou jablka a višně pro průmyslové zpracování, dále pak broskve a nektarinky a rybíz.

Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2014	2015	2016
Jablka konzumní	9 498	9 436	9 797
Jablka moštová	2 405	3 432	2 642
Hrušky	10 200	11 382	14 379
Broskve	13 505	13 765	19 005
Meruňky	21 924	22 225	27 650
Švestky	9 264	12 028	11 468
Třešně	32 490	38 638	41 621
Višně	9 908	11 354	12 096
Rybíz červený a bílý	7 434	7 918	10 958
Rybíz černý	–	14 709	11 949
Jahody tříděné	48 500	63 667	67 833

Pramen: ČSÚ

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je stále vysoce pasivní. V roce 2016 vzrostlo saldo z hlediska hmotnostního o 22 % a z hlediska finančního o 11 %.

Na základě **ruského embarga** vydala Evropská komise od roku 2014 několik mimořádných opatření v sektoru ovoce a zeleniny (akce stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklizení). V souvislosti s tím byla rovněž stanovena podpora, o kterou mohli žádat jak organizace producentů, tak i producenti, kteří nejsou členy těchto

organizací producentů. Poslední mimořádná opatření končí v červnu 2017. Od roku 2014 žádala ČR Evropskou komisi o proplacení podpory ve výši 6 793 t za 554 tis. €; v období 2015–2016 činily požadavky ČR pouhých 445 t za 30 tis. €, tj. většina byla notifikována v roce 2014 (6 348 t za 523 690 €).

Dopady ruského embarga v ČR nejsou přímé (vývozy ovoce a zeleniny z ČR do Ruska jsou prakticky nulové), sektor ovoce a zeleniny je zasažen především sekundárními dopady, kdy došlo k poklesu cen, hlavně producentů (CZV).

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tuny	-453 958	-422 975	-338 522	-377 563	-391 796	-377 694	-460 990
Tisíc Kč	-8 527 326	-8 440 077	-8 392 908	-8 987 773	-9 601 170	-11 040 655	-12 256 965

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

CHMEL

České chmelařství neodmyslitelně patří k českému zemědělství a je v zájmu ČR nadále tuto tradici udržet. Proto je v současnosti chmel zařazen do kategorie citlivých komodit ČR. Pěstování chmele je charakteristické významným přínosem v zaměstnanosti a přidané hodnotě. Ze světového pohledu je ČR třetím největším producentem s 8,8 % podílem na celosvětové produkci chmele, v rámci EU je na druhém místě za Německem (34,1 % podílu). Česká republika je největším producentem jemného aromatického chmele na světě. Český chmel je silně exportní komoditou. Hodnota vyvezeného chmele dosahuje 0,75–1 mld. Kč.

Zavedením opatření v podobě dotační podpory na chmel bylo zabráněno, aby došlo úplnému ukončení hospodářské činnosti v daných tradičních oblastech nebo k přeorientování pěstitelů chmele na pěstování plodin s vyšší rentabilitou. Nyní je trend zvýšit celkovou plochu chmele v ČR na 5 000 ha. Dotační programy napomáhají našim pěstitelům chmele ke zvýšení rozměru tohoto sektoru.

Za poslední čtyři roky můžeme pozorovat výraznou změnu na trhu chmelem. Ten je ovlivňován jednak poptávkou zejména malých pivovarů kategorie „craft breweries“ v USA, a také slabými sklizněmi chmele v letech 2012 (ČR), 2013 (Německo) a zejména v celé Evropě v roce 2015. Fenomén malých pivovarů, které jsou zásadně odlišné v dávce chmelení, se přesouvá i na další kontinenty. Takové pivovary mají odhadem průměrnou dávku desetkrát větší, než je průmyslový segment piva, kde bylo a stále ještě ve značné míře je trendem držet spotřebu a náklady na suroviny na nízkých úrovních. Sklízňový ročník 2016 v Evropě, a to zejména v Německu a u nás měl významné dopady do ekonomiky pěstitelů.

Ve světovém chmelařském roce 2016 vzrostla podle sumarizace Ekonomické komise IHGC sklízňová plocha o 2 870 ha na celkovou výměru 54 510 ha. V Evropě a v USA byla odhadnuta produkce ve výši 107 927 t, tj. meziroční nárůst o 24 %.

Počasí mělo také vliv na tvorbu alfa hořkých kyselin. Podle údajů Chmelařského institutu celková produkce alfa kyselin v České republice v roce 2016 činila 341,13 t, tj. o 181,23 t více oproti roku 2015.

Podle údajů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) činila v roce 2016 celková sklízňová plocha chmele v ČR 4 775 ha. Jemná aromatická odrůda Žatecký poloraný červeňák dosáhla sklízňových ploch 4 190 ha, což činí 87,7 % z celkové výměry. Před třemi lety byla registrována další jemně aromatická odrůda Saaz Late, která byla v průběhu roku 2013 zařazena Výzkumným ústavem pivovarským a sladařským na seznam českých odrůd chmele doporučených pro vaření piva označovaného Chráněným zeměpisným označením „České pivo“. V roce 2016 dosáhla odrůda Saaz Late celkové sklízňové plochy 41 ha, což činí 0,9 % z celkové výměry. Poměrně větší plochu dosáhla odrůda Sládek, a to 267 ha, což činí 5,6 % z celkové výměry.

Ročník 2016 se stal výnosově nejlepší v historii. V ČR se v roce 2016 podle ÚKZÚZ sklídilo celkem 7 711,61 t chmele (2015 – 4 842,62 tun) s průměrným celkovým výnosem 1,61 t/ha (2015 – 1,05 t/ha).

V jednotlivých chmelařských oblastech byla sklizeň následující: v Žatecké chmelařské oblasti bylo vypěstováno celkem 5 799,77 t (2015 – 3 468,59 t), s průměrným výnosem 1,57 t/ha (2015 – 0,97 t/ha), v Ústěcké oblasti celkem 819,31 t (2014 – 596,67 t), výnos 1,60 t/ha (2015 – 1,20 t/ha) a v Tršické

chmelařské oblasti celkem 1 092,53 t (2014 – 777,36 t), výnos 1,92 t/ha (2015 – 1,42 t/ha).

Průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně roku 2016 podle ČSÚ činila 209 388 Kč/t a byla pátá nejvyšší od roku 1991. Proti srovnatelnému období předchozího roku byla průměrná CZV o 10 % vyšší.

V roce 2016 bylo v rámci dotačního programu 3.h.) „Uznaná certifikovaná sadba“ vyplaceno celkem 12,2 mil. Kč. Celkem bylo tak vysázeno 812 766 ks certifikované sadby chmele na ploše 276 ha, což je o 39,94 ha méně v porovnání s rokem 2015. V roce 2016 byla obnova porostů provedena převážně odrůdami – **Žatecký poloraný červeňák**, Sládek, Saaz special, Premiant, Kazbek a Agnus.

Porovnáváme-li vyplacené finanční prostředky dle jednotlivých oblastí nejvíce, bylo vyplaceno v Žatecké chmelařské oblasti, a to 11,1 mil. Kč, v Tršické chmelařské oblasti pouze 0,7 mil. Kč v Ústěcké oblasti bylo vyplaceno 0,4 mil. Kč, což je především ovlivněno lepší věkovou strukturou porostů oproti předešlým oblastem.

Dále mohou chmelaři již od roku 2001 čerpat finanční prostředky i z dalšího dotačního programu 1.1.) „Podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích“. V roce 2016 bylo v rámci tohoto programu vybudováno závlahové zařízení na 22,35 ha chmelnic. Celkem chmelaři vyčerpali 1,3 mil. Kč při sazbě 60 000 Kč/ha. V porovnání s rokem 2015 bylo vybudováno zhruba o 4 ha méně kapkových závlah. Lze konstatovat, že nejvíce byla kapková závlaha vybudovaná na Ústěcku (8,96 ha), následovalo Žatecko (8,12 ha) a Tršicko (5,27 ha). Porovnáváme-li vyplacené finanční prostředky podle jednotlivých oblastí, nejvíce byla za celou dobu působnosti tohoto dotačního programu vybudována kapková závlaha v Žatecké chmelařské oblasti. Nejméně je využíván tento dotační program v Tršické oblasti.

Chmel zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR stále kladné saldo. Zahraniční obchod s chmelem a chmelovými výrobky zaznamenal v roce 2016 kladné saldo v hodnotě 845,8 mil. Kč. Pěstování chmele v ČR dlouhodobě vykazuje kladné saldo a posiluje hrubý domácí produkt.

Český chmel je vyvážěn z ČR téměř do osmdesáti zemí celého světa. Největším odběrateli jsou Německo, Čína, Japonsko a Rusko. V kalendářním roce 2016 bylo vyvezeno z ČR celkem 3 801,9 t chmele v hodnotě 974 mil. Kč, z toho 75 % ve formě pelet, zbylá část pak ve formě sušeného lisovaného chmele, šťáv a výtažků a pryskyřic z chmele. Téměř tři čtvrtiny celkového exportu směřovalo mimo EU.

RÉVA,VÍNO

Rok 2016 byl teplotně mírně nadprůměrný a srážkově se pohyboval na většině území v průměrných hodnotách. Významným povětrnostním výkyvem byly jarní mrazíky ve třetí dekádě dubna (25. 4. – 29. 4.). Mrzlo v průběhu všech čtyř, někde i pěti dnů, což na některých lokalitách znamenalo až stoprocentní poškození rašících listů. Většina lokalit vykazovala poškození mrazem do 20 %. Nejnížší teploty se pohybovaly v rozmezí 0 až -4,5 °C. Réva byla v tomto období v různé fázi rašení, v závislosti na odrůdě a lokalitě. Ve srovnání s jinými roky byl v roce 2016 nástup rašení dřívější, a to především díky nadprůměrně teplému únoru a březnu. V průběhu fáze kvetení (začátek kvetení 10. 6.) byly teploty mírně nadprůměrné, což přispělo k dobrému odkvetení révy. Koncem června,

koncem července a ve třetí dekádě září byly zaznamenány nadprůměrné teploty (v průměru o 5 °C nad normálem), které byly pro vegetaci révy vinné přínosné, zvláště pak v září při vyzrávání hroznů. Povětrnostní podmínky přály rovněž vinohradníkům, kteří čekali na teploty pod -7 °C, které jsou potřebné pro sběr hroznů na ledové víno. Tyto mrazy přišly již počátkem prosince. Srážky byly v uvedeném roce rozloženy rovnoměrně, nevyskytovaly se dlouhá období beze srážek, ani období s nadbytkem. Obecně však platí, že přetrvává nedostatek vody v půdě.

Národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství

V roce 2016 byla výše dotací poskytnutých z podpůrných národních programů následující:

- 1.I.a. Státní podpora na zavlažování vinic byla v roce 2016 na základě 13 schválených žádostí přiznána na celkem 155,52 ha v celkové výši 9,331 mil Kč.
- 3.b.B.I. Podpora na budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla za rok 2016 přiznána 1 žadateli a celkem bylo vyplaceno 104 105 Kč.
- 3.c. V rámci opatření podpory na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod

PCR bylo vyplaceno 60 000 Kč v roce 2016 jednomu žadateli.

- 3.d. Podpora šlechtění révy vinné, zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce, byla poskytnuta 2 žadatelům v celkové výši 4 349 639 Kč.
- 9.A.b.I.V rámci opatření vydání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytovaných pěstitelům zdarma nepožádali v roce 2016 žádní žadatelé.
- 10.D. Státní podpora ve výši 103 302 Kč byla čerpána na podporu evropské integrace nevládních organizací (Svaz vinařů ČR).
- 13.A. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu byla poskytnuta na 1 projekt v celkové výši 2 455 488 Kč.

Zdroj: MZe

Podpory z prostředků Vinařského fondu

Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny odvody za vyrobené víno (0,50 Kč z litru), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), penále, úroky, dotacemi z rozpočtu územních samosprávných celků a finanční podporou státu ve výši součtu všech příjmů Fondu.

Přehled příjmů Vinařského fondu v roce 2016

Položka	Přijaté platby v Kč
Odvody za víno	27 221 453,50
Odvody za vinice	5 284 900,50
Penále	245 054,00
Úroky	17 181,86
Příjmy z prodeje produktů	1 874 307,53
Dotace z rozpočtu krajů	5 050 000,00
Finanční podpora státu 2016	31 777 128,00
CELKEM	71 470 025,39

Zdroj: Vinařský fond

Přehled výdajů Vinařského fondu na propagaci v roce 2016

Forma	Vydané platby v Kč
Rozhodnutí o poskytnutí podpory	13 555 954,50
z toho: Podpora marketingu (dle § 31, odst. 4, písm. a), zákona č. 321/2004 Sb.)	4 979 414,00
Informování veřejnosti o vinohradnictví a vinařství (písm. b)	1 695 310,50
Podpora rozvoje vinařské turistiky (písm. c)	6 881 230,00
Komunikační kampaň	25 408 584,37
Propagace na základě smluv	17 242 705,50
CELKEM	56 207 244,37

Zdroj: Vinařský fond

Podpory v rámci SOT s vínem

Podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (dále jen „SOT s vínem“) se v roce 2016 poskytovaly dle nařízení vlády č. 142/2014 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů.

Podporována byla následující opatření: restrukturalizace a přeměna vinic s podopatřeními:

- změna odrůdové skladby vinice
 - přesun vinice do svahu
 - technika zlepšující obhospodařování vinic
- investice na následující nová zařízení pro výrobu vinařských produktů:
- dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů

- speciální kvasná nádoba s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín
- cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami

Pro finanční rok 2015/2016 bylo přijato 114 žádostí o poskytnutí podpory na investice (cross-flow filtr na víno – 21 žádostí, dřevěné sudy nebo uzavřená dřevěná nádoba – 51 žádostí, speciální kvasná nádoba – 42 žádostí), 8 žádostí bylo staženo a 27 žádostí bylo zamítnuto. Celkem bylo vyplaceno 78 žádostí, tj. **27 860 609 Kč** (cross-flow filtr na víno – 12 žádostí za 10 373 077 Kč, dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba – 39 žádostí za 5 250 157 Kč, speciální kvasná nádoba – 27 žádostí za 12 237 375 Kč).

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic ve finančním roce 2015/2016

Podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic poskytované ve finančním roce 2015/2016		
Počet přijatých žádostí/oznámení	126	
Počet žádostí/oznámení stažených žadatelem	2	
Počet zamítnutých žádostí	17	
Počet žádostí/oznámení přijatých ve finančním roce 2015/2016 přesunutých k vyplacení do finančního roku 2016/2017	5	
Počet přijatých a schválených žádostí/oznámení z finančního roku 2015/2016 (vyplacených)	102	
Celkový počet schválených žádostí/oznámení vyplacených ve finančním roce 2015/2016 (1x žádost z roku 2010, 6x žádosti z fin. roku 2014/2015 a 102x žádosti z fin. roku 2015/2016)	109	
Podopatření „Změna odrůdové skladby vinice“	298,62 ha	1 10 632 834,59 Kč
Podopatření „Snížení produkce révy vinné na jednom keři révy vinné při současném zachování produkčního potenciálu zvýšením počtu keřů révy vinné“	14,51 ha	831 357,71 Kč
Podopatření „Přesun vinice do svahu“	0 ha	0 Kč
Podopatření „Technika zlepšující obhospodařování vinic“	0 ha	0 Kč

Zdroj: SZIF; finanční rok je období od 16. října daného roku do 15. října následujícího roku

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova

V rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 je pěstování révy vinné podporováno agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními (dále jen „AEKO“) podopatřeními Integrovaná produkce révy vinné s tituly základní a nadstavbová ochrana vinic a také opatřeními Ekologické zemědělství (dále jen „EZ“). U obou nových opatření je opět podmínkou uzavření závazku na 5 let. Jedná se o podpory z prostředků EU (75 % nákladů) s kofinancováním Českého státu (25 % nákladů).

V rámci AEKO bylo v roce 2016 podáno 178 žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 8 728,43 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2016 činí **23 017 568 Kč** na celkovou výměru 2 637,08 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce 2016 podáno 471 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 18 240,53 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2016 činí **159 942 817 Kč** na celkovou výměru 8 768,54 ha.

V rámci opatření EZ bylo v roce 2016 podáno 63 žádosti do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ. Sazba podpory byla stanovena na 22 834,44 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2016 zde činí **15 476 726 Kč** na celkovou výměru 677,78 ha. Do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2016 podáno 30 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 24 320,70 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2016 činí **3 074 136 Kč** na celkovou výměru 126,4 ha.

Zdroj: SZIF

Odrůdová skladba registrovaných vinic

V roce 2016 tvořila obhospodařovaná plocha vinic v ČR více než 17,7 tis. ha; přičemž současný produkční potenciál v ČR byl na úrovni 19,6 tis. ha. K 31. 12. 2016 bylo zaregistrováno cca 18 193 pěstitelů.

V roce 2016 bylo v České republice vysazeno téměř 435 ha nových vinic, což byl znatelný nárůst proti předchozím letům. Nejčastěji vysazované odrůdy v mladých výsadbách z bílých odrůd Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Pálava, Chardonnay, Rulandské šedé, Tramín červený a Ryzlink vlašský; z modrých odrůd pak výrazně převažoval Merlot a Modrý Portugal nad Rulandským modrým a Cabernetem Cortis.

Z celkových 17 737 ha obhospodařované plochy vinic tvoří více než dvě třetiny odrůdy moštové bílé (12 270 ha), jednu třetinu odrůdy moštové modré (5 411 ha)

a zanedbatelný podíl 55 ha připadá na stolní a podnožové odrůdy, ke kterým lze přiřadit i šlechtitelský materiál. Podíl mladých výsadeb (do 4. roku) se proti roku 2015 opět snížil a nyní tvoří 7 % ploch vinic. V plné plodnosti je 64 % ploch vinic. Podíl vinic starších 30 let, z nichž některé jsou pěstitele opouštěny pro nerentabilitu pěstování hroznů, je 29 %.

Mezi nejčastěji pěstovanými odrůdami révy vinné v roce 2016 byly: Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Ryzlink rýnský a Ryzlink vlašský z bílých odrůd, Svatovavřínecké, Frankovka, Zweigeltrebe a Rulandské modré z modrých odrůd. Tato skladba je dlouhodobě stabilní.

Produkční potenciál vinic v České republice v roce 2016

Povolení pro novou výsadbu	–	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	132,4313 ha
Povolení pro opětovnou výsadbu	Přímo vydané povolení	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	51,9302 ha
	převedené z POV	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	23,4707 ha
Právo na opětovnou výsadbu		Využitelné na základě žádosti pěstitele	384,828 ha
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	156,5522 ha
Plocha vinic	K 31. 12. 2016	–	17 737,123 ha

Zdroj: ÚKZÚZ, dle čl. 64 až 68, nařízení EP a R (EU) č. 1308/2013

Z uvedené tabulky plyne, že okamžitě využitelná plocha pro výsadbu je přibližně 208 ha. Plocha, kterou by mohli pěstitelé využít na základě žádosti a následného správního řízení, je přibližně 541 ha.

V roce 2016 byla vyčerpána beze zbytku kvóta povolení pro novou výsadbu ve výši 178 ha, celkem bylo uspokojeno 184 žadatelů, nejmenší požadovaná plocha činila 226 m² a největší 109 004 m². Nejbližší termín pro podávání žádosti o novou výsadbu byl stanoven od 1. ledna 2017 do 28. února 2017.

Z pohledu počtu pěstitelů a kategorií velikosti vinic bylo k 31. 12. 2016 vedeno v Registru vinic celkem 18 193 pěstitelů s osázenou vinicí na celkové ploše 17 737,123 ha. Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle jejich velikosti a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 70 % z celkové výměry vinic je soustředěno v ucelených vinicích nad 1 ha, avšak ze souboru pěstitelů je to jen u 1 % z vedených pěstitelů. Na druhé straně 4 % vinic na vinicích o výměře do 0,1 ha jsou v držení 43 % z celkového počtu pěstitelů. Dochází tedy ke koncentraci vinic o velké rozloze u velmi malého počtu „velkých“ pěstitelů. V porovnání s předchozími roky zde dochází k zvyšování koncentrace výroby.

Zdroj: ÚKZÚZ

Zatřídění tuzemských vín v roce 2016

V rámci SZPI proběhlo celkem 150 zasedání komisí pro hodnocení a zatřídění vín podle § 26 vinařského zákona č. 321/2004 Sb., kdy zatřídění podléhají jakostní, přívlásková, jakostní šumivá, aromatická jakostní šumivá, jakostní perlivá a jakostní likérová vína a pěstitelský sekt, pokud je takové víno vyrobeno z vinných hroznů sklizených ve vinařské oblasti Morava nebo Čechy.

Bylo předloženo celkem **7 498 vzorků vín**. Tyto vzorky reprezentovaly **350 644 hl vína**. Na Moravě bylo celkem předloženo k zatřídění 345 089 hl vína (počet vzorků 7 320) a v Čechách to bylo 5 555 hl vína (počet vzorků 178).

Z pohledu objemu byl nejčastěji zatříděným vinařským produktem jakostní víno odrůdové (154 882 hl), co se týká počtu vzorků, bylo nejčastěji zatříděným vinařským produktem jakostní víno s přívláskem pozdní sběr (128 969 hl).

LÉČIVÉ, AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

V roce 2016 dosáhly pěstební plochy LAKR celkem 5 297 ha, což oproti předcházejícímu roku 2015 představuje mírný vzrůst (o 2 %). V dlouhodobém horizontu je právě kolísání pěstebních ploch pro LAKR charakteristické.

Vývoj ploch a produkce LAKR v ČR

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/15
Plocha (v ha)	8 588	7 225	5 659	5 566	5 177	5 297	102,3
Produkce (v t)	7 016	6 098	3 775	5 066	4 353	4 045	92,9
Výnos (v t/ha)	0,82	0,86	0,67	0,91	0,84	0,77	91,7

Pramen: ČSÚ

Od roku 2008 převládá pěstování léčivých rostlin, v roce 2016 však bylo pěstováno více kořeninových rostlin. Poměr je však velice vyrovnaný a je dán především rozlohou pěstování

kmínu. Ten každoročně zaujímá okolo 90 % ploch kořeninových rostlin a více než třetinu ploch všech LAKR, v roce 2016 pak téměř polovinu (46 %).

Produkce LAKR v ČR (v ha)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/15
Léčivé rostliny	4 063	4 177	3 397	3 310	3 034	2 643	87,1
Kořeninové rostliny	4 525	3 048	2 262	2 256	2 143	2 654	123,9
z toho kmín	4 372	2 954	2 109	2 173	1 907	2 443	128,1
LAKR celkem	8 588	7 225	5 659	5 566	5 177	5 297	102,3

Pramen: ČSÚ

Mezi významné komodity v ČR v rámci pěstovaných LAKR stále patří ostropestřec mariánský a kmín kořený. Pěstování námele a máku pro použití na makovinu závisí čistě na zadání zpracovatele. Nejvýznamnějšími maloplošně pěstovanými LAKR jsou fenýkl obecný, koriandr setý, kopr vonný a heřmánek lékařský, jehož pěstování má dlouhou tradici především v západních a středních Čechách.

Použití a obliba zeleného koření, tj. řezané čerstvé nati některých druhů LAKR, stále stoupá. Na základě rostoucí poptávky se zvyšují plochy pěstování LAKR právě pro tyto účely. Mezi takto pěstované druhy v ČR patří především kopr vonný, máta peprná, meduňka lékařská, libeček lékařský, šalvěj lékařská, majoránka zahradní, bazalka pravá, dobromysl obecná, saturejka zahradní, tymián obecný a koriandr setý. Tyto druhy jsou pak také nejčastěji pěstovány i jako hrnkové či kontejnerové živé rostliny, především v podnicích okrasného zahradnictví.

Použití a obliba zeleného koření, tj. řezané čerstvé nati některých druhů LAKR, stále stoupá. Na základě rostoucí poptávky se zvyšují plochy pěstování LAKR právě pro tyto účely. Mezi takto pěstované druhy v ČR patří především kopr vonný, máta peprná, meduňka lékařská, libeček lékařský, šalvěj lékařská, majoránka zahradní, bazalka pravá, dobromysl obecná, saturejka zahradní, tymián obecný a koriandr setý. Tyto druhy jsou pak také nejčastěji pěstovány i jako hrnkové či kontejnerové živé rostliny, především v podnicích okrasného zahradnictví.

Dlouhodobě vykazuje celková bilance zahraničního obchodu tohoto sektoru záporné saldo, které v roce 2016 dosáhlo hodnoty téměř 1,1 mld. Kč, což představuje 6% nárůst oproti předcházejícímu roku. Důvodem je především růst dovozu a zároveň pokles vývozu koření. Dlouhodobě pozitivní je pouze bilance zahraničního obchodu kmínem, která však v posledních letech klesá – v roce 2016 dosáhlo kladné saldo výše 3,2 mil. Kč.

V roce 2016 vzrostl objem dovezeného koření o 12%, bylo dovezeno 10 355 t koření. Hlavními dováženými komoditami byly v roce 2016 paprika, zázvor, pepř a také kmín. Mezi tradiční dovozce do ČR náleží Čína, Španělsko, Polsko a Vietnam. Na vývozu komodit skupiny koření se významně podílí kmín (dlouhodobě více než 40 %). V roce 2016 vývoz koření z ČR poklesl oproti předchozímu roku o 2 % a dosáhl 3 031 t. Dlouhodobě tradičními zeměmi, kam směřuje vývoz koření z ČR, jsou Slovensko, Německo, a Polsko.

Dovoz léčivých rostlin (KN 1211) dosáhl v roce 2016 objemu 3 756 t, tj. o téměř 3 % méně než v roce 2015. Tradiční zemí původu dovážených léčivých rostlin jsou Polsko, Bulharsko, Kanada a Německo. Vývoz pak v roce 2016 poklesl o téměř 19%, bylo vyvezeno 1 722 t LAKR. Důvodem je odstup výhradního odběratele tuzemské makoviny na Slovensku od výkupu.

Bilance zahraničního obchodu s kořením ČR a léčivými rostlinami (v tunách)

Ukazatel		2014	2015	2016	Index 2016/15
Koření 0904-0910	dovoz	9 171	9 797	10 355	105,7
	vývoz	3 477	2 981	3 031	101,7
	balance	-5 694	-6 816	-7 324	107,5
Léčivé rostliny 1211	dovoz	3 935	3 867	3 756	97,1
	vývoz	2 113	2 120	1 722	81,2
	balance	-1 822	-1 747	-2 034	116,4
LAKR souhrn	dovoz	13 106	13 664	14 111	103,3
	vývoz	5 591	5 101	4 753	93,2
	balance	-7 516	-8 563	-9 358	109,3

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Bilance zahraničního obchodu s kořením ČR a léčivými rostlinami (v tis. Kč)

Ukazatel		2014	2015	2016	Index 2016/15
Koření 0904-0910	dovoz	909 187	1 022 264	1 149 634	112,5
	vývoz	290 505	325 682	311 495	95,6
	balance	-618 682	-696 582	-838 139	120,3
Rostliny pro voňavkářství a farmacie 1211	dovoz	473 261	538 442	483 071	89,7
	vývoz	237 763	255 429	246 538	96,5
	balance	-235 498	-283 013	-236 533	83,6
LAKR souhrn	dovoz	1 382 448	1 592 533	1 632 705,0	102,5
	vývoz	528 268	581 762	558 033,0	95,9
	balance	-854 180	-1 010 771	-1 074 672	106,3

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Kmín je českou významnou exportní komoditou s dlouhodobě pozitivní bilancí zahraničního obchodu, výjimečný byl pouze rok 2009. Každoročně je z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu. V roce 2016 výrazně vzrostl dovoz kmínu – bylo dovezeno 827 t kmínu, což představuje nárůst téměř o čtvrtinu oproti roku 2014. V roce 2016 zároveň poklesl objem vyvezeného kmínu –

bylo vyvezeno pouze 955 t, tj. téměř o 5 % méně oproti předcházejícímu roku.

Zajímavý je ale významný růst průměrné vývozní ceny kmínu od roku 2014. Český kmín míří do obvyklých destinací – na Slovensko, do Polska, Německa, Maďarska a Rumunska. Mezi hlavní dovozce kmínu do ČR patří tradičně Polsko, Egypt, Slovensko a Finsko.

Bilance zahraničního obchodu s kmínem

Ukazatel		2014	2015	2016	Index 2016/15
t	dovoz	866	668	827	123,8
	vývoz	1 569	1 013	955	94,3
	balance	703	345	128	37,1
tis. Kč	dovoz	39 724	48 550	58 179	119,8
	vývoz	63 090	71 377	61 372	86,0
	balance	23 366	22 827	3 193	14,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

KVĚTINY A ŠKOLKAŘSKÉ VÝPĚSTKY

Toto odvětví zahrnuje květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů. Toto odvětví je významnou složkou rostlinné výroby. V roce 2015 se dle ČSÚ podílel tento sektor

4,6 % na tuzemské rostlinné produkci a 2,7 % na celkové zemědělské produkci, produkce sektoru v tomto roce dosáhla 3,5 mld. Kč.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
Produkce zemědělství celkem	118 866	122 374	128 068	137 022	126 573	129 266	102,1
Rostlinná produkce celkem	70 238	71 806	75 162	79 451	74 744	77 338	103,5
Sazenice a květiny	3 627	3 677	3 854	3 592	3 411	3 521	103,2
z toho: školkařské výpěstky	292	245	378	420	470	–	–
okr. rostliny a květiny	3 128	3 232	3 308	2 952	2 640	–	–
výsadby kultur	207	169	168	220	301	–	–

Pramen: ČSÚ, za rok 2016 pouze předběžné výsledky, nejsou zatím dostupné pro všechny kategorie

Plochy okrasných rostlin a školek (v ha)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
Květiny a okrasné rostliny	612	653	340	315	316	279	88,3
Školky (okrasné a ovocné)	1 663	1 934	1 693	1 918	2 166	2 230	113,0
Celkem	2 275	2 587	2 033	2 230	2 482	2 509	101,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v roce 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dle nařízení NEPR (EU) č. 543/2009, proto nejsou údaje před a po tomto roce úplně srovnatelné

Produkce květin v ČR od roku 2001 stoupá. V roce 2016 vzrostla produkce květin oproti roku 2015 o 3,7 % na hodnotu téměř 2,2 mld. Kč. Příčinou růstu je především intenzifikace výroby včetně implementace moderních technologií, plochy

květinářství včetně těch krytých vykazují spíše opačný trend. Mírné propady produkce se projevily pouze v letech 2009 (vliv světové ekonomické krize) a 2013 (vliv průběhu počasí v zimních měsících a záplav v červnu 2013).

Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
1 715	1 801	1 798	1 815	1 870	1 944	1 881	2 008	2 095	2 172	103,7

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
Cibuloviny	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	100,0
Záhonové	910,0	952,0	1 010,0	972,0	1 015,0	1 088,0	1 120,0	102,9
Hrnkové	725,0	720,0	730,0	690,0	730,0	745,0	760,0	102,0
Řezané květy	99,0	97,0	100,0	98,0	92,0	90,0	90,0	100,0
Řezaná zeleň	43,0	41,0	45,0	50,0	92,0	90,0	89,0	98,9
Sušené	15,0	35,0	35,0	41,0	47,0	47,0	76,0	161,7
Osiva	19,0	21,0	20,0	26,0	29,0	32,0	32,0	100,0
Celkem	1 815,0	1 870,0	1 944,0	1 881,0	2 008,0	2 095,0	2 172	103,7

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Spotřeba květin vzrostla v roce 2016 na úroveň 1 091 Kč na osobu za rok. Čeští producenti květin podporují marketingovou akci „Česká květina“, která se pomalu dostává do povědomí koncových zákazníků. Ve struktuře prodejních cest v českém květinářství nadále hraje významnou roli prodej přes obchodní řetězce, takzvaný odborný prodej přes prodejny a zahradní centra stagnuje.

Zahraniční obchod květinami vykazuje záporné hodnoty a dlouhodobě se pohyboval v rozpětí 2–2,5 mld. Kč. V roce 2015 překročilo saldo zahraničního obchodu hodnotu

3 mld. Kč, v roce 2016 pak naopak pokleslo o 21 % na hodnotu 2,6 mld. Vývoz květin vzrostl v roce 2016 o 9 % na 623 mil. Kč. Důvodem květin v roce 2016 naopak oproti předcházejícímu roku poklesl o téměř 9 % na hodnotu 3,3 mld. Kč. Hlavní dovážanou komoditou byly i v tomto roce čerstvé řezané květiny. Mezi hlavní dodavatele květin ve všech skupinách patří Nizozemsko, Německo, Dánsko, Itálie a Polsko, u čerstvých řezaných květin pak Nizozemsko, Kolumbie a Keňa. Z ČR se v roce 2016 vyvezlo nejvíce květin především na Slovensko, do Německa, Polska a Rakouska.

Bilance zahraničního obchodu s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
Dovoz	2 666	2 908	2 930	2 899	3 005	3 624	3 289	92,0
Vývoz	294	295	411	802	654	583	623	109,2
Saldo zahraničního obchodu	-2 372	-2 613	-2 519	-2 097	-2 352	-3 040	-2 666	88,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Spotřebitelské ceny květin se v ČR meziročně neustále zvyšují. Variabilita spotřebitelských cen v jednotlivých měsících je určována mnoha faktory, zejména druhem květin, jejich zdrojem, ročním obdobím, apod. Ceny importovaných květin se většinou odvíjejí od cen na evropských burzách, které vykazují výrazné sezónní výkyvy (zvyšují se zvláště v období svátků – Valentýn, Den matek, Velikonoce apod.).

Produkce školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR stagnuje. Obecně zažívá obor okrasného školkařství v současnosti stagnaci až mírný propad. V posledních letech dochází se struktuře pěstovaného sortimentu tohoto oboru k výrazným změnám. Školky se specializují, vznikly množírenské podniky, které svou produkci dodávají dalším pěstitelům k dopěstování do větších prodejních velikostí.

Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	index 2016/15
Počet členských organizací Svazu školkařů	98	102	85	90	87	87	100,0
Počet pracovníků v členských školkách	1 056	1 004	1 035	999	987	953	96,6
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách v ha	1 400	1 377	1 160	1 140	1 130	1 120	99,1
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	197	197	200	260	265	270	101,9
Výměra lesních školek v ha	1 031	1 031	1 040	1 035	1 030	–	–

Pramen: Svaz školkařů ČR

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Schodek bilance se do roku 2015 meziročně mírně prohluboval, v roce 2016

dosáhlo záporné saldo zahraničního obchodu hodnoty 532 mil. Kč, tj. došlo k téměř 7% snížení salda oproti roku 2015.

Bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky – okrasné školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/15
Dovoz	556	560	668	681	731	777	728	97,7
Vývoz	184	152	147	182	220	179	196	115,2
Saldo zahr. obchodu	-372	-408	-521	-499	-512	-598	-532	92,5

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR od roku 2010 roste, v roce 2016 byly dovezeny školkařské výpěstky okrasných druhů v hodnotě 728 mil. Kč, tj. o 2,3% méně než v roce 2015. Nejvýznamnějšími dodavateli bylo v roce 2016 tradiční Nizozemsko a Německo, dále Itálie, Slovensko a Maďarsko. Vývoz školkařských výpěstků z ČR se od roku 2012 rostl, v roce 2015 poklesl o téměř 17%, aby v roce 2016 došlo k opětovnému 15% růstu. V tomto roce byly vyvezeny školkařské výpěstky v hodnotě 196 mil. Kč, a to především na Slovensko, dále do Německa, Polska a Rumunska.

Školkařství ovocných druhů je stabilizovaným sektorem rostlinné produkce. Produkce kolísá podle poptávky ovocnářského sektoru i malospotřebitelů v rozmezí 8,7–12,1 mil. ks včetně sadby jahodníku. V roce 2015 poklesla produkce ovocných výpěstků oproti předcházejícímu roku o téměř 14% na 9,2 mil. ks, podle předběžných výsledků pak v roce 2016 naopak vzrostla o téměř 22% na 12,1 mil. ks. Školkařské výpěstky ovocných druhů se v roce 2016 dle evidence ÚKZUZ pěstovaly na ploše 785 ha. Roste obecně zájem o výpěstky kontejnerované a určené pro malospotřebitele, především o malé ovocné druhy jako jsou maliník, ostružiník, rybíz, angrešt a další.

Saldo zahraničního obchodu školkařskými výpěstky ovocných druhů (bez sadby jahodníku) se dlouhodobě pohybuje v záporných hodnotách, hodnoty kolísají v rozmezí 4–20 mil. Kč ročně. V roce 2015 a 2016 dosáhlo kladné hodnoty, a to především díky významnému poklesu dovozu výpěstků do ČR.

Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů kolísá v letech 2008–2013 mezi 22 a 44 mil. Kč, v roce 2014 výrazně vzrostl na 64 mil. Kč, aby v roce 2015 výrazně poklesl. V roce 2016 pak opět vzrostl oproti roku 2015 o 15% na 47 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který po období klesání (až na hodnotu pouze 12 mil. Kč v roce 2013) v roce 2014 vzrostl oproti roku 2013 téměř 5-ti násobně na hodnotu 60 mil. Kč, v roce 2015 růst pokračoval o dalších téměř 11% na 66,5 mil. Kč. V roce 2016 vývoz ovocných výpěstků poklesl na 56 mil. Kč. Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací – a to Nizozemska, Polska, dále pak Německa a Maďarska. Domácí výpěstky pak v roce 2016 směřovaly do Itálie, Francie, Rakouska a na Slovensko.

Bilance zahraničního obchodu školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč) (bez jahodníku)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Index 2016/15
Dovoz	22 734	22 643	35 053	44 936	64 253	41 148	47 386	115,2
Vývoz	16 635	12 790	15 163	11 673	60 081	66 480	55 945	84,2
Saldo	-6 099	-9 853	-19 890	-33 264	-4 172	25 332	8 559	33,8

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory živočišné výroby

PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE A EVIDENCE ZVÍŘAT

Pravidla pro šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat jsou upravena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství. Naposledy byl novelizován 18. 1. 2017.

Prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu je vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů v oblasti označování zvířat a evidence. V oblasti šlechtění a plemenitby je prováděcí vyhláškou vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona.

Příslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, a vyhláška č. 72/2017 Sb., o genetických zdrojích zvířat, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2017 ministerstvo evidovalo 27 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí i koz 4 a v chovu prasat, ryb a včel po 1. Ministerstvo také eviduje 5 chovatelských podniků prasat.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona udělilo ministerstvo 138 oprávněným osobám, z toho 50 v chovu skotu, mezi něž se řadí též

18 provozovatelů odchoven masných plemen býků a 21 v chovu koní. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích má 6 oprávněných osob.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona má oprávnění 365 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí. Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let. Chovatelé mohou provádět inseminaci vlastních plemenic, pokud absolvují odborný kurz v zařízení, pověřeném ministerstvem.

Vedení ústřední evidence zvířat, kterou ve většině zemí Evropské unie provádí státní organizace nebo organizace s účastí státu a to ve spojitosti se stále vzrůstajícími nároky na evidenci a označování hospodářských zvířat, v České republice zajišťuje od roku 2001 na základě vyhlášených výběrových řízení Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Tato společnost již od roku 1996 zpracovává a zveřejňuje výsledky kontroly užitkovosti hospodářských zvířat, výsledky testování a posuzování hospodářských zvířat.

Českomoravská společnost chovatelů, a.s. (pověřená osoba) předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu zastává při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze. Českomoravská společnost chovatelů, a.s., také zastupuje Českou republiku zároveň v mezinárodních organizacích ICAR, ISAC a INTERBULL (tvorba mezinárodních standardů a pravidel kontroly užitkovosti, odhadu plemenných hodnot, identifikace zvířat, atp.).

KRMIVA

Výroba krmných směsí

Celková výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata v roce 2016 činila 2 358 tis. tun, tzn., že proti roku 2015 stoupla o 7,0 tis. tun (0,3 %).

Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a pro prasata, méně pak pro skot a domácí zvířata. Vzhledem k výrobě předcházejícího roku byl zaznamenán v roce 2016 pokles u krmných směsí pro prasata a domácí zvířata, naopak u krmných směsí pro drůbež a skot výroba meziročně stoupla. U krmných směsí pro prasata se výroba snížila proti roku 2015 o 21 tis. tun (-2,7 %), u krmných směsí pro domácí zvířata byl pokles o 19 tis. tun (-19,8). U krmných směsí pro drůbež došlo v tomto srovnání k nárůstu výroby o 32 tis. tun (3,4 %). U krmných směsí pro skot výroba vzrostla o 13 tis. tun (2,5 %).

Bylo zjištěno, že produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní

spotřebu. Výroba krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat určená pro vlastní spotřebu vzhledem k výrobě jednotlivých druhů celkem činila v roce 2016 u prasat 9,8 %, u drůbeže 5,9 %, u skotu 2,0 % a u ostatních zvířat 0,3 %.

Objem výroby krmných směsí v roce 2016 v tis. tunách celkem (krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata a krmné směsi pro domácí zvířata) byl zhruba na stejné úrovni jako v roce 2015, pokles byl pouze o 0,5 %. I když u některých druhů hospodářských zvířat výroba krmných směsí proti roku 2014 poklesla, tak především u skotu a drůbeže stoupla, tím se výroba meziročně vyrovnala.

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tun)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prasata celkem	929 194	935 197	795 558	734 501	802 308	802 826	786 001	765 062
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	751 592	766 338	715 122	654 548	716 584	709 712	704 498	681 009
Určené pro vlastní spotřebu	177 602	168 841	80 436	79 953	85 724	93 114	81 503	84 057
Drůbež celkem	1 039 020	993 296	886 958	853 396	902 463	955 959	949 604	993 071
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	921 721	889 778	827 112	816 626	860 151	909 521	905 182	924 133
Určeno pro vlastní spotřebu	117 299	93 518	59 846	36 770	42 312	46 438	44 422	58 835
Skot celkem	502 475	469 118	447 894	426 769	473 419	505 236	519 809	532 624
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	415 320	383 675	371 596	347 326	383 626	404 876	420 474	425 920
Určeno pro vlastní spotřebu	87 155	85 442	76 298	79 443	89 793	100 360	99 335	106 704
Ostatní zvířata	106 499	88 959	74 777	72 049	86 376	83 974	95 698	77 304
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	106 250	88 577	74 278	71 470	85 942	83 530	95 244	77 052
Určené pro vlastní spotřebu	249	382	499	579	434	444	454	252
Celkem	2 577 188	2 486 552	2 205 188	2 086 715	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ do roku 2015 zahrnuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO. Od roku 2016 tato položka zahrnuje směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (tuny)

Skutečná výroba krmných směsí v tunách

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Psi a kočky	174 523	260 679	266 283	147 574	204 537	211 288	213 533	204 539	257 910
Ptactvo	1 416	1 277	1 373	1 793	1 956	2 228	2 826	3 161	3 013
Ostatní	4 481	1 821	3 194	4 815	4 192	5 646	4 375	9 912	15 403
Celkem	180 420	263 777	270 853	154 183	210 685	219 162	220 554	217 612	276 126

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Od roku 2016 zahrnuje položka „Ostatní zvířata“ směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, zvířata v zoologických zahradách a ryby.

Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR v tunách

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ost.	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188	2 086 715	2 246 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961
Krmné směsi pro domácí zvířata	180 420	263 777	270 853	154 183	210 685	219 162	220 554	217 612	276 126
Celkem krmné směsi	2 978 878	2 840 965	2 757 405	2 359 371	2 297 400	2 465 728	2 568 549	2 568 724	2 634 087

Pramen: MZe

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2016 byla zjištěna celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 504,0 tis. tun a došlo tak k minimálnímu meziročnímu nárůstu o 52,6 tis. tun (2,1 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (62,7%) s tím, že obiloviny v roce 2016 byly tvořeny z 57,0% pšenicí, 22,3% ječmenem, 15,1% kukuřicí.

U obilovin byl oproti roku 2015 zaznamenán nárůst celkové spotřeby k výrobě krmných směsí o 2,4%. Ze

spotřeby obilovin k výrobě krmných směsí klesly v roce 2016 proti roku 2015 ječmen, oves a tritikále a spotřeba ostatních obilovin stoupla.

Pokles byl zjištěn u krmných surovin z olejnatých semen o 6,1%, u krmných surovin živočišného původu byl naopak vykázán nárůst o 15,9%.

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí v roce 2016 proti roku 2015 výrazně poklesla na 15,961 tis. tun (-12,2 %). V roce 2016 proti premixům spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí proti předchozímu roku stoupla na 15,21 tis. tun.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obiloviny	1 681,9	1 658,3	1 478,9	1 406,1	1 511,1	1 566,0	1 533,7	1 570,4
pšenice	850,4	882,8	812,5	766,9	747,3	848,1	837,9	895,4
ječmen	391,9	419,9	327,5	270,8	324,1	310,4	325,8	350,0
oves	26,5	26,9	23,9	22,8	26,9	24,5	24,5	22,7
žito a tritikále	69,7	56,3	48,4	54,5	68,4	73,0	74,9	61,5
kukuřice	339,7	265,3	260,1	285,4	340,6	301,3	265,7	237,2
Luštěniny	8,7	9,9	8,9	8,7	7,4	5,2	7,0	23,4
hrách	5,1	6,7	6,8	6,4	4,5	3,0	6,3	9,2
ostatní	3,6	3,1	2,2	2,2	2,9	2,2	0,7	0,6
Mlýnské krmné suroviny	117,9	117,9	113,3	116,3	127,2	118,8	110,1	111,0
krmná mouka	36,5	35,8	32,5	27,2	32,3	29,1	26,8	31,3
otruby	79,1	78,2	72,9	80,5	84,8	80,0	77,6	76,3
ostatní	2,3	3,9	7,9	8,6	10,0	9,7	5,7	3,4
Krmné suroviny z olej. semen	557,6	493,6	439,5	435,5	463,9	496,6	533,1	501,1
sójový extrahovaný šrot	365,1	352,6	311,9	296,2	296,3	307,2	323,4	304,0
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	153,8	105,9	96,6	100,6	124,3	137,1	163,6	149,9
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	12,4	9,8	10,8	14,5	20,9	25,1	30,2	32,1
ostatní	26,2	25,3	20,1	24,1	22,4	27,1	2,9	3,2

Druh krmné suroviny	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sušené pivovarské mláto	1,4	1,6	0,2	1,5	3,4	0,8	0,8	0,5
Ostatní produkty potr. průmyslu	23,1	22,1	23,9	26,5	37,6	47,2	57,3	62,2
Krmiva živočišného původu	91,2	67,6	59,0	77,1	107,1	109,7	103,2	119,5
živočišné moučky	26,6	27,2	31,1	39,9	37,9	50,2	37,8	54,5
rybí moučka	9,4	5,9	3,5	2,6	2,4	3,2	3,3	3,1
sušené mléko	3,5	3,1	2,6	2,6	3,0	1,2	1,1	1,1
ostatní	51,7	31,2	21,9	32,0	63,8	55,0	34,7	35,6
Úsušky pícnin	16,3	13,0	12,9	11,9	12,8	14,0	15,4	16,6
Minerální krmiva	92,2	91,7	73,5	75,3	87,0	87,4	90,8	97,0
Ostatní krmné suroviny	83,4	59,9	68,7	57,5	44,8	39,0	34,7	35,6
Celkem krmné směsi	2 673,6	2 535,7	2 278,7	2 216,3	2 402,2	2 484,5	2 451,4	2 504,0

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	18,025	18,352	17,263	13,124	12,610	18,193	15,961

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
DK pro prasata	11,834	3,664	4,097	7,210	5,019	3,487	3,717	4,112	3,692
DK pro drůbež	1,287	1,037	0,499	4,654	1,071	1,123	1,665	1,019	1,404
DK pro skot	10,357	7,333	7,497	12,056	12,207	7,048	7,166	6,909	7,129
DK pro ostatní zvířata	0,575	0,925	0,542	0,655	0,585	1,195	1,433	1,612	2,985
Celkem DK	24,053	12,959	12,635	24,575	18,882	12,853	13,981	13,652	15,210

Pramen: Statistické zjišťování MZe

OCHRANA ZVÍŘAT

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon na ochranu zvířat). Zákon na ochranu zvířat stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat, dále odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ, a výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely (VOZPVU). Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí orgány SVS.

Na schválených školicích střediscích proběhly kurzy k získání kvalifikace k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat,

kvalifikace k navrhování pokusů a projektů pokusů, provádění pokusů na pokusných zvířatech a péče o ně včetně jejich usmrcování, k získání osvědčení pro řidiče a průvodce, i jiné kurzy stanovené právními předpisy ČR a EU v oblasti ochrany zvířat. Na VFU úspěšně proběhla 23. konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare“. Témata vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem 31. ročníku semináře „Aktuální otázky bioklimatologie“.

Situace v oblasti ochrany zvířat v ČR v roce 2016 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS „Informace o Programu ochrany zvířat – situace v roce 2016“. Program ochrany zvířat SVS je realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity

MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY

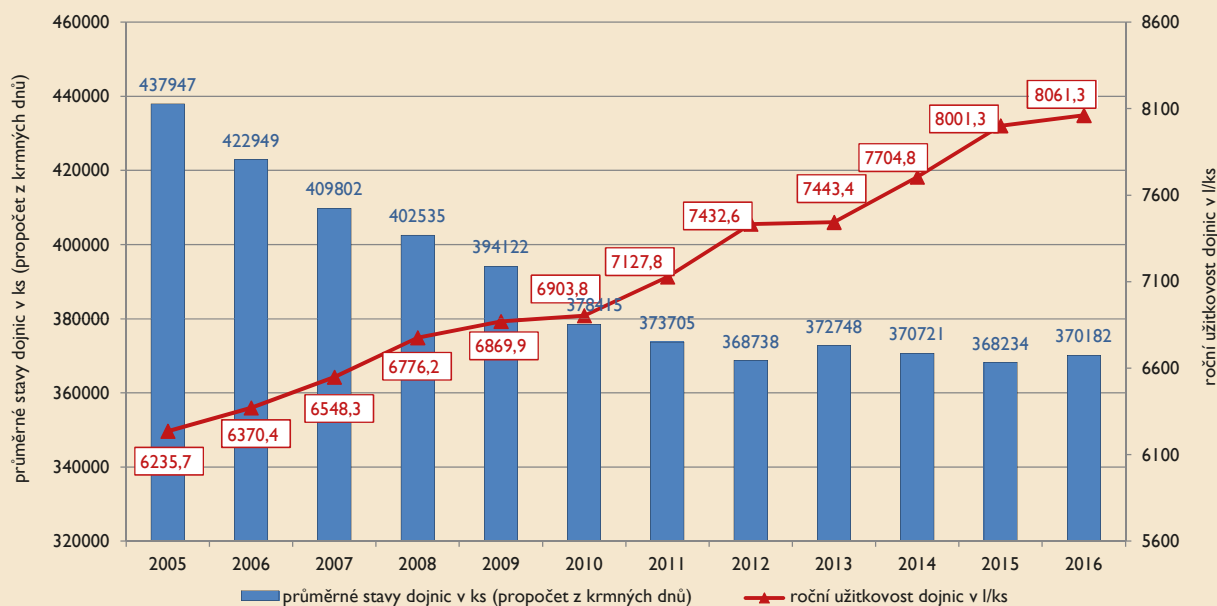
Mléko a mléčné výrobky jsou z pohledu České republiky silnou exportní komoditou, **40 % objemu výroby mléka se z České republiky vyváží**, a to at' již v podobě mléčné suroviny či v podobě mléčných výrobků. Proto je vývoj sektoru mléka výrazně ovlivňován situací na evropském i světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

Mléko je jednou z nejvíce vyráběných hodnotných zemědělských komodit na celém světě. Roční celosvětová produkce veškerých druhů mlék představuje 818 mld. litrů, z toho **výroba kravského mléka dosahuje 674 mld. litrů** (29 % představuje produkce kravského mléka v Asii, 28 % v zemích EU-28, 18 % v Severní a Střední Americe, 10 % v Jižní Americe, 9 % v ostatních evropských zemích, 5 % v Africe, 5 % v Oceánii). Mezi top světové producenty patří **EU-28 se 163,3 mld. l** mléka v roce 2015 (Německo 32,7 mld. l, Francie 25,8 mld. l, Spojené království 15,4 mld. l, Nizozemsko 13,5 mld. l, Polsko 13,1 mld. l, USA 94,6 mld. l, Indie 73,7 mld. l, Čína 37,5 mld. l, Brazílie 35,3 mld. l, Rusko 30,5 mld. l, Nový Zéland 21,6 mld. l, Turecko 16,9 mld. l, Pákistán 15,5 mld. l, Mexiko 11,7 mld. l, Argentina 11,7 mld. l, Ukrajina 10,4 mld. l. Svým významným rozměrem světového obchodu je mléko globální komoditou. Mléko a mléčné výrobky tvoří přibližně 14 % světového obchodu se zemědělskými produkty. Na světových trzích se nejvíce obchoduje sušené plnotučné mléko a sušené odtučněné mléko.

Dodávky mléka v Evropské unii byly v roce 2016 meziročně vyšší o 0,4 %, a to i přesto, že v posledním čtvrtletí roku 2016 došlo ke snížení produkce mléka o 3,7 % v porovnání s rokem 2015. Snížení produkce mléka v tomto období mělo své příčiny v nízkých realizačních cenách, méně příznivých povětrnostních podmínkách, tj. nižší dostupností píce a také v dobrovolném snížení produkce mléka v rámci opatření Evropské unie. Pokles dodávek mléka ve 4. čtvrtletí byl plně kompenzován jejich silným nárůstem v I. čtvrtletí (+ 7 %). Vývoj v dodávkách mléka se výrazně lišil v jednotlivých zemích Unie. Silný nárůst produkce mléka v roce 2016 vykázalo Nizozemsko (+7,5 %), Irsko (+4,4 %), Itálie (+3,1 %), Polsko (+2,4 %). Naproti tomu výrazný pokles produkce mléka byl zaznamenán ve Spojeném království (-4,3 %) a Francii (-2,5 %). Odhady počtu dojnic ke konci roku 2016 v zemích Evropské unie představují cca 23,3 mil. ks, tj. o 0,4 % nižší početní stav než v roce 2015. Pokles dojnic v zemích EU-15 je nižší (-0,2 %), v zemích EU-13 vyšší (-0,9 %). Rozdíl je i v počtu chovaných jalovic, kde rostoucí početní stavy jsou vykazovány zejména ve Francii, Itálii a Španělsku. Střednědobé výhledy naznačují, že by v roce 2017 mohlo dojít k nárůstu užitkovosti dojnic o 2 %, až na 7 065 kg na dojnici a rok a snížení stavů dojnic o 1,6 %. V případě trvání světové poptávky v roce 2018 lze očekávat další zvýšení produkce mléka v Evropské unii.

Vývoj průměrných stavů dojnic a průměrné roční užitkovosti

(Pramen: ČSÚ)

Průměrné roční stavy dojených krav byly v České republice v roce 2016 meziročně vyšší o 0,5 % (zvýšení průměrných stavů z 368,2 tis. ks v roce 2015 na 370,2 tis. ks v roce 2016). Zvýšení průměrné roční dojivosti krav v roce 2016 o 0,7 %, představuje zvýšení o 60 l/ks/rok, na **8 061,3 l/ks/rok**. Na celkovém meziročním navýšení užitkovosti se nepodílely všechny kraje. Snížení užitkovosti vykázaly kraj Jihočeský, Ústecký, Liberecký a Moravskoslezský. Nejvyšší užitkovost byla v roce 2016 dosažena v kraji Zlínském (8 659,2 l/ks), Moravskoslezském (8 465,2 l/ks), Hl. m. Praha

+ Středočeský (8 434,1 l/ks) a v Kraji Vysočina (8 383,4 l/ks). Procentuální nejvyšší meziroční nárůst užitkovosti vykázal Kraj Vysočina, a to o 2,3 %.

V roce 2016 produkce mléka v České republice dosáhla 2 984,2 mil. l a byla meziroční vyšší o 1,3 %. Rovněž i tržní produkce mléka, tzn. celkový prodej mléka, oproti předchozímu roku vzrostla o 1,5 %, a to na 2 885,2 mil. l. Z celkové tržní produkce mléka bylo zejména prostřednictvím odbytových organizací prodáno celkem 23,7 % mléka do zahraničí, převážně do Německa.

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾
Zemědělství							
Průměrné stavy dojnic	tis.ks	1 228,5	368,7	372,7	370,7	368,2	370,2
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	7 432,6	7 443,4	7 704,8	8 001,3	8 061,2
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	20,31	20,39	21,11	21,92	22,03
Výroba mléka	mil.l	4 892,5	2 740,7	2 774,5	2 856,3	2 946,3	2 984,2
Tržnost	%	91,4	95,9	96,1	96,4	96,5	96,7
Celkový prodej mléka	mil.l	4 473,3	2 628,6	2 665,5	2 753,2	2 843,6	2 885,2
CZV za mléko I třídy	Kč/l	4,74	7,67	8,50	9,37	7,66	6,70
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků							
Nákup syrového mléka	mil.l	4 473,3	2 381,8	2 319,5	2 350,7	2 434,7	2 458,6
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,85	3,88	3,87	3,84	3,91
Průměrný obsah bílkovin	%	-	3,39	3,40	3,42	3,39	3,43
Produkce							
Konzumní mléko	tis.l	920 701,0	601 609,9	631 819,3	631 862,5	653 217,3	619 897,8
Konzumní smetana	tis.l	44 744,0	46 547,9	49 881,4	53 457,3	55 000,9	57 8003,6
Jogurty	tis.l	40 982,0	131 392,9	127 476,3	121 564,7	126 547,6	136 948,0
Ostatní kysané výrobky	tis.l	36 872,0	48 245,6	49 669,3	48 894,6	50 474,3	49 107,5
Tvarohy	tuny	52 846,0	30 506,2	32 970,3	34 285,0	34 517,8	36 732,4
Sýry	tuny	104 440,0	95 742,7	101 794,0	98 293,3	100 546,4	107 228,5
Máslo a mléčné tuky	tuny	119 818,0	38 867,0	38 031,0	39 495,5	39 319,5	37 799,5
Sušená mléka celkem	tuny	139 829,0	29 986,5	31 517,3	39 822,6	37 118,4	37 639,6
z toho: SOM ²⁾	tuny	-	16 884,2	18 056,7	26 141,8	23 637,2	24 712,0
Celková domácí spotřeba vybraných výrobků							
Konzumní mléko	tuny	965 445,0	569 333,1	570 083,0	510 424,5	512 362,5	511 573,6
Mléčné konzervy ³⁾	tuny	62 262,1	14 388,0	16 990,8	21 797,7	18 763,7	20 574,6
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	170 257,5	156 388,1	152 680,9	156 189,6	157 487,2
Sýry, tvarohy	tuny	148 431,0	175 608,5	170 976,2	172 917,2	177 308,9	185 624,8
Máslo	tuny	94 161,0	54 960,2	53 027,9	53 327,6	58 264,1	57 045,5

Pramen: Chov skotu ČSÚ, Statistická ročenka ČSFR 1990, MZe - Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6-12 Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu - celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe

Poznámky: ¹⁾ předběžný údaj,

²⁾ sušené odtučněné mléko,

³⁾ sušená a zahuštěná mléka a smetany

V roce 2016 mlékárenský průmysl nakoupil od českých producentů 2 458,6 mil. l mléka, tj. o 24 mil. l více v porovnání s rokem 2015. Z uvedeného nákupu bylo cca 186,4 mil. l (7,6% z nákupu mléka) vyvezeno ke zpracování do zahraničí a 3,8 mil. l dovezeno ze zahraničí. V porovnání s rokem 2015 se v roce 2016 zvýšil objem mléka ke zpracování v tuzemských mlékárnách o 0,3%. Snížil se objem výroby trvanlivého konzumního mléka o 6,6%, másla a mléčných tuků o 3,9%, zakysaných mléčných výrobků ostatních o 2,8% a sušeného plnotučného mléka o 4,2%. Naopak meziročně vyšší objemy produkce vykazala výroba čerstvého konzumního o 1,8%, konzumní smetany o 5,1%, jogurtů o 8,2%, tvarohů o 6,4%, přírodních sýrů o 6,7%, tavených sýrů o 5,9%, smetanových krémů o 9,1%, tvarohových dezertů o 12,5%, mléčných dezertů o 10,4%, sušeného odtučněného mléka o 4,5% a kondenzovaného mléka o 14,5%.

V prvním pololetí roku 2016 pokračoval pokles cen mlékárenských komodit na světových trzích a nadále se promítal do výrazného snížení průměrné ceny za syrové kravské mléko. Ceny placené producentům mléka vykazovaly z pohledu celosvětového měřítka velkou variabilitu.

Po oslabení poptávky v posledních dvou letech na světových i evropských trzích dochází ke konci roku 2016 k mírnému oživení obchodu s mlékem a mléčnými výrobky. Dobré vývozní podmínky a vyšší domácí poptávka vedly k rekordním cenám másla a výraznému oživení cen sýrů. Krizová situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky postupně odeznívá. Růst cen mléka je dán silným postavením másla na světových trzích, kde je euro slabší oproti dolaru. Snížení dodávek mléka v zemích Evropské unie na konci roku 2016 přispělo k růstu cen za syrové kravské mléko. **Téměř 44 000 zemědělců z celé Evropské unie požádalo v posledním**

čtvrtletí roku 2016 o podporu na dobrovolné snížení 852 000 tun produkce mléka, z toho 179 oprávněných žadatelů z České republiky se zavázalo k dobrovolnému snížení 8 977 tun mléka. Dobrovolný program snížení produkce mléka byl jedním z několika nástrojů Evropské unie určených na podporu zemědělců čelícím krizi, která zasáhla sektor mléka. Od září roku 2015 Evropská unie uvolnila celkem víc jak 1 mld. € na tržní opatření (veřejné intervence, podpora soukromého skladování a jiná mimořádná opatření).

Od července 2016 začalo docházet k postupnému oživení cen v zemích Evropské unie. Dynamická poptávka po výrobcích s vysokým podílem mléčného tuku vedla k silnému nárůstu cen u másla v zemích Evropské unie. Tyto ceny dosáhly rekordní úrovně (4 300 €/100kg) v posledním prosincovém týdnu, ceny sušeného odtučněného mléka zůstaly stabilní (2 000–2 100 €/100kg) z důvodů vysokých zásob a nízké globální poptávky. Od července do prosince 2016 došlo k nárůstu ceny syrového kravského mléka o téměř 29 %, z 25,67 €/100kg v červenci na 33,05 €/100kg v prosinci. Prosincová cena byla však o 4,6% nižší než průměr za posledních 5 let. Pod úrovní váženého cenového průměru v prosinci 2016 (30,05 €/100kg) zůstalo 15 členských zemí (Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Spojené království). Nárůst cen byl silný (nad 30%) v zemích, kde byl pokles cen v roce 2016 zvláště významný (Belgie, pobaltské země). Naproti tomu méně výrazný růst cen vykazovala Francie, Španělsko a Itálie, kde jsou ceny více stabilní. Nízkou variabilitu cen v některých zemích lze vysvětlit tím, že např. v Itálii je stále chronický nedostatek mléka pro výrobu speciálních sýrů, ve Francii je rovněž velká část mléka směřována do výroby sýrů.

Svět – ceny placené producentům mléka

Země	2015 (USD/100 kg)	Rozdíl 2014/2015
Argentina	31,38	-11,4 %
Austrálie	35,37	-10,2 %
Brazílie	29,67	-31,6 %
Čína	63,67	-9,8 %
EU-28	34,22	-30,9 %
Francie	33,30	-29,4 %
Německo	32,50	-34,9 %
Nizozemsko	37,72	-32,7 %
Polsko	29,33	-30,1 %
Indie	41,19	-2,0 %
Nový Zéland	26,43	-52,8 %
Rusko	33,88	-33,7 %
USA	37,70	-28,7 %

Pramen: International Dairy Federation 2016

Tržby za mléko v roce 2016 v České republice dosáhly 16,5 mld. Kč a byly meziročně nižší o 11,3%, tj. o 2,1 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou

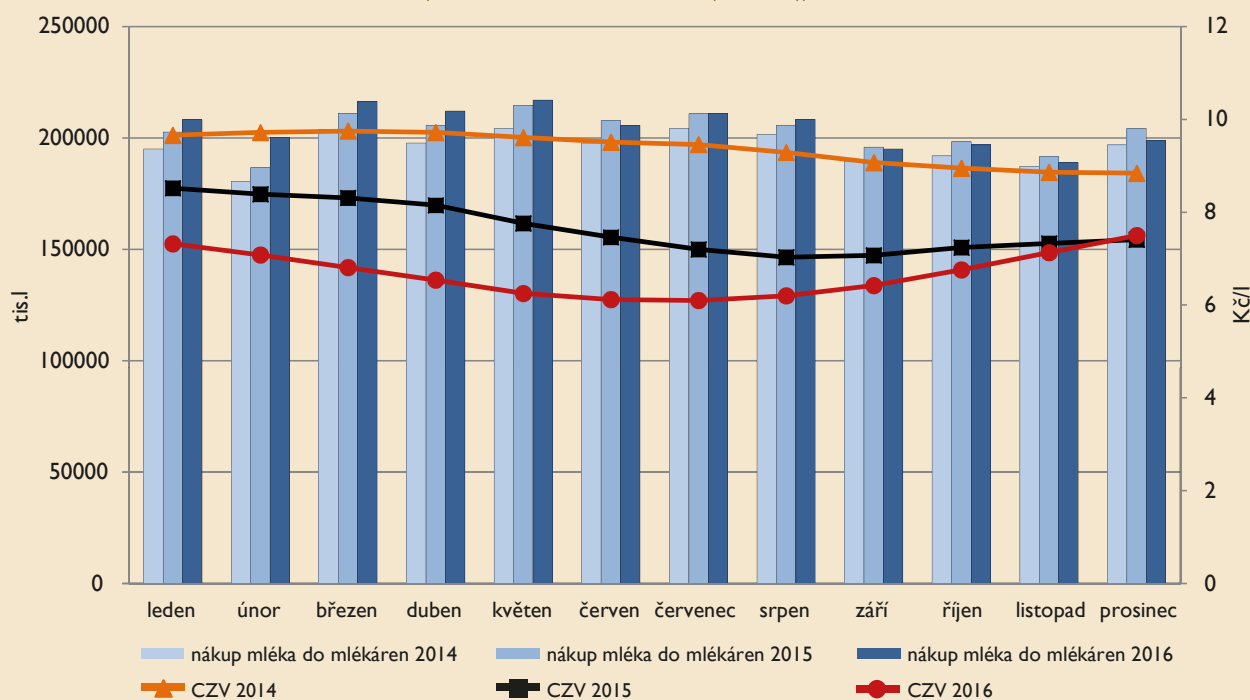
surovinu vyplacená mlékárnami na území České republiky za rok 2016 dosáhla 6,70 Kč/l a byla meziročně nižší o 12,5% (o 0,96 Kč/l). Cena mléka

v České republice v roce 2016 v porovnání s dosaženými cenami producentů mléka v ostatních evropských zemích ukazuje na cenové rozdíly uvnitř evropského trhu.

Světová spotřeba mléka při 7,3 mld. světové populace představuje zhruba 800 mld. kg mléka (111,3 kg mléka/obyv./rok po přepočtu na mléčný ekvivalent).

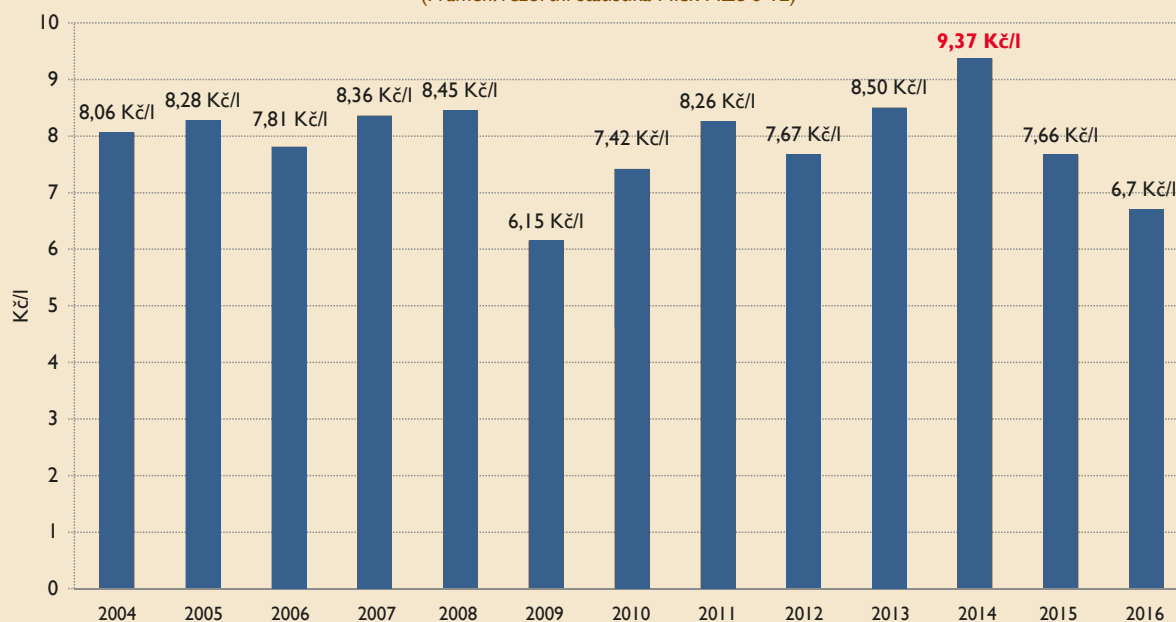
Nakoupené množství mléka do mlékáren na území ČR a průměrná nákupní cena (CZV) mléka v období roku 2013 až 2016

(Pramen: rezortní statistika Mlék (Mze 6-12))

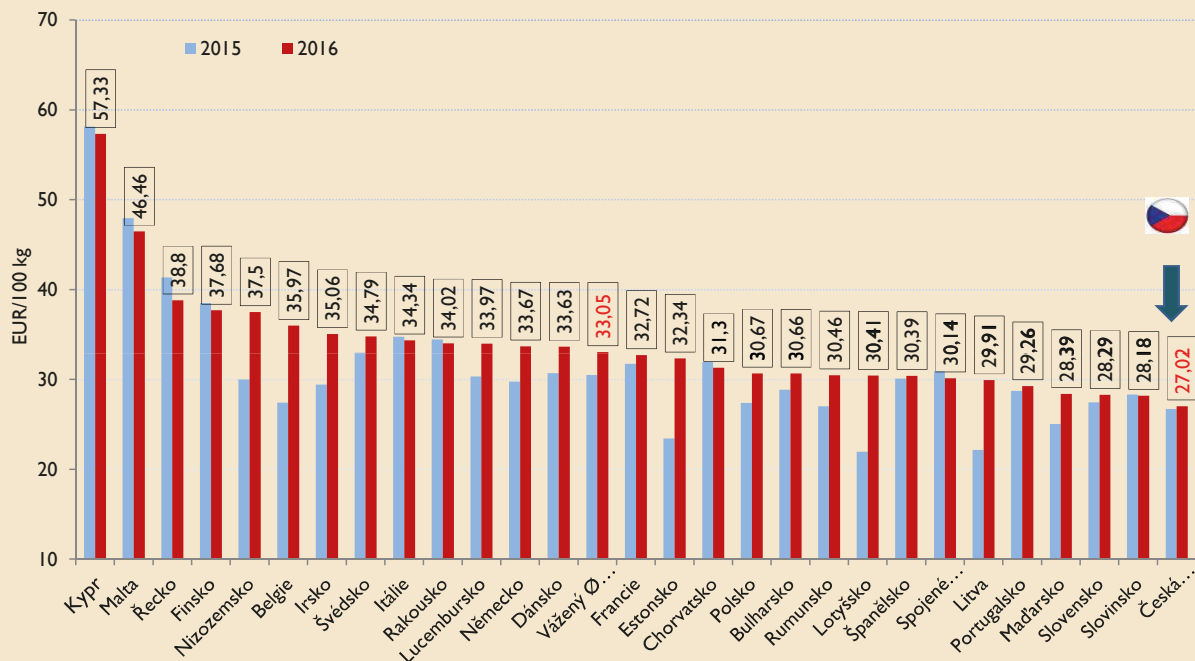
Průměrná roční cena zemědělských výrobců za mléko celkem (vyvážený průměr za mléko celkem)

(Pramen: rezortní statistika Mlék MZe 6-12)

Ceny syrového kravského mléka v EU-28 v prosinci 2015 a 2016

(Pramen: Evropská komise)

Globální spotřeba mléka a mléčných výrobků v roce 2015

Země	Spotřeba v mld. l	Podíl na světové produkci	Podíl na světové spotřebě	Soběstačnost
Asie	344,8	38,8 %	43,2 %	90,3 %
Evropa	200,9	27,7 %	25,1 %	110,6 %
Severní Amerika	96,0	12,9 %	12,0 %	107,5 %
Jižní Amerika	69,5	8,7 %	8,7 %	100,9 %
Afrika	55,3	5,8 %	6,9 %	83,5 %
Střední Amerika	22,0	2,1 %	2,8 %	78,1 %
Oceánie	10,5	4,0 %	1,3 %	309,1 %

Pramen: International Dairy Federation 2016

Největší roční spotřebu konzumního mléka, přes 100 kg na obyvatele a rok, vykazují Austrálie, Nový Zéland a také některé evropské severské země (Finsko 125,3 kg/obyv./rok, Irsko 122,7 kg/obyv./rok, Spojené království 102,3 kg/obyv./rok). Následuje Střední Amerika se 70 kg/obyv./rok. **Spotřeba konzumního mléka v České republice představuje 60,4 kg/obyv./rok.**

Evropská unie náleží k největším konzumentům másla ve světě. Roční spotřeba másla ve Francii dosahuje 8 kg/obyv./rok, v Německu 6 kg /obyv./rok, následují Oceánie (Nový Zéland 4,9 kg/obyv./rok, Austrálie 3,9 kg/obyv./rok), Indie (3,8 kg/obyv./rok) a Pákistán (4,8 kg/obyv./rok). **Česká republika vykazuje spotřebu másla na úrovni 5,4 kg/obyv./rok.**

Severní Amerika, Izrael a Evropská unie jsou největšími spotřebiteli sýrů. Spotřeba sýrů v USA dosahuje

16 kg/obyv./rok, v Izraeli 16,9 kg/obyv./rok. Některé země Unie přesahují 20 kg spotřeby sýrů na obyvatele a rok (Německo 24,6 kg/obyv./rok, Francie kg/obyv./rok, Dánsko 26,2 kg/obyv./rok, Finsko 26,7 kg/obyv./rok, Itálie 21,5 kg/obyv./rok), avšak průměrná dosahovaná spotřeba sýrů v EU-28 je 18,3 kg/obyv./rok. **V České republice je spotřeba sýrů a tvarohů slabě pod průměrem EU-28, tzn. 17,7 kg/obyv./rok.**

Podle předběžných údajů za rok 2016 došlo ke **zvýšení celkové domácí spotřeby mléka a mléčných výrobků meziročně o 1,3 %**. Pozitivní je růst spotřeby zejména sýrů a tvarohů. Podíl celkového dovozu mléka a mléčných výrobků (v přepočtu na mléko) na celkové domácí spotřebě v roce 2016 se zvýšil na 45,6 %. **Vysoký podíl dovozu na spotřebě je vykazován u přírodních sýrů, a to 65,2 %.**

Podle předběžných údajů hlavních světových vývozců zůstala světová poptávka v roce 2016 víceméně stabilní (50 milionů litrů ekvivalentu mléka). Silný nárůst dovozu sýrů a čerstvých mléčných výrobků (+7% a +23% v uvedeném pořadí) byl plně kompenzován poklesem dovozu sušeného odtučněného mléka (-6 %), zatímco dovozy másla a sušeného plnotučného mléka zůstaly stabilní. Kromě toho, dovozy kojenecké výživy vzrostly o 12% a syrovátky o 4%.

Největšími exportéry sýrů je Evropská unie, Nový Zéland, USA, Bělorusko, Austrálie. Máslo a mléčný tuk vyváží nejvíce Nový Zéland, Evropská unie, Bělorusko, Austrálie, USA

a Uruguay. Hlavním exportérem sušeného plnotučného mléka je Nový Zéland, následuje Evropská unie, Argentina, Uruguay, Austrálie a Brazílie. Vývoz sušeného odtučněného mléka nejvíce realizují země Evropské unie, dále USA, Nový Zéland, Austrálie a Bělorusko.

V roce 2016 došlo k výraznému zvýšení dovozu velkých hráčů na trhu s mlékem a mléčnými výrobky – Čína (+ 15 %), Rusko (+ 13 %), Mexiko (+ 14 %), dále Filipíny, Jižní Korea a Hongkong. Naproti tomu japonské a malajské dovozy klesly o 7% resp. 8%.

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	2004	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	89 976,3	697 165	702 221	768 376	854 193	869 524
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494,0	38 546	33 009	34 094	35 959	38 152
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	16 520,9	61 476	61 077	59 808	61 089	66 551
Syrovátka	41 240,0	49 633	53 283	56 880	55 600	58 207
Máslo a tuky z mléka	19 263,3	3 651	4 103	5 583	3 778	4 391
Sýry, tvarohy	20 388,6	33 302	46 926	47 357	48 587	54 031
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	73 813,4	83 235	73 150	76 759	75 371	97 806
Mléko, smetana, zahuštěné	4 009,7	6 624	7 843	9 086	7 362	11 053
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	29 651,7	44 034	40 728	41 459	40 182	38 852
Syrovátka	15 318,9	31 462	29 768	44 059	41 347	36 601
Máslo a tuky z mléka	4 519,5	19 487	19 208	20 303	24 210	22 670
Sýry, tvarohy	31 159,1	82 522	84 797	88 606	89 979	97 950
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	+16 162,9	+613 930	+629 071	+691 617	+778 822	+771 718
Mléko, smetana, zahuštěné	+55 484,3	+31 922	+25 166	+25 008	+28 597	+27 099
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	-13 130,8	+17 442	+20349	+18 349	+20 907	+27 699
Syrovátka	+25 921,1	+18 171	+23 515	+12 821	+14 253	+21 606
Máslo a tuky z mléka	+14 743,8	-15 836	-15 105	-14 720	-20 432	-18 279
Sýry, tvarohy	-10 770,5	-49 220	-37 871	-41 249	-41 392	-43 919

Pramen: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu - celní statistika MZe

Poznámky:

¹⁾ předběžný údaj – únor 2016,

²⁾ včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování

Vývoz

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v roce 2016, vyvezly do 79 zemí světa. V meziročním porovnání došlo ke snížení finanční hodnoty vývozu o 4,7 %, tj. cca o 804 mil. Kč. Průměrná vývozní cena mlékárenského zboží v roce 2016 byla meziročně nižší o 7,4 % (u sýrů o 10,1 %, mléka o 9,7 %). Objem vývozu byl meziročně vyšší o téměř 32 tis. tun. 73,7% finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa

29,7 % – převážně vývoz mléčné suroviny, na Slovensko 21,0 %, do Itálie 14,0 %, do Polska 9,0 %). Do zemí EU-28 se v daném období vyvezlo 87,8 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 12,2 %. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Bangladéš, Libanon, Spojené arabské emiráty, Saudská Arábie, Malajsie, Thajsko, Srbsko, Kolumbie, Filipíny,

Pákistán. Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená mléka a syrovátka, dále bílé sýry a Eidam.

V roce 2016 se zvýšil objem vývozu zboží s nízkou přidanou hodnotou. Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel 43,6 %. Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a mléčných výrobků činil v daném období 29,9 %. **Během roku 2016 se meziročně snížil objem vývozu konzumního mléka o 8,5 %, zvýšil se vývoz mléka v cisternách o 4,1 %, zvýšil se objem vývozu smetany konzumní o 1,8 % a smetany v cisternách o 12,8 %.** Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představují 27,2 %). **V roce 2016 se meziročně zvýšil objem vývozu sýrů a tvarohů o 11,2 %, snížila se průměrná vývozní cena o 10,1 %.** Oproti stejnému období loňského roku se z České republiky vyvezlo více čerstvých, ostatních a tavených sýrů. Vývoz sušeného odtučněného mléka v meziročním porovnání 2016/2015 byl vyšší o 6,5 %, vývoz sušeného mléka plnotučného byl vyšší o 15,1 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně snížil o 9,8 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně vyšší o 11,1 % a vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků se zvýšil o 4,6 %. Vývoz másla a tuků z mléka byl za loňský rok meziročně vyšší o 16,2 %.

Dovoz

Dovozy ze tří zemí – z Německa (40,9 %), Polska (25,8 %) a Slovenska (11,3 %) představují celkem 78,0 % veškerého

dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V roce 2016 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR z 39 zemí, ze zemí EU-28 celkem 99,6 %. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o cca 551,4 mil. Kč, tj. o 4,3 %. Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2016/2015 zvýšily, a to o 7 971 t na celkových 97 950 t. **Toto dovážené množství představuje 68,0 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období.** Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v roce 2016 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených sýrů a tvarohů 44 657 t z Německa představoval např. dovoz Eidamu 14 077 t za průměrnou dovozní cenu 68,32 Kč/kg – **přitom spotřebitelská cena Eidamu na domácím trhu ČR v měsíci prosinci 2016 byla 139,89 Kč/kg, 13 027 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 56,44 Kč/kg a dále 8 513 t Goudy za 67,37 Kč/kg – spotřebitelská cena na českém trhu v prosinci 2016 byla 199,47 Kč/kg**) a z Polska (z 28 558 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 5 147 t za 67,70 Kč/kg, na domácím trhu ČR byla spotřebitelská cena v měsíci prosinci 203,44 Kč/kg, Eidam – 6 470 t za 71,37 Kč/kg, Camembert – 3 990 t za 93,62 Kč/kg). Meziročně výrazně vzrostl dovoz konzumního mléka o 15 725 tun, tj. o 54,5 % (ze Slovenska se do České republiky dovezlo 14 924 tun konzumního polotučného mléka za 11,13 Kč/kg, z Německa činil dovoz 17 415 tun polotučného mléka za 8,63 Kč/kg a 7 823 tun plnotučného mléka za 10,90 Kč/kg. Dovoz másla byl meziročně nižší o 6,4 %, průměrná dovozní cena másla ve spotřebitelském balení činila 84,42 Kč/kg, přitom vykazovaná spotřebitelská cena másla na domácím trhu v prosinci byla na úrovni 171,21 Kč/kg.

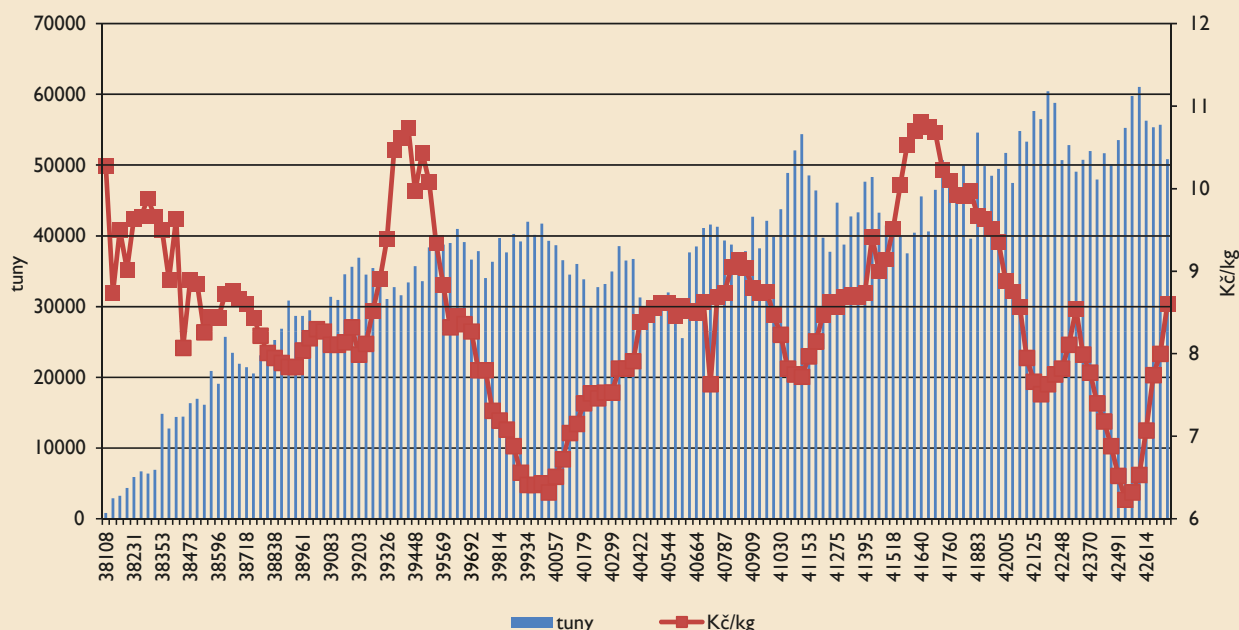
Dovozy z vybraných zemí (% z celkově dovezeného objemu daného sortimentu zboží)

Název zboží	Jednotky	Leden – prosinec 2016			
		Země celkem	Německo	Polsko	Slovensko
Mléko a smet. nezah. (0401)	%	100,0	35,1	12,9	42,0
	t	97 806	34 331	12 664	41 067
Mléko a smet. zahuš. (0402)	%	100,0	32,4	24,9	17,9
	t	11 053	3 577	2 756	1 982
Jogurty, kefíry apod. (0403)	%	100,0	53,5	25,8	8,2
	t	38 852	20 801	10 006	3 193
Syrovátka (0404)	%	100,0	26,5	6,4	20,2
	t	36 601	9 714	2 335	7 383
Máslo (0405)	%	100,0	44,0	26,9	9,4
	t	22 670	9 976	6 104	2 121
Sýry a tvarohy (0406)	%	100,0	45,6	29,2	7,8
	t	97 950	44 657	28 558	7 653

Pramen: Celní statistika, zboží v režimu volného oběhu, MZe, ke dni 10. 2. 2017

Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

(Pramen: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu)

SKOT, HOVĚZÍ MASO

Vývoj početních stavů skotu

K 1. dubnu roku 2016 bylo dle údajů ČSÚ v České republice chováno 1 415 658 kusů skotu v zemědělském sektoru, což ve vztahu k předchozímu roku představuje navýšení o 8 526 kusů (+ 0,6 %). Po stagnaci početních stavů skotu v letech 2010 až 2013 a mírnému navýšení o 1,5 % v roce 2014 došlo již druhým rokem k navýšení početních stavů. V roce 2015 byla pokořena hranice 1 400 tis. kusů, která byla v roce 2016 ještě navýšena. Z pohledu nedávné minulosti v roce 2011 při počtu 1 343 686 kusů skotu se jednalo o nejnižší počet kusů skotu v České republice od roku 1990, kdy byly stavy skotu nejvyšší (počátkem 90. let minulého století se stavy pohybovaly na úrovni 3 000 až 3 500 tis. kusů skotu).

V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází v roce 2016 k poklesu jejich početního stavu. V tomto roce došlo ke snížení početních stavů této kategorie skotu o 3 634 kusů na 372 510 kusů (- 1,0 %). V kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo, tak jako i v předchozích letech, k početnímu vzestupu, a to v roce 2016 o 7 279 kusů na 211 237 kusů (+ 3,6 %), což představuje nejvyšší dosažený počet v této kategorii od počátku jejího sledování a znamená pokoření hranice 200 000 kusů krav chovaných tímto způsobem chovu. Ze sledování kategorie krav celkem vyplývá, že již třetím rokem po sobě po období stagnace v letech 2010 až 2013 došlo k navýšení jejich početních stavů. V roce 2016 meziročně narostly početní stavy krav celkem o 3 645 kusů na 583 747 kusů (+ 0,6 %). Z celkového počtu krav chovaných v České republice podíl krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka činil v roce 2016 36,2 % (+ 1,0 %).

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1. 4. daného roku (ks)

Kategorie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skot celkem	1 343 686	1 352 685	1 352 822	1 373 560	1 407 132	1 415 658
Krávy dojné	373 832	373 136	367 327	372 632	376 144	372 610
Krávy bez tržní produkce mléka	177 704	178 089	184 597	191 331	203 958	211 237
Krávy celkem	551 536	551 223	551 924	563 963	580 102	583 847

Pramen: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

V chovu krav bez tržní produkce mléka od roku 1995, tedy roku, od něhož jsou početní stavy této kategorie v České republice statisticky sledovány, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy k neustálému zvyšování počtu chovaných kusů. Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky kvalitní maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a vůbec celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů pastevním způsobem s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a dalších podnikatelských aktivit, formou jak dodavatelských, tak i odběratelských vztahů, souvisejících s chovem masného skotu. S tím velmi úzce souvisí zachování osídlení českého venkova a také rozvíjení se turistického ruchu v našich horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem, který se stále ve velké míře v chovu masného skotu projevuje, je mnoha jeho chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do okolních zemí po ukončení pastevního období. Důsledkem je skutečnost, že se následně nedostatečně využívá

možný potenciál naší krmivové základny. Následná realizace přidané hodnoty masa, která vzniká při porážení zvířat a následném zpracování masa, se rovněž uskutečňuje mimo území České republiky. Nehledě na skutečnost, že čeští konzumenti jsou ochuzeni o značnou část produkce kulinářsky a dieteticky velmi kvalitního hovězího masa.

Produkce hovězího masa

Výroba hovězího masa v roce 2016 byla na úrovni 173,3 tis. t živé hmotnosti skotu, což představuje meziroční pokles o 1,4 tis. t. (-0,8 %). Dovoz byl ve výši 69,7 tis. t, což činí meziročně vzestup o 22,5 tis. t (47,7 %). Vývoz zaznamenal meziroční zvýšení objemu vyvezené komodity na úroveň 116,2 tis. t živé hmotnosti skotu, meziročně tedy o 10,9 tis. t více (+ 10,4 %). Toto navýšení vývozu hovězího masa bylo na stejné úrovni, jako v předcházejícím roce. Po přerušení dlouhodobého poklesu domácí spotřeby v roce 2014, opětovnému poklesu tohoto ukazatele v roce 2015, se navrátil trend jejího růstu v roce 2016. V tomto roce bylo spotřebováno 128,7 tis. t hovězího masa. Z úrovně roku 2015, která činila pouze 117,9 tis. t, došlo k nárůstu o 10,8 tis. t (+ 9,2 %). V soběstačnosti České republiky v produkci hovězího masa došlo v roce 2016 k poklesu na úroveň 134,7 %, což je nejmenší hodnota od roku 2013.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t živé hmotnosti)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počáteční zásoba	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8	7,5
Výroba	170,3	182,7	180,9	170,6	170,3	170,8	164,0	169,6	174,7	173,3
Dovoz	35,6	29,9	37,1	43,1	43,2	37,7	42,4	44,8	47,2	69,7
Celková nabídka	217,9	219,7	227,1	225,7	224,8	220,3	213,5	223,1	230,7	250,6
Domácí spotřeba	163,5	149,5	149,4	149,3	139,7	129,9	112,2	121,1	117,9	128,7
Vývoz	47,3	61,1	65,9	65,1	73,1	83,5	92,6	94,6	105,3	116,2
Celková poptávka	210,8	210,6	215,3	214,4	212,8	213,4	204,8	215,7	223,2	244,9
Konečná zásoba	7,1	9,1	11,8	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8	7,5	4,5
Soběstačnost v %	104,2	122,2	121,1	114,5	121,6	131,5	146,2	140,3	148,2	134,7

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, Celní statistika

Výroba hovězího masa je dlouhodobě určována především poptávkou na domácím trhu a možnostmi exportu hovězího masa a zejména živého skotu na zahraniční trhy, ale vzhledem k ekonomice chovu skotu také výší unijních a národních dotačních opatření, včetně nastavení podmínek možnosti jejich čerpání jednotlivými chovateli skotu. V tomto směru je velmi aktuální současná politika Ministerstva zemědělství,

podporující tuzemskou živočišnou produkci jako nedílnou součást zemědělské výroby. A to nejen z pohledu chovu skotu a produkce hovězího masa, ale i z komplexního vlivu chovu hospodářských zvířat na celou zemědělskou výrobu, včetně souvisejících dalších návazných odvětví služeb a zpracovatelského průmyslu při dodržování požadovaných ekologických opatření.

Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (tuny)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)			Směn. relace ¹⁾
		dovoz	vývoz	saldo	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	saldo	
Živý skot (CS 0102)	2006 ²⁾	–	–	–	–	–	50 652	2 051 360	+2 000 708	–
	2007 ²⁾	–	–	–	–	–	108 627	2 078 860	+1 970 233	–
	2008 ²⁾	–	–	–	–	–	101 909	2 349 709	+2 247 800	–
	2009	1 978	51 182	+9 204	42,41	46,75	83 904	2 392 574	+2 308 670	1,10
	2010	1 062	47 411	+6 349	46,55	47,43	49 454	2 248 553	+2 199 099	1,02
	2011	574	51 209	+50 635	50,98	55,76	31 979	2 610 648	+2 578 669	0,90
	2012	642	67 538	+66 896	78,22	57,13	50 253	3 858 327	+3 808 074	0,73
	2013	794	71 007	+70 213	66,67	53,44	52 645	3 794 951	+3 742 306	0,80
	2014	1 251	78 977	+77 726	50,77	51,69	63 520	4 082 085	+4 018 565	1,02
	2015	3 916	89 954	+86 038	79,42	56,92	311 012	5 120 597	+4 809 585	0,81
	2016	4 695	93 995	+89 300	61,69	57,99	342 980	5 503 989	+5 161 009	0,94
Hovězí maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	2006	13 733	2 357	-11 376	81,20	86,15	1 115 175	203 017	-912 158	1,06
	2007	14 845	3 312	-11 533	89,21	87,05	1 324 329	288 302	-1 036 027	0,97
	2008	12 866	5 346	-7 520	92,93	80,51	1 195 676	430 397	-765 279	0,87
	2009	16 503	4 494	-12 009	92,01	82,59	1 518 448	371 151	-1 147 297	0,90
	2010	18 692	5 677	-13 015	89,09	85,71	1 665 232	486 546	-1 178 668	0,96
	2011	18 302	7 261	-11 041	96,88	87,00	1 773 150	631 727	-1 141 423	0,89
	2012	17 221	7 708	-9 513	111,51	96,19	1 920 211	741 377	-1 178 834	0,86
	2013	19 316	7 554	-11 762	110,02	96,79	2 125 232	731 129	-1 394 103	0,88
	2014	23 159	7 680	-15 479	109,82	100,91	2 543 443	774 968	-1 768 475	0,92
	2015	23 470	8 355	-15 115	117,86	108,56	2 766 112	907 022	-1 859 090	0,92
	2016	31 234	10 996	-20 239	113,01	111,03	3 527 785	1 227 842	-2 299 943	0,98
Hovězí maso zmrazené (CS 0202)	2006	2 809	387	-2 422	75,30	109,91	211 519	42 571	-168 948	1,46
	2007	2 749	643	-2 106	90,98	62,65	250 084	40 256	-209 828	0,69
	2008	2 168	723	-1 445	93,96	61,90	203 710	44 737	-158 973	0,66
	2009	1 967	581	-1 386	99,25	78,78	195 187	45 798	-149 389	0,79
	2010	2 739	835	-1 904	92,19	81,60	252 489	68 124	-184 365	0,89
	2011	3 171	756	-2 415	95,84	101,94	303 922	77 080	-226 842	1,06
	2012	2 500	921	-1 579	124,21	121,76	310 520	112 083	-198 437	0,98
	2013	2 420	910	-1 510	135,06	138,24	326 913	125 800	-201 113	1,02
	2014	2 510	752	-1 758	136,11	147,73	341 622	111 133	-230 489	1,08
	2015	142	11	-153	108,91	66,7	15 510	724	-14 786	0,61
	2016	3 872	912	-2 960	108,45	151,53	411 883	133 094	-278 789	1,40

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Poznámky:

¹⁾ Vyjadřuje podmínky, za nichž určitá země prodává své vývozní produkty a nakupuje dovozní produkty – poměr indexu vývozních cen k indexu dovozních cen.

Číselné údaje jsou zaokrouhleny.

²⁾ Od 2. čtvrtletí 2006 do 31. 12. 2008 nebyla živá hmotnost skotu sledována.

Ceny placené zemědělským výrobcům (CZV) za jatečný skot

Průměrné roční CZV hovězího masa v roce 2016 byly zaznamenány v základních kategoriích skotu (býci, jalovice, krávy) v rámci dlouhodobého trendu mírného poklesu – nejméně u býků o 0,11 Kč/kg, nejvíce u jalovic -1,35 Kč/kg. V kategorii jatečných telat došlo po dvouleté stagnaci k cca 10% nárůstu ceny.

Z pohledu historického vývoje posledních cca 25 let chovu skotu u nás CZV všech kategorií jatečného skotu kulminovaly v roce 2006. Kdy po té následovalo několikaleté období jejich poklesu. Nejmarkantnější následné meziroční poklesy byly následně zaznamenány jak v roce 2007, tak i v roce 2008, a zejména v kategorii jatečných telat. Zde bylo zaznamenáno snížení průměrné realizační ceny za 1 kg živé hmotnosti v roce 2007 až o 7 Kč, tj. z 65,69 Kč na 58,67 Kč a dále v roce 2008 přibližně o 6 Kč na 52,28 Kč. Tento pokles se však v roce 2009 zastavil. V následujícím období se CZV jatečných telat pohybovaly na úrovni 57 až 58 Kč za 1 kg živé hmotnosti, s výjimkou roku 2012, kdy se cena dostala na průměr roku ve výši cca 61 Kč za 1 kg. V roce 2014 však průměrná CZV jatečných telat klesla na cca 50 Kč za 1 kg a zde se udržela i v roce 2015. Přesto však rozdíl mezi počátkem a koncem

roku 2015 činí cca 10 Kč za 1 kg. V roce 2016 se průměrná roční cena zvýšila o více než 10% na 55,32 Kč/kg.

V kategorii jatečných býků roční průměrná CZV roku činila 46,95 Kč za kg živé hmotnosti zvířat, což k roku 2015, kdy došlo k mírnému vzestupu po předchozí dvouleté stagnaci, opět představuje jen minimální rozdíl – pokles o 0,11 Kč/kg. V kategorii jatečných krav došlo k meziročnímu poklesu 0,99 Kč na úroveň 29,58 Kč za kg živé hmotnosti. U kategorie jatečných jalovic došlo taktéž k mírnému poklesu CZV. Průměrná cena za rok 2016 činila 35,77 Kč/kg tj. pokles o 1,35 Kč.

V posledních cca 5 letech lze ve všech kategoriích jatečného skotu sledovat poměrně stabilní stav průměrných ročních CZV. Mimo již zmíněné kategorie jatečných telat, kde dochází ke kolísání ceny. Tyto ceny se nyní pohybují na úrovni – býci jateční cca 48 Kč, krávy jatečné cca 30 Kč a jalovice jatečné 35 Kč za 1 kg živé hmotnosti v průměru tříd zmasilosti S, E a U.

V České republice se na rozdíl od jiných okolních zemí, vzhledem ke kulinářské kvalitě, bohužel dlouhodobě neprojevuje odpovídající výše ceny za jatečné jalovice. Jejich cena se stále pohybuje mírně nad CZV za jatečné krávy (cca +5 Kč) a hluboko pod průměrnou CZV za jatečné býky (cca -0 až 12 Kč).

CZV – býci jateční tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	35,89	36,48	36,77	37,15	37,11	37,67	38,60	39,21	39,48	39,24	38,87	39,13	38,27
2005	39,54	39,84	40,87	41,44	41,93	41,92	42,29	42,15	42,09	41,18	40,83	40,72	41,31
2006	41,07	41,70	41,89	42,80	42,61	42,45	42,77	42,58	41,96	41,69	41,07	40,63	41,89
2007	40,58	40,48	40,77	40,71	40,57	40,38	39,81	39,27	39,27	39,08	38,62	38,57	39,84
2008	39,00	38,90	38,89	39,19	39,05	39,27	38,90	38,73	38,48	38,40	38,38	38,58	38,81
2009	39,27	40,71	41,72	41,74	41,22	40,75	39,92	39,44	39,32	38,47	38,16	38,64	39,95
2010	38,70	39,58	40,07	40,14	39,82	39,93	39,40	39,33	39,25	39,23	39,69	40,36	39,63
2011	41,70	42,44	42,39	42,42	42,10	41,46	41,20	41,46	41,45	42,32	42,64	43,53	42,08
2012	43,70	45,02	45,41	45,23	45,88	46,78	47,73	47,33	47,77	47,36	47,60	47,24	46,42
2013	46,73	47,19	46,81	47,00	45,76	45,72	44,81	44,74	44,67	44,16	44,21	44,58	45,53
2014	44,99	45,35	45,95	46,27	46,08	45,93	46,01	46,10	46,10	45,87	46,02	45,97	45,88
2015	46,45	46,94	46,88	47,68	47,54	47,13	47,36	47,45	46,66	46,62	46,97	47,08	47,06
2016	46,70	46,88	47,16	46,84	46,59	46,94	46,81	47,03	46,86	46,93	47,12	47,94	46,95

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV – krávy jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	18,41	18,52	18,83	19,29	20,52	22,17	23,97	24,78	24,97	25,24	24,94	25,09	22,96
2005	25,24	25,87	26,38	27,16	27,52	27,84	28,21	28,12	28,35	27,57	26,95	26,39	27,26
2006	26,82	26,84	26,96	27,00	27,26	27,52	27,76	27,51	27,17	27,23	27,02	27,48	27,24
2007	27,03	27,25	27,09	26,66	27,12	27,07	27,06	27,15	27,26	26,94	26,78	26,88	27,02
2008	26,65	26,68	26,72	27,14	27,24	27,64	27,95	27,02	26,76	26,62	26,83	26,46	26,97
2009	26,24	26,56	27,22	26,95	27,04	26,74	27,13	26,70	26,05	25,86	25,21	25,24	26,41
2010	25,42	25,54	26,27	26,03	25,82	25,97	26,13	26,18	26,03	25,85	26,01	25,55	25,90
2011	26,09	26,53	26,57	26,79	27,38	27,83	27,66	27,76	28,08	28,17	28,82	29,05	27,56
2012	29,25	29,73	30,57	31,07	31,10	31,94	31,90	32,83	33,52	32,71	33,56	32,54	31,73
2013	31,07	31,42	31,73	32,21	32,14	31,85	31,56	31,17	30,77	30,61	29,49	29,60	31,14
2014	29,16	29,10	29,71	29,79	30,13	30,74	30,36	30,67	30,26	29,58	29,05	29,03	29,87
2015	28,83	29,68	30,42	30,92	30,98	31,54	31,14	31,79	30,80	30,90	29,94	29,85	30,57
2016	29,75	29,66	30,18	29,93	30,01	29,32	29,38	29,67	29,12	29,17	29,04	29,61	29,58

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV – jalovice jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	25,03	25,33	25,41	25,85	26,56	27,18	27,81	28,61	28,70	28,98	28,48	29,18	27,63
2005	28,97	29,46	30,06	30,10	30,79	31,32	31,74	31,47	31,27	31,11	30,75	30,50	30,77
2006	30,65	30,68	31,16	32,06	31,50	31,59	31,60	32,61	31,79	31,23	30,41	29,99	31,28
2007	30,15	30,43	30,31	29,98	30,46	29,74	30,39	31,00	30,79	30,78	30,11	30,22	30,36
2008	30,34	30,13	30,03	30,72	31,14	31,12	30,68	30,72	30,14	30,37	30,32	30,95	30,55
2009	29,99	30,34	30,81	30,84	31,24	30,49	31,04	31,16	30,07	30,28	30,06	30,62	30,58
2010	30,34	30,62	30,94	30,54	30,57	29,96	30,33	31,00	30,10	30,19	30,58	30,20	30,45
2011	30,87	30,91	31,13	31,60	31,68	31,46	31,71	31,57	32,41	32,14	32,85	33,14	31,79
2012	32,47	32,88	33,64	34,15	34,78	35,44	35,92	36,25	36,91	36,47	36,22	36,37	35,13
2013	35,92	36,24	36,19	36,72	36,62	36,45	36,88	36,38	36,04	35,97	36,30	35,37	36,26
2014	35,79	36,03	35,70	35,20	36,05	36,18	36,37	35,86	36,91	35,85	35,86	35,44	35,98
2015	36,38	35,73	36,93	37,25	36,90	37,15	38,05	38,14	37,43	36,88	37,75	36,90	37,12
2016	35,49	36,12	36,54	36,07	35,55	35,42	35,77	35,65	36,39	35,26	35,99	35,00	35,77

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV – telata jatečná (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	42,28	38,61	40,71	42,38	44,84	50,29	54,31	56,79	54,71	55,86	55,47	57,27	51,21
2005	56,73	62,32	61,79	65,56	69,66	70,41	68,51	69,72	63,95	64,21	65,25	61,73	65,29
2006	63,23	65,73	69,38	68,15	70,91	69,87	73,06	67,11	66,56	61,65	60,43	58,55	65,69
2007	58,57	59,38	60,44	59,84	59,54	60,28	60,04	58,77	58,05	58,25	55,31	55,53	58,67
2008	56,13	54,68	55,15	55,52	53,41	53,80	52,46	52,49	49,50	47,98	48,93	47,32	52,28
2009	47,28	47,27	49,37	52,19	54,53	56,33	59,41	58,88	58,70	58,50	57,69	58,37	54,88
2010	58,92	58,82	59,81	58,00	58,23	57,83	58,75	58,14	58,31	56,60	56,46	57,38	58,10
2011	57,40	53,84	56,74	56,92	57,70	58,11	58,40	58,46	58,62	58,35	58,81	58,28	57,64
2012	58,98	58,86	59,16	60,04	60,58	60,99	60,56	62,63	63,79	63,84	62,50	63,26	61,27
2013	60,91	59,88	56,02	55,97	55,83	57,11	57,99	56,97	52,18	48,54	48,61	48,16	54,85
2014	47,67	46,27	49,93	49,19	51,70	51,16	50,37	51,91	52,43	52,61	50,73	45,82	50,36
2015	45,49	45,30	45,73	48,40	49,58	51,11	50,58	51,45	52,83	51,45	53,71	54,41	50,00
2016	54,19	53,54	53,14	53,74	54,62	55,33	58,01	59,05	56,82	57,06	54,68	53,72	55,32

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Spotřebitelské ceny (SC) hovězího masa

SC u hovězího zadního masa bez kosti, které je bráno jako reprezentativní druh hovězího masa, má tato SC již mnoho let s občasným mírným zakolísáním, stále stoupající tendenci. Stoupající tendence průměrné roční SC u tohoto druhu masa se po dvou letech mírného poklesu projevila i v roce 2016, kdy se z hodnoty 202,92 Kč/kg předešlého roku zvedla na cenu 206,32 Kč/kg (nárůst o 1,7 %).

V rámci sledování této SC dle jednotlivých měsíců roku 2016 však tak jako v předchozích letech nedocházelo k pozvolnému přímočarému vývoji se sezónním mírným výkyvem. V roce 2016 docházelo k docela silným měsíčním výkyvům v rozmezí od 200,70 Kč/kg v březnu do 213,50 Kč/kg v listopadu 2016, přičemž tato cena je historicky nejvyšší spotřebitelskou cenou hovězího zadního masa bez kosti.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	147,39	147,79	147,92	147,69	146,93	147,48	151,16	152,57	153,86	155,08	153,25	153,73	150,40
2005	154,15	153,75	154,10	155,95	156,51	157,75	159,35	160,26	159,16	159,80	161,25	160,42	157,70
2006	160,88	161,42	162,77	164,40	164,49	165,44	165,75	166,24	166,69	167,51	167,91	167,41	165,08
2007	168,53	168,00	167,36	167,28	168,54	167,81	167,65	169,49	169,04	169,29	168,66	169,66	168,44
2008	172,84	173,22	172,32	173,65	174,17	174,62	175,49	176,47	175,83	174,79	176,23	176,17	174,65
2009	175,63	177,94	178,34	177,33	178,62	179,36	178,01	177,70	177,02	178,58	176,35	177,88	177,73
2010	177,89	176,73	175,29	175,23	175,67	174,87	176,92	175,09	173,75	173,53	173,03	175,27	175,31
2011	177,78	178,49	177,94	174,07	178,78	176,63	180,54	181,12	178,13	182,57	184,22	187,21	179,79
2012	192,23	193,63	192,88	199,53	195,52	199,84	201,05	202,67	203,79	206,50	206,12	205,25	199,92
2013	206,80	204,13	206,65	207,32	206,52	206,72	207,02	206,83	206,78	203,52	207,31	208,48	206,51
2014	207,92	207,18	204,44	203,14	205,50	201,00	201,31	199,85	206,37	205,80	205,89	203,07	204,38
2015	205,66	206,43	206,62	206,09	206,34	203,71	199,95	200,44	195,48	197,27	206,40	200,64	202,92
2016	204,97	205,25	200,70	205,54	201,87	204,93	206,71	207,26	211,71	205,68	213,50	207,71	206,32

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Podpory do sektoru chovu skotu

Národní programy

V roce 2016 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu skotu v rámci dotačních programů:

2.A Udržování a zlepšování genetického potenciálu v celkové výši **101 mil. Kč**. Jednalo se o podporu ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

2.D Nákup plemenných zvířat v celkové výši **1,557 mil. Kč** s cílem zlepšit genetickou hodnotu stáda skotu – v roce 2016 nový dotační program.

19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ – v roce 2016 nový dotační program se zaměřením na zvýšení kvalitní produkce mléka. Zde byli producenti a zpracovatelé mléka v rámci 3 podprogramů podpořeni celkovou částkou 333 mil Kč.

20. Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc, kde bylo chovatelům dojníc vyplaceno celkem 224 mil. Kč – v roce 2016 nový dotační program. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 3 podprogramů: podprogram na podporu provádění faremní diagnostiky původce mastitid dojníc, podprogram na snížení škodlivých patogenních mikroorganismů ve stájovém prostředí dojníc a podprogram na opatření ke snížení tepelného stresu dojníc v letním období.

Dotace z prostředků Evropské unie

V rámci PRV 2014–2020 pokračovaly také v roce 2016 podpory na opatření Dobré životní podmínky zvířat, mezi které patří též podopatření Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc, Zlepšení stájového prostředí v chovu dojníc a Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy.

Chovatelé mohou čerpat také podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možností, kde čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Dále je možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů, kde je možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení je určena operace 16.2.1 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě či 16.1.1 Evropské inovační partnerství.

V PRV ČR 2014–2020 proběhlo v říjnu 2016 3. kolo příjmu žádostí o dotaci. V operaci Investice do zemědělských podniků bylo v rámci tohoto kola příjmu žádostí doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele celkem 2873 žádostí o dotaci, z toho 2045 bylo z oblasti živočišné výroby. Mezi čekateli jsou zařazeny žádosti o dotaci, které byly doporučeny a administrovány v roce 2017. Doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele bylo 1531 žádostí chovatelů skotu s částkou dotace 1,8 mld. Kč. Dalších 121 doporučených, nebo čekajících žádostí o dotaci bylo na kombinované projekty s částkou 48,6 mil. Kč.

V roce 2016 byly navíc chovatelům dojníc vyplaceny dva mimořádné kompenzační balíčky z unijních prostředků v rámci celoevropské krize v sektoru mléka.

Přímé platby

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

- z obálky na přímé platby vyhrazeno 15 % finančních prostředků (cca 3,4 mld. Kč) na podporu citlivých sektorů rostlinné a živočišné výroby
- podpora se poskytuje na brambory pro výrobu škrobu, chmel, ovoce a zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny vázané na chov přežvýkavců, masná telata, sektor mléka, ovce a kozy
- podmínky jsou upraveny nařízením vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Podpora sektoru mléka

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- dojnice vedená na hospodářství žadatele v ÚE k 31. březnu příslušného kalendářního roku v systému chovu s tržní produkcí mléka
- řádná registrace a včasné hlášení do ÚE u deklarovaných zvířat
- platba bude poskytnuta na minimální počet 2VDJ

Podpora na masná telata

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- tele masného typu narozené od 1. dubna roku předcházejícího roku podání žádosti do 31. března roku podání žádosti na hospodářství žadatele
- řádná registrace v ÚE a včasné nahlášení narození telete do ÚE
- matkou telete, na které je podávána žádost musí být kráva chovaná v systému chovu bez tržní produkce mléka, nepožaduje se příslušnost ke specifickému plemeni
- otcem telete je býk masného plemene skotu evidovaný v ústředním registru plemenů
- není stanoven minimální limit VDJ, platba bude vyplacena, pokud částka přímých plateb přesahuje 100 EUR

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

- navazuje na národní doplňkové platby k přímým podporám (Top-Up)
- poskytována z národních zdrojů
- dotace je poskytována na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz a na tři historické platby – chmel, brambory určené pro výrobu škrobu a přežvýkavce
- PVP se poskytují žadatelům, kteří v daném roce požádali o SAPS
- celková výše prostředků se každoročně snižuje podle EU legislativy (poměrové finanční rozdělení na sektory je fixně stanoveno)
- podmínky jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Platba chov krav bez tržní produkce mléka

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- chov krávy bez tržní produkce mléka na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci nejméně od 1. do 31. července kalendářního roku
- podmínka 2VDJ
- platba se poskytuje na krávy, tzn. pro stanovení platby je rozhodující nejméně jedno otelení resp. evidované zmetání od započatého 7. měsíce březosti ke dni 1. července kalendářního roku

Platba na přežvýkavce

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- chov přežvýkavců k 31. březnu 2007 na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci
- podmínka 2VDJ

Kontrola mléčné užitkovosti

V rámci kontroly mléčné užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2015/2016 došlo po předchozím dvouletém nárůstu opět, tak jako tomu bylo v předchozích cca 25 letech, k poklesu počtu dojnic zapojených do této kontroly z 356 594 kusů dojnic na 352 832 kusů, tedy pokles o 4 122 kusů (meziročně -1,2 %).

Opět se projevil dlouhodobý trend poklesu krav zapojených do kontroly mléčné užitkovosti a tím i početních stavů dojnic. Po dvouletém mírném navýšení, kdy se tak projevila odezva chovatelů na v roce 2015 skončenou působnost systému mléčných kvót, který omezoval produkci mléka v celé Evropské unii. Na opětovné snížení počtu dojených krav tak jako v předchozích letech poklesu působí zejména velmi nízká tržní cena syrového kravského mléka. Tato cena byla zejména v období let 2008 a 2009 hluboce pod výrobními náklady producentů mléka. Tento stav nerentabilní ceny syrového kravského mléka se více méně znovu projevuje od dubna 2014 i po celé roky 2015 a 2016.

V kontrole mléčné užitkovosti je v posledních několika letech v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. V posledním uzavřeném kontrolním roce 2015/2016 se jedná o 166 433 normovaných laktací z celkového počtu 296 266 normovaných laktací všech plemen v České republice (56,2 % ze všech; meziročně nárůst o 0,3 %). Na plemeno holštýnského skotu početním zastoupením navazuje hned naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Tyto krávy měly v roce 2016 uzavřeno celkem 107 202 normovaných laktací (36,2 % ze všech; meziročně pokles o 0,5 %).

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2015/2016 dosaženo mléčné užitkovosti 8 725 kg mléka za normovanou laktaci při obsahu 3,88 % tuku a 3,39 % bílkovin, což představuje navýšení o 188 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u plemene holštýnského skotu o užitkovost 9 744 kg mléka (nárůst o 162 kg) při obsahu 3,80 % tuku a 3,52 % bílkovin a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 334 kg mléka (nárůst o 204 kg) při obsahu 4,02 % tuku a 3,52 % bílkovin.

Reprodukce skotu

V úzkém vztahu se zvyšující se mléčnou užitkovostí je také vývoj reprodukčních ukazatelů. Především se jedná o délku mezidobí, které se dá z ekonomických důvodů označit za jeden ze základních reprodukčních ukazatelů. Tento ukazatel byl v uplynulém kontrolním roce 2015/2016 na úrovni 401 dní, což znamená, že se meziročně tato hodnota snížila o 3 dny. V několika předchozích několika letech tento ukazatel zaznamenával mírný pokles či mírné zvýšení. Stále je však

vysoký a vlastní reprodukce skotu včetně navazujícího procentického ukazatele odchovu telat (zejména v chovu skotu bez tržní produkce mléka) zůstává jedním z hlavních ekonomických problémů chovatelů mnoha stád v České republice.

Taktéž již delší dobu dosahovaná hodnota průměrného pořadí laktace ve výši 2,4 na jednu žijící dojnici je z ekonomického hlediska značně nevyhovující. Takto nízká životnost dojnic znamená vysoké zvýšení nákladů na 1 litr vyrobeného mléka v rámci odpisů hodnoty základního stáda skotu. Tzn. že se zde projevují značně vysoké částky na zařazování vysokobřezích jalovic, které jsou někteří chovatelé dokonce nuceni v rámci udržení odpovídajícího početního stavu jejich základního stáda nakupovat.

Plemenářská práce v chovu skotu

V dosahovaných výsledcích v chovu u mnoha chovatelů skotu se pozitivně projevuje nejen um a vyspělost jich samotných, ale také i práce předmětných chovatelských svazů a sdružení. Dále také činnost spolupracujících krmivářských a výživářských firem, plemenářských a šlechtitelských společností, vědeckovýzkumných a vývojových pracovišť včetně našeho zemědělského školství. O těchto výsledcích práce v chovu skotu se můžeme několikrát ročně přesvědčovat na pravidelně pořádaných výstavách hospodářských zvířat a chovatelských dnech, kde jsou prezentováni nejlepší jedinci všech u nás chovaných plemen (kombinovaných, dojnic a masných).

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno zde také zmínit, že se v současné době, tak jako ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace plemen skotu, v rámci výzkumných projektů připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekci. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků „Interbull“ se v nejbližší době postupně očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace plemen skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná zejména o populace plemen českého strakatého skotu a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu za podpory zainteresovaných chovatelských svazů probíhá výzkumný projekt, který má za úkol zabezpečit, aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojeného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezanikla kvalitní česká plemenářská práce, která by díky tomu byla v brzké budoucnosti chovatelsky vyspělým světem překonána.

Národní ozdravovací program od infekční bovinní rinotracheitidy (IBR)

Národní ozdravovací program od IBR (dále jen NOP) v ČR byl zahájen 1. 1. 2006. Po jedenácti letech ozdravování byl tento program k 31. 12. 2016 ukončen. Na začátku ozdravování v roce 2006 pouze 19 % hospodářství z celkového počtu hospodářství skotu bylo uznáno jako IBR prostá hospodářství. V průběhu jedenácti let ozdravování se postupně podařilo počet hospodářství s přiznaným statusem IBR prostého

hospodářství zvýšit na 99,21 %. Infikovaná zvířata se na konci roku 2016 nacházela na posledních 27 hospodářstvích.

Ozdravování bylo zahájeno v roce 2006 vstupním sérologickým vyšetřením všech zvířat od stáří 6 měsíců ve všech hospodářstvích, která nebyla tehdy prostá. Počet infikovaných zvířat na hospodářství byl vysoký a činil 85–95 %. V řadě stád bylo v důsledku silného zamoření provedeno redukováné vstupní vyšetření a stádo bylo administrativně zařazené jako stoprocentně zamořené. Ve většině hospodářství ozdravení znamenalo obměnit celé stádo. Jako průměrnou roční obměnu stád chovatelé uvádějí 25–35 %. U drobných chovatelů a některých masných stád může být obměna méně než 25 %. Chovatel, který zodpovědně přistoupil k ozdravování, průběžně vyřazoval infikovaná zvířata, okamžitě inicioval řešení

případných problémů, ozdravil za 5–6 roků. Bohužel ne všichni si včas uvědomili významnost této povinné národní akce a „dovolili“ infekci šířit se ve stádě ještě několik let po zahájení ozdravování. Došlo tak ke zvýšení počtu infikovaných (pro stádo neperspektivních) zvířat, prodloužení a prodražení ozdravování. Ozdravování také prodloužilo to, že do některých IBR prostých stád byla podceněním zásad biologické bezpečnosti zavlečena infekce, která se v nevakcinovaném stádě rychle rozšířila. Jednalo se i o hospodářství dlouhodobě (již před zahájením ozdravování) IBR prostá. V mnohých případech došlo k prodloužení ozdravování tím, že chovatelé nakupovali skot (převážně z krachujících hospodářství) sice ze stejné nákazové situace, ale ze stáda s podstatně vyšším zastoupením infikovaných zvířat.

Podíl úředně prostých hospodářství v průběhu NOP

Stav k	% úředně prostých hospodářství	nárůst v %
31. 12. 2005	19,02	
31. 12. 2006	29,82	10,80
31. 12. 2007	47,99	18,17
31. 12. 2008	57,32	9,33
31. 12. 2009	59,90	2,58
31. 12. 2010	62,71	2,81
31. 12. 2011	64,98	2,27
31. 12. 2012	69,75	4,77
31. 12. 2013	71,74	1,99
31. 12. 2014	82,81	11,07
31. 12. 2015	95,60	12,80
31. 12. 2016	99,21	3,61

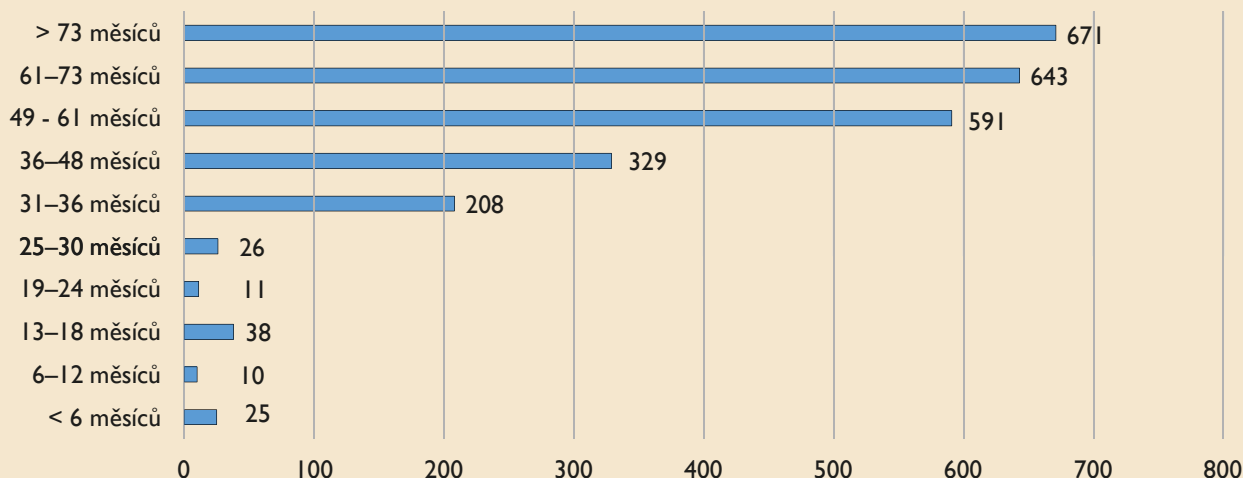
Na začátku roku 2006, kdy bylo ozdravování od IBR zahájeno, bylo procento úředně prostých hospodářství na úrovni 19,02 %. Za jedenáct let ozdravování se podařilo toto procento zvýšit na 99,21 %. Jedná se o nárůst o 80 %. K nejvyššímu nárůstu došlo v letech 2006–2008, dále pak v letech 2013–2015. Počáteční výrazný nárůst počtu ozdravených hospodářství byl způsoben prošetřením stád a zjištěním, že některá již byla prostá a bylo nutné tento stav pouze potvrdit. Proces urychlilo také to, že některá stáda, v nichž byl vstupním sérologickým vyšetřením zjištěn nízký počet infikovaných zvířat, ozdravila rychle eliminační metodou bez vakcinace. Intenzivní vzestup v letech 2014 a 2015 byl způsoben zejména dokončováním ozdravování u drobných chovatelů.

Počet hospodářství, na kterých se k 31. 12. 2016 nacházela IBR pozitivní zvířata, se podařilo snížit na 27. Vzhledem k tomu,

že k 31. 12. 2016 byl ukončen NOP, jsou od 1. 1. 2017 na těchto hospodářstvích nařízena mimořádná veterinární opatření (dále jen MVO). V některých případech na tato hospodářství provozně navazují další hospodářství, jako jsou teletníky, odchovna mladého dobytka nebo výkrm. Pro tato hospodářství platí stejná MVO. Celkem se jedná o dalších 16 hospodářství. V rámci nařízených MVO je zakázán přesun zvířat, přičemž KVS může na základě žádosti chovatele udělit výjimku; je nařízeno ozdravování formou vakcinace a dodržování zásad biologické bezpečnosti, s cílem minimalizovat riziko rozšíření nákazy na prostá hospodářství.

Celkový počet infikovaných (IBR pozitivních) zvířat k 31. 12. 2016 činil celkem 2 552 kusů (0,18 %). V porovnání s koncem roku 2015 se jedná o meziroční pokles o 680 kusů skotu. Více než polovina (1 314) z uvedeného počtu pozitivních zvířat je starších 5 let (viz graf).

Věková struktura a počet zbývajících IBR pozitivních zvířat

Na výše uvedených infikovaných hospodářstvích bylo k 31. 12. 2016 celkem 14 534 kusů skotu (1 %). To znamená, že celkem 1 399 036 (99 %) zvířat bylo k 31. 12. 2016 chováno v hospodářstvích bez potvrzeného výskytu pozitivních zvířat.

I když počet infikovaných hospodářství je pouze 27, jsou ale situovány v 10 krajích. Tudiž pouze 4 kraje (Hl. město Praha, Karlovarský, Liberecký a Moravskoslezský) jsou prosté – bez výskytu pozitivních zvířat. Nejhorší situace je v Olomouckém kraji, kde je celkem třetina (9) všech pozitivních hospodářství a více než čtvrtina z celkového počtu pozitivních zvířat (711). V seznamu infikovaných hospodářství zároveň figurují 4 hospodářství s pouze jedním pozitivním zvířetem. V některých případech se jedná o zvířata, ke kterým mají chovatelé citový vztah a odmítají je vyřadit ze stáda, i když jsou tato zvířata mimo produkční období z důvodu vysokého věku. V těchto případech je na zvážení, zda není lepší cestou k ozdravení hospodářství naříditi vyřazení zvířat a chovateli kompenzovat ztrátu, než hradit náklady na vakcinaci v rámci nařízených MVO.

V souladu s článkem 11.10.1 Terestriálního kódu Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) může být stát považován za prostý IBR, pokud nejméně 99,8 % hospodářství skotu je uznáno za prosté IBR. To znamená, že pouze 0,2 % hospodářství v celé ČR může být bez uznaného statusu prostého hospodářství, to představuje maximálně 39 hospodářství. V části 4.3 vyhodnocení NOP je uvedeno, že k 31. 12. 2016 nebylo úředně uznáno celkem 0,78 % hospodářství za prostých IBR – konkrétně se jedná o 153 hospodářství.

Požadavek OIE by se při přísném výkladu uvedeného kritéria mohl jevit jako nesplněn. Nicméně je nutné zohlednit několik skutečností:

39 hospodářství je ve fázi závěrečného vyšetření a v průběhu několika měsíců budou s velkou pravděpodobností uznány jako prostá hospodářství;

16 hospodářství je provozně navazujících na hospodářství s pozitivními zvířaty. Nárazné hospodářství považujeme spolu s pozitivním hospodářstvím za jednu epizootologickou

jednotku, takže je do výpočtu procenta prostých hospodářství nezařazujeme.

20 hospodářství s výkrmem, lze v blízké budoucnosti automaticky považovat za prostá hospodářství, jelikož budou naskladňovat zvířata pouze z prostých hospodářství.

6 chovů zubrů/bizonů lze rovněž považovat za prostá hospodářství, jelikož se zatím u žádného poraženého zvířete na jatkách nepotvrdili protilátky proti IBR. U těchto zvířat je vzhledem k velkému riziku úrazu při manipulaci, zajištěn odběr vzorků pro vyšetření dle platné MKZ až na jatkách;

31 hospodářství s výkrmem skotu na export. Jedná se o hospodářství, které lze nazvat izolacemi pro zvířata povětšinou z jiných členských států. Přisouvána zvířata z jiných členských států musí plnit dodatečné garance na IBR vyplývající z rozhodnutí Komise (ES) č. 558/2004, tudíž lze tato hospodářství považovat za prostá. Vzhledem k tomu, že z uvedených hospodářství se nerealizuje žádný přesun do jiných hospodářství v rámci ČR (což ani není žádoucí) a zvířata z nich jsou určena pouze pro export, nezařazujeme tato hospodářství do výpočtu procenta prostých hospodářství. V případě, že ČR získá status prosté země, bude muset být v těchto hospodářstvích zesílena kontrola, tak aby nebyl ohrožen status ČR zvířaty, která jsou původem z jiných členských států a v ČR jsou jen dočasně z důvodu předexportní izolace.

14 hospodářství drobných chovatelů. Jedná se o hospodářství, která jsou s velkou pravděpodobností prostá, ale do doby než tento status bude potvrzen laboratorním vyšetřením, jsou pod MVO, v rámci kterých mají chovatelé zakázán přesun zvířat. Došetření bude realizováno v průběhu prvního čtvrtletí 2017. Bohužel jsou mezi těmito drobnými chovateli i chovatelé, kteří odmítají zajistit odběr vzorků a vyšetření zvířat a to i po udělení několika pokut.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že do výpočtu procenta prostých hospodářství v rámci ČR nemusí být započteno celkem 125 hospodářství, která aktuálně nemají

úředně přiznaný status prostého hospodářství. Ve výsledku tak počítáme, že pouze 27 hospodářství, kde se k 31. 12. 2016 nacházel infikovaný skot, považujeme za hospodářství bez přiznaného statusu prostého hospodářství.

To znamená, že procento prostých hospodářství v ČR činí 99,86 %. Kritérium OIE lze proto považovat splněné a ČR může zaslat na Komisi žádost o přiznání statusu země prosté IBR.

V době zahájení Národního ozdravovacího programu od IBR docházelo k významnému poklesu stavů skotu. Proto byla přijata zásada (jednání na MZe), že vyřazování nevhodných (infikovaných) zvířat bude probíhat v rámci přirozené obměny stád. I přesto se předpokládalo ukončení NOP za 7–8 roků. Tento předpoklad vycházel z chovateli vykazované průměrné roční obměny stád a také ze zkušeností při dosavadním dobrovolném ozdravování. Velkým přínosem bylo výhradní zavedení markerových vakcín při eliminační metodě s vakcinací. Oproti dříve používaným konvenčním vakcínám, znamenalo použití markerových vakcín zkrácení ozdravování až o polovinu, neboť bylo možné po dokončení ozdravování reprodukčně využít neinfikovaných, vakcinovaných zvířat. To při konvenčních vakcínách nešlo.

Do konce roku 2012, tedy za 7 roků ukončilo ozdravování 70 % chovatelů a za další 4 roky se podařilo ozdravit více než 99 % všech hospodářství v zemi. To je i důvod proč k 31. 12. 2016 byl ukončen NOP a bylo rozhodnuto, že zbylá infikovaná hospodářství budou ozdravena v rámci MVO. Náklady na vakcinaci v infikovaných hospodářstvích sice uhradí stát, ale na druhé straně má možnost více zasahovat do samotného

procesu ozdravování a eliminace pozitivních zvířat formou věkového omezení pro jejich připouštění. Je předpoklad, že těmito omezeními pro chovatele lze dosáhnout zásadního snížení počtu pozitivních zvířat a v průběhu několika málo let ozdravit i poslední infikovaná hospodářství.

Vzhledem k tomu, že procento hospodářství, která lze považovat za prostá, v ČR přesáhl požadovaných 99,8 %, připravila SVS žádost o uznání ČR jako země prosté IBR. Žádost by měla být zaslána na Komisi a to v průběhu prvního čtvrtletí roku 2017.

PRASATA, VEPŘOVÉ MASO

V roce 2016 došlo podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) k poklesu celkových stavů prasat i prasnic. K 31. 12. 2016 činil meziroční pokles stavů prasat celkem 76 tis. kusů (tj. o 4,9 %). U prasnic je snížení stavů ve zmíněném meziročním srovnání o 5 tis. kusů, což činí 5,2 %.

Celkové stavy prasat reagují na změny v důsledku ekonomických vlivů působících na tuto komoditu. Rentabilitu výroby vepřového masa nepříznivě ovlivňuje růst nákladů (krmné směsi, energie, odpisy atd.), výkyv cen zemědělských výrobců za jatečná prasata, dovozy živých prasat a vepřového masa.

Ke konci roku 2016 bylo na území ČR evidováno **2 964 hospodářství s chovem prasat a 1 747 hospodářství s chovem prasnic**.

Vývoj stavů prasat v ČR

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 1. 8.	z toho stav prasnic k 1. 8.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.
	tis. kusů	tis. kusů	tis. kusů	tis. kusů	tis. kusů	tis. kusů
2010	1 909	133	1 948	130	1 845	122
2011	1 749	112	1 658	103	1 487	97
2012	1 579	100	1 574	101	1 534	98
2013	1 587	102	1 513	102	1 548	102
2014	1 617	103	1 632	101	1 607	98
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91

Průměrný stav prasnic v roce 2016 činil 105 164 ks a oproti roku 2015 poklesl o 2 540 ks, což je o 2,4 %. Naproti tomu došlo díky zlepšení šlechtitelské práce a zvýšení selekčního tlaku k dalšímu nárůstu stěžejních ukazatelů reprodukce. Ve

srovnání s rokem 2015 bylo v roce 2016 narozeno o 5,4 % více selete na 1 prasnici (30,1 ks) a o 4,9 % více odchováno (26,9 ks). Z uvedených čísel vyplývá mírné zvýšení – o 0,4 % uhynulých selat do odstavu.

Počet narozených a odchovaných selat na prasnici (ks)

Rok	Průměrný stav prasníc	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých selat z narozených
2010	139 878	24,8	22,1	10,9
2011	114 494	26,3	23,5	10,9
2012	105 991	26,8	23,9	10,9
2013	108 317	27,9	25,0	10,6
2014	109 695	29,0	26,0	10,4
2015	107 704	28,6	25,7	10,2
2016	105 164	30,1	26,9	10,6

Z důvodu dalšího nárůstu domácí spotřeby vepřového masa v roce 2016 na hodnotu 582,7 tis. t ž. hm. bylo dosaženo nejvyšší úrovně tohoto ukazatele od roku 2010. Ve srovnání s rokem 2013, kdy byla domácí spotřeba naopak na nejnižší

úrovní, došlo v roce 2016 k nárůstu domácí spotřeby tohoto druhu masa o téměř 7%. Tuzemská výroba v roce 2016 však oproti roku 2015 zaznamenala jen velmi malý nárůst (0,2 %), což vyústilo ve zvýšení dovozu této komodity o 3,5%.

Bilance výroby a spotřeby vepřového masa (tis. tun živé hmotnosti)

Rok	Počáteční zásoba	Výroba	Dovoz	Celková nabídka	Domácí spotřeba	Vývoz	Celková poptávka	Konečná zásoba
2010	13,5	366,4	279,6	659,5	574,0	68,6	642,6	16,9
2011	16,9	350,3	301,7	668,9	576,3	76,8	653,1	15,8
2012	15,8	303,6	328,5	647,9	556,6	77,6	634,2	13,7
2013	13,7	311,6	321,1	645,0	545,2	86,2	631,4	13,6
2014	13,6	312,5	325,0	651,1	546,2	92,9	639,1	12,0
2015	12,0	309,8	339,5	661,3	563,0	86,5	649,5	11,8
2016	11,8	310,5	351,3	684,8	582,7	93,1	675,8	9,0

Nejvíce živých prasat, především zástavových selat na výkrm, se dováží ze SRN – 114 tisíc kusů a Dánska 87 tisíc kusů. Vývozními destinacemi z **ČR, především jatečných prasat, bylo v roce 2016 Slovensko (144 tis. ks), Maďarsko (108 tis. ks) a Německo (101 tis. ks).**

V roce 2016 bylo saldo zahraničního obchodu v kategorii živá prasata kladné v početním (+184 700 ks), hmotnostním (+33 214 tis. tun) i finančním vyjádření (+ 877 mil. Kč).

Objem zahraničního obchodu s živými prasaty

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	tis. t. ž. hm.	mil. Kč	dovoz země	vývoz země
2010	21,7	1 153	20,0	597	-1,7	-556	DK /52%	SK /33%
2011	24,1	1 066	22,5	754	-1,6	-312	DK /45%	SK /40%
2012	31,4	1 557	24,8	948	-6,6	-609	DK /36%	SK /33%
2013	22,6	1 278	27,9	1 082	+5,3	-196	SRN /40%	SK /45%
2014	23,4	1 107	37,0	1 315	+13,6	+198	SRN /41%	SK /43%
2015	17,5	763	41,6	1 333	+24,1	+570	SRN /38%	SK /58%
2016	8,7	446	40,8	1 323	+32,1	+877	SRN /47%	SK /34%

Stejně jako v předešlých letech, i v roce 2016 dovoz vepřového masa do ČR velmi výrazně předčil vývoz této komodity. Saldo zahraničního obchodu činilo -223,3 tisíce tun jatečné hmotnosti, ve finančním vyjádření se pohybovalo na úrovni -12 237 milionů Kč.

Nejvíce vepřového masa bylo v roce 2016 dovezeno ze SRN (88,6 tis. t jat. hm.) a Španělska (50,7 tis.t.jat.hm.). Vývoz pak směřoval z 80 % na Slovensko – 31,6 tis. t jat. hm.

Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	tis. t. jat. hm.	mil. Kč	Dovoz ze země	Vývoz do země
2010	198,9	9 855	37,8	1 965	-161,1	-7 890	SRN / 53 %	SK / 88 %
2011	216,0	10 906	42,2	2 142	-173,8	-8 764	SRN / 47 %	SK / 85 %
2012	231,8	13 321	42,1	2 504	-189,7	-10 817	SRN / 43 %	SK / 86 %
2013	232,2	13 786	45,4	2 688	-186,8	-11 098	SRN / 45 %	SK / 86 %
2014	234,7	13 778	43,5	2 633	-191,2	-11 145	SRN / 47 %	SK / 76 %
2015	250,5	13 305	34,9	1 744	-215,6	-11 561	SRN / 40 %	SK / 77 %
2016	262,8	14 222	39,5	1 985	- 223,3	- 12 237	SRN / 34 %	SK / 80 %

Vývoj soběstačnosti v produkci vepřového masa v České republice má od roku 2004 (96,9%) trvale klesající tendenci a přes mírné zlepšení v letech 2013/2014 se v roce 2016 pohyboval na úrovni 55%.

V řadě členských států Evropské unie i v dalších zemích dochází ke snižování dovozu potravin díky tomu, že občané preferují stále více potraviny vyrobené z vlastních zdrojů, které považují za bezpečnější, zdravější a chutnější. Tento vývoj, vedoucí ke zvyšování domácí výroby potravin, má příznivý dopad na růst zaměstnanosti, snižování nákladů na výrobu včetně mezinárodní dopravy, snižování spotřebitelských cen a na strategické zabezpečení v případě celosvětových nebo lokálních výpadků v zásobování potravinami.

V České republice dosud nebyla soběstačnost ve výrobě všeobecným společenským tématem, nová strategie rozvoje chovu prasat a výroby vepřového masa však počítá s rozvojem tohoto odvětví a postupným zvyšování stavů prasnic tak, aby v roce 2030 pokrývala výroba vepřového masa poptávku na úrovni 80%.

Spotřeba masa na obyvatele vykazovala v dřívějších letech mírně klesající tendenci. V letech 2014 a 2015 došlo k rostoucí tendenci v této spotřebitelské charakteristice na úroveň 42,9 kg/osobu/rok. Poměr spotřeby vepřového masa k masu celkem zaznamenal v roce 2016 mírný nárůst na 54,1%.

Soběstačnost a spotřeba vepřového masa

Rok	Soběstačnost produkci vepřového masa	Spotřeba masa celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem
	%	kg/osoba/rok	kg/osoba/rok	%
2010	63,8	79,1	41,6	52,6
2011	60,8	78,6	42,1	53,6
2012	54,5	77,4	41,3	53,4
2013	56,9	74,8	40,3	53,9
2014	57,2	75,9	40,7	53,6
2015	55,0	79,3	42,9	54,1
2016 ¹⁾	56,9			

Poznámka: ¹⁾ Spotřebu masa na osobu a rok zveřejňuje ČSÚ až koncem následujícího roku, tzn. za rok 2016 v roce 2017

Cena zemědělských výrobců (CZV) se v průměru roku 2016 pohybovala na úrovni 29,26 Kč/kg ž. hm. a byla na prakticky stejné hodnotě jako byl průměr roku 2015 (viz index 1,01). Totéž lze konstatovat analogicky i u CZV v mase, které se ve výše uvedeném meziročním porovnání

snížily v průměru roku o 0,08 Kč (index 0,99). Nutno však podotknout, že tato vyrovnanost cen mezi zmíněnými roky byla dosažena díky významnému oživení CZV v druhém pololetí 2016. Ceny selat meziročně poklesly o 1,24 Kč/kg ž. hm (tj. o 2,4 %).

Za vepřovou kýtu zaplatili spotřebitelé v roce 2016 v průměru o 2,78 Kč/kg méně, zatímco jatečná partie bok se

prodávala na pultech obchodů za 82,91 Kč/kg, tedy o 2,47 Kč/kg více, než tomu bylo v průměru roku 2015.

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat, ceny selat a zemědělských výrobků

Rok	Jatečná prasata v živém	Jatečná prasata v mase ve třídě SEU	Ceny chovných selat	Spotřebitelské ceny Kč/kg	
	Kč/kg ž. hm.	Kč/kg masa	Kč/kg ž. hm.	V. kýta	V. bůček
2010	27,22	35,07	53,62	102,89	65,21
2011	28,66	36,84	48,29	103,00	65,80
2012	33,25	37,70	56,99	112,90	77,28
2013	34,43	37,79	59,07	119,71	83,55
2014	33,00	43,05	59,05	122,62	84,14
2015	29,09	37,86	52,80	116,20	80,44
2016	29,26	37,80	51,56	113,42	82,91
Rozdíl 2016–2015	0,17	-0,08	-1,24	-2,78	2,47
Index 2016/2015	1,01	0,99	0,97	0,97	1,03

Podpory do chovu prasat v roce 2016

Národní programy

V roce 2016 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu prasat v oblasti **Udržování a zlepšování genetického potenciálu** v celkové výši **32 741 tis. Kč**. Jednalo se o podporu ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Ministerstvo dále reagovalo na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat a také v roce 2016 pokračovaly v rámci dotačního programu Nákazový fond podprogramy **8.F.a Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic** a **8.F.b Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat**. Na oba dotační podprogramy bylo vyplaceno celkem **799 mil. Kč** (v roce 2015 činila podpora 787 mil. Kč).

Dotace z prostředků Evropské unie

V rámci **PRV 2014–2020** pokračovaly také v roce 2016 podpory na opatření **Dobré životní podmínky zvířat**, mezi které patří též podopatření Zlepšení životních podmínek v chovu **prasat – prasnic** a **prasniček** a podopatření **Zvětšení plochy pro odstavená selata**.

Chovatelé mohou čerpat také podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možností, kde čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Dále je možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde je možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení je určena operace **16.2.1 Spolupráce při vývoji nových produktů**,

postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě či 16.1.1 Evropské inovační partnerství.

V PRV ČR 2014–2020 proběhlo v říjnu 2016 3. kolo příjmu žádostí o dotaci. V operaci Investice do zemědělských podniků bylo v rámci tohoto kola příjmu žádostí doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele celkem 2873 žádostí o dotaci, z toho 2045 bylo z oblasti živočišné výroby. Doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele bylo 64 žádostí chovatelů prasat s částkou dotace 334,3 mil. Kč. Další 121 doporučených, nebo čekajících žádostí o dotaci bylo na kombinované projekty s částkou 48,6 mil. Kč.

V roce 2016 byly navíc chovatelům prasat vyplaceny dva mimořádné kompenzační balíčky z unijních prostředků v rámci celoevropské krize v sektoru chovu prasat.

DRŮBEŽ, DRŮBEŽÍ MASO A VEJCE

Rok 2016 navázal na úspěšný předchozí rok v produkci drůbežího masa, kdy roční produkce se dokonce zvýšila o 3,5 %, a dosáhla 247,4 tis. tun ž. hm. Je to po několika letech růstu hodnoty tohoto ukazatele nejlepší výsledek od roku 2010. Na zvýšení se podílelo hlavně snížení spotřebitelských cen a také vysoká poptávka po tomto druhu masa vzhledem k jeho nižším cenovým relacím vůči ostatním druhům masa a také rychlé kuchyňské úpravě.

Bilance drůbežího masa je dlouhodobě záporná, to znamená, že rozdíl mezi nabídkou a poptávkou je vyrovnáván dovozy. Dovozy a vývozy této komodity také v roce 2016 pokračovaly v nárůstu u obou těchto položek zahraničního obchodu, přičemž v roce 2016 zaznamenaly nejvyšší hodnoty od vstupu České republiky do Evropské Unie. Dovoz byl v porovnání s rokem 2015 vyšší o 4,4 % a pohyboval se kolem 187 tisíc tun, zatímco vývoz byl vyšší dokonce o 17,3 % a pohyboval se kolem 55,5 tisíc tun drůbežího masa. V průměru se celkem dováželo za 67,34 Kč/kg a vyváželo za 42,16 Kč/kg. Nejvíce se dovezlo z Polska, Německa a Maďarska a více než polovina vývozu směřovala na Slovensko.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba kg/obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199,0	–	13,2	180,0	13,0	18,50	–	–
1990	210,0	–	21,5	188,0	13,6	18,50	–	–
1991	208,0	–	26,1	177,0	12,2	20,60	34,61	39,07
1992	170,0	0,6	20,8	168,0	12,0	21,31	37,98	43,02
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	22,9	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	23,9	21,95	40,98	51,42
2005	321,7	74,5	36,5	355,0	26,1	21,18	38,06	51,58
2010	263,0	103,9	35,6	332,6	24,5	20,38	39,06	56,79
2011	236,8	120,2	33,9	323,3	24,5	22,11	40,56	57,97
2012	241,7	148,9	42,8	348,4	25,2	23,09	41,35	62,57
2013	235,0	139,4	43,5	331,9	24,3	24,74	43,57	69,14
2014	236,8	147,7	44,2	341,2	24,7	23,86	43,82	71,60
2015	239,0	179,1	47,3	370,5	26,0	23,73	45,15	69,35
2016	247,4	187,0	55,5	377,5	26,8*	23,47	44,44	68,28

Pramen: ČSÚ, SDP, celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe

Vysvětlivky: CZV – ceny zemědělských výrobců; CPV – ceny průmyslových výrobců; SC – spotřebitelské ceny

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2016 poklesly meziročně o 5,3 %, s výjimkou hus, jejichž stavy vzrostly o 5,3 %. Pokles zaznamenaly nejen stavy kuřat na výkrm – proti roku 2015 o 686 tis. kusů (5,7 %), ale také

kuřata na chov o 162 tis. kusů (5,7 %), slepice o 181 tis. kusů (2,9 %), kohouti o 33 tis. kusů (13,5 %) a kachny o 42 tis. kusů (15,6 %). Kuřata na výkrm tvořily v roce 2016 53,7 % ze stavů drůbeže celkem.

Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR (v tis. ks)

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Slepice	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2004	3 663	14 166	6 394	142	32	258	837	25 494
2005	3 706	14 322	5 941	134	33	420	816	25 372
2006	3 608	14 670	6 316	175	17	494	456	25 736
2007	2 813	14 310	6 288	188	16	410	566	24 592
2008	3 465	16 183	6 309	149	19	496	697	27 317
2009	3 003	15 868	6 464	153	21	504	478	26 491
2010	2 755	14 884	6 216	187	19	402	376	24 838
2011	2 932	11 320	6 137	188	18	289	365	21 250
2012	2 686	11 824	5 355	242	15	249	320	20 691
2013	3 364	11 693	7 243	233	20	272	440	23 265
2014	2 155	11 508	6 756	237	18	393	396	21 464
2015	2 820	12 121	6 297	245	19	590	416	22 208
2016	2 658	11 435	6 116	212	20	498	374	21 314

Pramen: ČSÚ- Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku

Vejce

V roce 2016 nepatrně poklesla v meziročním srovnání produkce vajec o 0,6 % (na 2 161 mil. ks). Stavby nosnic v zemědělském sektoru se zvýšily o 4,9 %, naopak došlo k poklesu stavu nosnic v domácích hospodářstvích o 3,8 %. Celkové stavy nosnic v roce 2016 vykázaly mírný nárůst o 0,3 % na celkovou úroveň 8 923 tis. kusů. Ve sledovaném období nepatrně poklesla domácí spotřeba vajec o 0,5 % (na 2 767 mil. ks) – odhad MZe 255 ks na obyvatele v roce 2016. Vejce patří k nejlevnějším zdrojům bílkoviny na trhu, a proto jejich spotřeba v posledních letech stoupá.

Faktory jako snížení produkce tuzemských konzumních vajec, poměrně vysoký dovoz na český trh a nepatrný nárůst vývozu této komodity měly za následek udržení soběstačnosti na úrovni 78,1 %. Rozdíl mezi nabídkou a poptávkou vyrovnaly dovozy, které byly vůbec nejvyšší od roku 2000.

Dovozy se pohybovaly přibližně na úrovni 835 mil. kusů a vývozy kolem 229 mil. kusů. Údaje jsou uváděny jako položky celkem za zahraniční obchod jak s konzumními vejci, tak s melanžemi po přepočtu na konzumní vejce.

Ceny zemědělských výrobců vajec a ceny spotřebitelské v roce 2016 meziročně poklesly, a to o cca 10 %.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) v Kč/ks

	Výroba	Z toho samoz.	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV	SC
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2	1,92	2,77
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6	1,58	2,39
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0	1,76	2,44
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8	1,80	2,76
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47	2,32
2006	2 191	968	497,2	154,3	2 528,3	1,48	2,33
2007	2 203	958	519,4	372,1	2 350,3	1,67	2,48
2008	2 647	926	421,6	180,1	2 888,5	1,75	2,56
2009	2 275	916	527,9	146,3	2 656,6	1,73	2,59
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63	2,47
2011	2 168	896	647,5	157,5	2 658,0	1,43	2,31
2012	2 001	852	650,5	179,5	2 472,0	2,23	3,58
2013	2 160	926	614,4	255,2	2 519,2	1,77	3,03
2014	2 237	943	676,0	214,4	2 698,0	1,84	3,08
2015	2 174	928	799,0	199,7	2 773,3	1,88	3,10
2016	2 161	848	835,0	229,0	2 767,0	1,67	2,84

Pramen: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže, celní statistika, MZe
 Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks
 tekuté vaječné produkty 20 ks
 sušené vaječné produkty 72 ks

Průměrný stav nosnic v roce 2016 byl zjištěn ve výši 8,9 mil. ks (meziroční stagnace), z toho v zemědělském sektoru bylo chováno 4,3 mil. ks (48,6 %) a v domácích hospodářstvích bylo evidováno 4,6 mil. ks nosnic. Celková snáška konzumních vajec, tzn. včetně domácích hospodářství,

činila 2 161 078 tis. kusů, v zemědělském sektoru snáška činila 1 313 287 tis. kusů a v domácích hospodářstvích 847 791 tisíc kusů. Průměrná snáška na nosnici se v roce 2016 v zemědělském sektoru pohybovala na úrovni 302,6 kusů a v domácích hospodářstvích na úrovni 185,0 kusů.

Stavy nosnic po dopočtu domácích hospodářství obyvatelstva v ČR

Rok	Zemědělský sektor	Domácí hospodářství	Celkem
2004	6 344 869	4 767 869	11 112 349
2005	5 539 143	4 378 116	9 917 259
2006	5 426 940	4 961 646	10 388 586
2007	5 749 022	4 912 030	10 661 052
2008	6 044 670	4 746 182	10 790 852
2009	5 744 053	4 698 720	10 442 773
2010	3 998 409	4 555 230	8 553 639
2011	4 142 277	4 596 268	8 738 545
2012	3 733 242	4 368 340	8 101 582
2013	4 003 130	4 749 092	8 752 223
2014	4 324 306	4 835 730	9 160 036
2015	4 137 802	4 761 437	8 899 239
2016	4 340 090	4 582 654	8 922 744

Pramen: Výsledky chovu drůbeže ČSÚ – údaj vyjadřuje průměr v roce, nikoliv stav k 31. 12.

Podpory v chovu drůbeže v roce 2014 až 2016

Dotační programy zemědělství na chov drůbeže ze státního rozpočtu, tzv. „národní dotace“	2014 (v mil. Kč)	2015 (v mil. Kč)	2016 (v mil. Kč)
Podpora vybraných činností na ozdravování chovů drůbeže (dotační titul 8.Fc)	357	440	463
Podpora šlechtění plemen drůbeže s cílem zkvalitnění a zvýšení produkce drůbežího masa (dotační titul 2.A)	33	33	34

Dotace z prostředků Evropské komise

Chovatelé mohou čerpat podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možností, kde čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Dále je možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde je možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení je určena operace **16.2.1 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě** či **16.1.1 Evropské inovační partnerství**.

V PRV ČR 2014–2020 proběhlo v říjnu 2016 3. kolo příjmu žádostí o dotaci. V operaci Investice do zemědělských podniků bylo v rámci tohoto kola příjmu žádostí doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele celkem 2873 žádostí o dotaci, z toho 2045 bylo z oblasti živočišné výroby. Mezi čekateli jsou zařazeny žádosti o dotaci, které byly doporučeny a administrovány v roce 2017. Doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele bylo

49 žádostí chovatelů drůbeže s částkou dotace 282 mil. Kč. Dalších 121 doporučených, nebo čekajících žádostí o dotaci bylo na kombinované projekty s částkou 48,6 mil. Kč.

OSTATNÍ ŽIVOČIŠNÉ KOMODITY**Ovce a kozy**

Stavy ovcí se od roku 2000, kdy se chovalo pouze 84 108 kusů, zvýšily na 218 493 kusů v roce 2016, což představovalo nárůst o 134 385 kusů, tj. o 159,8 %.

V meziročním srovnání 2016/2015 však došlo k poklesu stavu ovcí o 13 201 kusů tj. 5,7 %, jehnic o 1 471 kusů tj. 8,2 %, bahnic o 5000 kusů tj. 3,7 % a plemenných beranů o 61 kusů, tj. 1,1 %.

Početní stavy koz měly stoupající úroveň do roku 1995, po které následoval pokles stavu trvajícím do roku 2004, ve kterém bylo v ČR chováno pouze 11 912 kusů koz. V roce 2016 se chovalo celkem 26 548 kusů koz, což představuje proti roku 2004 (kdy byl od roku 1990 zaznamenán nejnižší stav koz) zvýšení o 14 636 kusů, tj. o 122,9 %. V meziročním srovnání 2016/2015 došlo k poklesu stavu koz o 217 kusů tj. 0,8 %.

Spotřeba skopového a koziho masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice dlouhodobě velmi nízká

a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 10 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 90 % jatečných zvířat.

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Stavy ovcí a koz v ČR 2010-2015

Ukazatel	MJ	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stavy ovcí celkem k 1. 4. daného roku	ks	209 052	221 014	220 521	225 397	231 694	218 493
Stavy koz celkem k 1. 4. daného roku	ks	23 263	23 620	24 042	24 348	26 765	26 658
Výroba	tis. t j. hm.	2,38	3,00	3,32	3,49	3,34	3,9
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	1,89	2,84	3,14	3,30	3,16	3,75
Dovoz ²⁾	tis. t j. hm.	0,34	0,36	0,39	0,34	0,46	0,45
Celková nabídka	tis. t j. hm.	2,72	3,36	3,71	3,83	3,80	4,2
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	2,68	3,28	3,61	3,65	3,59	3,92
Vývoz ²⁾	tis. t j. hm.	0,04	0,08	0,10	0,18	0,21	0,28
Celková poptávka	tis. t j. hm.	2,72	3,36	3,71	3,83	3,80	4,2
Soběstačnost	%	90,2	91,5	92,0	95,6	93,0	99,5

Pramen: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz ČR

Poznámky:

¹⁾ Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46

²⁾ Dovoz a vývoz včetně živých zvířat

V roce 2016 se proti roku 2015 zvýšila produkce skopového a kozího masa o 16,8 % i přesto, že se snížily početní stavy zvířat. Důvodem poklesu stavů zvířat je obnova stáda, tedy vyšší počet vyřazených zvířat základního stáda směřujících na porážku. Na růst produkce skopového a kozího masa má vliv také rostoucí poptávka po tomto druhu masa, které je však stále jen doplňkovým masem na tuzemském trhu. Většinou se jedná pouze o tradiční sváteční spotřebu a spotřeba v průběhu roku je oproti ostatním druhům masa stále na nízké úrovni.

Světový trh se skopovým masem je ovlivněn vstupem Číny na trh s touto komoditou. Čína je v současné době největší producent, konzument a dovozce skopového masa. Mezi zeměmi vyvážející skopové maso do Číny převládají především Austrálie a Nový Zéland, které jsou zároveň druhým a třetím největším světovým producentem této komodity.

Trh EU, který jako jeden region je druhým největším celosvětovým producentem, lze charakterizovat klesající výrobou i spotřebou, přičemž skopové maso má pouze okrajový význam ve většině zemí EU. Dlouhodobý pokles produkce v EU v průměru o 1,9 % ročně je dán strukturou průmyslu (malou velikostí zemědělských podniků, věkovým profilem chovatelů ovcí) a nízkou ziskovostí ve srovnání se zemědělskými podniky v jiných odvětvích.

Na zvyšování početních stavů těchto zvířat má nemalý podíl i dotační politika státu – národní dotace, přímé platby a podpory z Programu rozvoje venkova.

Národní programy

V rámci národních dotačních programů byl podporován sektor chovů ovcí a koz v oblasti udržování a zlepšování genetického potenciálu v roce 2016 ve výši 50,1 mil. Kč a v oblasti nákupu plemenných zvířat ve výši 0,107 mil. Kč.

Přímé platby

• Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

- z obálky na přímé platby vyhrazeno 15 % finančních prostředků (cca 3,4 mld. Kč) na podporu citlivých sektorů rostlinné a živočišné výroby
- podpora se poskytuje na brambory pro výrobu škrobu, chmel, ovoce a zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny vázané na chov přežvýkavců, masná telata, sektor mléka, ovce a kozy
- podmínky jsou upraveny nařízením vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů

• Podpora na chov ovcí a koz

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- ovce a kozy starší 1 roku (samice starší 1 roku), vedené v ÚE na hospodářství žadatele v období nejméně od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku
- pastva deklarovaných ovcí a koz v období nejméně od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku na TTP nebo na travních porostech, které jsou evidované v LPIS na žadatele,
- vedení pastevního deníku – denní záznamy o pastvě, které se mají uchovávat po dobu 5 let a obsahují:
 - identifikační číslo pasené bahnice nebo kozy; pokud žadatel pase veškeré bahnice nebo kozy ze stáje nebo hospodářství evidovaného v ústřední evidenci, postačí do záznamu o pastvě místo identifikačních čísel bahnic nebo koz uvést registrační číslo hospodářství nebo registrační číslo stáje vedené v ústřední evidenci zvířat podle plemenářského zákona (zákon č. 154/2000 Sb.),
 - identifikační číslo dílu půdního bloku využívaného v příslušný kalendářní den k pastvě, přičemž je-li

bahnice nebo koza pasena v I kalendářní den na více dílech půdních bloků, uvedou se identifikační čísla všech těchto dílů půdních bloků a

- datum pastvy zvířat
- platba bude poskytnuta na minimální počet 2 VDJ (14 ks zvířat), (přepočítávací koeficienty jsou uvedeny v nařízení vlády č. 50/2015), platba bude vyplacena, pokud částka přímých plateb přesahuje 100 EUR

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

- navazuje na národní doplňkové platby k přímým podporám (Top-Up)
- poskytována z národních zdrojů
- dotace je poskytována na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz a na tři historické platby – chmel, brambory určené pro výrobu škrobu a přežvýkavce
- PVP se poskytují žadatelům, kteří v daném roce požádali o SAPS
- celková výše prostředků se každoročně snižuje podle EU legislativy (poměrové finanční rozdělení na sektory je fixně stanoveno)
- podmínky jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů

• Platba na chov ovcí, popřípadě koz

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- platba na ovce, popřípadě kozy chované na hospodářství v období od 1. do 31. 7. příslušného kalendářního roku
- podmínka 2VDJ

• Platba na přežvýkavce

Podmínky pro poskytnutí podpory:

- chov přežvýkavců k 31. březnu 2007 na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci
- podmínka 2VDJ

Program rozvoje venkova

Chovatelé mohou čerpat podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možnosti, kde

čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Dále je možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde je možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení je určena operace **16.2.1 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě** či **16.1.1 Evropské inovační partnerství**.

V PRV ČR 2014–2020 proběhlo v říjnu 2016 3. kolo příjmu žádostí o dotaci. V operaci Investice do zemědělských podniků bylo v rámci tohoto kola příjmu žádostí doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele celkem 2873 žádostí o dotaci, z toho 2045 bylo z oblasti živočišné výroby. Mezi čekateli jsou zařazeny žádosti o dotaci, které byly doporučeny a administrovány v roce 2017. Doporučeno, nebo zařazeno mezi čekatele bylo 135 žádostí chovatelů ovcí s částkou dotace 64,3 mil. Kč, a 15 žádostí chovatelů koz s částkou dotace 8 mil. Kč. Dalších 121 doporučených, nebo čekajících žádostí o dotaci bylo na kombinované projekty s částkou 48,6 mil. Kč.

Králíci

V roce 2016 se pokles stavů králíků celkem zastavil proti minulým letům. Velký vliv na stabilizaci stavů měla stejná poptávka po tomto druhu masa jako v roce 2015. I když byla poptávka vyšší než produkce, tak nabídka byla doplněna dovozy převážně živých jatečných králíků a také dovozy králíčího masa. Největší stavy králíků byly v roce 1999, a to 16,8 mil. kusů, zatímco v roce 2016 pouhých 5,4 mil. kusů, kdy tvořily pouze 32% ze stavů v roce 1999. Důvodem bylo snížení odbytu králíčího masa nejenom na tuzemském trhu, ale i na zahraničních trzích.

Stavy králíků v tis. kusech

Druh chovu	Kategorie	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Faremní	Chov	25	23	21	16	14	14
	Výkrm	454	452	305	180	160	165
Malochovy	Chov	1 050	920	850	780	740	738
	Výkrm	6 373	5 900	5 300	4 700	4 500	4 450
Celkem		7 932	7 295	6 476	5 676	5 414	5 367

Pramen: Rabbit Trhový Štěpánov

* odhad Mze na základě údajů známých za rok 2016

Produkce králíčího masa v ČR se od roku 2008 až do roku 2016 výrazně snižovala, a to o 54,7%. V roce 2008 byla produkce králíčího masa 39 340 tun ž. hm. V roce 2016 nastal zlom a produkce králíčího masa stoupla proti roku 2015 na 17,8 tis. tun ž. hm. V meziročním srovnání 2016/2015 to znamenalo zvýšení produkce této komodity o 17 %, přičemž

produkce v roce 2015 činila 15,2 tis. tun ž. hm. V roce 2014 byla produkce králíčího masa cca 14,7 tis. tun ž. hm. Pokles produkce králíčího masa byl doplněn dovozem živých králíků, kteří byli v ČR poraženi, a tím byla doplněna poptávka po králíčím mase na tuzemském trhu.

V roce 2015 podle údajů ČSÚ byla spotřeba tohoto druhu masa pouze 0,8 kg/obyv./rok, zatímco v 90. letech se spotřeba pohybovala na úrovni 3,5 kg/obyv./rok, a tím řadila Českou republiku mezi jedny z největších spotřebitelů tohoto masa v Evropě. Rozdíl mezi poptávkou a produkcí byl kompenzován převážně dovozem živých zvířat, která jsou v tuzemsku porážena, a také dováženým králíčím masem. V roce 2016 se dovezlo 577,6 tisíc kusů jatečných králíků v průměrné hmotnosti 2,59 kg, zatímco v roce 2015 se dovezlo 451,7 kusů ve stejné porážkové hmotnosti, což bylo o 125,9 tisíc kusů méně.

Spotřeba králíčího masa v posledních letech neustále klesala, až se dostala na úroveň kolem 1 kg/obyv./rok. Předpokládá se, že spotřeba tohoto druhu masa již nebude dále klesat. Na tuzemském trhu se objevují i výrobky vyšší finalizace, které si našly svoje spotřebitele.

Spotřebitelská cena se od roku 1995 neustále zvyšovala a byla určujícím faktorem odbytu králíčího masa. Ceny jsou závislé na výši poptávky po této komoditě, na cenách ostatních druhů mas na tuzemském trhu, a také na uplatnění tohoto druhu masa na zahraničních trzích. Díky vysokým spotřebitelským cenám (jedno z nejdražších mas na tuzemském trhu), relativně malé výtěžnosti (50–53 % podle hmotnosti a plemene) byla výrazně menší poptávka po králíčím masu než u jiných mas kromě masa jehněčího, kde je poptávka ještě daleko nižší. Pro srovnání spotřebitelská cena vepřové kýty za kg bez kosti byla pouze 66,9 % z ceny kg králíka celého, vepřový bůček bez kosti 46,3 % a kuře 40,6 %.

Vzhledem k tomu, že králíčí maso je vysoce kvalitním dietním masem, tak se předpokládá, že i přes vyšší cenovou hladinu si jako doplňkové maso, obdobně jako maso jehněčí, na tuzemském trhu zachová současnou úroveň spotřeby.

Státní podpory na chov králíků jsou následující:

Národní dotace

„Zásady, kterými se na základě § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství“ – tyto zásady jsou na www.eagri.cz v kolonce dotace – národní dotace – genetické zdroje – dotace.

Program rozvoje venkova

Chovatelé mohou čerpat podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možnosti, kde čerpat dotace a kde je alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Dále je možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde je možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení je určena operace **16.2.1 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě** či **16.1.1 Evropské inovační partnerství**.

V roce 2015 v prvním kole žádostí bylo celkem 6 doporučených projektů na chov králíků a požadovaná dotace byla celkem 10 mil. Kč.

V roce 2016 byl doporučen 1 projekt na chov králíků a požadovaná dotace byla 329 tis. Kč.

Ryby

Pod pojmem rybníkářství se skrývá chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě jiných vodních organismů. Rybníkářství v České republice lze rozdělit na produkční a rekreační rybníkářství. Produkční i rekreační rybníkářství je v České republice řízeno zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybníkářského práva, rybníkářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybníkářství) a jeho prováděcí vyhláškou č. 97/2004 Sb. Produkční rybníkářství je tradiční součástí zemědělské výroby.

Produkčním rybníkářstvím se rozumí systematická, cílevědomá a odborná péče o obsádky ryb a jejich ochrana při využití reprodukce a zlepšování potravních podmínek. Produkční rybníkářství je reprezentované především rybníkářstvím a už po staletí je pojmem stability a úspěšnosti zemědělského podnikání. V České republice označení produkční rybníkářství nezahrnuje pouze dominantní rybníkářství (rybníkářství je v ČR nejvýznamnější oblastí rybníkářství), ale i chov lososovitých druhů ryb, chov ryb ve speciálních rybochovných objektech a chov ryb v plovoucích klecích k zajištění produkce ryb a rybního masa, ale také i rybí násady. Přestože se rybníkářství řadí mezi živočišnou výrobu, ovlivňuje jej mnoho typických prvků rostlinné výroby – např. vliv klimatických podmínek (především sucho, povodně), kvalita půdy rybníčního dna na výživu a růst ryb (především zabahnění rybníků), střídání a délka vegetačního období.

První zmínky o českém rybníkářství sahají až do 11. století, kdy byly postaveny první rybníky výhradně za účelem chovu ryb (chov ryb byl nejvýnosnější zemědělskou činností). Začátek zlatého věku českého rybníkářství započal ve 14. a 15. století, přičemž největší rozmach českého rybníkářství nastal v 16. století, kdy se do stavby rybníků zapojila nejen šlechta, ale ve větší míře také města a církev. Tato doba je také nazývána „zlatým věkem rybníkářství“, přičemž celková plocha rybníků dosahovala výměry 180 000 ha. Rychlé rozšiřování rybníků zastavila až třicetiletá válka v první polovině 17. století, která měla za následek útlum v rybníkářství. Dalším faktorem, který měl významný vliv na úbytek rybníční plochy, zhruba o 50 %, je zemědělství (zánik rybníků, vznik orné půdy). Z výše uvedeného plyne, že rybníkářství v České republice má dlouholetou tradici, přičemž rybníky byly v minulosti budovány výhradně za účelem chovu ryb. Rybníky neplnily a neplní úlohu nejen produkční, ale plní širokou škálu dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako jsou protipovodňová ochrana a retence vody, dočišťování povrchových vod, zlepšování vláhové bilance v krajině, ekologická funkce rybníků, a jiné. Na tento sektor navazuje rovněž nezanedbatelný sektor služeb, který produkční rybníkářství pro svou existenci nutně potřebuje, jako jsou výrobci různých síťových systémů, další nutné techniky a nástroje, které jsou nezbytné pro fungování oboru jako takového.

Na našem území se v současné době nachází přibližně 24 tisíce rybníků a vodních nádrží o celkové ploše kolem

52 tis. ha. Z toho na více než 41 tis. ha se uskutečňuje vlastní chov ryb. V České republice existuje více než 70 významnějších producentů ryb (tj. s produkcí nad 5 tun ryb ročně) a několik set drobných chovatelů. Rozhodující producenty s chovem ryb a vodní drůbeže, zpracovatele ryb, instituce rybářského výzkumu a školství a také rybářské svazy v České republice sdružuje Rybářské sdružení České republiky se sídlem v Českých Budějovicích.

Rekreačním rybářstvím se rozumí výkon rybářského práva v rybářských revírech České republiky. Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a vodních útvarů takovým způsobem, aby byla zachována stabilní, druhově a věkově různorodá rybí společnost. V České republice je vyhlášeno více než 2 000 rybářských revírů o výměře přibližně 42 000 ha, přičemž je zde registrováno přibližně 350 000 rekreačních rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a pstruhové. Největšími uživateli rybářských revírů v České republice jsou Český rybářský svaz, z.s., a Moravský rybářský svaz, z.s. Každoročně rekreační rybáři v rybářských revírech uloví cca. 4–5 tisíc tun ryb, přičemž hlavní lovenou rybou je kapr obecný. Na obor rekreační rybářství navazuje celá řada

dalších odvětví, např. cestovní ruch, prodej rybářského vybavení, turismus, atd.

České rybářství je v posledních letech negativně ovlivňováno zejména nadměrnou predací rybožravými predátory (zejména kormoránem velkým a vydrou říční), klimatickou změnou (sucho x povodně) a omezováním hospodářské činnosti z důvodu ochrany přírody.

Produkce tržních ryb v roce 2016 dosáhla celkem 20 952 tun, z toho bylo vyloveno 20 261 tun ryb z rybníků. Ze speciálních zařízení (převážně z průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 655 tun a 36 tun ryb bylo vyloveno z přehrad. V průběhu desetiletí se produkce nijak významně neměnila a kolísala především v závislosti na vnějších klimatických podmínkách, tlaku rybožravých predátorů či na omezeních v souvislosti s požadavky ochrany přírody. Tabulka 1 zobrazuje produkci tržních ryb v České republice v delším časovém období.

Na tuzemský trh bylo dodáno 8 252 živých ryb, čímž došlo k meziročnímu poklesu o 902 tun. Vývoz živých ryb dosáhl 10 977 tun, což představovalo nárůst o 1 093 tun. V roce 2016 bylo zpracováno 2 474 tun ryb v živé hmotnosti, tedy 11,8 % z objemu vylovených tržních ryb.

Tržní produkce chovaných ryb v České republice (tuny)

Druh	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kapr	17 258	17 746	18 198	17 972	16 809	17 833	17 860	18 354
Celkem	20 071	20 420	21 010	20 763	19 358	20 135	20 200	20 952

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Užití tržních ryb vyprodukovaných chovem v České republice (tis. tun)

Rok	Produkce celkem	Z toho ¹⁾		
		prodej živých ryb v tuzemsku	zpracované ryby (živá hmotnost)	vývoz živých ryb
2009	20,1	9,1	1,6	8,9
2010	20,4	9,5	1,8	9,1
2011	21,0	9,7	2,1	8,8
2012	20,8	9,5	2,3	8,6
2013	19,4	9,0	2,4	8,4
2014	20,1	8,5	2,1	8,5
2015	20,2	9,2	1,9	9,9
2016	21,0	8,3	2,5	11,0

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Poznámka:

¹⁾ Zahrnuty zásoby na počátku a konci roku, ztráty a dovoz živých sladkovodních ryb. Nejsou zde zahrnuty ryby akvarijní, sladkovodní okrasné živé ryby a okrasné ostatní živé ryby.

Druhové zastoupení tržních ryb je relativně stabilní a výrazněji se proti předchozím rokům nezměnilo. Kapr se podílel na celkovém objemu lovených ryb 87,6%, lososovité ryby zaujímaly 3,2%, býložravé ryby 5,1 %, výlov lina činil 0,7 % a dravé ryby představovaly 1,1 % z celkového výlovu.

Domácí trh nadále preferoval dodávky ve formě živých ryb, které v posledních třech letech představovaly 40–46 % produkce získané chovem. Vývoz živých ryb odpovídal během

tří předešlých let z celkového výlovu 42–52 % a dokladoval stabilní zájem o ryby produkované převážně členskými subjekty profesního sdružení. V rybích zpracovnách bylo zpracováno na výrobky 9–12 % vyprodukovaných sladkovodních tržních ryb.

Spotřeba sladkovodních ryb v České republice získaných chovem dosáhla 0,97 kg/osobu/rok. Pro výpočet celkové spotřeby sladkovodních ryb za rok 2016 na 1 obyvatele bylo uvažováno s počtem obyvatel k 31. 12. 2016 ve výši 10 578 820.

Spotřeba ryb v České republice (kg/osobu/rok)

Druh	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ryby celkem	5,4	5,1	5,0	4,7	3,7	3,7	4,0	0 ¹⁾
z toho sladkovodní vyprodukované a ulovené v ČR	1,4	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3	1,4	0,97 ²⁾

Pramen: ČSÚ a Rybářské sdružení ČR

Poznámky: ¹⁾ údaj za rok 2016 není k dispozici

²⁾ nejsou započítány úlovky lovem ryb na udici

V roce 2015 bylo vyvezeno 21 311 tun za celkem 2,16 mld. Kč. V roce 2016 pak bylo vyvezeno 23 820 tun za celkem 2,94 mld. Kč. V uvedených údajích vývozu jsou uvedené sladkovodní ryby (živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304). V údajích nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby. Z hlediska vývozu živých ryb vyprodukovaných v České republice, tak nejvíce bylo vyvezeno kapra obecného (10 024 tun), dále ostatních živých ryb (940 tun) a nakonec pstruha v živém stavu (24 tun).

Ve vývozu sladkovodních ryb představuje největší položku kapr živý:

V letech 2015–2016 představoval podíl kapra v živém stavu cca 92 % z celkového vývozu sladkovodních ryb z České republiky. V roce 2015 bylo vyvezeno celkem 9 065 tun kapra v živém stavu za celkem 452,6 mil. Kč, v roce 2016 již bylo vyvezeno 10 024 tun živé hmotnosti kapra obecného celkem za 519,7 mil. Kč. Průměrná vývozní cena kapra v živém stavu v roce 2015 činila 49,93 Kč/kg, v roce 2016 se cena zvýšila na hodnotu 51,84 Kč/kg. Tradičně hlavními odběrateli kapra v živém stavu z České republiky jsou Německo, Polsko a Slovenská republika. V roce 2015 bylo z České republiky vyvezeno, pokud jde o kapry v živém stavu, do Německa 2 504 tun, do Polska 4 004 tun a do Slovenské republiky 1 003 tun. V roce 2016 pak bylo nejvíce kapra obecného v živém stavu vyvezeno do Polska, a to 4 263 tun, do Německa 2 295 tun a do Slovenské republiky 1 115 tun. Dalšími většími odběrateli kapra živého jsou pak Rakousko, Francie a Maďarsko.

Z České republiky je také vyvážen pstruh v živém stavu. V roce 2015 bylo vyvezeno celkem 19,84 tun pstruha v živém stavu za celkem 2,13 mil. Kč, s průměrnou cenou 107,52 Kč/kg, přičemž největšími odběrateli byly státy Rakousko (13,25 tun), Maďarsko (1,85 tun) a Slovenská republika (4,74 tun). V roce 2016 bylo vyvezeno celkem 24,63 tun pstruha živého za celkem 2,90 mil. Kč s průměrnou cenou 118,15 Kč/kg. Hlavními odběrateli byly opět Rakousko (13,12 tun), Slovenská republika (10,90 tun) a Maďarsko (0,60 tun).

V roce 2015 bylo dovezeno celkem 15 913 tun ryb za celkem 2,04 mld. Kč, v roce 2016 bylo dovezeno celkem 16 081 tun ryb za celkem 2,64 mld. Kč. V oblasti dovozu tedy došlo v roce 2016, oproti roku 2015, k významnému nárůstu. V uvedených údajích dovozu jsou uvedené sladkovodní ryby (živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304). V uvedených údajích nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby. Největší položky z daného výčtu dovozu sladkovodních ryb tvořily:

V roce 2015:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 6 897 tun, 958,6 mil. Kč

- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 1 783 tun, 375,1 mil. Kč.
- Filé ze sumců, zmrazené: 1 465 tun, 83,8 mil. Kč.
- Kapr živý: 1 053 tun, 46,4 mil. Kč
- Filé z lososa, zmrazené: 950 tun, 154,5 mil. Kč
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 801 tun, 135,7 mil. Kč
- Pstruzí, zmrazení: 800 tun, 66,7 mil. Kč

V roce 2016:

- Losos obecný, hlavatka podunajská, čerství nebo chlazení: 8 100 tun, 1,6 mld. Kč
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 1 314 tun, 319,2 mil. Kč
- Kapři živí: 986 tun, 48,6 mil. Kč
- Filé ze sumců, zmrazené: 937 tun, 54,0 mil. Kč
- Filé z lososa, zmrazené: 884 tun, 159,8 mil. Kč
- Pstruzí, zmrazení: 856 tun, 70,0 mil. Kč
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 766 tun, 127,6 mil. Kč

Včely

Včelařství je jedním z nejstarších oborů lidské činnosti. Včela medonosná je univerzální opylovatel, její význam je nedocenitelný především pro zemědělské hospodaření, ale i záchranu biodiverzity krajiny. Včelařství nejdříve přinášelo lidstvu včelí produkty, jako je med, vosk a v pozdějších obdobích se začalo s využíváním příznivých účinků mateří kašičky, včelího jedu a pylu. Pro své antibakteriální vlastnosti našel uplatnění i propolis. V České republice produkovaný med dosahuje v souladu se základními pravidly ošetřování včelstev a zpracování medu významně lepší kvality než udává vyhláška č. 76/2003 Sb., oddíl 2 Med, popřípadě směrnice Rady (ES) 2001/110. Většina produkce odpovídá vyšší kvalitě, kterou deklaruje norma Českého svazu včelařů, o. s. (dále jen ČSV) č. 1/1999 Český med. Fyzikální a chemické požadavky se v rámci této normy hodnotí dle metod „Harmonised methods of the European Honey Commission, 1997“. Certifikáty specifických vlastností jsou vydávány podle normy jakosti ČSV 1/1999 Český med, v platném znění. V České republice stále přetrvává převaha drobných včelařů, chovajících do 15 včelstev. Tato skutečnost napomáhá optimálním způsobem zajistit rovnoměrné opylování krajiny a současně dává ideální předpoklady pro produkci regionálních potravin a možnosti regionální nabídky včelích produktů na celém území ČR. Současně je tato struktura cennou zárukou stability oboru jako celku s nejvíce flexibilním chováním podmíněným zvýšenou odolností vůči změnám v ekonomických podmínkách trhu, které menší včelařské jednotky bez přímé ekonomické závislosti na oboru mohou lépe překonávat. Důležitá je i současná existence 109 (rok 2016) větších včelařských provozů v ČR tj. se včelstvy nad 150, které jsou regionálními centry propagace pokrokových metod a racionalizace ve včelařství, a současně se pořádáním vzdělávacích kurzů podílejí

i na zlepšování úrovně chovu u drobných chovatelů včel, pro které svými přidruženými aktivitami zajišťují výrobu včelařských pomůcek, ale i odbyt části jejich produkce, kterou nedokážou sami uvést na trh. To vytváří bázi pro globální rozvoj včelařství v ČR. Zároveň větší včelařské provozy, včetně několika velkoprovozů, mají kvalitnější technické vybavení a používají i modernější technologie v ošetřování včelstev, z nichž některé přebírají včelaři s menšími počty včelstev, kteří tak současně vytvářejí základnu pro budoucí růst provozů komerčního charakteru, potřebných pro rozvoj progresivních metod v českém včelařství.

Rizikovým faktorem stále zůstává věková struktura chovatelů včel, proto je kladen tak velký důraz na práci s mládeží. V současné době v České republice pracuje 207 včelařských kroužků, z toho ČSV, z. s., je zřizovatelem 141 kroužků a 66 kroužků má jiného zřizovatele, jako jsou např. školy, Domy dětí a mládeže, církve nebo zájmové spolky. Významnou roli ve včelařství v České republice dlouhodobě zaujímá Výzkumný ústav včelařský v Dole, s.r.o. Ten se kromě dalších aktivit zabývá výzkumem v oblasti nemoci včel, genetikou, šlechtěním, uchováváním genových zdrojů, řeší chemii včelích produktů, otázky toxikologie agrochemikálií, včelařskou technologii, botaniku a opylováním. Chovem čmeláků se dlouhodobě zabývá Výzkumný ústav pícninářský, spol. s.r.o. a Zemědělský výzkum, spol. s.r.o., Zahradní 1, 66 441 Troubsko (www.ceskyemlak.cz). Veřejnost je s výsledky seznamována formou jak odborných publikací, metodických pokynů, tak články v časopisech. Pořádají se zde přednášky a kurzy pro včelaře, žáky základních, středních i vysokých škol i pro širokou veřejnost. Výzkumný ústav včelařský, s.r.o. má akreditovanou zkušební laboratoř, která byla ředitelem Státní veterinární správy současně jmenována Referenční laboratoří pro nákazy včel.

Silnou stránkou oboru je vysoký stupeň organizovanosti českých včelařů v jednotlivých základních a okresních organizacích ČSV, o. s. a ostatních spolicích. Odborná úroveň včelařů je zajišťována systémem vzdělávání prostřednictvím vzdělávacích přednášek kurzů a seminářů, vedených zkušenými lektory. Včelařské vzdělávání s možností získání profesní kvalifikace má v České republice dlouholetou tradici. Vzdělávání dospělých a mládeže a výchova nových učitelů včelařství se uskutečňuje prostřednictvím Středního odborného učiliště včelařského – Včelařského vzdělávacího centra, o.p.s., (SOUV–VVC) v Nasavrkách. SOUV–VVC je zařízení založené společně Ministerstvem zemědělství a Českým svazem včelařů, o. s., a je hlavním vzdělávacím zařízením poskytujícím celostátně komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství formou dálkového studia. Tato včelařská škola je též významným příjemcem evropských dotací pro zajištění výuky včelařů. Jedním z dalších významných center včelařského vzdělávání v České republice s akreditovaným učebním oborem Včelař je SOU Blatná, jehož zřizovatelem je Jihočeský kraj. Toto učiliště zajišťuje komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství, ve které je garantem výuky Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ. Další školy, které otevřely obor Včelař, je např. Střední lesnická škola Žlutice, Střední škola hospodářská a lesnická ve Frýdlantu nabízí studentům obor chovatel včel.

Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse v Děčíně – Libverda, příspěvk. organizace, výuku včelařství poskytuje jako součást oborů zahradnictví a veterinářství. Současně je v rámci školy vytvořen včelařský kroužek. Střední lesnická škola v Hranicích zajišťuje včelařské vzdělávání prostřednictvím včelařského kroužku, který je vedený pod Základní organizací ČSV, z. s., Hranice. Z vysokých škol zaujímá stěžejní roli ve vzdělávání Mendelova univerzita v Brně, ve které má včelařství vlastní oddělení v rámci Ústavu zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství. Česká zemědělská univerzita v Praze je pak garantem předmětu Včelařství na katedře zoologie a rybářství Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů a Jihočeská univerzita, Katedra rostlinné výroby a agroekologie Zemědělské fakulty nabízí jednosemestrální volitelný předmět „Včelařství“. Výsledky výzkumu a aktuální informace jsou široké včelařské veřejnosti prezentovány rovněž prostřednictvím časopisu Včelařství (vydavatel ČSV, z.s.) a časopisu Moderní včelař (vydavatel PSNV-CZ, o. s.). Časopis Včelařství je interní odborný časopis určený členům ČSV, z. s., a je distribuován pro všech **54 800 (stav k 20. 3. 2017)** členů této organizace. Časopis Moderní včelař vychází v celkovém nákladu 8 000 výtisků, včetně Slovenska, a je volně prodejný. Podpora včelařství je i v dnešní době potřebná z mnoha společenských hledisek. Významné hodnoty z ekonomického hlediska přináší opylovací činnost včel. Včela medonosná je nejvýznamnějším a univerzálním opylovačem. Zvláště v zemědělství je opylování zemědělských entomofilních plodin zásadní, a to především za účelem zajištění hospodářské produkce a ve vztahu k přírodním ekosystémům je zárukou zachování biodiverzity krajiny. Včelařství je významným zdrojem biologicky hodnotných potravin – medu, farmakologicky významných antimikrobiálních látek – propolisu, látek biostimulujících imunitní systém – pylu, mateří kašičky, jedu i technicky významných látek – vosku, nalézajícího uplatnění v různých průmyslových odvětvích i ve farmacii. Včely mohou sloužit i k indikaci a monitorování stavu životního prostředí vzhledem k velké citlivosti k některým škodlivinám jako je arsen, pesticidy nebo radiace. Podaří-li se zachovat současnou úroveň českého včelařství a tento obor přizpůsobovat novým společensko-ekonomickým požadavkům, dokáže plnit veškeré funkce i spolupůsobit při zajištění potravinové bezpečnosti ČR v oblasti produkce řady zemědělských komodit závislých na opylování i všech včelích produktů, tak jak je tomu dosud. Česká republika je rozložením včelstev celoplošně relativně dobře pokryta. Hustota „zavčelení“ se pohybuje v průměru okolo 7 včelstev na 1 hektar. V českém včelařství výrazně převažují zájmoví chovatelé včel, které lze zařadit do skupiny drobných chovatelů. V neposlední řadě je české včelařství podporováno i v národních právních předpisech, jako je např. oblast veterinární péče. Státní veterinární správa připravuje návrh vyhlášky „O veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nebezpečných nákaz včel“ tzv. „včelí vyhláška“. Hlavním motivem pro vytvoření tohoto nového legislativního předpisu v oblasti chovu a ochrany včel je skutečnost, že nálezová problematika u včel je velmi specifická a odlišná od jiných druhů hospodářských i volně žijících zvířat.

Stavy včelstev a počty včelařů v České republice od roku 2006

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet včelstev celkem	525 560	520 084	461 086	497 946	528 186	565 419	540 705	553 040	603 392	576 783	670 933
Včelařů s 1–15 včelstvy	38 802	38 197	37 145	36 689	36 471	37 130	37 990	38 389	39 124	39 683	40 369
Včelařů s 16–30 včelstvy	6 087	5 994	5 140	5 503	6 001	6 468	6 030	6 185	6 648	6 571	7 366
Včelařů s 31–150 včelstvy	2 496	2 442	2 133	2 435	2 721	3 005	2 747	2 825	3 155	3 125	3 692
Včelařů nad 150 včelstev	83	90	83	97	100	120	110	106	118	107	109
Včelařů mimo ČSV	1 210	1 243	1 103	1 265	1 280	1 331	1 255	1 365	1 460	1 611	2268
Včelařů celkem	48 678	47 966	45 604	46 033	46 573	48 057	48 132	48 870	53 447	49 486	53804
Ø počet včelstev na včelaře	10,80	10,84	10,11	10,82	11,34	11,77	11,23	11,32	11,29	12	12

Zdroj: ČSV

Zhodnocení stávajícího stavu v oblasti dotační politiky EU

Aplikací nařízení rady (ES) č. 797/2004 a nařízení Evropského parlamentu (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2015/1366 ze dne 11. května 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu včelařství, a prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2015/1368 ze dne 6. srpna 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu v odvětví včelařství.

Prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2016/1102 ze dne 5. července 2016, kterým se schvalují vnitrostátní programy na zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh předložené členskými státy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, byl schválen Český včelařský program na období 2017–2019. Součástí tohoto rozhodnutí jsou i finanční příspěvky ve výši 50% na každý rok tohoto období (EU) tj. včelařský rok 2017 – 1 250 510 EUR; rok 2018 – 1 250 511 EUR; rok 2019 – 1 250 509 EUR. Česká republika prostřednictvím nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů,

dále jen nařízení vlády, tzv. eurodotace, poskytuje chovatelům včel v rámci 5 opatření tj.

- a) technická pomoc
- b) boj proti varoóze
- c) racionalizace kočování včelstev
- d) úhrada nákladů na rozbor medu
- e) obnova včelstev

podpory do včelařství. Tímto se výrazně projevil zájem chovatelů včel o modernizaci zařízení pro získávání a zpracování včelích produktů. Kladný vliv využití nařízení je zvláště patrný na obnově specializovaných včelařských zařízení. Dále pak mohou chovatelé včel zvyšovat svou kvalifikaci prostřednictvím přednášek, kurzů a seminářů. Trvale je hodnocena úroveň odborných akcí, včetně odborné i pedagogické kvality lektorů na všech úrovních včelařského vzdělávání. Díky aplikaci některých opatření z citovaných nařízení stále stoupají počty obnovených včelstev, která jsou osazena matkami vysoké genetické hodnoty. Tyto dodávají širokému okruhu včelařů šlechtitelské chovy včelích matek.

Další podpory do včelařství

Na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla poskytnuta chovatelům včel v roce podpora z národních zdrojů I. D. – „Podpora včelařství“ směřovaná na zabezpečení opylování zemědělských

hmyzosnubných rostlin a je stanovena na včelstvo, které je v příslušném roce zazimováno. Výše dotace je max. 180 Kč. Pro informaci sdělujeme, že v roce 2011 byla dotace na včelstvo **97,50 Kč**, v roce 2012 **133 Kč**, v roce 2013 **138 Kč**, v roce 2014 **126 Kč**, v roce 2015 **128 Kč** a v roce 2016 **151 Kč**; v roce 2016 bylo celkově vyplaceno 105 mil. Kč pro chovatele včel, což se jedná za posledních 5 let o nejvyšší přiznanou částku pro chovatele včel.

Včelařství v ČR je podporováno i prostřednictvím státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Včelařským spolkům jsou poskytovány finanční prostředky podle „Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními organizacemi státní správy“, a to na základě předloženého projektu, který je v rámci výběrového řízení posuzován.

V roce 2016 byly podpořeny tyto včelařské spolky se svými projekty:

Český svaz včelařů, z. s., třemi projekty, a to „Vzdělávací a společensko – prospěšná činnost, plemenářská práce v chovu včel, tlumení nemocí včel“; „Mezinárodní setkání mladých včelařů – IMYB 2016“ a „Včely přírodě, příroda pro budoucnost“. Včelí stráž při ČSV, z. s., projekt „Brouček motýl, včela, přírodu nám dělá“, dále ČSV, z. s. Základní organizace Olomouc, projekt „Včelařská výstava FLORA Olomouc“, Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s., projekt „Med roku 2016 – propagace včelařství“, Spolek pro rozvoj včelařství MÁJA, z. s., projekt „Vzdělávání a osvěta pro podporu trvale udržitelného rozvoje včelařství a ochranu spotřebitelské veřejnosti“, dále Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady, projekt „Včely ve školní zahradě“.

Přehled o čerpání dotací dle nařízení Rady (ES) č. 797/2004 a dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v letech 2006–2016

Opatření	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
technická pomoc tis.Kč	7 040	10 862	24 167	26 792	24 030	34 460	36 897	35 629	34 307	26 877	31 264
boj proti varoáze tis.Kč	9 267	10 522	13 816	10 198	11 448	11 112	15 949	18 932	17 238	27 513	23 263
racionalizace kočování tis.Kč	3 108	4 287	7 844	10 765	11 503	5 016	4 478	3 867	2 259	2 159	2 320
rozbory medu tis.Kč	324	550	505	471	503	1 836	937	494	678	712	693
obnova včelstev tis.Kč	5 778	6 213	8 526	8 705	8 903	8 804	8 159	7 286	9 465	7 414	5 394
celk. čerpání v tis. Kč	25 518	32 434	54 859	56 931	56 387	61 231	66 420	66 208	63 947	64 675	62 934
možnost čerpání v Kč	38 600	45 720	54 860	56 962	56 389	62 653	66 421	66 212	63 947	64 677	62 939
čerpání v %	66,11	70,94	100,00	99,95	100,00	97,73	100,00	99,99	100,00	100,00	99,99

Zdroj: SZIF

S ohledem na celosvětově ojedinělou organizovanost českých včelařů (v Českém svazu včelařů, z. s., je 97 % chovatelů včel), je příznivá situace nejen v oblasti zvládnutí zdravotního stavu včelstev, ale i ve využití organizačních složek Českého svazu včelařů, z. s., k systémové, průhledné a kontrolovatelné distribuci poskytovaných finančních příspěvků. Český svaz včelařů, z. s., je zároveň administrátor těchto tzv. eurodotací.

Koně

Česká republika patří mezi země s tradičním chovem koní. Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než chov ostatních hospodářských zvířat, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Podle plemenářského zákona č.154/2000 Sb., je kůň hospodářským zvířetem.

Obľiba chovu koní v české společnosti trvá a počet koní se od roku 1996 každoročně zvyšuje.

V posledních letech ale dochází vlivem nepříznivé ekonomické situace ke stagnaci chovu, ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen, a tím i narozených hříbat. Nejrozšířenějším u nás chovaným plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, slovenský teplokrevník, velšská plemena pony a kob, Quarter Horse, českomoravský belgický kůň, hafling, klusák, starokladubský kůň, Paint Horse, norik, slezský norik, huculský kůň a další.

Speciální úlohu v chovu koní plní tři státní příspěvkové organizace, a to Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet kusů
2005	54 956
2006	59 165
2007	63 196
2008	66 671
2009	71 223
2010	73 932
2011	76 365
2012	79 473
2013	81 124
2014	82 105
2015	84 703
2016	87 287

Poznámka: K 31. 12. daného roku

Šlechtění

Plemenářská práce byla před rokem 1989 řízena Státním plemenářským podnikem. V roce 1991 přešla většina pravomocí v řízení šlechtitelské práce ze státu na chovatelské svazy. V oblasti šlechtění je v ČR v současné době činných 13 uznaných chovatelských sdružení, která realizují své šlechtitelské programy celkem pro 22 plemen koní. Nejvíce plemen, celkem deset, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s., která je také chovatelským sdružením, které zastupuje nejvíce chovatelů koní.

Organizace, které vedou v ČR plemenné knihy koní**Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s.,
U Hřebčince č. 479, 397 01 Písek**

českomoravský belgický kůň, norik, slezský norik, hafling,
shetlandský pony, velšská plemena pony a kob,
český sportovní pony, arabský kůň, Mini horse, Irish cob

**Svaz chovatelů českého teplokrevníka,
U Hřebčince č. 479, 397 01 Písek**

český teplokrevník

Jockey Club ČR,**Radotínská 69, 159 00 Praha 5**

anglický plnokrevník

Česká klusácká asociace,**Radotínská 69, 159 00 Praha 5**

klusák

**Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.,
533 14 Kladruby nad Labem**

starokladrubský kůň

**Svaz chovatelů Shagya Araba v ČR,
Zámecká 1, 538 21 Slatiňany**

Shagya-arab

**Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní,
P.O. Box 60, 460 01 Liberec I**

plnokrevný arabský kůň

**Asociace chovatelů huculského koně,
Pražská 607, 530 02 Pardubice**

huculský kůň

**Svaz Chovatelů Lipického koně ČR,
Dvůr Prak, 257 27 Český Šternberk 47**

lipický kůň

**Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka
v České republice,****Hřebčinec Nemošice 29, 530 03 Pardubice**

slovenský teplokrevník

**Svaz chovatelů a příznivců moravského
teplokrevníka, o.s.,****Chropyňská 1902, 767 01 Kroměříž**

moravský teplokrevník

Svaz chovatelů koní Kinských,**Hradištko u Sadské 126, 289 12 Sadská**

kůň Kinský

Svaz chovatelů českého trakéna,**Hlavní 115, 747 23 Bolatice**

trakénský kůň

Českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Zootechnickým unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již přes čtyři století je

chován v hřebčině v Kladrubech n. L., který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud fungujících hřebčinů na světě. Jedná se o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost, že vedle historického areálu hřebčina bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní chované v hřebčině.

Od roku 2010 je za národní kulturní památku prohlášen i Zemský hřebčinec v Písku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s.p.o., kulturní památkou.

Podpory

Cílem podpor pro chovatele koní je jednak zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů a jednak zlepšování genetického potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti českých chovatelů.

Po vstupu ČR do EU byly zachovány stávající podpory poskytované formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství vydávané každoročně v samostatných „Zásadách“ včetně podpor poskytovaných na genetické zdroje. Mezi významné národní dotační programy na podporu chovu koní patří program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Jedná se o dotace na vedení plemenných knih, na Kritérium

mladých koní, na zajištění kontroly užitkovosti a kontroly dědičnosti anglického plnokrevníka a klusáka formou dostihů, na zkoušky výkonnosti klisen, na zajištění plemenitby formou inseminace a na testování a posuzování hřebečků v testačních odchovnách. Dále je možnost čerpat národní dotace prostřednictvím podpor nestátních neziskových organizací.

Veškeré informace včetně Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování státních dotací, jsou zveřejněny na webových stránkách ministerstva: www.eagri.cz – Dotace – Národní dotace.

Chov koní je spojen také s některými podporami z rozpočtu EU, zejména tzv. LFA a agroenvi opatřeními Programu rozvoje venkova, kdy je podpořena údržba trvalých travních porostů pastvou koní.

Označování a evidence

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1. 1. 2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence. Od 1. 7. 2009 je podle evropské legislativy povinné označování koní čipováním. U koní plemen starokladrubský kůň, lipický kůň, Shagya-arab, norik, slezský norik, českomoravský belgický kůň a moravský teplokrevník lze čipování nahradit označením výžehem podle příslušného řádu plemenné knihy.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Statistické údaje k 31. 12. 2016

Historie ekologického zemědělství (dále jen „EZ“) se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první 3 ekologické farmy. Ke konci roku 2016 bylo do systému EZ zaregistrováno již více než 4 200 certifikovaných ekologických farem, které obhospodařují výměru více než půl milionu ha zemědělské půdy, což představuje 12% podíl z celkové výměry zemědělské

půdy v České republice. Každoročně se také rozrůstá segment výrobců biopotravin, jejichž počet k 31. 12. 2016 převýšil 600. Registrováno je také například 12 ekologických včelařů. Konkrétní čísla ukazuje tabulka, která obsahuje rovněž srovnání s předchozím rokem.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2015	31. 12. 2016
Počet výrobců biopotravin	542	607
Počet ekofarem	4 096	4 243
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	494 661	506 106
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	11,74	12,02
Výměra orné půdy (ha)	66 548	66 386
Výměra trvalých travních porostů (ha)	407 448	418 255
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	4 590	3 731
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	939	931
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	11	11
Výměra trvalých kultur – jiných (ha)	x	1 475
Ostatní plochy (ha)	17 145	15 317

Poznámka: V rámci orné půdy je kromě standardní orné půdy (R) zařazena také kultura úhor (U) a kultura tráva na orné půdě (G) dle LPIS. Do trvalých kultur – sadů je zařazena kultura ovocný sad (S) dle LPIS.

Do ostatní plochy jsou zahrnuty školky, zalesněná půda, plochy RRD, mimoprodukční plochy, jiná kultura, rybníky a ostatní plochy půdy mimo LPIS. Nově je vyčleněna v rámci trvalých kultur kategorie trvalé kultury – jiné, která zahrnuje především plochy krajinných sadů. Tento typ sadu byl v roce 2015 zahrnut do ostatních ploch.

Z údajů vyplývá, že došlo k meziročnímu nárůstu ekologických farem i výměry ekologicky obhospodařované půdy, a naopak k výraznějšímu poklesu rozlohy plochy ekologických sadů, což bylo zapříčiněno patrně především během nového programovacího období Programu rozvoje venkova v letech 2014–2020 v opatření Ekologické zemědělství, ve kterém došlo ke zpřísnění podmínek pro dotace na ekologické sady, což způsobilo jejich pokles, resp. část sadů přešla do režimu jiné trvalé kultury, které tvoří především tzv. krajinnotvorné sady – sady s nižší produkční intenzitou hodnotné mj. z hlediska podpory biodiverzity.

Mezi hlavní priority v oblasti ekologického zemědělství patří rozvoj domácího trhu s biopotravinami, jako pozitivní lze tedy vyhodnotit každoroční nárůst počtu výrobců biopotravin. K nejčastěji provozovaným činnostem patří již dlouhodobě zpracování masa a masných výrobků, zpracování a konzervování ovoce a zeleniny a výroba mléčných výrobků.

Akční plán pro ekologické zemědělství

Akční plán pro ekologické zemědělství je dlouhodobě hlavním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje ekologického zemědělství a produkce biopotravin. Přípravován je Ministerstvem zemědělství v úzké spolupráci s nevládními organizacemi. V současné době je v platnosti v pořadí již třetí akční plán EZ. Aktuální Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016–2020 byl schválen vládou 20. 11. 2015 a jedná se o vůbec první akční plán EZ schválený vládou, což poskytuje lepší základ pro systémovou snahu o jeho realizaci. Hlavními strategickými cíli a prioritními oblastmi aktuálního akčního plánu je zvýšení ekonomické životaschopnosti ekofarem (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce a zlepšení odbytu bioproduktů, včetně správného nastavení podpor), zvýšení podílu domácích biopotravin na trhu (prostřednictvím zvýšení efektivity výroby a zlepšení

odbytu biopotravin), zvýšení spotřeby biopotravin, a to zejména domácích (prostřednictvím zvýšení důvěry spotřebitelů za pomoci osvěty a propagace), zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a welfare zvířat (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků), a zvýšení využití poznatků výzkumu a inovací (v oblasti produkce bioproduktů, poskytování veřejných statků či modernizace výroby biopotravin).

Co se týče kvantifikace těchto strategických cílů, stanoveno je zvýšení hodnoty produkce ekofarem o 15 % (dle metodiky FADN), zvýšení podílu českých biopotravin na 60 % na trhu

s biopotravinami, dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, zvýšení důvěry spotřebitelů – vyjádřeno zvýšením průměrných výdajů za biopotraviny na 600 Kč na obyvatele za rok, zvýšení reálného přínosu EZ pro životní prostředí a pohodu zvířat, resp. dosažení 15% podílu ekologických ploch na celkové rozloze zemědělské půdy v ČR, dosažení 20% podílu orné půdy na celkové výměře půdy v EZ a zajištění financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě (15 %).

Hlavní měřitelné cíle a stav jejich plnění

Měřitelný cíl	cíl AP (k 31. 12. 2020)	Stav plnění (ke konci roku)
Podíl EZ na celkovém ZPF	15%	12,02 % (2016)
Podíl biopotravin na trhu s potravinami	3%	0,72 % (2014)
Podíl českých biopotravin na trh s biopotravinami	60%	54 % (2014)
Nárůst produkce ekofarem (dle metodiky FADN)	o 15 %	o 2,7 % (2015 ku 2014)
Průměrné výdaje za biopotraviny na obyvatele a rok	600 Kč	191 Kč (2014)
Podíl orné půdy v EZ	20 %	12,46 % (2016)
Poměr financování výzkumu a poradenství v EZ	15 %	7,7 % (2016)

Kontrolní organizace ekologického zemědělství

Všechny subjekty registrované v systému ekologického zemědělství jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou z akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenu smlouvu o kontrole. V současné době jsou pověřeny výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství 4 akreditované kontrolní organizace (KEZ o.p.s., ABCERT AG, BOKONT CZ, s.r.o. a Bureau Veritas Czech Republic, s.r.o.). Všechny tyto kontrolní organizace musí plnit podmínky normy ČSN EN 45011 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy), inspektoři provádějící kontrolu musí mít dostatečné vzdělání a praxi, organizace musí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Bližší informace je možné nalézt na adrese: <http://portal.mze.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/kontrola/>

Všechny kontrolní organizace – inspektoři i jejich samotné ústředí – jsou podrobeny superviznímu doзору MZe. Dále jsou do kontrolního systému ekologického zemědělství zapojeny státní kontrolní orgány – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a od roku 2016 nově také Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa.

Finanční podpora ekologického zemědělství ze strany státu

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období. Od roku 2007 bylo vyplácení podpory ekologickým zemědělcům na plochu zajištěno v rámci Programu rozvoje venkova (dále jen

„PRV“) pro roky 2007–2013, kde bylo ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření v rámci Osy II PRV.

V roce 2015 bylo spuštěno nové programovací období PRV na roky 2014–2020, kde je podpora EZ realizována v rámci samostatného opatření. Cílem opatření EZ je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura – krajinnotvorný sad. V novém programovacím období je podpora směřována pouze pro ekofarmy, které nehospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na ekologické zemědělství. Pro hospodaření na jednotlivých kulturách jsou stanoveny dílčí podmínky vč. např. minimálního zatížení hospodářskými zvířaty na travních porostech, minimální hustoty životaschopných jedinců na hektar ovocného sadu, atd. Finanční alokace pro celé programové období je 340 713 064 EUR (cca 9,2 mld. Kč). Na opatření ekologické zemědělství bylo v roce 2016 podáno celkem 3 862 žádostí na celkovou výměru 476 595 ha zemědělské půdy. Zažádáno je celkem o 49,274 mil. EUR (1,331 mil. Kč).

V následujících tabulkách je zobrazen přehled výše podpor pro jednotlivé kultury a přehled vyplacených finančních prostředků v rámci opatření „Ekologické zemědělství“ – dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období v letech 1998–2016.

Výše podpory v rámci opatření Ekologické zemědělství PRV

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby* (EUR/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	84	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	536	466
	Pěstování trav na semeno	265	180
	Pěstování ostatních plodin	245	180
	Travní porost	79	69
	Úhor	34	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	825	779
	Ovocný sad – ostatní	424	424
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinyotvorný sad	165	165

Vyplacené finanční prostředky na podporu ekologického zemědělství

Rok	Vyplacené finanční prostředky
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	1 245 193 855
2013	1 256 975 454
2014	1 237 100 163
2015	1 308 357 741
2016	1 331 000 000 (žádané)

Propagace biopotravin, spotřebitelský průzkum

Od roku 2004 probíhá pravidelně informační akce pro spotřebitele „Září – Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“. Hlavním cílem je především propagovat konkrétní akce, na kterých se spotřebitelé mohou setkat s ekologickými farmáři, výrobci biopotravin a ochutnat jejich produkty. Jedná se o obyčejně o dny otevřených dveří na ekologických farmách a u výrobců biopotravin, biodožínky, biojarmarky, farmářské slavnosti nebo ochutnávky biopotravin. Podporován je tak nákup lokálních (regionálních) biopotravin. I v roce 2016 byl při většině akcí pořádaných v rámci Měsíce biopotravin přítomen stánek se zaměstnanci MZe, kteří informovali veřejnost o EZ, o kampani na podporu biopotravin a prezentovali biovýrobky a publikace týkající se EZ. Konkrétní informace o všech konaných akcích je každoročně možné nalézt na webových stránkách www.mesicbiopotravin.cz.

Mottem loňského ročníku byl slogan „Bio je u nás doma“ s podtitulem „Bio je pro každého“, které reflektovalo tradici ekologického zemědělství v České republice. Je to totiž již více než čtvrt století, kdy zde byly založeny první tři ekologické farmy. Ekologické zemědělství není pouze moderním světovým trendem reflektujícím stále vzrůstající potřebu reagovat na současné problémy a zachovat zdravou půdu, vodu i obecně přírodu příštím generacím. Systém ekologického zemědělství naopak vychází z tradičních agrotechnických postupů používaných našimi předky, doplněné o vysoce moderní vědecké i praktické poznatky, čímž produkuje vysoce kvalitní, nutričně bohaté potraviny s žádným či stopovým množstvím reziduí chemických látek trvale udržitelným způsobem a s respektem ke všemu životu. Biopotraviny tedy nelze označit za předraženou módní vlnu, nýbrž naopak za produkty, které by měly být nedílnou součástí jídelníčku každého člověka. Bioprodukce tak v sobě snoubí tradici i modernost: na trhu s biopotravinami naleznete nejen moderní potraviny vhodné pro zdravý životní styl, ale i kompletní sortiment vysoce kvalitních a chutných potravin vycházejících z tradičních receptur. V biokvalitě je možné koupit již prakticky všechny potraviny – ovoce, zeleninu, maso a uzeniny, mléko a mléčné výrobky, mouku, vejce, ale i kečup, olej, čokoládu, víno, pálenku, koření, kávu nebo čaj. Vůbec nejprodávanějším sortimentem je však dětská výživa – tvoří téměř čtvrtinu všech prodaných biopotravin. Maminky zkrátka vědí, co je pro jejich děti nejlepší. Bioprodukty jsou dostupné pro každého – prodávají se ve specializovaných i běžných prodejnách potravin, ale také v řetězcích, lékárnách, v drogeriích nebo na internetu.

Podle výsledků posledního spotřebitelského průzkumu ze září 2014 kupuje biopotraviny již 41 % spotřebitelů. Hlavním důvodem k nákupu je skutečnost, že jsou biopotraviny zdravé a chutné a jejich produkce je šetrná k životnímu prostředí. Naopak hlavní překážkou k nákupu biopotravin je pro většinu spotřebitelů jejich vyšší cena. Mezi hlavní důvody, proč jsou biopotraviny dražší než klasické potraviny, je fakt, že se biopotraviny vyrábějí v menších objemech a zvyšují se tak náklady na jednotku produkce. Pokud se ale biopotraviny vyrábějí v dostatečných objemech, cenový rozdíl se snižuje, případně není žádný. Například u biojogurtů je jejich cena srovnatelná s cenou klasických jogurtů stejné kategorie. Stejně tak se cena biomléka přibližuje ceně klasického mléka. Mezi cenově dostupné a tudíž nejtypičtější druhy biopotravin na českém trhu patří další mléčné výrobky, především sýry, a dále dětská výživa nebo pečivo. Produkce některých biopotravin (zeleniny) je zase velmi pracná, nákladnější je i biologická

ochrana rostlin, což se odráží na ceně. Velmi často se však stává, že nepřiměřený cenový rozdíl u biopotravin tvoří nadsazená obchodní marže.

Národní logo, kterým se označují biopotraviny, zná 75 % spotřebitelů, evropské biologo zná 25 % spotřebitelů. Značka BIO na obalu biopotravin je tak osvědčenou zárukou kvality biopotravin, které mohou spotřebitelé důvěřovat. Tuto značku si nemůže dát na svůj výrobek každý, produkce biopotravin má svá jasně daná pravidla. Každý ekologický zemědělec, nebo výrobce biopotravin musí být registrován na Ministerstvu zemědělství a podléhá pravidelné kontrole dodržování pravidel.

Podpora vzdělávání

V rámci Ročního vzdělávacího plánu MZe každoročně finančně podporuje vzdělávání zaměstnanců a inspektorů pověřených kontrolních organizací a státního kontrolního orgánu (ÚKZÚZ). V roce 2016 byly nově zapojeny do kontrolního systému další státní kontrolní orgány (SZPI a SVS). Toto školení pracovníků inspekčních a certifikačních orgánů bylo financováno MZe částkou 85 000 Kč.

V návaznosti na realizaci aktuálního akčního plánu EZ byla v roce 2016 dále financována série 10 seminářů pro ekologické i konvenční zemědělce na téma „Finalizace bioprodukce a možnosti jejího odbytu“.

Trh a obchod s biopotravinami

V roce 2016 bylo evidováno 607 výrobců biopotravin a 519 distributorů biopotravin – z toho je 190 dovozců ze třetích zemí a 97 vývozců do třetích zemí.

Blíží údaje jsou vzhledem ke zpětnému sběru reálných dat prostřednictvím kontrolních organizací k dispozici s ročním zpožděním. Mezi zajímavé statistiky o trhu s biopotravinami za rok 2015 patří následující:

Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu stoupl oproti roku 2014 o 11 % na 3,73 mld. Kč. Z toho spotřeba biopotravin v ČR (včetně dovozu) činila 2,25 mld. Kč. Průměrná roční spotřeba na obyvatele vzrostla na 213 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů činí 0,87 %.

Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 1 842 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně vzrostl na 73 mil. Kč. Obrat přímého prodeje (jde zejména o přímý prodej z ekofarem) dosáhl 158 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 175 mil. Kč. Biopotraviny jsou v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili v roce 2015 čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (46,2 %, tj. za 1 040 mil. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím drogerií (14,7 %, tj. 330 mil. Kč) a prodejen zdravé výživy (14,3 %, tj. za 321 mil. Kč). Prostřednictvím faremního a ostatního přímého prodeje byla uplatněna produkce za 158 mil. Kč (7 %), přibližně stejný podíl (7,8 %, 175 mil. Kč) byl realizován i prostřednictvím e-shopů. K meziročnímu nárůstu prodeje biopotravin došlo i v nezávislých prodejnách potravin, a to na hodnotu 4,2 % (tj. 94 mil. Kč). Více než 3 % biopotravin (tj. 73 mil. Kč) našlo uplatnění prostřednictvím gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování. Na nejnižší úrovni uplatnění bioprodukce je nákup biopotravin v lékárnách (2,6 %, tj. 58 mil. Kč).

Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (37,1% podíl, přičemž téměř polovinu tohoto obrátu tvořily hotové pokrmy, včetně dětských výživ, a zpracovaná káva a čaj), následovaná kategoriemi „Mléko a mléčné výrobky“ (20,2%) a „Ovoce a zelenina“ (12,6%, zahrnující ovocné a zeleninové šťávy).

Co se týče distribuce, čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotraviny za přibližně 906 mil. Kč. Vývoz biopotravin z ČR trvale roste a směřuje převážně do zemí EU (98 %), přičemž největší objem biopotravin (304 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR a dále pak do Rakouska (232 mil Kč) a Německa (228 mil. Kč). Přitom však většina výrobců biopotravin (77%) uplatnila své výrobky výhradně či v převážné většině na českém trhu.

Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na maloobchodním obrátu v roce 2015 podílely 39% (43% v roce 2014). Po zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory, jež jsou současně registrováni jako výrobci, vzrostl podíl biopotravin z dovozu na 62% maloobchodního obrátu. Pokud by byl započítán navíc i objem dovozu bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovávány, podíl dovozu by ještě vzrostl.

Spolupráce s nevládními organizacemi

MZe spolupracuje v oblasti ekologického zemědělství tradičně zejména se svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a také s kontrolními organizacemi ekologického zemědělství. Dalšími významnými organizacemi v této oblasti jsou Bioinstitut o.p.s. a PRO-BIO LIGA pobočný spolek. MZe podporuje EZ také prostřednictvím dotací nestátním neziskovým organizacím. V roce 2016 bylo podpořeno 9 projektů neziskových organizací zabývajících se rozvojem a propagací ekologického zemědělství.

V roce 2009 vznikla Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, která sdružuje zástupce univerzit, výzkumných ústavů, ekologických zemědělců i spotřebitelů. Platforma byla založena za účelem sjednocení a propojení aktivit široké škály zainteresovaných aktérů v oblasti ekologického zemědělství a produkce biopotravin. Hlavním cílem platformy je budovat a zajišťovat rozvoj znalostního systému v oblasti ekologického zemědělství a produkce biopotravin s důrazem na přenos poznatků ve všech klíčových oblastech sektoru. Koordinátor činnosti platformy je Bioinstitut, o.p.s. Činnost platformy podpořilo MZe v roce 2016 částkou 1 499 998 Kč. Bližší informace o činnosti platformy lze nalézt na webu www.ctpez.cz.

BIOPALIVA

Výrobní kapacity, povinnost snižování emisí skleníkových plynů (GHG) z pohonných hmot a související legislativa

Výrobní kapacity

Přehled výrobců, roční produkční kapacity a výchozí suroviny pro výrobu FAME/MEŘO s kvalitou ČSN EN 14214 v roce 2016 ukazuje tabulka.

Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR (využití 330 dní za rok v třisměnném provozu)

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby ^{*)}	Roční produkční kapacita FAME/MEŘO (t)	Rozhodující použitá surovina
Temperator, s.r.o. (dříve Oleo Chemical, a.s.) Liberec	2009	70 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000	řepka olejka
Preol, a.s. Lovosice	2009	120 000	řepka olejka
Kratolia Trade, a.s. Ústí nad Labem	2013 ^{*)}	100 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Ostatní	–	15 000	řepka olejka
CELKEM	–	340 000	–

Pramen: VÚZT&SVB Praha

AGROPODNIK, a.s., Jihlava změnil majitele. Nový vlastník zde v současné době realizuje výrobní zařízení pro zpracování odpadních rostlinných olejů a živočišných tuků na FAME.

Výrobu certifikovaného FAME/MEŘO v roce 2016 z nakupovaných surovin pro tuzemskou spotřebu a vývoz zajišťovaly pouze společnosti Preol, a.s., Lovosice a Primagra, a.s., Milín. Společnost Temperator, s.r.o., Liberec zpracovávala odpadní živočišné tuky na FAME pouze pro jejich vývoz. Někteří z ostatních provozů buď výrobu přerušili, nebo se

zaměřili na dílčí činnosti, jako je lisování řepky olejky, prodej řepkového oleje, obchod s řepkovým olejem a FAME, zpracování mastných kyselin na surové FAME a jejich prodej k zušlechťení na FAME.

V tabulce jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a použitá výchozí surovina pro výrobu bioethanolu jako složky automobilových benzinů nebo paliva Ethanol E85. Stejně jako v roce 2015 výrobu v roce 2016 zajišťovaly jen závody Tereos TTD, a.s. Dobruška a Ethanol Energy, a.s. Vrdy.

Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušebního provozu ^{*)}	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. (lihoval Dobruška)	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a.s. (lihoval Trmice)	2007 ^{*)}	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a.s. (lihoval Vrdy)	2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a.s. (lihoval Hustopeče)	2008 ^{*)}	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		3 700 000	292 200	

Zdroj: Svač lihovalů ČR

Podíl bionafty (FAME, MEŘO) vyrobené v ČR ve srovnání s unijní výrobou v roce 2015 (výsledky za rok 2016 zatím ještě nejsou k dispozici) dosáhl cca 1,8% a u bioethanolu cca 2,9%.

Produkce FAME/MEŘO a HVO v EU v období 2008–2015 (v tis. t)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Belgie	277	416	350	472	291	500	300	500
Dánsko	98	86	76	79	109	200	200	140
Německo	2 600	2 500	2 350	2 800	2 600	2 600	3 000	2 600
Anglie	282	196	154	177	246	250	350	140
Francie	1 763	2 089	1 996	1 700	1 900	1 800	1 140	1 522
Itálie	668	798	799	591	287	459	579	400
Holandsko	83	274	382	410	382	606	770	870
Rakousko	250	323	337	310	264	234	269	290
Polsko	170	396	371	364	592	648	692	790
Portugalsko	169	255	318	359	299	294	318	370
Švédsko	145	110	130	239	352	223	99	50
Slovinsko	8	7	21	1	6	15	0	0
Slovensko	105	103	113	127	110	105	103	125
Španělsko	221	727	841	649	472	581	894	900
Česká republika	75	155	198	210	173	182	219	168
Ostatní EU	–	–	–	548	660	712	713	719
EU-27	7 321	8 888	8 981	9 036	8 743	9 409	9 916	9 584
HVO/HEFA	–	–	–	404	1 201	1 325	1 620	1 680
Celkem	7 321	8 888	8 981	9 440	9 944	10 734	11 536	11 264

Zdroj: F.O. Licht, UFOP, 2016

Výroba bioetanolu v EU v období 2010–2015 (v tis. t)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 *)
Francie	733	658	645	774	758	753
Německo	595	568	604	662	716	729
Maďarsko	148	148	226	305	355	495
Belgie	245	311	319	351	433	436
Holandsko	78	214	351	408	404	404
Španělsko	366	359	296	344	352	384
Anglie	274	69	167	216	256	198
Polsko	151	130	166	183	141	166
Rakousko	155	168	168	173	179	183
Česká republika	95	54	102	104	104	105
Ostatní EU	480	737	579	369	385	184
Celkem	3 320	3 416	3 623	3 889	4 083	4 037

Zdroj: EU FAS Posts – přepočít z litrů na tuny při hustotě bioethanolu 777,8 kg/m³
Vysvětlivka: *) odhad

Povinnost snižování emisí GHG z pohonných hmot, související legislativa a podpora čistých biopaliv a jejich vysokoprocenních směsí s fosilními palivy

Na konci roku 2015 byly schváleny novely zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v oblasti nakládání a zdaňování čistých biopaliv (FAME B100, rostlinné oleje) a směsných paliv (SMN B30, Etanol E85). Přehled sazeb spotřební daně pro jednotlivé druhy biopaliv je uveden v následující tabulce, ze které je patrné, že od 1. 1. 2016 se na čistá biopaliva a směsná paliva začaly uplatňovat sazby daně o něco vyšší než v předchozím období. Tímto nastavením sazeb daně se má docílit mimo jiné vrácení části nepřiměřeně vysoké podpory, která byla

poskytována ve druhém pololetí 2015. Od 1. 7. 2017 by se měly na uvedené pohonné hmoty opět uplatňovat nižší sazby daně. V kombinaci s nízkými cenami motorové nafty a benzínu a tímto zdaněním jsou od začátku roku 2016 čistá biopaliva a směsná paliva téměř neprodejná a uplatňuje se prakticky jen přimíchávání certifikovaných biopaliv do motorové nafty a benzínu.

Zásadní změna podle zákona o ochraně ovzduší spočívá ve způsobu plnění povinnosti uvádět na trh minimální množství biopaliv pro dopravní účely. Do výpočtu množství dodaných biopaliv už nelze zahrnovat čistá biopaliva určená přímo pro pohon motorů, v současné době se jedná o FAME B100, ani biopaliva obsažená ve vysokoprocenních směších, tedy biopaliva ve směsné motorové naftě B30 a etanolu E85.

Sazby spotřební daně čistých biopaliv a směsných paliv (v Kč/tis. litrů)

	SMN B30	Ethanol E85 *)	Rostlinné oleje	FAME
Do 31. 1. 2015	7 665	12 840	osvobozeno	Osvobozeno
1. 1. 2016 – 30. 6. 2017	9 265	10 230	4 590	4 590
Od 1. 7. 2017	8 515	10 970	1 610	2 190

Zdroj: zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

Vysvětlivka: *) Jedná se o výši vrácené daně z lihu obsaženého ve směsi.

Zákon o ochraně ovzduší ukládá dodavatelům pohonných hmot povinnost přimíchávat udržitelná certifikovaná biopaliva do motorových benzinů a motorové nafty a současně snížit emise GHG nahrazením části energie obsažené v motorovém benzínu a motorové naftě energií obsaženou v biopalivech. Vedle toho směrnice Rady 2015/652, kterou se stanoví metody výpočtu a požadavky na podávání zpráv podle směrnice EP a Rady 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty z 20. 4. 2015, zvýšila základní normu pro paliva pro rok 2010, z níž se absolutní hodnota povinného snížení emisí vypočítává, z 83,8 na 94,1 g CO_{2eq}/MJ. Celkové emise GHG z referenčního fosilního paliva E_F 83,8 g CO_{2eq}/MJ, jak je definuje směrnice RED, dále slouží k výpočtu úspory emisí GHG vyvolané při používání biopaliv.

V listopadu 2016 byl v parlamentu schválen pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje (§ 20, odst. 1) povinnost snižování emisí GHG z pohonných hmot na 3,5 % místo původních 4 % do 31. 12. 2017. Energie obsažená v biopalivu se pro účely splnění této povinnosti zohledňuje pouze za předpokladu, že tato biopaliva:

- byla na daňovém území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně vyrobená nebo na daňové území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně dopravena;
- splňují kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem;

- byla na daňovém území České republiky spotřebována;
- nebyla opakovaně uvedena do volného daňového oběhu;
- nebyla dosud zohledněna pro účely splnění povinnosti, ani ke splnění obdobné povinnosti na území jiného členského státu EU.

Tuzemská výroba biopaliv, směsných motorových paliv, spotřeba výchozích surovin, využití zemědělské půdy pro výrobu biopaliv a jejich cenové relace v roce 2016

Bionafta FAME/MEŘO a směsná motorová nafta

Bilanci výroby FAME/MEŘO v ČR, jejich vývoz, dovoz, hrubou spotřebu, prodej FAME/MEŘO jako čisté palivo B100 a směsné motorové nafty SMN B30 v letech 2010–2016 uvádí tabulka. Podle standardního šetření v oblasti kapalných biopaliv měsíčním výkazem o biopalivech v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) se v roce 2016 vyráběla bionafta z 99,7 % z řepky olejné v podobě methylesterů mastných kyselin řepkového oleje (MEŘO), FAME z použitých kuchyňských olejů se vyrobilo 400 tun. Mimo měsíční výkazy MPO se podle šetření SVB Praha vyrobilo pro zahraniční odběratele cca 45 tis. tun FAME z odpadních živočišných tuků a cca 2,8 tis. tun surových FAME určených pro zušlechťování na standardizované FAME. Z níže uvedené tabulky je patrná bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využitá na výrobu MEŘO v letech 2010–2016.

Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR FAME/MEŘO B100 a SMN B30 v období 2010–2016

	2010 (t)	2011 (t)	2012 (t)	2013 (t)	2014 (t)	2015 (t)	2016 (t)	Index 2016/2015
Výroba FAME/MEŘO v ČR ¹⁾	197 988	210 092	172 729	181 694	219 316	167 646	148 832	0,89
Dovoz FAME do ČR ¹⁾	21 707	54 294	78 314	85 551	118 278	175 839	151 338	0,86
Vývoz FAME/MEŘO z ČR ¹⁾	35 232	16 796	6 703	43 216	35 221	67 623	40 822	0,60
Hrubá spotřeba v ČR ³⁾	184 188	245 216	242 267	228 084	300 413	277 268	258 876	0,93
MEŘO jako čistá pohonná hmota ²⁾	25 150	31 669	56 312	63 467	107 112	108 480	194	0,00
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO) ²⁾	105 960	155 812	131 023	124 125	157 404	135 106	86	0,00

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³, SMN B30: 853,6 kg/m³, motorová nafta: 837,2 kg/m³.

Poznámky: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12

²⁾ Generální ředitelství cel

³⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob

Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využité na výrobu MEŘO

	Jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výroba FAME: ¹⁾ z toho MEŘO	t	197 988 186 268	210 092 197 492	172 729 159 979	181 694 181 694	219 316 217 315	167 646 167 646	148 832 148 432
Spotřeba řepky olejky na výrobu MEŘO ²⁾	t	474 983	503 605	407 946	463 320	554 153	427 497	378 502
Sklizňová plocha řepky olejky ³⁾	ha	368 824	373 386	401 319	418 808	389 298	366 180	392 991
Výnos řepky olejky ³⁾	t/ha	2,83	2,80	2,76	3,45	3,95	3,43	3,46
Produkce řepky olejky ³⁾	t	1 042 418	1 046 071	1 109 137	1 443 210	1 537 320	1 256 212	1 359 125
Plocha řepky olejky, při daném výnosu, určená pro výrobu MEŘO	ha	167 838	179 859	147 807	134 296	140 292	124 635	109 394
Podíl ploch řepky olejky zpracované na MEŘO z celkových ploch	%	45,5	48,2	36,8	32,1	36,0	34,0	27,8

¹⁾ Zdroj: MPO – Eng (MPO) 6-12

²⁾ Zdroj: VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci, řepka olejka 2,55 kg na 1 kg MEŘO

³⁾ Zdroj: ČSÚ

Výroba cca 149 tis. tun FAME/MEŘO v roce 2016 byla na úrovni 89 % roku 2015 a hrubá spotřeba FAME/MEŘO poklesla na 93 % téhož roku. Dovoz FAME, který obdobně jako v roce 2015 překročil tuzemskou výrobu, se snížil na 86 % úrovně roku 2015. Vývoz MEŘO 40,8 tis. tun činil 60 % vyvezeného MEŘO v roce 2015.

HVO/HEFA se podle statistiky GR cel v roce 2016 dováželo v 7 % V/V směsi s motorovou naftou. Celkově šlo o cca 1,8 mil. l HVO/HEFA, což při hustotě 0,7779 t/m³ odpovídá cca 1400 t.

Z údajů o jmenovitých výrobních kapacitách FAME/MEŘO a výše skutečné produkce ČR plyne, že jejich průměrné využití v roce 2016 dosáhlo cca 44 %. Pro výrobu MEŘO se v ČR v roce 2016 spotřebovalo cca 379 tis. tun řepky

olejky, což je cca 28 % její celkové sklizňové plochy v roce 2016.

Bioethanol a paliva na jeho bázi

Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby bioethanolu, bio-ETBE (ethyl-tertio-butyl-ether) pro přimíchávání do benzínu a paliva Ethanol E85 ve vozidlech „flexi fuel vehicles“ k takovému palivu určeným v ČR v období 2010–2016, získané standardním šetřením pod gescí MPO, je uvedena v níže uvedené tabulce. Pro výrobu byly použity cukrovka a zrno kukuřice. Související bilance je rozvedena pro období 2010–2016.

Bilance bioethanolu v ČR v období 2010–2016

	2010 (t)	2011 (t)	2012 (t)	2013 (t)	2014 (t)	2015 (t)	2016 (t)	Index 2016/2015
Výroba ¹⁾	94 523	54 412	102 195	104 488	104 112	104 715	115 575	1,10
Dovoz ¹⁾	10 361	35 696	5 184	1 979	37 352	37 342	30 205	0,81
Vývoz ¹⁾	36 556	7 378	16 644	17 475	22 812	31 066	52 489	1,69
Hrubá spotřeba ^{1),3)}	69 037	78 961	89 592	86 432	119 042	119 548	85 819	0,72
ETBE pro přimíchávání ²⁾	15 352	6 609	8 190	6 863	8 629	5 279	10 223	1,94
Ethanol E85 ²⁾	4 266	7 807	15 094	21 553	22 585	11 707	3 644	0,31

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15°C: pro bioethanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, ethanol E85 (77,27 % V/V bioethanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³
Poznámky: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12

²⁾ GR cel

³⁾ při zohlednění počátečních a konečných zásob

Bilance cukrovky a obilovin využitých na výrobu palivového bioethanolu v období 2010–2016

	Jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výroba palivového bioethanolu: ¹⁾								
– z cukrovky technické	t	94 523	54 412	102 195	104 488	104 112	104 715	115 575
– z pšenice		57 814 ²⁾	54 412	69 920	80 852	66 000	56 819	69 763
– ze zrna kukuřice		36 709 ²⁾	–	–	–	2 875	–	–
		–	–	32 275	23 636	35 234	47 896	45 812
Spotřeba výchozích surovin pro bioethanol:								
– cukrovky technické	t	693 190	652 400	838 341	969 415	791 340	681 260	836 458
– pšenice		121 140	–	–	–	9 497	–	–
– zrna kukuřice		–	–	88 433	64 763	96 541	131 235	125 525
Sklizňové plochy: ³⁾								
– cukrovky technické	ha	56 400	58 300	61 161	62 401	62 959	57 612	60 736
– pšenice		833 600	863 100	815 381	829 393	835 941	829 820	839 710
– kukuřice na zrno		103 300	109 700	119 333	96 902	98 749	79 972	86 407
Výnos: ³⁾								
– cukrovky technické	t/ha	54,36	66,84	63,26	60,00	70,28	59,38	67,81
– pšenice		4,99	5,79	4,32	5,67	6,51	6,36	6,50
– zrna kukuřice		6,71	8,12	7,78	6,97	8,43	5,54	9,79
Produkce: ³⁾								
– cukrovky technické	t	3 065 000	3 899 000	3 868 829	3 743 772	4 424 619	3 421 035	4 118 356
– pšenice		4 161 600	4 993 400	3 518 896	4 700 696	5 442 349	5 274 272	5 454 663
– zrna kukuřice		692 600	890 500	928 147	675 380	832 235	442 709	845 765
Plocha								
– cukrovky technické	ha	12 752	9 761	13 252	16 157	11 260	11 473	12 335
– pšenice		24 277	–	–	–	1 459	–	–
– kukuřice na zrno		–	–	11 367	9 292	11 452	23 689	12 822
při daném výnosu využita pro výrobu bioethanolu								
Podíl ploch:								
– cukrovky technické	%	22,6	16,7	21,6	25,9	17,9	19,9	20,3
– pšenice		2,9	–	–	–	0,2	–	–
– kukuřice na zrno		–	–	9,5	9,6	11,6	29,6	14,8
zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin								

¹⁾ Zdroj: MPO – Eng (MPO) 6-12

²⁾ Zdroj: Svaz lihovarů ČR

³⁾ Zdroj: ČSÚ

Bilance výtěžnosti: cukrovka: 11,99 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,3 kg na 1 l bioethanolu
pšenice (měkká): 3,3 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,6 kg na 1 l bioethanolu
zrna kukuřice: 2,74 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,13 kg na 1 l bioethanolu

Tuzemská výroba bioethanolu v roce 2016 cca 116 tis. tun byla o 10 % vyšší než v roce předešlém. Poklesl dovoz bioethanolu na 81 % úrovně dovozu v roce 2015. Výrazně vzrostl vývoz bioethanolu z ČR na cca 52 tis. tun, což je o téměř 70 % více než v roce 2015. Hrubá spotřeba bioethanolu cca 86 tis. tun byla na úrovni 72 % hrubé spotřeby v roce 2015 a hrubá spotřeba paliva Ethanol E85 poklesla z 11,7 tis. tun na cca 3,6 tis. tun. Využití bioethanolových lihovarů s ohledem na produkční kapacity činilo cca 40 % v roce 2016. Přitom ale jmenovitá kapacita společnosti Tereos TTD, a.s. byla využita na 88 % a Ethanol Energy, a.s. na 83 %.

Pro výrobu bioethanolu v roce 2016 se spotřebovalo cca 836 tis. tun cukrovky a 125 tis. tun zrna kukuřice. Podíl ploch cukrovky zpracované na palivový ethanol činil něco

málo přes 20 % a necelých 15 % sklizňových ploch kukuřice na zrno.

Snížení emisí GHG využitím certifikovaných biopaliv z dodaných pohonných hmot, energetické hodnoty a související využití zemědělské půdy k produkci surovin pro jejich výrobu v roce 2016

Snížení emisí GHG z dodaných pohonných hmot v roce 2016 zjištěných z výběrového šetření VÚZT&SVB Praha se u jednotlivých distributorů pohybovalo od 2,1 do 2,45 %. Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, požaduje pro rok 2016 snížení o 2 %.

Celková energetická hodnota biopaliv a související využití zemědělské půdy k produkci výchozích surovin pro jejich výrobu v roce 2016

	Vyrobené množství v ČR		Hrubá spotřeba v ČR		Potřeba zemědělské půdy k výrobě biopaliv v ČR	
	(t)	(PJ)	(t)		(t)	(PJ)
FAME/MEŘO	148 832	5,51	258 876	9,58	109 394	0,88
Bioethanol	115 575	3,12	85 819	2,32	25 157	0,72
Celkem	–	8,63	–	11,9	134 551	0,84

Zdroj: VÚZT&SVB Praha

Celková energetická hodnota biopaliv a potřeba zemědělské půdy využití k výrobě biopaliv v ČR v roce 2016 je patrná z tabulky. Pro výrobu biopaliv v ČR v roce 2016 bylo využito cca 134 550 ha zemědělské půdy. To představuje 3,9 % celkem obhospodařované půdy v ČR 3 480 tis. ha, 12 % zemědělské půdy deklarované Akčním plánem pro biomasu pro energetické

a surovinové využití v ČR na období 2012–2020 – 1 120 tis. ha a 35,4 % zemědělské půdy pro biopaliva – 380 tis. ha. V ČR v roce 2016 činila energetická hodnota vyrobených biopaliv 8,63 PJ a jejich hrubá spotřeba na trhu s motorovými palivy dosáhla 11,9 PJ (viz tabulka).

GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY

Geneticky modifikované (dále jen „GM“), jako součást problematiky geneticky modifikovaných organismů GMO, jsou názvy pro takové plodiny, u kterých byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií, jedné z řady postupů pro cílenou úpravu rostlin. GM plodiny se vyznačují různými specifickými vlastnostmi. Mezi hospodářsky důležité vlastnosti patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti jsou přímou výhodou či efektem především pro pěstitele, a to v podobě úspory nákladů, zvýšeného výnosu, zkvalitnění produkce a vyšší šetrnosti k životnímu prostředí.

GM plodiny jsou nedílnou součástí předpisů v rámci zemědělsko-potravinářské politiky EU, kde je nastaven jeden z nejprísnejších právních rámců ve světě. Rozhodnutí a právní předpisy EU v oblasti GMO jsou pro ČR závazné. EU uplatňuje specifický přístup před i po schválení GMO, tzv. princip předběžné opatrnosti. S GM plodinou je nutné, i po schválení a prohlášení za stejně bezpečnou jako její konvenční forma, nakládat odděleně od ostatní produkce a sledovat ji dále v celém výrobním řetězci.

ČR nebrání aplikacím moderních biotechnologií za předpokladu prověřené nezávadnosti a neškodlivosti, za vysokého stupně ochrany zdraví a životního prostředí na základě spolupráce se širokým okruhem odborníků a odborných poradních orgánů.

V EU, tedy i v ČR, je možné pěstovat pouze jedinou GM plodinu, která byla schválena na úrovni EU a prošla přísným schvalovacím procesem, a to Bt-kukuřici MON 810. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud také označení Bt-kukuřice). Tato bakterie kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Jiná GM plodina není v EU schválena. Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Plocha GM rostlin ve světě si udržuje trend každoročního růstu, v EU stagnuje. V rámci ČR se GM kukuřice pěstuje od roku 2005, kde její plocha začínala na 150 ha. Po několikaletém poklesu ploch se v roce 2016 pěstovala na výměře již jen 75 ha, oproti roku 2015 je pokles pěstování této plodiny o více než 90%. Stejně tak i pokles počtu pěstitelů pokračoval a zastavil se na čísle 1. Rápidní pokles je v poslední době dán zejména praktickou nemožností uvádění na trh za stejných podmínek, které mají konvenční plodiny, dále to je dáno administrativní náročností pěstování GM kukuřice (evidence, označování, nakládání s produkcí) a nutností dodržovat pravidla koexistence (sousedství s běžnými plodinami), kde hraje významnou roli vhodnost pozemků. V neposlední řadě je to i negativní medializace problematiky GMO. Obdobná situace panuje i v ostatních státech EU.

Plochy GM kukuřice v ČR, počet pěstitelů

Rok	Plocha (ha)	Počet pěstitelů
2005	150	51
2006	1 290	82
2007	5 000	126
2008	8 380	167
2009	6 480	121
2010	4 680	82
2011	5 090	64
2012	3 050	41
2013	2 560	31
2014	1 754	18
2015	997	11
2016	75	1

Pramen: MZe ČR

GM plodiny na trhu EU se uplatňují různým způsobem. Pokud se jedná o vypěstovanou GM kukuřici, její uplatnění je spíše sporadické a velmi komplikované z důvodu vyšší nákladovosti, pravidly koexistence, včetně omezeného nakládání, ale také dílem značné nedůvěry obyvatelstva. Výsledkem je mj. i stagnace ploch GM plodin v některých zemích. Plocha GM plodin v EU stoupla v roce 2016 téměř

o 16% oproti předchozímu roku. První místo v pěstování GM plodin v EU tradičně zaujímá právě Španělsko, které svým nárůstem ploch zcela pokrylo poklesy v ostatních zemích, což dokládá níže uvedená tabulka. Pokud se GM plodina do EU dováží, její situace je zcela odlišná, protože je při zachování stejné kvality levnější a tím i na trhu EU uplatnitelnější.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^{*)}
Španělsko	79 269	79 706	76 575	97 346	116 307	136 962	131 537	107 749	129 081
ČR	8 380	6 480	4 677	5 091	3 053	2 561	1 754	997	75
Rumunsko	7 146	3 400	822	588	217	834	771	2,5	0
Portugalsko	4 856	5 094	4 869	7 724	7 700	8 202	8 542	8 017	7 069
Polsko	300	3 000	3 500	3 900	4 000	0	0	0	0
Slovensko	1 930	875	1 281	760	189	100	411	400	111
Francie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	3 171	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	105 052	98 555	91 724	115 409	131 466	148 659	143 015	117 166	136 337

Pramen: USDA FAS,

Poznámka: *) odhad kromě ČR, kde se jedná o konečný údaj.

Na zemědělské půdě v ČR dnes zemědělci hospodaří několika způsoby: především je to konvenční způsob, dále režim ekologického zemědělství a tyto dva převažující způsoby doplňuje pěstování GM plodin. Využití toho kterého způsobu je zcela svobodná volba každého zemědělce.

Aby mohly uvedené systémy existovat souběžně, byla v ČR přijata tzv. pravidla koexistence, která musí dodržovat pěstitele GM plodin. Cílem konceptu koexistence je minimalizace nestandardních situací mezi jednotlivými pěstitelskými systémy a jejich udržitelnost do budoucna na základě stanovení efektivních, úměrných a kontrolovatelných pravidel.

Zásadní legislativní změnou týkající se celé EU je přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/412 ze dne 11. března 2015, kterou se mění směrnice 2001/18/ES, pokud jde o možnost členských států omezit či zakázat pěstování geneticky modifikovaných organismů (GMO) na svém území. Členské státy měly možnost od 2. dubna do 3. října 2015 požádat o úpravu zeměpisné působnosti podané žádosti nebo povolení, které bylo uděleno do 2. dubna 2015

bez udání uvedených důvodů. ČR vychází z vědeckých podkladů a dlouhodobě platných a uznávaných studií, proto možnost zákazu pěstování GM plodin na území ČR využita nebyla a nadále bude umožněna svobodná volba každého pěstitele, jakou formu plodiny pro pěstování zvolí, zda konvenční, ekologickou či geneticky modifikovanou. V současné době je zakázáno pěstování GM kukuřice MON 810 na většině území EU.

Pro transpozici uvedené směrnice byla přijata opatření jak legislativního, tak i technickoadministrativního rázu. S účinností od 1. ledna 2017 byla změněna některá ustanovení zákona č. 78/2004 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky, dále zákon č. 252/1997 Sb. a zejména vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, v platném znění. Opatření s dopadem na vlastní pěstitelskou praxi se projevilo vyjmutím pásma 400 m (plus 50 m technických tolerancí) od státní hranice, kde pěstování GM kukuřice dovoleno není. Zvolené opatření je také zaneseno do mapové databáze LPIS.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz

Praha 2017

Foto: Subbotina Anna/Shutterstock.com

ISBN 978-80-7434-365-0